

V. I. Lenin

Udvalgte Værker

Bind 13

Udvalgte værker
juli 1919-oktober 1920

Forlaget Tiden 1984

V. I. Lenin
Udvalgte værker i 15 bind

Redaktion:
Gelius Lund

Artiklerne oversat fra russisk efter
Lenin: Samlede Værker, bind 39, 40, 41
5. udgave, Moskva 1969

XI HH 11H
nOJHOE COBIAHM: COM HH IH HH

Oversættere:

Side 13- 30 Erley Olsen
Side 31- 48 Anne Lund
Side 49- 56 Erley Olsen
Side 57- 74 Ulla Lykke Jørgensen
Side 75- 78 Annedorte Dalsgaard
Side 79- 82 Erley Olsen
Side 83- 94 Ulla Lykke Jørgensen
Side 95-111 Erley Olsen
Side 112-114 Annedorte Dalsgaard
Side 115-164 Erik Horskjær
Side 165-188 Anne Lund
Side 189-205 Gelius Lund
Side 206-207 Annedorte Dalsgaard

Oversættelserne © Forlaget Tiden 1984

Tryk: Terpo Tryk

ISBN 87-579-0117-1

INDHOLDSFORTEGNELSE

Til den danske udgave	7
Alle Til Kamp Mod Denikin!	13
Øjeblikkets hovedopgave	14
Folket skal kende sandheden om Koltjak og Denikin	15
Arbejdet blandt dem, der mobiliseres	16
Arbejdet blandt desertørerne	17
Direkte hjælp til hæren	17
Nedskæring af ikke-militært arbejde	19
Arbejdet i frontzonen	21
Forholdet til de militære specialister	23
Kampen mod kontrarevolutionen i baglandet	26
Almindelig mobilisering af befolkningen til krigstjeneste	29
»Arbejde på revolutionær vis«	30
Om Staten	31
Brev Til Arbejderne Og Bønderne I Anledning Af Sejren Over Koltjak	49
Petrograd-arbejdernes Eksempel	57
Resultaterne Af Partiugen I Moskva Og Vore Opgaver	60
Økonomi Og Politik Under Proletariatets Diktatur	65
Sovjetmagten Og Kvindens Stilling	75
Til Kamp Mod Brændselskrisen	79
Beretning På Den 2. Alrussiske Kongres Af Kommunistiske Organisationer Fra Orientens Folk 22. November 1919	83

Tale På Landbrugskommunernes Og	
Landbrugsartellernes 1. Kongres 4. December 1919 . . .	95
Brev Til Ukraines Arbejdere Og Bønder I	
Anledning Af Sejren Over Denikin	105
Svar På Spørgsmål Fra Karl Wiegand, Berlin-	
korrespondent For Det Amerikanske Bureau	
Universal Service	112
RKP(b)'s 9. Kongres	115
Centralkomiteens beretning 29. marts	115
Slutord på centralkomiteens beretning 30. marts. . .	133
Fra Ødelæggelsen Af Den Gamle Ordning Til	
Skabelsen Af Den Nye.	143
Udkast Til Teser Om Det Nationale Og Koloniale	
Spørgsmål	147
Udkast Til Teser Om Landbrugsspørgsmålet	153
Kommunistisk Internationales 2. kongres	
19. juli-17. august 1920.	165
Tale om den internationale situation og	
Kommunistisk Internationales hovedopgaver.	165
Beretning fra kommissionen for nationale og	
koloniale spørgsmål 26. juli	183
Ungdomsforbundenes Opgaver_____	189
Om Proletarisk Kultur.	206
Noter.	209
Navneregister.	217

TIL DEN DANSKE UDGAVE

Udvalget i dette bind 13 er hentet fra Lenin: Samlede Værker, bd. 39, 40 og 41 (5. russiske udgave). Udvalget dækker tiden fra juli 1919 til 8. oktober 1920. Lenins skrifter fra dette tidsrum fylder i 5. russiske udgave 1117 sider, hvoraf bd. 13 bringer en lille femtedel.

Stoffet stammer dels fra de afsluttende måneder af borgerkrigen og den udenlandske intervention, dels fra de første måneder af den følgende periode, hvor opbygningsopgaver under fredsforhold meldte sig. Nogen skarp deling mellem disse to stofområder er der ikke tale om. I sommeren og efteråret 1920 udspillede således krigen mod Polen og nedkæmpelsen af Vrangels styrker.

Et skel markeres dog med det interview, som Lenin gav Karl Wiegand fra Universal Service's pressebureau i Berlin. Det var ved den lejlighed, Lenin over for verdensoffentligheden formulerede den fredelige sameksistens' politik, som sovjetregeringen fulgte og siden har fulgt. Se s. 112 f.

Den første artikel i dette bind, *Alle Til Kamp Mod Denikin!* viser, hvor faretruende krigshandlingerne i 1919 var for sovjetstatens eksistens. Da artiklen blev skrevet, var nedkæmpelsen af Koltjaks kontrarevolutionære styrker i Sibirien og Ural i fuld gang — men så optrådte andre kontrarevolutionære styrker under Denikin i landets sydlige og sydøstlige dele.

Artiklen *Petrograd-arbejdernes Eksempel* (s. 57 f.) vidner om den dramatiske udvikling: Kursk var erobret af Denikins styrker, der så rykkede frem mod Orjol. Petrograds arbejdere var de første, der i stort tal meldte sig til kamp, Moskvas og andre byers arbejdere fulgte efter. Denikins styrker blev slået.

Disse kampe vidnede om arbejderklassens førende rol-

le. Det samme fremgik af de såkaldte *partiugers* forløb (s. 60 f.). Netop i de dage, hvor et medlemskort til det kommunistiske parti var en sikker billet til Denikins galger i tilfælde af fangenskab, trådte hundredtusinder af arbejdere i industribyerne ind i partiet.

På det tidspunkt havde Sovjetrusland og andre sovjetrepublikker bestået i to år. Lenin gjorde i artiklen *Sovjetmagten Og Kvindens Stilling* (s. 75 f.) resultatet for kvinddefrigørelsen op. Omverdenens borgerlige og socialdemokratiske propagandister beskyldte sovjetstyret for at krænke demokratiet. Tværtimod, skrev Lenin, ingen borgerlig stat har nogen sinde udrettet så meget for kvindens ligestilling i samfundet og for den demokratiske udvikling i det hele taget som de sovjetiske kommunister på to år. Det drejede sig om ganske konkrete problemer:

- Hvilket køns ligestilling med hvilket køn?
- Hvilken nations med hvilken nation?
- *Hvilken klasses med hvilken klasse?*
- Frihed fra hvilket åg, eller fra hvilken klasses åg?

Frihed for hvilken klasse?

Sovjetrusland (fortidens Storrusland) eksisterede side om side med andre sovjetrepublikker, i samarbejde, endnu ikke i en føderation. Føderationen, Sovjetunionen, dannedes først ved nytårstid 1922-1923. De forskellige sovjetrepublikker stod langt fra på samme niveau økonomisk, socialt, kulturelt. I *Brev Til Ukraines Arbejdere Og Bønder* (s. 105 f.) stillede Lenin det spørgsmål til overvejelse, hvordan det fremtidige forhold mellem sovjetrepublikkerne skulle forme sig. Samtidig advarede han de storrussiske kommunister mod storrussisk chauvinisme og gjorde også de øvrige sovjetrepublikkers kommunister opmærksom på eventuelle chauvinistiske tilbøjeligheder i deres folk. Indbyrdes mistro mellem sovjetfolkenes ville alle landes bourgeoisie og småborgerlige partier kunne drage fordel af. Lenin så republikkernes fjerne fremtid i lyset af et fælles mål: »en verdensomspændende Føderativ Sovjetrepublik«, (s. 111 f.)

Beretningen på partiets 9. kongres (s. 115 f.) marts-april 1920 begynder med mindeord om Jakob Sverdlov (1885-1919) og en redegørelse for tilrettelægnngen af centralkomiteens arbejde efter den både politisk og organisatorisk højt begavede Sverdlovs død. Sverdlov havde været partisekretær fra sommeren 1917 til sin dødsdag

den 16. marts 1919. (Derefter fungerede N.N. Krestinskij (1883-1938) som partisekretær, Stalin valgtes i 1921 til generalsekretær.) Lenin nævner i den forbindelse opdelingen af centralkomiteens arbejde i et organisatorisk udvalg (orgbureau) og et politisk udvalg (politbureau).

I sin beretning fremhævede Lenin, at sovjeternes sejr i borgerkrigen og interventionskrigen var vundet takket være enestående offervilje fra arbejderklassens side og ved disciplin og centralisation: »Ejendom splitter, mens vi forener flere og flere millioner af arbejdende over hele kloden.« Han regnede fortsat med en verdensrevolution, inspireret af sovjetsystemets og det proletariske diktators resultater. Han pegede samtidig på alvorlige nederlag for revolutionen — i Finland og Ungarn. »Jo flere sejre vi vinder, des bedre lærer de kapitalistiske udbyttere at forene sig og gå over til mere energiske offensiver.«

Kongressen holdtes i et tidsrum, der betegnede overgangen fra åben krig mod sovjetstyret til en for de imperialistiske magter nødtvungen fredsperiode.

Fredsperiodens problemer meldte sig uafviseligt. Det tilfaldt de sovjetiske kommunister, og først og fremmest Lenin, at give svar på spørgsmål, som ingen socialist og kommunist før havde stået overfor. Det drejede sig bl.a. om fagforeningernes rolle, kollegiestyre kontra enkeltmandsledelse, forholdet til produktionsmidlerne, og anvendelsen af specialister, dvs. eksperter og folk, som var uddannet under det gamle system.

I 1919 var Kommunistisk Internationale blevet stiftet. I sommeren 1920 holdt Internationalen sin 2. kongres, i Moskva, i det eneste land, hvor kommunistiske partiers repræsentanter kunne samles.

Til vejledning for de delegerede og for de kommunistiske partier i andre lande skrev Lenin bogen »*Venstre-kommunismen, En Børnesygdom*, der er udgivet særskilt som bd. 12 i dette udvalg.

I dette bind 13 findes af materialer fra Kommunistisk Internationales 2. kongres dels *Udkast Til Teser Om Landbrugsspørgsmålet* (s. 153 f.), dels *Udkast Til Teser Om Det Nationale Og Koloniale Spørgsmål* (s. 147 f.), samt to beretninger, som Lenin aflagde på selve kongressen (s. 165 f.).

Det problemkompleks, som nationalitetspolitikken omfattede, havde Lenin også behandlet tidligere; i dette

bind f.eks. i en tale på en alrussisk kongres af repræsentanter for kommunister i sovjetlandets østlige dele (s. 83 f.).

Dette bind indeholder også Lenins foredrag for kommunister på Sverdlov-universitetet i 1919, *Om Staten* (s. 31 f.), og talen på *ungdomsforbundenes* kongres (s. 189 f.), hvor Lenin skildrede opgaverne for ungdommen i det tilbagestående land med henblik på nuværende og kommende generationers opbygning af kommunismen, og til lige understregede betydningen af at tilegne sig den viden og de færdigheder, som menneskeheden havde skabt, og som der vedvarende var brug for i arbejdet for kommunismen.

Det lille afsluttende stykke om *proletarisk kultur* var en påmindelse til deltagerne i Proletkults kongres i oktober 1920. Lenin fremhævede stærkt, at al folkeoplysning måtte foregå på marxismens grund med det formål at opheve klassesdelingen og afskaffe al udbytning af mennesker. Forsøg på at udtænke en speciel kulturel og kunstnerisk virksomhed og at skaffe kulturelle og kunstneriske organisationer autonomi, adskilt fra partiets øvrige arbejde, var både teoretisk og praktisk urigtige. Deres opgaver udgør en del af det proletariske diktators opgaver.

Det var signaler om, at en mere fredelig periode var begyndt, at den stillede nye krav til kommunisternes teoretiske arbejde — og at problemerne ingenlunde blev lettere at løse eller af mindre historisk format.

Udvalgte Værker
juli 1919—oktober 1920

Trykt første gang den 9. juli 1919 i *Isvestija*
fra RKP(b)'s CK nr. 4.

ALLE TIL KAMP MOD DENIKIN!

Brev fra RKP's (bolsjevikernes) centralkomité til partiets organisationer

Kammerater! Der er indtrådt et meget kritisk, ja sikkert det mest kritiske øjeblik i den socialistiske revolution. Udbytternes, godsejernes og kapitalisternes forsvarere, russiske såvel som udenlandske (i første række engelske og franske), gør desperate forsøg på at genindføre den magt, som udsugerne af folkets arbejde, godsejerne og udbytterne, besad i Rusland, for dermed at styrke deres svindende magt verden over. De engelske og franske kapitalister har lidt skibbrud med deres plan om at erobre Ukraine med egne tropper; de har lidt skibbrud med deres støtte til Koltjak i Sibirien; den Røde Hær, som heroisk rykker frem i Ural med støtte af Uralarbejderne, der har rejst sig som én mand, nærmer sig Sibirien for at befri landet for de derværende herskeres, kapitalisternes uhorste undertrykkelse og grusomhed. Endelig har de engelske og franske imperialister også lidt skibbrud med deres plan om at bemægtige sig Petrograd gennem en kontrarevolutionær sammensværgelse, hvori deltog russiske monarkister, kadetter, mensjevikker og socialrevolutionære, de venstre-socialrevolutionære ikke undtaget.

Nu gør de udenlandske kapitalister et desperat forsøg på at genindføre kapitalens åg ved hjælp af Denikins overfald, som de støtter, ligesom de støttede Koltjak i sin tid, med officerer, forplejning, ammunition, tanks osv. osv.

Alle arbejdernes og bøndernes kræfter, alle sovjetrepublikkens kræfter må nu anspændes for at afslå Denikins overfald og besejre ham, uden at indstille den Røde Hærs sejrrige offensiv mod Ural og Sibirien. Det er

Øjeblikkets hovedopgave

Alle kommunister først og fremmest, alle sympatiserere, alle ærlige arbejdere og bønder, alle sovjetfunktionærer må på *militær vis sætte alt ind* ved at overføre et *maksimum af deres arbejde*, anstrengelser og omhu til *direkte krigsopgaver*, til hurtig afværgelse af Denikins overfald, ved at afkorte og omlægge hele deres øvrige virksomhed til fordel for denne opgave.

Sovjetrepublikken er belejret af fjenden. Den må blive *en eneste militærlejr*, ikke i ord, men i gerning.

Alle institutioners samlede arbejde tilpasses til krigen og omlægges på militær vis!

Kollegiestyret er nødvendigt for at løse opgaverne i arbejdernes og bøndernes stat. Men al oppustning af kollegiestyret, al forvrængning af det til omsvøb og uansvarlighed, al forvandling af kollegiale institutioner til diskussionsklubber er et yderst alvorligt onde, og med dette onde må der for enhver pris gøres op så hurtigt som muligt, ganske hensynsløst.

Kollegiestyret må ikke gå ud over det absolut nødvendige minimum, hverken i henseende til kollegiernes medlemstal eller i henseende til arbejdets saglige ledelse, »taler« forbydes, meningsudveksling sker med størst mulig hurtighed og reduceres til information og præcise praktiske forslag.

Hvor der byder sig blot den ringeste mulighed for det, må kollegiestyret reduceres til en ganske kort drøftelse af de allervigtigste spørgsmål i det snævrere mulige kollegium, mens den *praktiske ledelse* i en institution, et foretagende eller en sag må overdrages til *en enkelt kammerat*, som er kendt for sin stabilitet, beslutsomhed, dristighed og evne til at ordne praktiske sager, og som nyder almindelig tillid. I hvert tilfælde og under alle omstændigheder uden undtagelse må kollegiestyret ledsages af en ganske nøje fastsættelse af *hver enkelts* personlige ansvar for en *nøje* afgrænset sag. Uansvarlighed, tilsløret med henvisninger til kollegiesystemet, er et yderst farligt onde, som alle, der ikke har meget stor erfaring i sagligt kollegiearbejde, er udsat for, og som i militærsager uvægerligt fører til katastrofe overalt, til kaos, panik, kompetencestridigheder og nederlag.

Et ikke mindre farligt onde er organisatorisk geskæftighed eller organisatorisk projektmageri. Den omlæg-

ning af arbejdet, krigen kræver, må ikke i noget tilfælde føre til en omlægning af institutionerne, end mindre til hovedkuldets oprettelse af nye institutioner. Dette er ubetinget utilladeligt, det fører kun til kaos. Omlægningen af arbejdet bør bestå i, at institutioner, der ikke er absolut nødvendige, standses for en tid eller skæres ned til et vist niveau. Men alt arbejde til støtte for krigen skal gøres *helt og udelukkende gennem de allerede eksisterende* militære institutioner, ved at forbedre, konsolidere, udvide og støtte dem. Oprettelse af særlige »forsvarskomiteer« eller »revkom'er« (revolutionære eller revolutionære-militære komiteer) kan for det første kun tillades som en undtagelse, for det andet kun med den pågældende militærmyndigheds eller den øverste sovjetmagts godkendelse, for det tredje kun under ubetinget opfyldelse af de pålagte betingelser.

Folket skal kende sandheden om Koltjak og Denikin

Koltjak og Denikin er sovjetrepublikkens hovedfjender, dens eneste betydelige fjender. Hvis de ikke fik hjælp fra Ententen (England, Frankrig, Amerika), ville de for længst være gået under. Alene Ententens støtte gør dem til en kraft. Alligevel er de nødt til at bedrage folket og undertiden spille tilhængere af »demokratiet«, af en »konstituerende forsamling«, af en »folkemagt« osv. Mensjevikkerne og de socialrevolutionære lader sig gerne bedrage.

Nu er sandheden om Koltjak (og Denikin er hans tvillingbroder) til fulde klarlagt. Skydning af *titusinder* af arbejdere. Endog skydning af mensjevikker og socialrevolutionære. Piskning af bønder i hele kredse. Offentlig piskning af kvinder. Frit slag for officerernes og gods-ejeryngelens magt. Plyndringer uden ende. Sådan er sandheden om Koltjak og Denikin. Selv blandt mensjevikker og socialrevolutionære, der selv optrådte som forrædere mod arbejderne og stod på Koltjaks og Denikins side, bliver der flere og flere, der nødes til at indrømme denne sandhed.

Det må i al agitation og propaganda være en hovedopgave at oplyse folket herom. Det må gøres klart, at valget står mellem Koltjak-Denikin og sovjetmagten, arbejdernes magt (diktatur); en mellemvej gives ikke; en mel-

lemvej kan ikke findes. Især må man udnytte udsagn fra ikke-bolsjevikiske øjenvidner: mensjevikker, socialrevolutionære, partiløse, som har *opholdt sig* hos Koltjak eller Denikin. Gid hver enkelt arbejder og bonde må få at vide, hvad kampen står om, og hvad der venter ham i tilfælde af Koltjaks eller Denikins sejr.

Arbejdet blandt dem, der mobiliseres

En af de ting, der nu må gøres særlig meget for, er arbejdet blandt dem, der mobiliseres, for at støtte mobiliseringen, og blandt de mobiliserede. Kommunisterne og de sympatiserende må alle mand af hus alle steder, hvor der er koncentreret mobiliserede, eller hvor der findes garnisoner og især reservebatailloner osv. De må alle uden undtagelse forene sig og arbejde, nogle hver dag, andre f.eks. 4 eller 8 timer hver uge, for at støtte mobiliseringen og blandt de mobiliserede, blandt soldaterne i den stedlige garnison, naturligvis strengt organiseret, således at den stedlige partiorganisation og militærmyndighed udpeger den enkelte til ansvarligt arbejde.

Den del af befolkningen, som er partiløs eller tilhører et ikke-kommunistisk parti, er naturligvis ikke i stand til at modarbejde Denikin eller Koltjak ideologisk. Det er imidlertid utilladeligt af den grund af fritage dem for alt arbejde. Der må findes på forskellige midler til at sikre, at hele befolkningen (i første række *de mest velhavende*, såvel i byerne som på landet) bliver pligtige i en eller anden form at give et bidrag til støtte for mobiliseringen eller de mobiliserede.

Medvirken til den hurtigste og bedste træning af de mobiliserede må blive en særlig kategori blandt hjælpeforanstaltningerne. Sovjetmagten appellerer til alle tidligere officerer, underofficerer osv. Det kommunistiske parti og sammen med det alle sympatiserende og alle arbejdere må komme arbejdernes og bøndernes stat til hjælp, for det første ved på enhver måde at medvirke til at opspore alle tidligere officerer og underofficerer, der undslår sig for at møde, for det andet ved under kontrol af partiorganisationen og i tilknytning til den at organisere grupper af sådanne, som teoretisk eller praktisk (f.eks. ved deltagelse i den imperialistiske krig) har øvelse i militærvæsen og er i stand til at gøre nytte for sin part.

Arbejdet blandt desertørerne

I den seneste tid er der tydeligvis indtrådt et omsving i kampen mod desertionen. I en række guvernementer er desertørerne begyndt i masser at vende tilbage til hæren; det er ingen overdrivelse, at desertørerne vælter ind i den Røde Hær. Årsagen er for det første partikammeraternes dygtigere og mere systematiske arbejde, for det andet bøndernes voksende erkendelse af, at Koltjak og Denikin medbringer en genindførelse af *slaveri* for arbejderne og bønderne, af pisk, udsugning og ydmygelser fra officerernes og den adelige yngels side.

Derfor må man overalt og *af alle kræfter* hænge i med arbejdet blandt desertørerne, for at få dem tilbage til hæren. Det er en af de fornemste og mest brændende opgaver.

For øvrigt viser muligheden for at indvirke på desertørerne ad overtalelsens vej og en sådan indvirknings *succes*, at arbejderstatens relationer til bønderne er ganske *specielle*, helt anderledes end godsejerstatens og den kapitalistiske stats. Knippelens tryk eller hungerens tryk — det er for de to sidstnævnte arter stat den eneste kilde til disciplin. For arbejderstaten, for proletarietets diktatur er der mulighed for en *anden* kilde til disciplin: arbejdernes overtalelse af bønderne, deres kammeratlige forbund. Når man hører øjenvidner fortælle om, at i det og det guvernement (f.eks. Rjasan) vender tusinder og atter tusinder af desertører frivilligt tilbage, og at appeller til »desertørkammeraterne« på møder undertiden har en ubeskrivelig succes, så begynder man at tænke på, hvor megen *kraft* der ligger i dette kammeratlige forbund mellem arbejdere og bønder uden endnu at være udnyttet af os. Bonden har en *fordom*, der får ham til at følge kapitalisten, den socialrevolutionære, den »frie handek«, men han har også en *forstand*, der i stadig højere grad driver ham til et forbund med arbejderen.

Direkte hjælp til hæren

Navnlig trænger vor hær til *forsyninger*: beklædning, fodtøj, våben og ammunition. I dette forarmede land må der gøres uhyre anstrengelser for at dække hærens behov, og det er ene og alene den rundhændede hjælp, som Englands, Frankrigs og Amerikas røverkapitalister yder Koltjak og Denikin, der redder disse fra det sammen-

brud, som ellers måtte indtræffe på grund af mangel på forsyninger.

Hvor forarmet Rusland end er, så råder det dog stadig over virkelig betydelige ressourcer, som vi endnu ikke har udnyttet, og ofte *ikke har forstået* at udnytte. Der findes endnu mange ikke opdagede eller ikke gennemgæede lagre af krigsmateriel, mange produktionsmuligheder, der forsømmes, til dels som følge af embedsmændenes bevidste sabotage, til dels som følge af slendrian, omsvøb, uforstand og hjælpeløshed, alle disse »fortidens synder«, der så uundgåeligt og så grusomt tynger på enhver revolution, som foretager et »spring« frem til en ny samfundsorden.

Direkte hjælp til hæren er i så henseende særlig vigtig. De institutioner, som administrerer den, trænger særlig til at »friskes op«, til bistand udefra, til et frivilligt, energisk heroisk *initiativ* fra arbejderne og bønderne *overalt i landet*.

I så vid udstrækning som muligt må der appelleres til alle bevidste arbejdere og bønder, alle sovjetfunktionærer om at tage dette initiativ; der må i de forskellige lokaliteter og på de forskellige arbejdsfelter anstilles forsøg med *forskelligartede* former for hjælp til hæren i denne henseende. »Arbejde på revolutionær vis« kendes her i langt ringere grad end på andre felter, skønt behovet for »arbejde på revolutionær vis« her er *langt stærkere*.

Indsamling af våben hos befolkningen er en bestanddel af dette arbejde. Det er naturligt, at der i et land, som har gennemlevet fire års imperialistisk krig og derpå to folkerevolutioner, er skjult særdeles mange våben hos bourgeoisiet; det måtte gå sådan. Men det må bekæmpes *af alle kræfter* nu, hvor Denikins overfald udgør en trussel. Den, der skjuler eller hjælper med at skjule våben, er en ærkeforbryder mod arbejderne og bønderne, han fortjener at skydes, for han er skyld i, at tusinder og atter tusinder af de bedste rødarmister går til grunde, ofte af ren og skær mangel på våben ved fronten.

Petrograd-kammeraterne formåede at finde tusinder og atter tusinder af rifler, da de gennemførte en — nøje organiseret — masseeftersøgning. Det øvrige Rusland bør ikke stå tilbage for Petrograd, men må for enhver pris indhente og overgå byen.

Desuden er der ingen tvivl om, at der navnlig ligger rif-

ler gemt hos bønderne, ofte uden ond vilje, simpelt hen på grund af indgroet mistro til alt »statens værk«. Når vi (i de bedste guvernementer) har formået at gøre overordentlig meget *ad overtalelsens vej*, ved en dygtig agitation, ved en formålstjenlig fremgangsmåde, for at få desertørerne frivilligt tilbage til den Røde Hær, så er der ingen tvivl om, at der kan og skal gøres lige så meget og måske endnu mere for at få våbnene leveret frivilligt tilbage.

Arbejdere og bønder! Eftersøg de skjulte rifler og overgiv dem til hæren. Derved redder I jer selv fra masse-mord, skydning, massepiskning og udplyndring fra Koltjaks og Denikins side!

Nedskæring af ikke-militært arbejde

For at klare blot en del af de arbejder, som i det foregående er kort skitseret, behøves der ustandselig nye medarbejdere, og det skal være de mest pålidelige, hengivne, energiske kommunister. Men hvor skal de tages fra, når der jævnthen klages over mangel på den slags medarbejdere og over, at de overanstreges?

Utvivlsomt er disse klager ofte berettigede. Hvis nogen ville regne nøjagtigt efter, hvor tyndt et lag fremskredne arbejdere og kommunister det er, der med arbejder- og bondemassernes støtte og sympati har regeret Rusland i de sidste 20 måneder, ville resultatet se helt usandsynligt ud. Og vi har regeret med enorm succes, idet vi har taget fat på at opbygge socialismen, overvinde uhørte vanskeligheder og besejre fjender, der rejste hovedet alle vegne og direkte eller indirekte var knyttet til bourgeoisiet. Vi har allerede besejret disse fjender, undtagen én: Ententen, Englands, Frankrigs og Amerikas verdensbereskende, imperialistiske bourgeoisie, men vi har dog allerede knust denne fjendes ene arm — Koltjak; vi trues kun af fjendens anden arm — Denikin.

Ny arbejdskraft til at lede staten og løse opgaverne under proletarietets diktatur vokser hurtigt frem i skikkelse af den arbejder- og bondeungdom, som frem for alle dygtiggør sig, oprigtigt, begejstret, uselvsk, som fordøjer de nye indtryk fra den nye samfundorden, kaster vrage på de gamle, kapitalistiske og borgerlig-demokratiske fordomme og former sig selv til endnu hårdere kommunister end det gamle slægtled.

Men hvor hurtigt dette nye lag end vokser frem, hvor hurtigt det end dygtiggør sig og modnes i borgerkrigens ild og under bourgeoisiets rasende modstand, kan det dog ikke i de nærmeste måneder levere os *færdige* medarbejdere til statens ledelse. Og det drejer sig netop om de nærmeste måneder, sommeren og efteråret 1919, for der kræves og forestår en *ufortøvet afgørelse* i kampen mod Denikin.

For at kunne forstærke det militære arbejde med et stort antal færdige medarbejdere må man *nedskære* en hel række grene og institutioner inden for det ikke-militære eller rettere ikke direkte militære sovjetarbejde, man må med dette formål for øje (dvs. med nedskæring for øje) *omlægge* alle institutioner og foretagender der *ikke er ubetinget nødvendige*.

Lad os til eksempel vælge den videnskabeligt-tekniske afdeling ved Samfundsøkonomiens Øverste Råd. Det er en særdeles nyttig institution, som er nødvendig for at bygge socialismen færdig og for at behandle og fordele alle videnskabeligt-tekniske kræfter rigtigt. Men er en sådan institution ubetinget nødvendig? Naturligvis ikke. I dette øjeblik ville det være direkte forbryderisk at lade den anvende folk, som straks kan og bør anvendes til det aktuelle og bitterligt nødvendige kommunistiske arbejde i *hæren og direkte* for hæren.

Den slags institutioner og institutionsafdelinger har vi ikke så ganske få af i centrum og ude omkring. Under vor stræben efter at virkeliggøre socialismen fuldtud begyndte vi naturligvis med det samme at oprette sådanne institutioner. Men vi ville være idioter eller forbrydere, om vi ikke over for Denikins faretruende overfald formåede at *omstille rækkerne*, således at *alt*, hvad der ikke ubetinget er nødvendigt, *standses* eller *nedskæres*.

Vi skal ikke lade os gribe af panik og ikke forfalde til organisatorisk jag, og vi bør ikke helt omlægge eller helt lukke nogen som helst institutioner, ej heller — hvad der er særlig skadeligt under hovedkulds arbejde — begynde at oprette nye institutioner. Vi bør *standse alle* ikke ubetinget nødvendige institutioner og institutionsafdelinger i tre, fire, fem måneder i centrum og ude omkring, eller hvis det ikke lader sig gøre at standse dem helt, *nedskære* dem for en sådan tid (tilnærmelsesvis), nedskære dem i størst muligt omfang, dvs. kun bibeholde det minimum af arbejde, som ubetinget skal gøres.

Eftersom vort hovedmål er at få et stort antal færdige, erfarne, hengivne, prøvede kommunister eller med socialismen sympatiserende folk ud til militært arbejde med det samme, kan vi godt tage den risiko at lade mange af de stærkt nedskårne institutioner (eller institutionsafdelinger) for en tid stå *uden en eneste kommunist* og overlade dem til rent borgerlige medarbejdere. Denne risiko er ikke stor, for det drejer sig kun om institutioner, som ikke er ubetinget nødvendige; det vil nok volde afbræk, når deres (halvt standsede) virksomhed svækkes, men ikke meget, det vil ikke på nogen måde ruinere os. Hvis derimod det militære arbejde ikke forstærkes energisk nok, og forstærkes ufortøvet og betydeligt, kan det ruinere os. Det må man gøre sig klart og drage alle konsekvenser af.

Når hver enkelt administrationschef eller hvert enkelt departement i guvernementet, kredsen osv., når hver enkelt kommunistisk celle uden at spilde et minut stiller sig spørgsmålet: er den og den institution, den og den afdeling ubetinget nødvendig? Vil det ruinere os, hvis vi standser den eller nedskærer dens arbejde med 9/10 og helt berøver den kommunisterne? — Når der oven på et sådant spørgsmål følger en hurtig og energisk nedskæring af arbejdet og overførsel af kommunisterne (sammen med deres ubetinget pålidelige hjælpere fra de sympatiserendes eller partiløses rækker), så vil det på meget kort tid lykkes os at få hundreder og atter hundreder til arbejdet i hærens politiske afdelinger, til hverv som kommissærer og lignende. Og så har vi gode chancer for at besejre Denikin på samme måde, som vi besejrede den endnu stærkere Koltjak.

Arbejdet i frontzonen

Frontzonen i den Russiske Socialistiske Føderative Sovjetrepublik er i de sidste uger blevet forfærdende stor og har skiftet usædvanlig hurtigt. Dette bebuder eller følger med krigens afgørende øjeblik, dens snarlige klimaks.

På den ene side er den uhyre frontzone i Uralområdet og Ural blevet vor i kraft af den Røde Hærs sejr, opløsningen i Koltjaks hær, revolutionens vækst i Koltjaks bagland. På den anden side er der i kraft af vore tab og fjendens stærke fremrykning mod Petrograd sammen med overfaldet fra syd på Ukraine og Ruslands centrum

opstået en *endnu større* frontzone ved Petrograd og i syd.

Arbejdet i frontzonen får særlig afgørende betydning.

I Uralområdet, hvor den Røde Hær rykker hurtigt frem, melder der sig hos hærens funktionærer, kommissærerne, de politiske afdelingers medlemmer osv. og endvidere hos de stedlige arbejdere og bønder et naturligt ønske om at slå sig ned i de nylig erobrede egne for at udføre skabende sovjetarbejde, et ønske, som er des mere naturligt, jo stærkere krigstrætheden er, jo mere dystert billedet af Koltjaks ødelæggelsesværk er. Men der er ikke noget farligere end at give efter for dette ønske. Det truer med at svække offensiven, hindre den, øge chancerne for, at Koltjak igen kan komme på ret køl. Det ville fra vort synspunkt være en direkte forbrydelse mod revolutionen.

Der må i intet tilfælde afgives nogen overskydende medarbejder fra østhæren til lokalt arbejde!*) Offensiven må ikke i noget tilfælde svækkes! Den eneste chance for en fuldstændig sejr er, at Uralområdets og Urals befolkning alle som én er med, efter at de har prøvet det Koltjakske »demokratis« rædsler, og at offensiven fortsættes ind i Sibirien, indtil revolutionen har *sejret fuldstændigt dér*.

Lad så opbygningen i Uralområdet og i Ural blive forsinket, lad den så udvikle sig svagere med de rent lokale, unge uerfarne og svage kræfter. Det vil vi ikke blive ruineret af. En *svækkelse* af offensiven ind i Ural og Sibirien vil *ruinere os*, vi skal *forstærke* denne offensiv med de oprørske Uralarbejderes kræfter, med Uralområdets bønder, som på deres egen krop har mærket, hvad mensjevikken Majskijs og den socialrevolutionære Tjernovs »konstituerende« løfter betyder, og hvad det virkelige indhold i disse løfter, *dvs.* Koltjak, betyder.

En svækkelse af offensiven ind i Ural og Sibirien ville betyde at forråde revolutionen, at forråde arbejdernes og bøndernes kamp for at komme fri af Koltjaks åg.

Man må under arbejdet i den nylig befriede frontzone huske på, at hovedopgaven dér er at vinde ikke blot arbejdernes, men også bøndernes tillid til sovjetmagten, at forklare dem praktisk, hvad sovjetmagten som arbejder-

*) Der må overhovedet ikke afgives sådanne uden tvingende nødvendighed, de må hentes fra de centrale guvernementer!

nes og bøndernes magt betyder, med det samme at slå ind på den rigtige kurs, som partiet har sat på grundlag af tyve måneders arbejde. Vi må ikke i Ural gentage de fejl, som af og til er begået i Storrusland, og som vi hurtigt har vænnet os af med.

I frontzonen ved Petrograd og i den uhyre frontzone, som så hurtigt og faretruende har bredt sig i Ukraine og Sydrusland, må alt og alle sættes på krigsfod, alt arbejde, alle anstrengelser, alle forehavender må underordnes krigen og kun krigen. På anden måde lader Denikins overfald sig ikke afværge. Det er en klar sag. Og det må man gøre sig klart og til fulde føre ud i livet.

For øvrigt er det et særkende for Denikins hær, at den har overflod på officerer og kosakker. Det er et element, som ikke har nogen massekraft bag sig og derfor er yderst tilbøjeligt til hurtige kup, eventyr og desperate foretagender for at sprede panik, for at ødelægge for ødelæggelsens skyld.

I kampen mod en sådan fjende kræves der en militær disciplin og en militær årvågenhed, som gennemføres til det yderste. At falde i staver eller tabe hovedet betyder at tabe alt. Enhver ansvarlig parti- eller sovjetarbejder må gøre sig dette klart.

Militær disciplin i militærvæsenet som alle andre steder!

Militær årvågenhed og strenghed, ubøjelighed i anvendelsen af alle forsigtighedsforholdsregler!

Forholdet til de militære specialister

Den omfattende sammensværgelse, der kom for dagen i Krasnaja Gorka¹⁾ og havde til formål at overgive Petrograd, var en ny kraftig understregning af spørgsmålet om militærspecialisterne og bekæmpelsen af kontrarevolutionen i baglandet. Der er ingen tvivl om, at skærpelsen af levnedsmiddel- og krigssituationen uundgåeligt må fremkalde og i den nærmeste tid vil fremkalde kraftigere forsøg fra de kontrarevolutionæres side (i Petrograd-sammensværgelsen deltog »genfødsels forbund«²⁾, såvel kadetterne som mensjevikkerne og de højre-socialrevolutionære; de venstre-socialrevolutionære deltog for sig, men deltog dog). Lige så utvivlsomt er det, at militærspecialisterne i den nærmeste tid vil levere en højere procent forrædere, og det samme gælder kulakkerne, de

borgerlige intellektuelle, mensjevikkerne og de socialrevolutionære.

Men det ville være en uoprettelig fejl og en utilgivelig karakterløshed, om man af den grund vilde rejse spørgsmål om at ændre grundlaget for vor militærpolitik. Hundreder og atter hundreder af militærspecialister forråder os og vil forråde os, vi vil afsløre dem og skyde dem, men hos os har tusinder og titusinder af militærspecialister arbejdet systematisk og længe; uden dem kunne vi ikke have skabt den Røde Hær, som er vokset ud over partisanindstillingen, usalig ihukommelse, og har forstået at vinde glimrende sejre østpå. Erfarne folk, der står i spidsen for vort militærvæsen, peger med rette på, at dér, hvor partiets politik over for militærspecialisterne og vedrørende udryddelsen af partisanindstillingen gennemføres strengest, dér hvor hele disciplinen er fastest, dér, hvor det politiske arbejde blandt tropperne og kommissærernes arbejde gøres mest omhyggeligt — dér finder man i det store og hele færrest liebhavere af forræderi blandt militærspecialisterne, dér er sådanne liebhaveres mulighed for at udføre deres hensigt ringest, dér er der ingen slaphed i hæren, dér er dens forfatning og moral bedst, dér vindes de fleste sejre. Partisanindstillingen, dens spor, dens rester, dens overlevering har forårsaget både vor hær og den ukrainske hær langt flere ulykker og tilfælde af opløsning, nederlag, katastrofer, tab af mennesker og tab af krigsmateriel end alle militærspecialisters forræderier.

Vort partiprogram har ganske nøjagtigt fastlagt det kommunistiske partis politik, såvel i det almene spørgsmål om borgerlige specialister som i det specielle spørgsmål om en afart af disse, militærspecialisterne. Vort parti bekæmper og »vil skånselsløst bekæmpe den skinradikale, men i virkeligheden uforstandige indbildning, at de arbejdende skulle være i stand til at overvinde kapitalismen og det borgerlige samfund uden at lære af de borgerlige specialister, uden at udnytte dem, uden at gennemgå en *langvarig skoling* ved at arbejde side om side med dem«. ³⁾

Det er i denne forbindelse en selvfølge, at partiet ikke giver »dette borgerlige lag den ringeste politiske indrømmelse«, partiet undertrykker og vil »skånselsløst undertrykke ethvert kontrarevolutionært anslag fra dets side«.

Det er naturligt, at når et sådant »anslag« indtræder eller afdækker sig med større eller mindre sandsynlighed, så kræver dets »skånselsløse undertrykkelse« andre egenskaber end den sindige og forsigtige indstilling, som den »langvarige skoling« kræver af eleverne, og som den fremelsker i menneskene. Modsætningen mellem indstillingen hos folk, der er beskæftiget med »langvarig skoling ved at arbejde side om side« med militærspecialister, og indstillingen hos folk, der er ivrigt optaget af den direkte opgave »skånselsløst at undertrykke et kontrarevolutionært anslag« fra militærspecialisternes side, kan let medføre og medfører også gnidninger og konflikter. Det samme gælder de nødvendige personomflytninger, undertiden forflyttelser af et stort antal militærspecialister, hvad der forårsages af det ene og det andet tilfælde af kontrarevolutionære »anslag« og da navnlig af store sammensværgelser.

Disse gnidninger og konflikter ordner vi, og vil vi fortsat ordne ad partimæssig vej, idet vi kræver det samme af alle partiorganisationer og insisterer på, at det praktiske arbejde ikke må lide ringeste afbræk, at der ikke tillades den ringeste forhaling af nødvendige foranstaltninger, og at der ikke må være skygge af vaklen i gennemførelsen af de fastsatte grundsætninger for vor militærpolitik.

Hvis partiorganer anslår en urigtig tone over for militærspecialisterne (som det skete for nylig i Petrograd), eller hvis »kritikken« af militærspecialisterne i enkelte tilfælde udarter til en direkte hindring for et systematisk og vedholdende arbejde på at udnytte dem, korrigerer partiet med det samme sådanne fejl og vil fortsat korrigere dem.

Det vigtigste, det fundamentale middel til at korrigere dem er en forstærkelse af det politiske arbejde i hæren og blandt dem, der mobiliseres, en stramning af kommissærernes arbejde i hæren, en forbedring af deres sammensætning, en højnelse af deres niveau, og foranstaltninger til, at de *i praksis* virkeliggør det, som partiprogrammet kræver, og som alt for ofte gøres aldeles utilstrækkeligt: »en *alsidig* kontrol med (hærens) befalingsmandskorps skal koncentreres i arbejderklassens hænder«. Kritik af militærspecialisterne fra udenforstående, forsøg på at korrigere tingene »i en håndevending« er noget altfor let

og derfor håbløst og skadeligt. Alle, der indser deres politiske ansvar og lider under manglerne ved vor hær, lad dem træde ind i rækkerne og gelederne som rødarkister eller befalingsmænd, som politiske arbejdere eller kommissærer, lad dem hver og en arbejde i militærorganisationen for at forbedre den — ethvert partimedlem vil finde sig en plads, der passer for hans evner.

Sovjetmagten har længe vist den største interesse for, at arbejderne og derefter bønderne, særlig da kommunisterne, får lejlighed til at lægge sig grundigt efter militærvæsenet. Det gøres i en række foretagender, institutioner og kursus, men der gøres stadigvæk alt, altfor lidt. Det personlige initiativ og den personlige energi må her udrette meget endnu. Især må kommunisterne ihærdigt indøve brugen af maskingeværer, artilleri, panservogne osv., for her er vor tilbagestående mest følelig, her er modstanderens overlegenhed og hans større antal officerer mest betydningsfuld, her er der mulighed for, at en upålidelig militærspecialist anretter stor skade, her bliver kommunistens rolle virkelig stor.

Kampen mod kontrarevolutionen i baglandet

Ligesom i juli sidste år rejser kontrarevolutionen i vort bagland nu hovedet iblandt os.

Kontrarevolutionen er slået, men langt fra tilintetgjort, og det er klart, at den udnytter Denikins sejr og skærpsel- sen af levnedsmiddelnøden. Og bag den utilslørede, åbne kontrarevolution, bag de sorte hundreder og kadetterne, som er stærke i kraft af deres kapital, deres direkte forbindelse med Ententens imperialisme, deres forståelse af et diktators uomgængelighed og deres evne til at realisere det (i Koltjaks stil) — bagefter dem trasker som altid de vaklende og karakterløse mensjevikker, højre-socialrevolutionære og venstre-socialrevolutionære, som med ord formummer deres værk.

Ingen illusioner i så henseende! Vi kender den »grobund«, der frembringer kontrarevolutionære forehavender, kup, sammensværgelser og lignende, det kender vi udmærket. Dette miljø består af bourgeosiet, den borgerlige intelligens, på landet kulakkerne, overalt et »partiløst« publikum, og desuden de socialrevolutionære og mensjevikkerne. Man må tredoble, ja tidoble overvågel-

sen af dette miljø. Man må tidoble årvågenheden, for kontrarevolutionære anslag fra den side er absolut uundgåelige netop nu og i den nærmeste fremtid. På denne basis er det også naturligt at vente gentagne forsøg på at sprænge broer, arrangere strejker, alle mulige spiontricks osv. Alle forsigtighedsforanstaltninger, de mest ihærdige, systematiske, gentagne og pludselige masseforanstaltninger er nødvendige i samtlige de centre, hvor der er den svageste mulighed for, at de kontrarevolutionæres »grobund« kan »holde til«.

Vedrørende mensjevikerne, de højre- og venstre-socialrevolutionære må man tage de seneste erfaringer i betragtning. I deres »periferi«, blandt det publikum, der hælder til den side, er der utvivlsomt en forskydning bort fra Koltjak og Denikin over mod sovjetmagten. Vi har taget denne forskydning i betragtning, og hvor den gav sig blot en smule reelle udslag, har vi gjort et vist imødekommende skridt fra vor side. Denne vor politik vil vi i intet tilfælde fravige, og antallet af »hop« bort fra den mensjevikiske og socialrevolutionære retning, der hælder til Koltjak og Denikin, over til den mensjevikkiske og socialrevolutionære retning, der hælder til sovjetmagten, vil utvivlsomt i almindelighed vokse.

Men i dette øjeblik drejer det småbøgerlige demokrati med de socialrevolutionære og mensjevikerne i spidsen efter vinden, vaklende og karakterløst som altid, og svinger over til sejrherren Denikin. Særlig passer dette på de »politiske førere« for de venstre-socialrevolutionære, for mensjevikerne (som Martov og co.), for de højre-socialrevolutionære (som Tjernov og co.) og overhovedet for deres »litterære grupper«, hvis medlemmer bortset fra alt andet er yderst fornærmede over deres fuldstændige politiske fiasko og derfor nærer en næsten uudslukkelig »hang« til eventyr *mod* sovjetmagten.

Man skal ikke lade sig bedrage af disse føreres ord og ideologi, af deres personlige hæderlighed eller hykleri. Den slags er vigtigt for den enkelte førers biografi. Det er ikke vigtigt for politik, dvs. forholdet mellem klasserne, for forholdet mellem millioner af mennesker. »På centralkomiteens vegne« fordømmer Martov og co. højtideligt deres »aktivister« og truer (truer evindeligt!) med at ekskludere dem af partiet. Det bringer på ingen måde den kendsgerning ud af verden, at »aktivisterne« er de

stærkeste blandt mensjevnikkerne, at de skjult for de andre gennemfører deres Koltjak-Denikinske arbejde. Volskij og co. fordømmer Avksentjev, Tjernov og co., men det hindrer på ingen måde de sidstnævnte i at være stærkere end Volskij, det hindrer ikke Tjernov i at sige: »Hvis vi ikke skal gøre det og gøre det nu, hvem skal da styrte bolsjevnikkerne og hvornår?« De venstre-socialrevolutionære kan »arbejde« »selvstændigt«, uden for alle aftaler med reaktionen og Tjernoverne, men i virkeligheden er de lige så vel Denikins forbundsfæller og brikker i *hans* spil som den afdøde venstre-socialrevolutionære Muravjov, den tidligere øverstkommanderende, der af »ideologiske« motiver åbnede fronten for tjekkoslovakkerne⁴) og Koltjak.

Martov, Volskij og co. bilder sig ind at stå »over« begge de stridende parter, de bilder sig ind at kunne danne et »tredje par«.

Selv om dette ønske skulle være oprigtigt, er det dog en illusion hos en småborgerlig demokrat, der heller ikke nu, 70 år efter 1848, har lært ABCen, nemlig at i et kapitalistisk miljø er enten bourgeoisiets diktatur eller proletarietets diktatur muligt, noget tredje gives ikke. Martov og co. vil øjensynlig nære denne illusion til deres død. Det bliver deres sag. Og det bliver vor sag at huske, at i praksis kan man ikke undgå svingninger hos den slags folk, i dag ad Denikin til, i morgen ad bolsjevnikkerne til. Og i dag må man gøre *dagens* gerning.

Det bliver vor sag at stille spørgsmålet direkte. Hvad er bedst — at opspore og fængsle, ja undertiden skyde hundrede forrædere blandt kadetterne, de partiløse, mensjevnikkerne, de socialrevolutionære, som (nogle med våben, andre med sammensværgelser, andre igen med agitation mod mobiliseringen, således som de mensjevnikske typografer eller jernbanefolk osv.) »optræder« *mod* sovjetmagten, *dvs. for Denikin?* Eller at lade det gå så vidt, at man tillader Koltjak og Denikin at slagte, nedskyde eller piske ihjel tusinder af arbejdere og bønder? Valget er ikke svært.

Sådan og kun sådan står spørgsmålet.

Den der endnu ikke har forstået dette, den der kan jamre over en sådan beslutnings »uretfærdighed«, ham må man affærdige med et skuldertræk, ham må man udlevere til offentlig spot og spe.

Almindelig mobilisering af befolkningen til krigstjeneste

Sovjetrepublikken er en fæstning, der belejres af verdenskapitalen. Retten til dér at søge ly for Koltjak og overhovedet retten til at leve dér kan vi kun indrømme den, der aktivt deltager i krigen og på enhver måde støtter os. Det giver os ret og pligt til at indføre almindelig mobilisering af befolkningen til krigstjeneste, nogle til direkte krigstjeneste, andre til alle hånde hjælpearbejder i krigsførelsen.

At gøre det fuldt ud kræver en ideal organisation. Og eftersom vor statsorganisation er meget langt fra fuldkommenheden (hvad der slet ikke er mærkeligt i betragtning af dens ungdom, dens nylige oprettelse og ekstraordinære udviklingsvanskeligheder), ville det være noget yderst skadeligt organisatorisk projektmageri, hvis man på dette område ville give sig til i stort omfang og på én gang at lave noget gennemgribende eller blot noget ret omfattende.

Men der kan på specielle områder gøres meget for at komme idealet nær i denne henseende, og vore partiarbejders og sovjetfunktionærers »initiativ« er her meget langt fra tilstrækkeligt.

Her får det være nok at rejse dette spørgsmål og henlede kammeraternes opmærksomhed på det. Det er ikke påkrævet at give konkrete anvisninger eller stille konkrete forslag.

Vi vil kun fremhæve, at de småborgerlige demokrater, der står sovjetmagten nærmest, og som jo kalder sig socialister, f.eks. nogle af »venstre«-mensjevikkerne osv., i særlig grad ynder at oprøres over den efter deres mening »barbariske« metode at tage gidsler.

Lad dem så blive oprørte, men det lader sig ikke gøre at føre krig uden dette, og når faren bliver mere akut, er det i alle retninger nødvendigt at anvende dette middel hyppigere og i større omfang. Det hænder f.eks. ikke sjældent, at mensjevikiske eller gule typografer, »spidser« og gedulgte spekulanter blandt jernbanefolkene, kulakker, den velhavende del af by- (og land-)befolkningen og den slags elementer behandler forsvaret mod Koltjak og Denikin med en uendelig forbryderisk og fræk ligegyldighed, der går over i sabotage. Der må opstilles lister over sådanne grupper (eller de må tvinges til selv at danne grupper med solidarisk ansvar), og de skal ikke blot sæt-

tes til skyttegravsarbejde, som det undertiden gøres, men man må også pålægge dem at støtte den Røde Hær materielt på alle mulige måder.

Rødmisternes marker ville blive bedre dyrket, rødarmisternes forsyning med mad, tobak og andre fornødheder vil blive bedre tilrettelagt, faren for, at tusinder og atter tusinder af arbejdere og bønder omkommer ved en enkelt sammensværgelse osv., vil blive betydelig mindre, hvis vi anvender denne metode på en mere omfattende, alsidig og forstandig måde.

»Arbejde på revolutionær vis«

Når vi sammenfatter det ovenfor anførte, bliver facit ganske simpelt: af alle kommunister, af alle bevidste arbejdere og bønder, af alle, der ikke vil lade Koltjak og Denikin sejre, kræves der ufortøvet og i de nærmeste måneder en usædvanlig forøgelse af indsatsen, et »arbejde på revolutionær vis«.

Når Moskvas hungrende, trætte og afrakkede jernbanefolk, såvel specialistarbejderne som arbejdsmændene, kunne foranstalte »kommunistiske subbotnikker«, der var viet den sejrrige kamp mod Koltjak og fortsatte til sejren var fuldstændig, når de kunne arbejde uden løn nogle timer om ugen og samtidig udvikle en uhørt arbejdsproduktivitet, der er flere gange større end sædvanligt, så beviser det, at der endnu kan præsteres uhyre meget.

Og vi skal præstere dette meget.

Så vil vi sejre.

RKP's (bolsjevikkernes) centralkomité

*Trykt første gang i Pravda nr. 15,
den 18. januar 1929.*

OM STATEN

Forelæsning på Sverdlovuniversitetet¹⁾

11. juli 1919

Kammerater, ifølge den plan, I har vedtaget, og som jeg har fået forelagt, skal vi i dag gennemgå emnet staten. Jeg ved ikke, hvor fortrolige I allerede er med dette emne. Hvis jeg ikke tager fejl, er jeres kursus lige begyndt, og I skal nu for første gang til at behandle emnet systematisk. I så fald kan det meget vel tænkes, at det i den første forelæsning om dette vanskelige emne ikke vil lykkes mig at gøre fremstillingen tilstrækkelig klar og forståelig for mange af tilhørerne. Og skulle det ske, beder jeg jer ikke tabe modet, for emnet er et af de mest indviklede og vanskelige og nok det, som borgerlige videnskabsmænd, forfattere og filosoffer har forkludret mest. Derfor skal man aldrig forvente, at der på én gang, under et kort foredrag, kan opnås fuld klarhed i et spørgsmål som dette. Efter det første foredrag bør man notere sig de steder, man ikke har forstået, eller som er uklare, for at vende tilbage til dem en anden, tredje eller fjerde gang, for at man i det videre forløb, såvel gennem læsning som under de enkelte foredrag og diskussioner kan få afklaret og uddybet det, man ikke straks forstod. Jeg håber, at vi vil kunne mødes en gang til og diskutere alle yderligere spørgsmål og se på, hvad der har stået mest uklart. Jeg håber også, at I foruden diskussionerne og forelæsningerne vil afsætte tid til at læse i det mindste nogle af Marx' og Engels' vigtigste værker. Disse hovedværker vil I sikkert kunne finde i litteraturlisten og i de lærebøger, som er til rådighed for sovjet- og partiskoleelever på stedets bibliotek. Og skulle fremstillingens vanskelighed måske alligevel i første omgang virke afskrækkende på en og anden, så vil jeg endnu engang bede jer ikke tabe modet af den grund, for noget, der er uforståeligt første gang, man læ-

ser det, bliver til at forstå ved fornyet læsning, eller når I senere betragter spørgsmålet fra en lidt anden vinkel. Jeg gentager endnu engang, at emnet er så indviklet og er i den grad blevet forkludret af borgerlige videnskabsmænd og forfattere, at enhver, der ønsker at sætte sig ordentlig ind i det og beherske det selvstændigt, må tage det op flere gange, vende tilbage til det igen og igen og tænke det igennem fra forskellige sider for at opnå en klar og solid indsigt. Og det bliver så meget lettere for jer at vende tilbage til dette spørgsmål, fordi det er så grundlæggende og så fundamentalt i al politik, at I dagligt i et hvilket som helst blad om et hvilket som helst økonomisk og politisk spørgsmål, ikke kun i en så stormende og revolutionær tid, som den vi oplever nu, men også i de mest fredelige perioder, altid vil støde på spørgsmålet om, hvad staten er for noget, hvori dens væsen består, hvori dens betydning ligger, og hvilken holdning til staten vort parti har, det parti, som kæmper for at omstyrte kapitalismen, det kommunistiske parti. Hver dag vil I komme tilbage til dette spørgsmål i den ene eller den anden anledning. Det afgørende er, at I som resultat af jeres læsning og diskussioner og efter forelæsningerne om staten får oparbejdet en evne til at behandle dette spørgsmål selvstændigt, for I vil møde det i vidt forskellige situationer, i et hvilket som helst detailspørgsmål, i de mest overraskende sammenhænge, i samtaler og diskussioner med modstandere. Først når I har lært at finde rundt i dette spørgsmål selvstændigt, først da kan I betragte jer som tilstrækkeligt faste i jeres overbevisning og kunne forfægte den tilstrækkelig godt når som helst og over for hvem som helst.

Efter disse korte bemærkninger går jeg over til det egentlige spørgsmål, hvad staten er for noget, hvordan den opstod og hvilken grundholdning arbejderklassens parti, det kommunistiske parti, der kæmper for kapitalismens fuldstændige afskaffelse, bør indtage til staten.

Jeg har allerede sagt, at der næppe findes noget andet spørgsmål, der er blevet i den grad forkludret, bevidst eller ubevidst, af repræsentanter for borgerlig videnskab, filosofi, jura, politisk økonomi og journalistik, som spørgsmålet om staten. Den dag i dag bliver dette spørgsmål meget ofte blandet sammen med spørgsmål af religiøs art, meget ofte ser vi, at det ikke kun er repræsen-

tanter for religiøse trosretninger (af dem er det jo helt naturligt at vente det), men også folk, der mener sig frigjort fra religiøse fordomme, der blander det særlige spørgsmål om staten sammen med religionsspørgsmål og forsøger at konstruere en — meget ofte indviklet, filosofisk inspireret og motiveret — lære, der går ud på, at staten er noget guddommeligt, noget overnaturligt, en kraft, som menneskeheden behøvede for at leve, som giver menneskene noget eller har noget at give, at den bringer noget med sig, der ikke stammer fra mennesket, men er givet det udefra, at dette er en kraft af guddommelig oprindelse. Og det må konstateres, at denne lære er så nøje knyttet til udbytterklassernes — godsejernes og kapitalisternes — interesser, i den grad tjener deres interesser, i den grad har gennemsyret alle sædvaner, alle anskuelser, hele d'herrer borgerlige repræsentanters videnskab, at I vil støde på levn af denne lære for hvert eneste skridt I gør, ja, også i det syn på staten, man finder hos mensjevikkerne og de socialrevolutionære, der med harme afviser, at de skulle være under indflydelse af religiøse fordomme, og er overbevist om, at de anlægger et nøgternt syn på staten. Dette spørgsmål er gjort så forkludret og indviklet, fordi det (det overgås i den henseende kun af grundlaget for økonomisk videnskab) berører de herskende klassers interesser mere end noget andet spørgsmål. Læren om staten skal retfærdiggøre sociale privilegier, retfærdiggøre udbytningens eksistens, retfærdiggøre kapitalismens eksistens. Derfor vil det være den største misforståelse, hvis man i dette spørgsmål venter upartiskhed, hvis man i dette spørgsmål tror, at folk, der gør krav på at være videnskabelige, her kan præsentere jer for den rene videnskabs synspunkter. I spørgsmålet om staten, i læren om staten, i teorien om staten vil I altid, når I lærer spørgsmålet at kende og sætter jer tilstrækkelig grundigt ind i det, kunne se den indbyrdes kamp mellem forskellige klasser, en kamp som genspejles eller finder sit udtryk i kampen mellem anskuelser om staten, i bedømmelsen af statens rolle og betydning.

For at gribe dette spørgsmål an så videnskabeligt som muligt, må vi lige kaste et om end flygtigt historisk blik på, hvordan staten opstod og udviklede sig. Det mest pålidelige, når man går i gang med et samfundsviden-

skabeligt spørgsmål, og det mest nødvendige for virkelig at opnå evne til at betragte spørgsmålet korrekt og ikke fortabe sig i en masse bagateller eller i det kolossale opbud af indbyrdes stridende meninger — det vigtigste for at kunne behandle dette spørgsmål videnskabeligt er, at man ikke glemmer den grundlæggende historiske sammenhæng, at man betragter hvert enkelt spørgsmål ud fra, hvordan det pågældende fænomen opstod i historien, og hvilke hovedfaser det har gennemløbet i sin udvikling, og ud fra denne udvikling af fænomenet ser på, hvad den givne ting er blevet til nu.

Jeg håber, at I til spørgsmålet om staten vil læse Engels' værk *Familiens, Privatejendommens Og Statens Oprindelse*²⁾. Det er et af den moderne socialismes grundlæggende værker, hvor man kan stole på hver sætning, stole på, at hver eneste sætning er skrevet ikke på lykke og fromme, men på grundlag af et vældigt historisk og politisk materiale. Det er givet, at ikke alle afsnit i dette værk er fremstillet lige let læseligt og let forståeligt; nogle afsnit forudsætter, at læseren allerede besidder en vis historisk og økonomisk viden. Men lad det atter være sagt: tab ikke modet, hvis I under læsningen ikke straks forstår dette værk. Det kommer så at sige alle mennesker ud for. Men når I vender tilbage til det senere, efter at interessen er blevet vakt, vil I nå så vidt, at I forstår det meste, hvis ikke det hele. Jeg nævner denne bog, fordi den giver den rette indfaldsvinkel til spørgsmålet om staten. Den indledes med en historisk skildring af, hvordan staten opstod.

For at kunne gribe dette som for øvrigt ethvert andet spørgsmål rigtigt an, for eksempel spørgsmålet om kapitalismens opståen, om menneskers udbytning af hinanden, om socialismen, om hvordan socialismen kom til verden, hvilke omstændigheder den er fremkaldt af — alle sådanne spørgsmål kan man først tage fat på, solidt og sikkert, når man har kastet et historisk blik på dets udvikling som helhed. Her må vi først og fremmest være opmærksom på, at staten ikke har eksisteret altid. Der var engang, da staten ikke fandtes. Staten opstår først, når og hvor der sker en klassesdeling af samfundet, når og hvor der opstår udbyttere og udbyttede.

Inden den første form for menneskers udbytning af mennesker, den første form for klassesdeling — slavehol-

dere og slaver — opstod, fandtes den patriarkalske familie eller, som den undertiden også kaldes, *klanfamilien* (klan betyder slægt, stamme; dengang levede menneskene i stammer, i slægter); der findes ret mange velbevarede spor af disse primitive tider i flere primitive folks dagligliv, og tager I det første det bedste værk om primitiv kultur, vil I altid støde på mere eller mindre indgående beskrivelser, henvisninger og mindelser om, at der var en tid, mere eller mindre lig en primitiv kommunisme, da samfundet ikke var delt i slaveholdere og slaver. Og dengang fandtes ikke stat eller noget specielt magtapparat til systematisk anvendelse af vold mod mennesker og undertrykkelse af mennesker med vold. Det er dette apparat, som kaldes en stat.

I det primitive samfund, hvor menneskene levede i små stammer, hvor de endnu befandt sig på de allernederste udviklingstrin, nær ved den vilde tilstand, i en tidsalder, der ligger flere årtusinder forud for den moderne, civiliserede menneskehed, i den tid sås endnu ingen tegn på, at der skulle eksistere en stat. Vi ser, at der herskede skikke, at stammens ældste nød autoritet, respekt, magt; vi ser, at denne magt undertiden tilfaldt kvinder — kvindens stilling dengang ligner ikke hendes nuværende retsløse, underkuede stilling — intetsteds møder vi en særlig *kategori* af mennesker, der skilles ud for at regere over andre, og som i denne interesse, i denne hensigt systematisk og vedvarende besidder et vist tvangsapparat, et voldsapparat, der i vore dage, som I alle er klar over, fremtræder i form af væbnede styrker, fængsler og lignende til betvingelse af andres vilje med voldelige midler — det, der udgør statens væsen.

Hvis vi udelader de såkaldte religiøse teorier, spidsfindigheder, filosofiske konstruktioner og mangeartede opfattelser, som borgerlige videnskabsmænd laver, og søger ind til det centrale i sagen, da vil vi se, at staten netop består i et sådant regeringsapparat, som skilles ud fra det menneskelige samfund. Når der opstår en særlig gruppe af mennesker, som ene og alene beskæftiger sig med at regere, og som hertil har brug for et særligt tvangsapparat, der skal betvinge andres vilje med vold — ved hjælp af fængsler, særlige grupper af mennesker, tropper o.lign. — da opstår staten.

Men der var engang, da staten ikke fandtes, en tid, da

den fælles helhed, selve samfundet, disciplinen, arbejdsordningen, blev opretholdt i kraft af vaner og traditioner, ved den autoritet eller agtelse, som tilfaldt stammens ældste eller kvinderne, der dengang ofte ikke blot var ligestillet med mændene, men ikke sjældent indtog en højere stilling, en tid da der ikke fandtes en særlig kategori af mennesker, specialister, til at regere. Historien viser, at staten som særligt tvangsapparat imod menneskene først opstår, når og hvor samfundet deles i klasser, dvs. i grupper af mennesker, hvoraf nogle vedvarende kan tilegne sig andres arbejde, hvor nogle udbytter andre.

Denne samfundets deling i klasser i historiens løb må vi altid holde os klart som det grundlæggende faktum. Alle menneskelige samfunds udvikling gennem årtusinder har i samtlige lande uden undtagelse vist os denne udviklings almene lovmæssighed, regelbundethed og rækkefølge; først har vi et samfund uden klasser: det oprindelige, patriarkalske ursamfund, hvor aristokrater ikke findes; derefter følger et samfund, baseret på slaveri, slaveholdersamfundet. Dette har hele det moderne, civiliserede Europa været igennem — for to tusinde år siden var slaveriet stort set eneherkende. Dette har langt de fleste folkeslag i resten af verden også været igennem. Hos de mindst udviklede folkeslag møder man spor af slaveri den dag i dag, i Afrika for eksempel vil vi stadig kunne finde slaveriforhold. Den første store klassesdeling kom med delingen i slaveholdere og slaver. Den førstnævnte gruppe besad ikke alene samtlige produktionsmidler — jorden og redskaberne, så svage og primitive de end var dengang — den ejede også mennesker. Denne gruppe kaldtes slaveholdere, mens de, der arbejdede og leverede arbejdets resultat til andre, kaldtes slaver.

Dette efterfulgtes i historien af en anden form, feudalismen, livegenskabet. I de allerfleste lande forvandlede slaveriet sig i udviklingens løb til livegenskab. Nu bestod den grundlæggende deling af samfundet i feudale godsejere og livegne bønder. Menneskenes indbyrdes relationer ændrede form. Slaveejerne anså slaverne for deres ejendom, loven befæstede denne holdning og betragtede slaver som en ting, der helt og fuldt var slaveholderens besiddelse. For den livegne bonde fortsatte klasseundertrykkelsen og afhængigheden, men den feudale godsejer

ansås ikke længere for ejer af bonden som en ting, idet han kun havde retten til dennes arbejde og til at tvinge bonden til en vis arbejdsydelse. I praksis var der, som I alle ved, overhovedet ingen forskel på slaveri og livegenskab, især ikke i Rusland, hvor feudalismen holdt sig længst og antog de mest brutale former.

Videre. Efterhånden som handelen tog til og der opstod et verdensmarked, efterhånden som pengecirkulationen udviklede sig, opstod der en ny klasse i det feudale samfund, kapitalistklassen. Kapitalens magt voksede frem af varen, af vareudvekslingen, af pengemagts opståen. I løbet af det 18. århundrede eller rettere fra slutningen af det 18. og op gennem det 19. århundrede fandt der revolutioner sted over hele verden. Feudalismen blev fortrængt fra alle lande i Vesteuropa. Allersidst i Rusland. I 1861 indtraf der også i Rusland en omvæltning, som førte til, at én samfundsform blev udskiftet med en anden, at feudalismen blev afløst af kapitalismen, hvor klassesdelingen opretholdtes ligesom forskellige spor og levn af livegenskabet, men i hovedsagen fik klassesdelingen nu en anden form.

Kapitalejerne, jordejerne, fabriksejerne har til enhver tid i alle kapitalistiske lande udgjort en forsvindende lille del af befolkningen, et mindretal, der uindskrænket disponerer over alt folkets arbejde og som følgelig råder over, undertrykker og udbytter hele massen af arbejdende mennesker, hvoraf de fleste er proletarerer, lønarbejdere, som i produktionsprocessen kun får midler til livets opretholdelse ved at sælge deres arbejdshænder, deres arbejdskraft. Bønderne, som allerede i den livegne periode var opsplittede og forkuede, blev med overgangen til kapitalisme for en dels vedkommende (de fleste) forvandet til proletarerer og for en anden dels vedkommende (de færreste) til velbjærgede bønder, som selv lejede arbejdere og udgjorde et bourgeoisie på landet.

Dette grundlæggende forhold — samfundets overgang fra slaveriets primitive former til feudalismen og slutelig til kapitalismen — må I altid holde jer for øje, for kun ved at erindre sig dette grundlæggende forhold og kun ved at placere alle proletariske teorier i denne grundlæggende ramme vil I blive i stand til at vurdere disse teorier rigtigt og finde rede i, hvor de hører til, thi hver enkelt af disse store perioder i menneskenes historie — slave-

holdersamfundet, feudalismen og kapitalismen — strækker sig over snese af århundreder og frembyder en sådan mængde af politiske former, mangeartede politiske teorier, opfattelser og revolutioner, at man kun kan orientere sig i dette usædvanligt brogede billede og denne enorme forskelligartethed — i særdeleshed hvad angår de politiske, filosofiske og andre teorier, der er fremsat af borgerlige videnskabsmænd og politikere — hvis man som den grundlæggende ledetråd holder fast ved denne deling af samfundet i klasser og ændringer af klasseherredømmets former og ud fra dette analyserer alle samfundsspørgsmål — økonomiske, politiske, kulturelle, religiøse osv.

Når I betragter staten ud fra denne grundlæggende deling, vil I se, at der, som jeg allerede har sagt, ikke fandtes nogen stat inden samfundets deling i klasser. Men efterhånden som den sociale opdeling i klasser opstår og befæster sig, efterhånden som klassesamfundet opstår, da opstår og befæstes også staten. Menneskehedens historie viser os snese- og hundredvis af lande, der har oplevet eller nu oplever slaveriet, feudalismen og kapitalismen. Uanset de enorme historiske forandringer, der har fundet sted, uanset alle politiske omskiftelser og alle revolutioner, som er knyttet til menneskehedens udvikling med overgangen fra slaveri via feudalisme til kapitalisme og til vore dages verdensomspændende kamp mod kapitalismen, ser I altid statens opståen i hvert af disse lande. Staten har altid været et særligt apparat, der skilte sig ud fra samfundet og som bestod af en gruppe mennesker, der udelukkende eller så godt som udelukkende beskæftigede sig eller fortrinsvis beskæftigede sig med at regere. Menneskene opdeles i regerede og i specialister i at regere, dem der hæver sig over samfundet, og som kaldes statens ledere, dens repræsentanter. Dette apparat, denne gruppe af mennesker, der regerer andre, skaffer sig altid et særligt apparat til at udøve tvang og fysisk magt — uanset om denne magtanvendelse mod menneskene finder sit udtryk i urtidens kølle eller i en mere udviklet våbentype under slaveriet eller i ildvåbnet, som dukkede op i middelalderen, eller senest i de moderne våben, som i det 20. århundrede er tekniske underværker og helt bygger på den moderne tekniks nyeste præstationer. Voldsmetoderne skiftede, men lige så læn-

ge staten har eksisteret, har der i hvert enkelt samfund også været en gruppe personer, de regerende, som kommanderede og herskede, og som for at bevare magten disponerede over et apparat til fysisk tvang, et voldsapparat med våben, der modsvarede det tekniske niveau i hver enkelt epoke. Kun når vi sætter os nærmere ind i disse almene fænomener og stiller os selv spørgsmålet om, hvorfor der ikke fandtes nogen stat, dengang der ikke fandtes udbyttere og udbyttede, dengang der ikke fandtes klasser, og hvorfor staten så opstod, da klasserne opstod, først da får vi et bestemt svar på spørgsmålet om statens væsen og betydning.

Staten er det maskineri, hvormed én klasse opretholder herredømmet over en anden klasse. Dengang samfundet endnu ikke kendte til klasser, dengang menneskene, før slavetilværelsens epoke, arbejdede under primitive forhold med større lighed, under forhold med uhyre lav arbejdsproduktivitet, dengang det primitive menneske kun med møj og besvær skaffede sig de midler, der var nødvendige for at opretholde den mest nødtørftige, primitive eksistens, dengang opstod der ikke, kunne der ikke opstå nogen særlig gruppe af mennesker, som specielt blev skilt ud for at regere og herske over resten af samfundet. Men da den første form for klassesdeling indtrådte, da slaveriet opstod, da kunne en bestemt klasse af mennesker — de, der koncentrerede sig om de mest primitive former for agerbrugsarbejde — frembringe et vist overskud, og da dette overskud ikke var absolut nødvendigt for at holde slaven i live og derfor tilfaldt slaveholderen, da denne slaveholderklassens eksistens således befæstedes, blev det nødvendigt, at staten opstod.

Og den opstod, slaveholdernes stat, det apparat, der gav slaveholderne magt i hænde og mulighed for at regere over alle slaverne. Både samfundet og staten var dengang af langt mindre format end nu, de rådede over et langt svagere apparat af forbindelser — de kommunikationsmidler, vi kender i dag, fandtes ikke dengang. Bjerge, floder og have var langt større forhindringer, end de er nu, og statsdannelsen foregik inden for betydeligt snævrere geografiske grænser. Et teknisk svagt statsapparat betjente staten, som havde forholdsvis snævre grænser og virkefelter. Ikke desto mindre var det et apparat, der tvang slaverne til at forblive slaver, og som

fastholdt den ene del af samfundet i tvang og undertrykkelse hos den anden. At tvinge den ene, altovervejende del af samfundet til at arbejde systematisk for den anden lader sig ikke gøre uden et stående tvangsapparat. Dengang der ikke fandtes klasser, eksisterede dette apparat heller ikke. Da klasserne opstod, var en særlig institution — staten — også under udvikling, overalt og altid i forbindelse med væksten og befæstelsen af denne klassesdeling. Statens former har været overordentlig forskelligartede. Allerede under slaveholdersamfundet møder vi forskellige statsformer i de efter datidens målestok mest fremskredne, kulturelt udviklede og civiliserede lande, f.eks. det antikke Grækenland og Rom, der helt og holdent hvilede på slaveriet. Allerede dengang opstår forskellen mellem monarki og republik og mellem aristokrati og demokrati. Monarkiet som enevælde, republikken som fraværet af en ikke-valgt magt, aristokratiet som et forholdsvis beskedent mindretals magt, demokratiet som folkemagt (direkte oversat fra græsk betyder demokrati netop folkets magt). Alle disse forskelle opstod i slaveriets epoke. Disse forskelle til trods, så var og blev staten under slaveriet en slaveholderstat, hvad enten der var tale om et monarki eller en aristokratisk eller demokratisk republik.

På ethvert kursus i oldtidens historie vil I under forelæsningerne komme til at høre om den kamp, der stod mellem den monarkiske og den republikanske stat, men det grundlæggende var, at slaverne ikke ansås for mennesker; ikke nok med, at de ikke blev regnet for borgere, de ansås ikke engang for mennesker. Romerretten betragtede dem som ting. Loven om mord, for slet ikke at nævne andre love vedrørende den personlige sikkerhed, gjaldt ikke slaver. Den beskyttede kun slaveholderne, de eneste, der anerkendtes som fuldgyldige borgere. Men blev der indført monarki, var det et slaveholdermonarki, eller republik, så var det en slaveholderrepublik. Her nød slaveholderne alle rettigheder, mens slaverne ifølge loven var ting, og dem måtte man bruge hvilken som helst vold mod; ikke engang mord på en slave blev regnet for nogen forbrydelse. Slaveholderrepublikkerne adskilte sig indbyrdes ved deres indre organisering; der fandtes aristokratiske republikker og demokratiske republikker. I den aristokratiske republik var det et mindre antal af

privilegerede, som deltog i valgene, i den demokratiske republik deltog alle, dvs. alle slaveholderne, alle undtagen slaverne. Dette grundforhold må man have for øje, fordi det bedre end noget andet kaster lys over spørgsmålet om staten og klart demonstrerer statens væsen.

Staten er et maskineri, hvormed én klasse holder de andre nede, et maskineri, hvormed én klasse tvinger de andre, undergivne klasser til at lystre. Dette maskineri kan antage forskellige former. I slaveholderstaten har vi monarki, aristokratisk republik eller sågar demokratisk republik. I virkeligheden kunne styreformerne være højst forskellige, men indholdet var og blev det samme: slaverne havde ingen rettigheder og forblev en undertrykt klasse, de anerkendts ikke som mennesker. Det samme finder vi i feudalstaten.

Ændringen i udbytningens form forvandlede slaveholderstaten til en feudal stat. Dette havde vældig betydning. I slaverholdersamfundet er slaven fuldkommen retsløs, han er ikke anerkendt som menneske; i feudalsamfundet er bonden lænket til jorden. Det afgørende kendetegn på livegenskabet er, at bonden (dengang udgjorde bønderne hovedparten af befolkningen, bybefolkningen var yderst svagt udviklet) betragtes som bundet til jorden — herfra stammer også selve begrebet livegenskab³). Bonden kunne arbejde et vist antal dage for sig selv på det stykke jord, herremanden overlod ham, de andre dage arbejdede han for sin herre. Klassesamfundets væsen forblev det samme. Samfundet hvilede på klasseudbytning. Kun godsejerne nød fulde rettigheder, bønderne blev regnet for retsløse. I praksis var deres situation lidet forskellig fra slavernes i slavestaten. Ikke desto mindre åbnede der sig bredere muligheder for deres frigørelse, bøndernes frigørelse, idet den livegne bonde ikke blev regnet for godsejerens direkte ejendom. Han kunne tilbringe en del af tiden på sit eget stykke jord, han kunne så at sige til en vis grad tilhøre sig selv, og med udviklingen af stadig bredere muligheder for udveksling og handelsforbindelser gik livegenskabet mere og mere i opløsning, mens kredsen af befriede bønder blev større og større. Det feudale samfund var altid mere sammensat end slaveholdersamfundet. Det rummede et stærkt element af handels- og industriudvikling, noget der allerede dengang førte til kapitalisme. I middelalderen dominere-

de livegenskabet. Også her antog staten forskellige former, også her finder vi både monarki og, om end langt svagere udtalt, republik, men altid var det kun de feudale godsejere, der blev anerkendt som de eneste herskende. De livegne bønder stod absolut uden politiske rettigheder af nogen art.

Hverken under slaveriet eller under feudalismen kunne den lille minoritets herredømme over det vældige flertal af mennesker klare sig uden tvang. Hele historien er fuld af uophørlige forsøg fra de undertrykte klassers side på at kaste undertrykkelsen af sig. Slaveriets historie kender befrielseskrige i flere årtier mod slaveriet. Kommunisterne i Tyskland — det eneste tyske parti, som virkeligt kæmper mod kapitalismens åg — kalder sig for øvrigt »spartakister«; det gør de, fordi Spartakus var navnet på en af de mest berømte helte i en af de største slaveopstande for omkring to tusinde år siden. Det tilsyneladende så almægtige romerrige, der helt og holdent hvilede på slaveri, rystedes i en årrække af en vældig opstand, hvor slaverne havde bevæbnet sig og under Spartakus' førerskab fandt sammen i en mægtig hær. De blev til sidst slået, taget til fange og tortureret af slaveholderne. Disse borgerkrige går som en rød tråd gennem hele klassesamfundets historie. Jeg nævnte her eksemplet med den største af sådanne borgerkrige under slaveriets epoke. På samme måde var hele feudalepoken præget af stadige bondeopstande. I middelalderens Tyskland for eksempel antog kampen mellem de to klasser, godsejerne og de livegne, et kolossalt omfang og udviklede sig til borgerkrig mellem bønderne og godsejerne. I kender allesammen eksempler på mange lignende bondeopstande mod de feudale godsejere også i Rusland.

For at opretholde sit herredømme og bevare magten måtte godsejeren have et apparat, hvormed han kunne holde sammen på og underkue et enormt antal mennesker og underkaste dem bestemte love og regler. Alle disse love gik fundamentalt ud på ét: at fastholde godsejerenes magt over den livegne bonde. Dette var netop feudalstaten, som kunne være republik eller monarki i Rusland f.eks., eller i de helt tilbagestående asiatiske lande, hvor feudalismen fortsat råder, kunne statens former være forskellige — republikansk eller monarkisk. Hvor staten var monarkisk, anerkendtes enevælden, hvor den var

republikansk anerkendtes en større eller mindre medvirken af valgte repræsentanter for godsejersamfundet — sådan var det i feudalsamfundet. Det feudale samfund frembød en klassesdeling, hvor det store flertal, de livegne bønder, befandt sig i total afhængighed af et forsvindende lille mindretal, godsejerne, som ejede jorden.

Handelens udvikling, vareomsætningens udvikling førte til, at en ny klasse, kapitalisterne, skilte sig ud. Kapitalen fremkom i slutningen af middelalderen, da verdenshandelen efter opdagelsen af Amerika nåede en kolossal udvikling, da mængden af ædle metaller voksede, da sølv og guld blev udvekslingsmidler, da pengecirkulationen gav mulighed for at koncentrere vældige rigdomme på få hænder. Sølv og guld anerkendtes i hele verden som rigdom. Godsejerklassens økonomiske kræfter mindskedes, og en ny classes kraft, kapitalrepræsentanternes kraft, var under udvikling. Omlægningen af samfundet foregik således, at alle borgere tilsyneladende blev stillet lige, at den tidligere deling i slaver og slaveholdere bortfaldt, at alle blev betragtet som lige for loven, uanset hvilken kapital de ejede, om det var jord som privatejendom, eller det drejede sig om fattigper, der ikke ejede andet end sine arbejdshænder, alle var de lige for loven. Loven beskytter alle ens, den beskytter ejendommen hos dem, der har ejendom, mod anslag fra de besiddelsesløse masser, som kun har deres hænder og efterhånden forarmes, ruineres og forvandles til proletarer. Sådan er det kapitalistiske samfund.

Jeg kan ikke gå nærmere ind på dette. I vil vende tilbage til spørgsmålet, når I skal tale om partiprogrammet. Der vil I få en karakteristik af det kapitalistiske samfund. Dette samfund trådte op mod livegenskabet, mod det gamle, feudale system under løsenet frihed. Men det var frihed for den, der havde ejendom. Da feudalismen blev knust — det skete sidst i det 18. og først i det 19. århundrede, i Rusland indtraf dette senere end andre steder, i 1861 — afløstes feudalstaten af en kapitalistisk stat, der proklamerede folkefriheden som sit løsen og sagde, at den var udtryk for hele folkets vilje, og derfor bestred, at den var en klassestat. Her udvikler der sig så en kamp mellem på den ene side socialisterne, som kæmper for hele folkets frihed, og på den anden side den kapitalistiske stat, en kamp der nu er resulteret i oprettelsen af den so-

cialistiske sovjetrepublik, og som omfatter hele verden.

For at forstå den kamp, der indledtes med verdenskapitalismen, for at forstå den kapitalistiske stats væsen må man huske, at denne stat trådte op mod feudalismen og gik i kamp under løsenet frihed. Feudalismens ophævelse betød, at den kapitalistiske stats repræsentanter fik frihed; den tjente dem, for så vidt som feudalismen blev knust og bønderne fik mulighed for som ubeskåret ejendom at besidde den jord, de havde erhvervet sig gennem frikøb, eller den del af den, hvis købesum skulle betales i årlige afgifter og naturalier, det blandede staten sig ikke i, den beskyttede ejendommen, uanset hvordan den var tilvejebragt, eftersom staten hvilede på privatejendommen. I alle moderne, civiliserede stater forvandlede bønderne til privatejere. Staten beskyttede privatejendommen, og hvor godsejeren afstod en del af jorden til bønderne, begunstigede staten ham ved at indføre frikøbet, dvs. salget mod rede penge. Det var som om staten erklærede: vi vil i fuldt mål bevare privatejendommen — og ydede den al mulig støtte og imødekommenhed. Staten tilkendte hver enkelt købmand, driftsherre og fabrikant denne ejendom. Og dette samfund, der byggede på privatejendom, på kapitalens magt, på fuldstændig underkastelse for alle de besiddelsesløse arbejdere og arbejdende bondemasser, dette samfund proklamerede, at dets herredømme hvilede på frihedens grundvold. I kampen mod feudalismen proklamerede det, at ejendommen var fri, og var især stolt af, at staten angiveligt ikke mere var en klassestat.

Staten forblev imidlertid ligesom hidtil at være det maskineri, som hjalp kapitalisterne med at holde de fattige bønder og arbejderklassen nede, men udadtil var den fri. Staten proklamerede almindelig valgret, og gennem sine forkæmpere, forkyndere, videnskabsmænd og filosoffer erklærede den, at dette ikke var nogen klassestat. Selv nu hvor de socialistiske sovjetrepublikker har indledt kampen mod denne stat, anklager de os for at ødelægge friheden og bygge en stat, der hviler på tvang, på nogles undertrykkelse af andre, mens de selv repræsenterer hele folkets demokratiske stat. Nu, ved indledningen til den socialistiske revolution i hele verden, og netop mens revolutionen sejrer i nogle lande, hvor kampen mod verdenskapitalismen er særlig skærpet, har dette spørgsmål, om

staten, fået den største betydning. Man kan sige, at det er blevet det ømmeste punkt, brændpunktet for alle nutidens politiske spørgsmål og politiske stridigheder.

Hvilket parti vi end tager i Rusland eller i noget andet mere civiliseret land, så finder vi, at næsten alle politiske debatter, divergenser og meningsbrydninger nu kredser omkring statsbegrebet. Er staten i et kapitalistisk land, i en demokratisk republik, især i lande som Schweiz eller Amerika, dvs. i de frieste demokratiske republikker, er staten dér mon et udtryk for folkeviljen, en sammenfatning af hele folkets beslutning, et udtryk for nationens vilje osv., eller er staten et maskineri, hvormed de derværende kapitalister opretholder deres magt over arbejderklassen og bønderne? Dette er det grundlæggende spørgsmål, som de politiske diskussioner verden over nu kredser om. Hvad er det man siger om bolsjevismen? Den borgerlige presse skælder bolsjevikkerne ud. I vil ikke finde en eneste avis, der ikke efterplaprer den gængse beskyldning mod bolsjevikkerne for, at de ødelægger folkestyret. Hvis vore mensjevikker og socialrevolutionære i deres hjertes enfold (kan hælde, det ikke er enfold, eller måske er det den slags enfold, som siges at være værre end tyveri) tror, at det er dem, som har opdaget eller opfundet beskyldningen mod bolsjevikkerne for at have ødelagt friheden og folkestyret, så er de på det latterligste gået galt i byen. I vore dage findes ikke en af de rigeste aviser i de rigeste lande — som bruger millioner og atter millioner på at hverve læsere og i millioner og atter millioner eksemplarer udspreder borgerlige løgne og imperialistisk politik — ikke en af disse aviser har undladt at fremføre med hovedargumenterne og beskyldningerne mod bolsjevismen, nemlig at Amerika, England og Schweiz er fremskredne lande, der bygger på folkestyre, mens bolsjevikrepublikken er en røverstat, at den ikke kender til frihed, og at bolsjevikkerne ødelægger folkestyretanken og endda er gået så vidt som til at opløse den Konstituerende Forsamling. Disse skrækindjagende beskyldninger mod bolsjevikkerne tages frem igen og igen over hele verden. Disse beskyldninger fører os direkte frem til spørgsmålet om, hvad staten er. For at forstå disse beskyldninger, trænge ind i dem og tage fuldt bevidst stilling til dem og gøre det ikke bare ud fra, hvad andre siger, men ud fra en fast opfattelse, må man være helt klar

over, hvad staten er. Vi har at gøre med alle hænde kapitalistiske stater og med alle de teorier, som før krigen opstod til deres forsvar. For at få den rigtige indfaldsvinkel til spørgsmålet, må man tage alle disse teorier og synspunkter op til kritisk vurdering.

Jeg har allerede anbefalet jer Engels' værk Familiens, Privatejendommens Og Statens Oprindelse. Heri siges det netop, at enhver stat, hvori der findes privatejendom til jorden og produktionsmidlerne, og hvor kapitalen hersker, er en kapitalistisk stat, så demokratisk den end måtte være; den er et maskineri i kapitalisternes hænder til at holde arbejderklassen og de fattigste bønder nede. Valgret, en konstituerende forsamling, et parlament, er kun formen, en slags veksler, som ikke rækker en tøddel ved sagens kerne.

Statens herredømme kan være af forskellig form. Under én form vil kapitalen sætte sin styrke igennem på én måde, under en anden form på en anden måde, men i sit væsen ligger magten stadig hos kapitalen, og dét hvad enten formue og indtægt bestemmer valgretten eller det er en demokratisk republik, og jo mere demokratisk den for øvrigt er, des mere brutalt og kynisk er også kapitalens herredømme. En af de mest demokratiske republikker i verden er Nordamerikas Forenede Stater, men intetsteds (den, som har været der efter 1905, har sikkert en forestilling om det) kommer kapitalens magt, en håndfuld milliardærs magt over hele samfundet, til udtryk så brutalt og med en så utilsløret korrupsion som i Amerika. Når kapitalen først eksisterer, hersker den over hele samfundet; ingen demokratisk republik og ingen valgret kan rokke ved det forhold.

Sammenholdt med det feudale system var den demokratiske republik og den almindelige valgret et vældigt fremskridt. Det gav proletariatet mulighed for at opnå den organisering og den samling, som det har i dag, og danne de faste og disciplinerede rækker, der kæmper en systematisk kamp mod kapitalen. Den livegne bonde for slet ikke at tale om slaven havde intet, som bare tilnærmelsesvist lignede dette. Som vi véd, rejste slaverne sig til modstand, de gjorde oprør og startede borgerkrige, men kunne aldrig skabe et bevidst flertal eller partier, som kunne lede kampen, de kunne ikke klart forstå, hvad målet var, og selv i de mest revolutionære øjeblikke i hi-

historien forblev de altid brikker i de herskende klassers hænder. Den borgerlige republik, parlamentet og valgretten var altsammen enorme fremskridt ud fra den globale samfundsudviklings synspunkt. Menneskeheden var på vej mod kapitalismen, og det var først kapitalismen, som takket være bykulturen gav proletarernes undertrykte klasse mulighed for at blive sig selv bevidst og skabe den verdensomspændende arbejderbevægelse, de millioner af arbejdere, som er organiseret verden over i partier, i socialistiske partier, som bevidst leder massernes kamp. Uden parlamentarismen og valgretten havde denne udvikling i arbejderklassen ikke været mulig. Det er grunden til, at de allerbredeste folkemasser tillægger alt dette så stor betydning. Det er grunden til, at et omslag kan forekomme så svært. Ikke kun de overlagte hyklere, de lærde og præsterne støtter og forsvarer den borgerlige løgn om, at staten er fri og kaldet til at varetage alles interesser, det samme gør masser af mennesker, som i bedste mening gentager de gamle fordomme og ikke kan forstå overgangen fra det gamle kapitalistiske samfund til socialismen. Ikke kun folk, som er direkte afhængige af bourgeoisiet, ikke kun dem, der mærker kapitalens åg eller er købt af samme kapital (mange slags videnskabsmænd, kunstnere, præster osv. står i stort tal i kapitalens tjeneste), men også folk, der bare er under indflydelse af fordommene om den borgerlige frihed — alle er de draget i felten mod bolsjevismen i hele verden, fordi sovjetrepublikken ved sin oprettelse åbent erklærede: I kalder jeres stat for fri, men så længe privatejendommen stadig findes, vil jeres stat, om så den er en demokratisk republik, i realiteten ikke være andet end et maskineri i kapitalisternes hænder til undertrykkelse af arbejderne, og jo friere staten er, jo klarere kommer det til udtryk. Eksempler herpå er Schweiz i Europa og de Forenede Stater i Amerika. Intetsteds hersker kapitalen så kynisk og skånselsløst og intetsteds fremgår dette så klart som netop i disse lande, selv om det er demokratiske republikker, uanset hvor elegant de sminker sig og trods al ders snak om det arbejdende folks demokrati og lighed for alle borgere. I praksis er det kapitalen, som hersker i Schweiz og Amerika, og ethvert forsøg fra arbejderne side på at opnå en nogenlunde alvorlig forbedring af deres situation besvares øjeblikkeligt med borgerkrig. Disse lande har ikke færre

soldater eller stående hære — i Schweiz findes en milit, og hver schweizer har et gevær derhjemme; i Amerika har der indtil for nylig ikke været nogen stående hær, så når en strejke bryder løs, griber bourgeoisiet til våben, lejer soldater og slår strejken ned. Intetsteds slås arbejderbevægelsen ned med en så skånselsløs vildskab som i Schweiz og Amerika, og intetsteds præges parlamentet så stærkt af kapitalens indflydelse som netop her. Kapitalens magt er alt, børsen er alt, mens parlamentet og valgene er marionetter, dukker . . . Men jo længere tid der går, jo mere får arbejderne øjnene op, og jo længere når tanken om en sovjetmagt ud, især oven på det blodbad, vi lige har oplevet. Jo klarere indser arbejderklassen det nødvendige i at føre en hensynsløs kamp mod kapitalisterne.

Hvilke former republikken end dækker sig bag, lad den være nok så demokratisk, men hvis den er borgerlig, hvis den bevarer privatejendommen til jord, til fabrikker og virksomheder, og privatkapitalen holder det ganske samfund i lønslaveri, eller med andre ord, hvis ikke den opfylder de krav, som vort partis program og sovjetforfatningen stiller, så er staten et maskineri, hvormed nogle undertrykker de andre. Dette maskineri lægger vi i hænderne på den klasse, der skal styrte kapitalens magt. Vi kasserer alle de gamle fordomme om, at staten betyder almindelig lighed — det er bedrag. Så længe der findes udbytning, kan der ikke være lighed. Godsejeren kan ikke være ligestillet med arbejderen, den sultne ikke med den mætte. Det maskineri, der kaldes staten, som menneskene stopper op for i overtroisk ærbødighed og tiltro til de gamle myter om, at det er hele folkets styre — dette maskineri kaster proletariatet over bord og siger: det er en borgerlig løgn. Nu har vi frataget kapitalisterne dette maskineri, vi har taget det til os selv. Med dette maskineri eller denne knippel vil vi knuse al udbytning, og den dag der ikke mere findes nogen mulighed i verden for at udbytte, når der ikke mere findes jordbesiddere og fabriksjere, når det ikke mere er sådan, at nogle frådser, mens andre sulter — når mulighederne for dette ikke findes, først da kan vi sende dette maskineri på lossepladsen. Så vil staten, så vil udbytningen ikke mere være til. Det er vort kommunistiske partis standpunkt. Jeg håber, vi vender tilbage til spørgsmålet i de følgende forelæsninger — og dét mere end én gang.

BREV TIL ARBEJDERNE OG BØNDERNE I ANLEDNING AF SEJREN OVER KOLTJAK

Kammerater! De røde tropper har befriet hele Ural fra Koltjak og er begyndt at befri Sibirien. Urals og Sibiriens arbejdere og bønder kommer med begejstring sovjetmagten i møde, thi den fejer med stålkost hele det gods-ejer- og kapitalistpak ud, som har plaget folket med afgifter, ydmygelser, pisk og genindførelse af tsardømmets undertrykkelse.

Vor fælles begejstring og glæde over Urals befrielse og de røde troppers indrykning i Sibirien bør ikke få os til at hvile. Fjenden er langt fra tilintetgjort endnu. Han er end ikke definitivt knækket.

Alle kræfter må anspændes for at jage Koltjak og japanerne samt de andre udenlandske røvere ud af Sibirien, og en endnu større kraftanstrengelse er nødvendig for at tilintetgøre fjenden og således forhindre ham i atter og atter at begynde på sit røverhåndværk.

Hvordan skal det opnås?

De tunge erfaringer, Ural og Sibirien har gjort, bør så lidt som erfaringerne fra alle de lande, der er udpint af fire års imperialistisk krig, gå sporeløst hen over os.

På følgende fem vigtige punkter bør alle arbejdere og bønder, alle arbejdende, drage lære af denne erfaring for at sikre sig mod en gentagelse af Koltjakregimentets ulykker.

Første lære. For at forsvare arbejdernes og bøndernes magt mod røverne, dvs. mod godsejerne og kapitalisterne, har vi brug for en stærk Rød Hær. Vi har ikke alene i ord, men i gerning bevist, at vi kan skabe den, at vi har lært at lede den og besejre kapitalisterne, skønt disse får rundhåndet hjælp i form af våben og forsyninger fra ver-

dens rigeste lande. Bolsjevikkerne har i gerning bevist dette. Alle arbejdere og bønder må — hvis de er bevidste — stole på dem, ikke på grund af ordene (stole på ord er tåbeligt), men på grund af de erfaringer, millioner og atter millioner af mennesker i Ural og Sibirien har gjort.

Det er en meget vanskelig opgave at stille de væbnede arbejdere og bønder under kommando af tidligere officerer, der for størstedelen sympatiserer med godsejerne, med kapitalisterne. Opgaven kan kun løses, når der findes fremragende organisationsevne, streng og bevidst disciplin, og når de brede masser nærer tillid til det ledende lag af arbejderkommissærer. Denne meget vanskelige opgave har bolsjevikkerne løst: vi har oplevet overordentlig mange forræderier af tidligere officerer, og alligevel har vi ikke alene hånd i hanke med den Røde Hær, men har også lært at besejre tsarens generaler og Englands, Frankrigs og Amerikas generaler.

Derfor må enhver, der for alvor ønsker at komme fri af Koltjakregimentet, helt ofre alle kræfter, alle midler, al kunnen til skabelsen og konsolideringen af den Røde Hær. At efterkomme alle love om den Røde Hær, alle befalinger, efterkomme dem af overbevisning og ikke af frygt, støtte dens disciplin på enhver måde, hjælpe den Røde Hær med alt, hvad den enkelte overhovedet kan hjælpe til med — det er den første, fundamentale og fornemste pligt for enhver bevidst arbejder og bonde, som ikke ønsker et Koltjakregimente.

Som pesten må man sky partisanindstillingen, de enkelte afdelingers egenrådighed, ulydighed mod den centrale myndighed, thi det fører til undergang: både Ural, Sibirien og Ukraine har ført bevis for det.

Den, der ikke fuldt ud og uselvvisk hjælper den Røde Hær og af alle kræfter underbygger orden og disciplin i den, han er en forræder og overløber, han er en tilhænger af Koltjakregimentet, han må skydes uden skånsel.

Med en slagkraftig Rød Hær er vi uovervindelige. Uden en slagkraftig hær er vi hjælpeløse ofre for Koltjak, Denikin og Judenitj.

Anden lære. Den Røde Hær kan ikke være slagkraftig uden store statslagre af korn, thi uden det kan man ikke frit udføre troppeskudninger eller uddanne hæren på behørig måde. Uden det kan man ikke sørge for de arbejdere, der arbejder for hæren.

Enhver bevidst arbejder og bonde bør vide og huske, at hovedårsagen til, at vor Røde Hær ikke har vundet tilstrækkeligt hurtige og solide sejre, for tiden netop er manglen på statslagre af korn. Den, der ikke afleverer sit kornoverskud til staten, han hjælper Koltjak, han er en overløber og forræder mod arbejderne og bønderne, han er skyld i, at yderligere titusinder af arbejdere og bønder i den Røde Hær udsættes for lidelser og død.

Svindlere, spekulanter og ganske uoplyste bønder ræsonnerer således: jeg må hellere sælge kornet til en fri pris, jeg får langt mere end efter den faste pris, staten giver.

Men sagen er netop, at det frie salg afføder spekulation, det beriger nogle få, det mætter kun de rige, mens arbejdermasserne bliver ved at sulte. Det har vi oplevet i praksis i Sibiriens og Ukraines rigeste kornegne.

Under frit salg af korn triumferer kapitalen, mens arbejderne sulter og lider nød.

Under frit salg af korn stiger prisen til tusinder af rubler pr. pud¹⁾, pengene mister deres værdi, en håndfuld spekulanter tjener tykt, og folket forarmes.

Under frit salg af korn er statens lagre tomme, hæren magtesløs, industrien sygner hen, Koltjaks og Denikins sejr er uundgåelig.

Kun velhavere og indædte fjender af arbejder- og bondemagten forfægter bevidst frit salg af korn. Den, der af uvidenhed forfægter frit salg af korn, bør af Sibiriens og Ukraines eksempel lære og forstå, hvorfor frit salg af korn betyder Koltjaks og Denikins sejr.

Der findes endnu uvidende bønder, der ræsonnerer således: staten skal først give mig gode varer til førkrigspris i bytte for kornet, så vil jeg udlevere mit kornoverskud, ellers ikke. Og ud fra et sådant ræsonnement får svindlere og godsejervenner ofte uvidende bønder »på krogen«.

Det er ikke svært at forstå, at arbejderstaten, som kapitalisterne har ruineret i bund og grund gennem fire års røverkrig for at få Konstantinopel, og som Koltjak og Denikin derpå med støtte af alverdens kapitalister ruinerer yderligere af hævnfølelse — det er ikke svært at forstå, at arbejderstaten ikke straks kan give bønderne varer, for industrien står stille. Uden brød, uden brændsel ingen industri.

Enhver forstandig bonde vil indrømme, at man må låne den sultende arbejder sit kornoverskud mod at få industriprodukter.

Sådan er det også nu. Alle bevidste, forstandige bønder, alle andre end svindlere og spekulanter, vil indrømme, at man må låne arbejderstaten *alle kornoverskud ubeskåret*, for så kan staten genrejse industrien og give bønderne industriprodukter.

Vil bønderne stole på arbejderstaten, således at de låner den deres kornoverskud? — sådan kan man spørge os.

Vi vil svare: for det første udsteder staten lånebeviser, pengesedler. For det andet ved alle bønder af erfaring, at arbejderstaten, dvs. sovjetmagten, hjælper de arbejdende og bekæmper godsejerne og kapitalisterne. Derfor kaldes sovjetmagten også arbejder- og bondemagten. For det tredje har bønderne ikke noget andet valg: de må stole enten på arbejderen eller på kapitalisten; de må vise tillid og yde lån enten til arbejderstaten eller til kapitalisternes stat. Andet valg er der ikke i Rusland eller i noget andet land i verden. Jo mere bevidste bønderne bliver, des mere afgjort følger de arbejderne, des fastere bliver deres beslutning om at hjælpe arbejderstaten på enhver måde for at gøre en tilbagevenden af godsejernes og kapitalisternes magt umulig.

Tredje lære. For helt at tilintetgøre Koltjak og Denikin er det nødvendigt at overholde den strengeste revolutionære orden, at holde sovjetmagtens love og forskrifter i ære og overvåge, at alle retter sig efter dem.

Koltjaks sejre i Sibirien og Ural har tydeligt belært os alle om, at den ringeste uorden, den ringeste overtrædelse af sovjetmagtens love, den ringeste uopmærksomhed eller forsømmelighed øjeblikkelig tjener til at styrke godsejerne og kapitalisterne og bidrager til deres sejre. Thi godsejerne og kapitalisterne er ikke tilintetgjort og anser sig ikke for besejrede; enhver forstandig arbejder og bonde ser, ved og forstår, at de kun er slået og har skjult sig, gemt sig, forklædt sig, meget ofte i en »sovjetisk« »beskyttelses«farve. Mange godsejere har sneget sig ind i sovjetbedrifter, kapitalisterne er kommet ind i forskellige »ledelser« og »centre« som sovjetfunktionærer; alle vegne lurder de på sovjetmagtens fejl og svagheder for at styrte den, for i dag at hjælpe tjekkoslovakkerne²), i morgen Denikin.

Alle kræfter må sættes ind på at eftersøge og opspore disse røvere, de fordækte godsejere og kapitalister, afsløre dem i *alle* deres *forklædninger* og straffe dem uden skånsel, for de er de arbejdendes værste fjender, dygtige, kundskabsrige, erfarne, de venter tålmodigt på det egnede øjeblik for sammensværgelsen; de er sabotører, der ikke viger tilbage for nogen forbrydelse for at skade sovjetmagten. Over for disse fjender af de arbejdende, over for godsejerne, kapitalisterne, sabotørerne, de hvide, må der ikke vises skånsel.

Og for at fange dem må man have dygtighed, forsigtighed og klar bevidsthed, må man yderst opmærksomt vogte på den ringeste uorden, den ringeste afvigelse af en samvittighedsfuld efterlevn af sovjetmagtens love. Godsejerne og kapitalisterne er stærke, ikke blot fordi de har kundskaber og erfaring, ikke blot fordi verdens rigeste lande yder dem hjælp, men også fordi de brede massers vaner og uvidenhed giver dem kraft; disse masser ønsker at leve »som i gamle dage« og forstår ikke nødvendigheden af at overholde sovjetmagtens love nøje og samvittighedsfuldt.

Den ringeste lovløshed, den ringeste krænkelse af sovjetordenen er allerede en *blottelse*, som de arbejdendes fjender øjeblikkelig udnytter, et *holdepunkt* for Koltjaks og Denikins sejre. Det er forbryderisk at glemme, at Koltjakregimentet begyndte med en lille uforsigtighed over for tjekkoslovakkerne, en lille ulydighed fra enkelte regiments side.

Fjerde lære. Det er forbryderisk at glemme, ikke blot at Koltjakregimentet begyndte med bagateller, men også, at det blev hjulpet til verden og direkte støttet af mensjevikkerne (»socialdemokrater«) og de socialrevolutionære. Det er på tide, vi lærer at vurdere politiske partier efter deres handlinger og ikke efter deres ord.

Skønt mensjevikkerne og de socialrevolutionære kalder sig socialister, er de i virkeligheden *de hvides hjælpere*, godsejernes og kapitalisternes hjælpere. Ikke blot enkelte kendsgerninger, men to store epoker i den russiske revolutions historie har leveret bevis for dette, nemlig 1) Kerenskijperioden og 2) Koltjakregimentet. Begge gange har mensjevikkerne og de socialrevolutionære, der var »socialister« og »demokrater« i ord, i virkeligheden været *hvidgardisternes hjælpere*. Vil vi mon være så dumme

at tro på dem nu, hvor de foreslår os at lade dem »prøve« endnu en gang og kalder en sådan eftergivenhed for »en fælles socialistisk (eller demokratisk) front«? Vil der mon efter Koltjakregimentet, bortset fra særlinge, stadig være bønder, der ikke forstår, at »en fælles front« med mensjevnikker og socialrevolutionære er et fællesskab med Koltjaks hjælpere?

Man vil indvende: mensjevnikkerne og de socialrevolutionære har indset deres fejl og taget afstand fra ethvert forbund med bourgeoisiet. Men det er ikke rigtigt. For det første har mensjevnikernes og de socialrevolutionæres højrefolk end ikke taget afstand fra et sådant forbund, og nogen klar afgrænsning af disse »højrefolk« findes *ikke*, hvad der er de mensjevnikiske og socialrevolutionære »venstrefolks« skyld; selv om disse venstrefolk i ord »fordømmer« deres »højrefolk«, så bliver de bedste af mensjevnikkerne og de socialrevolutionære *magtesløse* stående side om side med dem på trods af alle deres ord. For det andet forsvarer selv de bedste af mensjevnikkerne og de socialrevolutionære netop *koltjakske* ideer, hjælper bourgeoisiet og Koltjak-Denikin og dækker over deres beskidte og blodige kapitalistiske værk. Disse ideer er: folkeherredømme, almindelig, lige og direkte valgret, konstituerende forsamling, trykkefrihed og lignende. Overalt i verden ser vi kapitalistiske republikker, der med netop denne »demokratiske« løgn retfærdiggør kapitalisternes herredømme og krige for at underkue kolonier. Her i landet ser vi, hvordan både Koltjak, Denikin, Judenitj og en hvilken som helst general gladeligt udsteder sådanne »demokratiske« løfter. Kan man tro på en mand, der på grund af formelle løfter hjælper en oplagt bandit? Mensjevnikkerne og de socialrevolutionære hjælper, alle uden undtagelse, oplagte banditter, verdensimperialisterne, idet de med pseudo-demokratiske paroler besmykker *deres* magt, *deres* felttog mod Rusland, *deres* herredømme, *deres* politik. Alle mensjevnikker og socialrevolutionære foreslår os et »forbund« på betingelse af, at vi gør kapitalisterne og deres førere, Koltjak og Denikin, indrømmelser, f.eks. »afstår fra terroren« (mens vi er udsat for den terror, som hele Ententens milliardærer, hele samlingen af stenrige lande udøver ved at foranstalte sammensværgelser i Rusland), eller at vi åbner en lille adgang for fri handel med korn osv. Disse mensjevnikernes og de so-

cialrevolutionæres »betingelser« betyder følgende: vi mensjevikker og socialrevolutionære svinger over til kapitalisterne, og vi ønsker en »fælles front« med bolsjevikerne, mod hvilke kapitalisterne marcherer, mens de udnytter enhver indrømmelse! Nej, mine herrer mensjevikker og socialrevolutionære, I skal ikke længere søge efter folk i Rusland, der vil tro jer. I Rusland har de bevidste arbejdere og bønder forstået, at mensjevikkerne og de socialrevolutionære er hvidgardisternes hjælpere, nogle bevidst og ondsindet, andre af uforstand og forhærdelse i de gamle fejl, men alle er de hvidgardisternes hjælpere.

Femte lære. For at tilintetgøre Koltjak og Koltjakregimentet, for at forhindre dem i at rejse sig igen må alle bønder uden vaklen træffe deres valg til fordel for arbejderstaten. Bønderne skræmmer man (særlig mensjevikerne og de socialrevolutionære, alle, endog »venstrefolkene« blandt dem) med skræmmebilledet »et partis diktatur«, bolsjevikkommunisternes partis.

Koltjaks eksempel har lært bønderne ikke at frygte skræmmebilledet.

Enten godsejernes og kapitalisternes diktatur (dvs. jernhårde magt) eller arbejderklassens diktatur.

En mellemvej gives ikke. Om en mellemvej drømmer til ingen nytte nettede intellektuelle og pæne herrer, der har lært dårligt af dårlige bøger. Intet sted i verden findes der eller kan der findes en mellemvej. Enten bourgeoisiets diktatur (tilsløret med prangende socialrevolutionære og mensjevikiske fraser om folkeherredømme, konstituerende forsamling, friheder og lignende) eller proletariats diktatur. Den, der ikke har lært dette af hele det 19. århundredes historie, er en håbløs idiot. Men i Rusland har vi alle set, hvordan mensjevikkerne og de socialrevolutionære både under Kerenskijperioden og under Koltjak drømte om en mellemvej.

Hvem har disse drømme tjent? Hvem har de gavnet? — Koltjak og Denikin. Folk, der drømmer om en mellemvej, er Koltjaks hjælpere.

I Ural og Sibirien har arbejderne og bønderne draget sammenligninger mellem deres erfaringer under bourgeoisiets diktatur og under arbejderklassens diktatur. Arbejderklassens diktatur ledes af det parti, bolsjevikkernes parti, som allerede fra 1905 og tidligere gjorde sig til ét med hele det revolutionære proletariat.

Arbejderklassens diktatur, det betyder, at arbejderstaten uden vaklen vil underkue godsejerne og kapitalisterne, underkue overløbere og forræderne, som hjælper disse udbyttere, og besejre dem.

Arbejderstaten er en ubarmhjertig fjende af godsejere og kapitalister, af spekulanter og svindlere, en fjende af privateje af jord og kapital, en fjende af pengemagten.

Arbejderstaten er de arbejdendes og bøndernes eneste sande ven og hjælper. Ingen svingninger til kapitalens side, de arbejdendes forbund i kampen mod den, en *arbejder- og bondemagt*, en *sovjetmagt* — det er, hvad »arbejderklassens diktatur« i *praksis* betyder.

Mensjevikkerne og de socialrevolutionære vil gerne skræmme bønderne med disse ord. Det vil ikke lykkes. Efter Koltjak har arbejderne og bønderne selv i d^rjerne afkroge forstået, at disse ord kendetegner *netop det, uden hvilket der ikke gives redning for Koltjak*.

Ned med de vaklende, karakterløse, føjeligt hjælpsomme over for kapitalen, ned med dem, der er hildet i kapitalens paroler og løfter! Skånselsløs kamp mod kapitalen! De arbejdendes forbund, bøndernes forbund med arbejderklassen! — det er den sidste og vigtigste lære af Koltjakregimentet.

24. august 1919

PETROGRAD- ARBEJDERNES EKSEMPEL¹⁾

Aviserne har allerede meddelt, at Petrograds arbejdere har påbegyndt en intensiveret mobilisering og afsendelse af de bedste folk til sydfronten. Denikins erobring af Kursk og fremrykningen mod Orjol forklarer til fulde Petrograd-proletariatets energiudfoldelse. Dets eksempel bør også arbejderne i de øvrige industricentre følge.

Denikin-banden regner med at fremkalde panik i vore rækker og tvinge os til kun at tænke på forsvar, og kun i den givne retning. De udenlandske radiomeddelelser viser, med hvilken iver Frankrigs og Englands imperialister hjælper Denikin også hermed, og hvordan de hjælper ham med våben og hundreder af millioner rubler. De udenlandske radioer udbasunerer i hele verden, at vejen til Moskva ligger åben. På den måde ønsker kapitalisterne at skræmme os.

Men det vil ikke lykkes dem at skræmme os. Vore tropper er fordelt efter en gennemtænkt plan, som nøje følges. Vor offensiv mod hovedkilden til modstanderens styrker fortsætter urokkeligt. De sejre, der er vundet i de seneste dage — erobringen af 20 kanoner i Bogutjarskij-distriktet, erobringen af kosaklandsbyen Vesjenskaja, — viser vore troppers vellykkede fremrykning mod kosakernes centrum, som er det eneste, der har givet og giver Denikin mulighed for at skabe en seriøs styrke. Denikin bliver knækket, som Koltjak blev knækket. Os kan man ikke skræmme, og vi vil føre vor sag til en sejrrig afslutning.

Erobringen af Kursk og fjendens fremrykning mod Orjol stiller os den opgave at tilføre ekstra styrker for at slå modstanderen tilbage her. Petrograds arbejdere har med deres eksempel vist, at de har forstået opgaven rig-

tigt. Uden at skjule faren for os selv og uden på nogen måde at bagatellisere den siger vi: Petrograds eksempel har vist, at vi har ekstra styrker. For at slå offensiven mod Orjol tilbage og for at gå i offensiven mod Kursk og Khar'kov må vi ud over dem, vi råder over, mobilisere de bedste folk fra proletariatet. Det er en alvorlig fare, der er skabt med Kursk's fald. Aldrig før har fjenden været så tæt på Moskva, men for at slå denne fare tilbage fører vi som supplement til de eksisterende troppstyrker nye enheder af progressive arbejdere frem, som er i stand til at skabe et stemningsomslag hos de enheder, der er på tilbagetog.

Blandt tropperne i syd har de desertører, der er vendt tilbage til hærens rækker, indtaget en fremtrædende plads. De vendte for størstedelens vedkommende tilbage frivilligt, under indflydelse af den agitation, der forklarede dem deres pligt, og forklarede dem, hvor alvorlig truslen om genindførelse af godsejernes og kapitalisternes magt er. Men desertørerne holdt ikke stand, de manglede udholdenhed og trak sig gang på gang tilbage uden at tage kampen op.

Det er derfor, at en hjælp til hæren fra en ny tilstrømning af proletariske styrker får den allerstørste betydning. De ustabile elementer styrkes, moralen hæves, og vi vil nå et vendepunkt. Proletariatet støtter og leder som altid i vor revolution de vaklende lag i den arbejdende befolkning.

I Petrograd har arbejderne allerede længe måttet bære endnu større byrder end arbejderne i de øvrige industricentre. Både sult, krigsfare og overførsel af de bedste arbejdere til varetagelse af sovjetposter over hele Rusland — alt dette har tæret mere på Petrograd-proletariatet end på proletariatet andre steder.

Alligevel ser vi, at der ikke er det mindste mismod, ikke det mindste fald i kampvilje blandt Petrograd-arbejderne. Tværtimod. De er hærdede. De har fundet nye kræfter. De fører friske kæmpere frem. De opfylder på fortræffelig vis opgaven som avantgarde ved at sende hjælp og støtte derhen, hvor den er mest nødvendig.

Når sådanne friske styrker rykker frem for at styrke de viggende enheder i vor hær, så får de arbejdende masser, soldater og bønder nye ledere fra deres egen midte, fra arbejdende mennesker, som er mere udviklede, mere be-

vidste og mere faste i ånden. Det er derfor, at en sådan hjælp til vor bondehær giver os afgørende overlegenhed over for fjenden; for hos fjenden er det kun godsejersøner, der sætter sig i bevægelse som »støtte« for hans bondehær, og vi ved, at denne »støtte« har ødelagt Koltjak og vil ødelægge Denikin.

Kammerater arbejdere! Giv jer alle i kast med det nye arbejde efter Petrograd-arbejdernes eksempel! Flere kræfter til at virke blandt tropperne, mere initiativ og dristighed, mere kappestrid for at komme op på siden af Petrograd-arbejderne, og sejren vil blive det arbejdende folks; godsejernes og den kapitalistiske kontrarevolution vil blive knust.

P.S. Nu har jeg erfaret, at også fra Moskva har nogle sne-se af de mest trofaste kammerater begivet sig til fronten. Efter Petrograd har Moskva sat sig i bevægelse. Efter Moskva bør de øvrige sætte sig i bevægelse.

3. oktober 1919

N.L.

RESULTATERNE AF PARTIUGEN I MOSKVA OG VORE OPGAVER

Under partiugen i Moskva har 13.600 mennesker meldt sig ind i partiet.

Det er en vældig succes og helt uventet. Hele bourgeoisiet og især byens småborgerskab, inklusive specialisterne, embedsmændene og funktionærerne, der sørger over tabet af deres privilegerede og »herskende« position — hele det publikum har netop i den seneste tid, netop under partiugen i Moskva slidt og slæbt for at sprede panik, for at spå sovjetmagten en snarlig undergang, og Denikin — en snarlig sejr.

Med hvilken storslået kunst formår dette »intelligente« publikum ikke at udnytte dette våben: at sprede panik! For det er blevet et virkeligt våben i borgerskabets klassekamp mod proletariatet. I sådanne øjeblikke, som vi oplever nu, flyder småborgerskabet sammen med bourgeoisiet til »en reaktionær masse« og griber »med lidenskab« til dette våben.

Netop i Moskva, hvor handelselementet har været særligt stærkt, hvor der har været den største koncentration af udbyttere, godsejere, kapitalister og kuponklippere, hvor den kapitalistiske udvikling har samlet en mængde borgerlige intellektuelle, og hvor den centrale statsadministration har skabt en særlig stor ophobning af embedsmænd — netop i Moskva har det borgerlige rygtesmederi, den borgerlige bagvaskelse og den borgerlige udsprengning af panik haft et usædvanlig gunstigt virkefelt. Den »situation«, som Denikins og Judenitjs heldigt påbegyndte offensiv skabte, gav ganske overordentlig gunstige betingelser for, at dette borgerlige våben kunne give »resultater«.

Ikke desto mindre, ud af proletarietets masse, som så Denikins »succes« og kendte alle de vanskeligheder, byrder og farer, der netop nu er forbundet med kommunisternes opgaver og pligter, rejste der sig tusinder og atter tusinder til forstærkning af kommunisternes parti, for at påtage sig den utrolig vanskelige byrde, som statsforvaltningen er.

Sovjetmagtens succes, vort partis succes er virkelig bemærkelsesværdig!

Denne succes har bevist og anskueliggjort over for hovedstadens befolkning og dernæst over for hele republikken og hele verden, at netop i proletarietets dybe lag, blandt de virkelige repræsentanter for de arbejdende masser findes den sikreste kilde til sovjetmagtens styrke og fasthed. Proletariatets diktatur har i denne succes, som den frivillige indmeldelse i partiet blev i en situation med de allerstørste vanskeligheder og farer, vist sig i praksis *fra den side*, som dens fjender af raseri ikke ønsker at se, og som virkelige venner af arbejdets befrielse fra kapitalens åg sætter højest, nemlig den side, hvor proletariatet (i besiddelse af statsmagten) med særlig styrke over *moralsk* (i dette ords bedste betydning) indflydelse på masserne, den side, der handler om *metoderne* til at udøve denne indflydelse.

Proletariatets førende lag, der holder statsmagten i sine hænder, har med sit eksempel vist det arbejdende folks masse gennem hele to år (et enormt tidsrum for vort særdeles hurtige politiske udviklingstempo) et *mønster* på en sådan troskab over for det arbejdende folks interesser, en sådan energi i kampen mod de arbejdendes fjender (mod udbytterne i det hele taget og mod »besidderne« og spekulanterne i særdeleshed), en sådan standhaftighed i vanskelige øjeblikke, en sådan selvopofrelse i afværgelsen af den verdensomspændende imperialismes voldsmænd, at *alene* styrken af arbejdernes og bøndernes *sympati* over for deres avantgarde har vist sig at være i stand til *at udrette mirakler*.

For det er et mirakel: arbejdere, der har båret uhorste plager af sult, kulde, kaos og forarmelse, har ikke blot bevaret hele deres livsmod, deres hengivenhed over for sovjetmagten, hele deres energiske selvopofrelse og heroisme, men har også på trods af deres mangel på uddannelse og erfaring påtaget sig den byrde at styre statsski-

bet! Og det i en situation, hvor stormen har nået en rasende styrke...

Vor proletariske revolutions historie er fuld af sådanne mirakler. Sådanne mirakler vil med absolut sikkerhed — ligeegyldigt hvad der kommer af enkelte vanskelige prøvelser — føre til den fuldstændige sejr for en verdensomspændende sovjetrepublik.

På nuværende tidspunkt må vi drage omsorg for at udnytte de nye partimedlemmer *på den rigtige måde*. Denne opgave skal behandles med særlig opmærksomhed; for det er ikke nogen let opgave, det er en ny opgave, og den kan ikke løses efter gamle modeller.

Kapitalismen kvalte, undertrykte og knuste en mængde talenter hos arbejderne og de arbejdende bønder. Disse talenter gik til grunde under trykket af nød, fattigdom og krænkelse af den menneskelige personlighed. Det er vor pligt nu at forstå at finde disse talenter frem og give dem arbejde. De nye partimedlemmer, der under partiugen er trådt ind, er utvivlsomt for størstedelens vedkommende uerfarne og ukyndige i arbejdet med statens forvaltning. Det er imidlertid ligeså utvivlsomt, at de er de mest hengivne, oprigtige og dygtige mennesker fra de samfundslag, som kapitalismen kunstigt holdt *nede*, gjorde til »de laveste« lag, ikke gav mulighed for at hæve sig op. Der er imidlertid *mere* kraft, friskhed, umiddelbarhed, hærdening og oprigtighed i dem end i andre.

Heraf følger, at alle partiorganisationer særligt skal overveje, hvordan de skal udnytte disse nye partimedlemmer. Vi skal være *dristigere* og give dem så forskelligartet samfundsarbejde som muligt, vi skal være hurtigere til at prøve dem i praktisk arbejde.

Selvfølgelig skal dristighed ikke opfattes sådan, at de nye *straks* skal have ansvarsfulde poster, der kræver en viden, som de nye ikke har. Dristighed behøver vi i betydningen kamp mod bureaukratismen: det er ikke uden grund, at vort partiprogram meget udtrykkeligt har rejst spørgsmålet om årsagerne til, at bureaukratisme i nogen grad dukker op igen, og om midlerne til at bekæmpe den. Dristighed behøver vi i betydningen etablering af for det første *kontrol* med funktionærerne, embedsmændene og specialisterne, udøvet af de nye partimedlemmer, som er godt bekendt med folkemassernes situation, deres behov og deres krav. Dristighed behøver vi i den betydning, at

vi *straks* skal give disse nye mulighed for at udfolde sig og vise hvad de kan i et *bredt* anlagt arbejde. Dristighed behøver vi i den betydning, at de sædvanlige modeller skal brydes (også hos os kan man — o ve! ikke sjældent — se en tendens til overdreven frygt for at forgribe sig på etablerede sovjetiske rutiner, på trods af at det ofte er gamle embedsmænd og funktionærer og ikke bevidste kommunister, der har »etableret« dem). Dristighed behøver vi i betydningen vilje til med revolutionær hurtighed at give de nye partimedlemmer andet arbejde, for at prøve dem hurtigere, og hurtigere finde deres rette plads.

I mange tilfælde kan de nye partimedlemmer anbringes på poster, hvor de gennem kontrollen med, at de gamle embedsmænd samvittighedsfuldt udfører deres opgaver, hurtigt vil lære, hvad arbejdet drejer sig om og selvstændigt blive i stand til at overtage det. I andre tilfælde kan de anbringes sådan, at de kan forny og friske op på den direkte forbindelse mellem arbejder- og bondemassen på den ene side og statsapparatet på den anden. I vore industrielle »styrelser og centre« og i vore »sovjetlandbrug« er der stadig væk meget, alt for meget overladt til sabotører, godsejere og kapitalister, der er gået i dækning og på alle måder skader sovjetmagten. De erfarne partiarbejderes dygtighed både centralt og lokalt skal vise sig i forstærket brug af de nye friske partikræfter i en energisk kamp mod dette onde.

Sovjetrepublikken skal være en samlet militær lejr med den allerstørste kraftanspændelse, den allerstørste reduktion af omsvøb, af overflødig formalisme, den allerstørste forenkling af apparatet og den allerstørste tilpasning af det, ikke blot til det, som masserne har brug for, men også sådan, at de kan forstå apparatet og selvstændigt deltage i det.

Mobiliseringen af gamle partimedlemmer til militært arbejde foregår i forstærket tempo. Dette arbejde må på ingen måde afsvækkes, men skal til stadighed forstærkes, men samtidig skal vi, for at sejre i krigen, også forbedre, forenkles og friske op på vort civile apparat.

Sejre i krigen vil den, der har flest reserver, flest kraftkilder og størst standhaftighed i folkemassen.

Vi har mere af alt dette end de hvide, mere end »verdensmagten«: den engelsk-franske imperialisme, denne kolos på lerfodder. Vi har mere af alt dette, for vi kan øse

og vil længe kunne øse af dybere og dybere kilder i arbejderne og de arbejdende bønders miljø, af kilder i de klasser, som var undertrykt af kapitalismen, og som overalt udgør det overvejende flertal af befolkningen. Vi kan øse af dette vidtstrakte reservoir, for det giver os folk, der er de mest oprigtige, de mest hærdede af livets byrder, og som er bedst kendt med arbejderne og bønderne og kan lede dem i arbejdet med opbygningen af socialismen.

Vore fjender, og det gælder både det russiske og det internationale bourgeoisie, har intet, der blot ligner dette reservoir. Jorden skrider mere og mere under deres fødder, flere og flere af deres hidtidige tilhængere blandt arbejderne og bønderne forlader dem.

Derfor er den verdensomspændende sovjetmagts sejr i sidste ende sikker og uomgængelig.

21. oktober 1919

*Skrevet 30. oktober 1919, trykt i Pravda nr.
250 og Isvestija VTsIK nr. 250,
7. november 1919.*

ØKONOMI OG POLITIK UNDER PROLETARIATETS DIKTATUR

Til sovjetmagtens to års jubilæum havde jeg tænkt at skrive en lille brochure over det emne, titlen angiver. I det daglige arbejdes tummel er det imidlertid endnu ikke lykkedes mig at komme længere end til forarbejder til enkelte afsnit¹). Derfor har jeg besluttet at forsøge med en kort, oversigtsagtig fremstilling af de efter min opfattelse mest væsentlige tanker om det givne spørgsmål. Fremstillingens karakter af oversigt medfører selvfølgelig visse ulemper og minusser. Men måske det alligevel i en lille tidsskriftartikel lader sig gøre at nå det beskedne mål: at stille problemet og give et omrids, som de forskellige landes kommunister kan benytte til en drøftelse af sagen.

1

Teoretisk er det uden for al tvivl, at der mellem kapitalisme og kommunisme ligger en vis overgangsperiode. Den må nødvendigvis forene træk eller egenskaber fra begge disse samfundsøkonomiske strukturer. Denne overgangsperiode får uundgåeligt sit præg af kampen mellem den døende kapitalisme og den opstående kommunisme — eller med andre ord: mellem den besejrede, men ikke tilintetgjorte kapitalisme, og den nyfødte, men endnu ganske svage kommunisme.

Ikke blot for en marxist, men også for ethvert oplyst menneske, der kender et og andet til udviklingsteori, må det være selvindlysende, at en hel historisk epoke, der bærer dette præg af overgangsperiode, er nødvendig. Men alle de betragtninger vedrørende overgangen til socialisme — som vi hører fra det småborgerlige demokratis nuværende talsmænd (og dertil hører, trods deres tilsyneladende socialistiske etikette, alle II Internationales repræsentanter, også folk som MacDonald og Jean Longuet, Kautsky og Friedrich Adler) — udmærker sig imid-

lertid ved total forglemmelse af denne selvfølgelige sandhed. Det er betegnende for de småborgerlige demokrater, at de vender ryggen til klassekampen, drømmer om at undgå den, stræber efter at udglatte og forsoner, at afslibe de skarpe kanter. Enten vægrer disse demokrater sig derfor ved på nogen måde at indrømme, at overgangen fra kapitalisme til kommunisme optager et helt historisk tidsafsnit, eller også anser de det for deres opgave at udtænke planer til at forsoner de to stridende kræfter i stedet for at lede kampen for den ene af disse kræfter.

2

I Rusland må proletariatets diktatur nødvendigvis opvise visse særegne træk, sammenlignet med de fremskredne lande, fordi vort land er yderst tilbagestående og småborgerligt. Men hovedkræfterne — og hovedformerne for samfundsøkonomien — er de samme i Rusland som i ethvert andet kapitalistisk land, således at disse særegenheder kun kan berøre det mindre væsentlige.

Disse hovedformer for samfundsøkonomien er: kapitalismen, vareproduktionen i lille format, kommunismen. Disse hovedkræfter er: bourgeoisiet, småborgerskabet (navnlig bønderne), proletariatet.

Ruslands økonomiske liv under proletariatets diktatur er en kamp mellem på den ene side det — i vor enorme stat som helhed — kommunistisk forenede arbejdes første skridt og på den anden side vareproduktionen i lille format og kapitalismen, der stadig består og tillige genfødes på basis af vareproduktionen i lille format.

Arbejdet er i Rusland kommunistisk forenet, for det første fordi privateje af produktionsmidler er afskaffet, for det andet fordi den proletariske statsmagt i landsmålestok organiserer storproduktion på statsjord og i statsforetagender, fordeler arbejdskraften mellem de forskellige økonomiske brancher og foretagender og distribuerer de store mængder forbrugsvarer, der står til statens disposition, blandt de arbejdende.

Vi taler om kommunismens »første skridt« i Rusland (som det også hedder i vort partiprogram, vedtaget i marts 1919), for alle disse betingelser er kun til dels opfyldt hos os, eller med andre ord: opfyldelsen af disse betingelser befinder sig først på begyndelsesstadiet. På én gang, med ét revolutionært slag blev det gjort, som over-

hovedet kan gøres på én gang: på det proletariske diktatur allerførste dag, den 26. oktober 1917 (8. november 1917) blev for eksempel den private ejendomsret til jord afskaffet uden erstatning til storbesidderne, de store jordbesiddere blev eksproprieret. På nogle måneder blev næsten alle storkapitalister og besiddere af fabrikker, værker, aktieselskaber, banker, jernbaner og så videre eksproprieret, ligeledes uden erstatning. Statslig organisering af storproduktion i industrien, overgang fra »arbejderkontrol« til »arbejderstyring« af fabrikkerne, værkerne og jernbanerne — det er i det store og hele allerede sket, men med hensyn til landbruget er det kun lige påbegyndt (»sovjetbrug«, storbrug, organiserede af arbejderstaten på statsjord). Der er ligeledes kun gjort en begyndelse til at organisere forskellige former for sammenlutninger af småbrugere som overgang fra det småvareproducerende landbrug til kommunistisk stordrift.*)

Det samme gælder en statslig organisering af varedistributionen i stedet for privat handel, dvs. at staten tilvejebringer og leverer korn til byerne og industriprodukter til landsbyerne. De herom foreliggende statistiske oplysninger anføres nedenfor.

Bondebruget drives stadig som vareproduktion i lille format. Her har vi en meget omfattende, meget dybt og solidt rodfæstet basis for kapitalisme. Det er på denne basis, kapitalismen holder sig oppe og stadig genfødes — under den mest forbitrede kamp mod kommunismen. Formerne for denne kamp er smughandel og spekulation mod statens fremskaffelse af korn (og også andre produkter) — i det hele taget mod en statslig varedistribution.

3

For at illustrere disse abstrakte, teoretiske teser vil vi anføre de konkrete tal.

Efter oplysninger fra folkekommissariatet for ernæring gav den statslige fremskaffelse af korn i Rusland fra 1. august 1917 til 1. august 1918 ca. 30 millioner pud²⁾. Det følgende år gav den ca. 110 millioner pud. De første

*) Tallet på sovjetbrug og landbrugskommuner i Sovjetrusland opgives omtrentligt til 3.536 og 1.961, tallet på landbrugsarteller til 3.696. Vort statistiske centralkontor foretager for tiden en nøjagtig tælling af alle sovjetbrug og kommuner. Resultaterne vil begynde at indløbe i november 1919.

tre måneder af næste høstår (1919-1920) ser ud til at give ca. 45 millioner pud mod 37 millioner pud i de tilsvarende måneder (august-oktober) 1918.

Disse tal vidner klart om en langsom, men støt forbedring af sagerne og taler til gunst for kommunismens sejr over kapitalismen. Denne forbedring er nået trods ganske uhørte vanskeligheder, der skyldes den borgerkrig, som russiske og udenlandske kapitalister organiserer under anspændelse af alle de kræfter, verdens mægtigste magter råder over.

Så hvor meget bourgeois'erne i alle lande og deres direkte og fordækte hjælpere (II Internationales »socialister«) end har løjet og bagtalt os, er det uden for al tvivl, at hvad det økonomiske hovedproblem angår, har proletarietets diktatur i vort land fået sikkerhed for kommunismens sejr over kapitalismen. Bourgeoisiet verden over raser vildt mod bolsjevismen, organiserer militære felttog, sammensværgelser og lignende mod bolsjevikkerne, netop fordi det, bourgeoisiet, udmærket forstår, at hvis det ikke lykkes at knægte os med militær magt, er vor succes uundgåelig. Og knægte os ad den vej lykkes ikke for bourgeoisiet.

I hvilken udstrækning vi allerede har besejret kapitalismen i det korte tidsrum, der er givet os, og under de ganske uhørte vanskeligheder, vi har måttet virke under, fremgår af følgende sluttal. Det statistiske centralkontor er netop klar til at offentliggøre tallene for produktion og forbrug af korn, ikke i hele Sovjetrusland, men i 26 af dets guvernementer.

Slutresultaterne er som følger:

26 guvernementer i Sovjetrusland	Befolkning (millioner)		Produktion af korn (excl. så- og foderkorn) (i millioner pud)	Leveret korn (millioner pud)		Samlet kvantum til befolkningens forbrug (mill. pud)	Forbrug pr. indbygger (pud)
				Af folkekom.	Af smughandle		
Overskuds-guvernementer	By	4,4	625,4	20,9	20,6	41,5	9,5
	Land	28,6					
Underskuds-guvernementer	By	5,9	114,0	20,0	20,0	40,0	6,8
	Land	13,8					
lait	(26 guv.) 52,7		739,4	53,0	68,4	714,7	13,6

Folkekommissariatet for ernæring leverer altså omtrent halvdelen af kornet til byerne, den anden halvdel leverer smughandlerne. En nøjagtig undersøgelse af byarbejdernes ernæring i 1918 gav netop dette størrelsesforhold. Og for det korn, staten leverer, betaler arbejderen *ni gange mindre* end til smughandlerne. Spekulationshandelens kornpris er *ti gange* så høj som statens pris. Det fremgår af et nøjagtigt studium af arbejdernes budgetter.

4

Hvis man sætter sig grundigt ind i de anførte oplysninger, frembyder de et nøjagtigt materiale til afbildning af alle grundtræk i Ruslands nuværende økonomiske liv.

Den arbejdende befolkning er befriet for de urgamle undertrykkere, godsejerne og kapitalisterne. Dette skridt fremad i virkelig frihed og virkelig lighed, et skridt, der i størrelse, omfang og tempo savner sidestykke i verden, tæller ikke med for bourgeoisiets tilhængere (deriblandt de småborgerlige demokrater), der taler om frihed og lighed, forstået som parlamentarisk borgerligt demokrati, som de falskeligt erklærer for »demokrati« slet og ret eller »rent demokrati« (Kautsky).

Men for de arbejdende tæller netop virkelig lighed og virkelig frihed (befrielse for godsejere og kapitalister), og derfor er sovjetmagten så solidt funderet.

I dette bondeland var det bønderne som helhed, der vandt først, vandt mest, vandt øjeblikkelig ved proletariats diktatur. Bonden sultede i Rusland under gods-ejerne og kapitalisterne. Bonden havde ingen sinde før i de lange århundreder af vor historie mulighed for at arbejde for sig selv: han sultede, mens han afleverede hundreder af millioner pud korn til kapitalisterne, til byerne og til udlandet. Under proletariats diktatur har bonden *for første gang* arbejdet for sig selv og *ernæret sig bedre end byboen*. For første gang har bonden oplevet frihed i praksis: frihed til at fortære sit eget korn, frihed for sult. Ved fordeling af jorden er der som bekendt indført maksimal lighed: i de allerfleste tilfælde deler bønderne jorden efter »munde«.

Socialisme betyder klassernes afskaffelse.

For at afskaffe klasserne må man for det første styrte godsejerne og kapitalisterne. Den del af opgaven har vi

klaret, men det er kun en del, og det *ikke* den vanskeligste. For at afskaffe klasserne må man for det andet afskaffe forskellen mellem arbejder og bonde, man må gøre *alle* til *arbejdende mennesker*. Det lader sig ikke gøre på en gang. Det er en umådeligt meget vanskeligere opgave, og den tager nødvendigvis lang tid. Det er en opgave, som ikke lader sig løse ved at styrte nogen som helst klasse. Den kan kun løses ved organiseret omlægning af hele samfundsökonomien, ved overgang fra det isolerede enkeltbrug, det i lille format vareproducerende enkeltbrug, til samfundsmæssigt storbrug. En sådan overgang tager nødvendigvis yderst lang tid. En sådan overgang opnår man kun at sinke og hæmme ved forjagede og ubesindige administrative lovbestemmelser. Denne overgang kan man kun fremskynde ved at yde bonden en hjælp, der giver ham mulighed for i vældigt omfang at forbedre hele landbrugsteknikken og omforme den til bunds.

For at løse den anden og vanskeligste del af opgaven må proletariatet, når det har besejret bourgeoisiet, støt gennemføre følgende hovedlinje i sin politik over for bønderne: proletariatet må skille, afgrænse bonden som arbejder fra bonden som besidder, bonden som arbejder fra bonden som kræmmer, bonden som slider fra bonden som spekulant.

I denne afgrænsning ligger sociallismens *hele kerne*.

Og det er ikke mærkeligt, at socialister i ord, men småborgerlige demokrater i gerning (folk som Martov og Tjernov, kautskyanere m.fl.) ikke forstår denne socialismens kerne.

Den her nævnte afgrænsning er meget vanskelig, for i det levende liv er alle »bondens« egenskaber, hvor forskellige og modstridende de end er, smeltet sammen til ét hele. Alligevel er afgrænsningen mulig, og ikke blot mulig, men en uundgåelig følge af bondebrugets og bondelivets betingelser. Bonden som arbejder er i århundreder blevet undertrykt af godsejere, kapitalister, kræmmere, spekulanter og *deres* stat, også de mest demokratiske borgerlige republikker. Bonden som arbejder har gennem århundreder opdyrket et had og et fjendskab mod disse undertrykkere og udbyttere; denne »opdragelse« i livets skole *tvinger* bonden til at søge forbund med arbejderen mod kapitalisten, mod spekulanten, mod

kræmmeren. Men samtidig gør de økonomiske omstændigheder, vareøkonomiens omstændigheder, uundgåeligt bonden til kræmmer og spekulant (ikke altid, men i de allerfleste tilfælde).

De tidligere anførte statistiske oplysninger anskueliggør forskellen mellem bonden som arbejdende og bonden som spekulant. Her er den bonde, som i 1918-1919 leverede byernes sultende arbejdere 40 millioner pud korn til statens faste pris, gennem statsorganer, trods alle disse organers mangler, som arbejderregeringen udmærket kender, men som ikke lader sig fjerne i den første periode af overgangen til socialismen; her er denne bonde som en arbejdende, ligeberettiget kammerat med den socialistiske arbejder, som en uhyre pålidelig forbundsfælle til ham, som en kødelig broder i kampen mod kapitalens åg. Og her er den bonde, som underhånden solgte 40 millioner pud korn til en pris ti gange så høj som statens, mens han udnyttede byarbejdernes nød og sult, snød staten og overalt forstærkede og fremkaldte bedrageri, plyndring og svindel, her er denne bonde som spekulant, som forbundsfælle til kapitalisten, som klassefjende af arbejderren, som udbytter. For når man har kornoverskud, der er avlet på statens jord med redskaber, som ikke kun bonden, men også arbejderren og så videre på en eller anden måde har nedlagt arbejde i — når man har kornoverskud og spekulerer i det, så er man udbytter af den sultende arbejder.

I krænker friheden, ligheden og demokratiet — råber man efter os fra alle sider og peger på arbejderens og bondens ulige stilling i vor forfatning, på sprængningen af den Konstituerende Forsamling, på magtanvendelsen ved indsamlingen af kornoverskud osv. Vi svarer: ingen anden stat i verden har gjort så meget for at fjerne den faktiske ulighed, den faktiske ufrihed, som bonden som slider har døjet under i århundreder. Men bonden som spekulant indrømmer vi aldrig lighed, ligesom vi ikke indrømmer udbytteren »lighed« med den udbyttede, den »mætte« lighed med den sultne, den førstnævnte »frihed« til at udsuge den sidstnævnte. Og dé oplyste mennesker, der ikke ønsker at forstå denne forskel, vil vi behandle som hvidgardister, om så disse mennesker kalder sig demokrater, socialister, internationalister, Kautsky'er, Tjernov'er og Martov'er.

5

Socialisme betyder klassernes afskaffelse. Proletariatets diktatur har gjort alt, hvad det kunne for at fremme denne afskaffelse. Men at afskaffe klasserne med ét slag lader sig ikke gøre.

Og klasserne *har holdt og vil holde sig* under proletariatets diktatur. Diktaturet vil ikke være nødvendigt, når klasserne forsvinder. De vil ikke forsvinde uden proletariatets diktatur.

Klasserne har holdt sig, men *hver enkelt* klasse har ændret sig under proletariatets diktatur; også deres indbyrdes forhold har ændret sig. Klassekampen forsvinder ikke under proletariatets diktatur, men antager kun andre former.

Proletariatet var under kapitalismen en klasse, der var undertrykt og berøvet enhver besiddelse af produktionsmidler, den eneste klasse, der helt igennem og direkte var bourgeoisiets modstander, og derfor den eneste klasse, der formåede at være gennemført revolutionær. Da proletariatet havde styrtet bourgeoisiet og erobret den politiske magt, blev det *herskende klasse*: det sidder inde med statsmagten, det disponerer over produktionsmidlerne, der allerede er socialiserede, det leder de vaklende mellemelementer og mellemklasser, det undertrykker udbytternes mere og mere energiske modstand. Alt dette er *specielle* opgaver i klassekampen, opgaver, som proletariatet ikke tidligere satte sig og heller ikke kunne sætte sig.

Udbytternes klasse, godsejerne og kapitalisterne, er ikke forsvundet og kan ikke forsvinde med ét slag under proletariatets diktatur. Udbytterne er slået, men ikke tilintetgjort. De har beholdt en international basis, den internationale kapital, som de er en afdeling af. De har til dels beholdt visse produktionsmidler, de har beholdt pengene og vældige sociale forbindelser. Energien i deres modstand er øget hundrede og tusinde gange, netop som følge af deres nederlag. »Kunsten« at lede staten, militæret, det økonomiske liv, giver dem en meget, meget stor overvægt, således at deres betydning er umådelig meget større end deres andel af den samlede befolkning. De styrtede udbytteres klassekamp mod de udbyttedes sejrige avantgarde, dvs. proletariatet, er blevet langt mere forbitret. Og det kan ikke være anderledes, når man ikke

vil ombytte dette begreb med reformistiske illusioner (således som alle II Internationales helte gør).

Endelig indtager bønderne ligesom overhovedet alt småborgerskab *også* under proletariats diktatur en mellemstilling, en midterstilling: på den ene side er de en ret betydelig (i det tilbagestående Rusland en uhyre) masse af arbejdende, der forenes af de arbejdendes fælles interesse i at befri sig for godsejeren og kapitalisten; på den anden side er de opsplittede småbrugere, småbesiddere og småhandlende. Denne økonomiske stilling får dem uvægerligt til at vakle mellem proletariatet og bourgeoisiet. Og når kampen mellem disse klasser skærpes, når alle sociale relationer omlejres utrolig brat, mens netop bønderne og overhovedet småborgerskabet er mest forankret i det gamle, tilvante, uforandrede, er det naturligt, at vi kommer til at se, hvordan de går fra den ene lejr til den anden, vakler, vender om, tøver osv.

Over for denne klasse — eller over for disse samfundselementer — er det proletariatets opgave at lede den, at kæmpe for indflydelse på den. At drage de vaklende og ustabile med sig — det er, hvad proletariatet må gøre.

Hvis vi sammenholder alle hovedkræfter eller hovedklasser og betragter deres indbyrdes relationer, således som de har ændret sig gennem proletariatets diktatur, kan vi konstatere, hvilken grænseløs teoretisk tåbelighed, hvilken stupiditet der ligger i den gængse, småborgerlige forestilling om en overgang til socialismen »gennem demokratiet« slet og ret, en forestilling, vi finder hos alle repræsentanter for II Internationale. Grundlaget for denne fejl er den fra bourgeoisiet overtagne fordom, at »demokratiet« skal være noget ubetinget, noget uden for klasserne. I virkeligheden træder også demokratiet ind i en helt ny fase under proletariatets diktatur, og klassekampen hæves op på et nyt stade, hvor den spænder over alle mulige former.

Almindelige talemåder om frihed, lighed og demokrati er i virkeligheden ikke andet end en tanketom gentagelse af begreber, der er spejlbilleder af relationerne under vareproduktionen. Hvis man med sådanne almindelige talemåder vil løse de konkrete opgaver, der stilles proletariatets diktatur, betyder det, at man over hele linjen går over til bourgeoisiets teoretiske, principielle standpunkt. For proletariatet står spørgsmålet kun således: frihed for

at blive undertrykt af hvilken klasse? Hvilken klasses lighed med hvilken klasse? Demokrati på basis af privatejendomsret eller på basis af kamp for at afskaffe privatejendomsretten? Og så videre.

I Anti-Diihring har Engels for længst gjort rede for, at begrebet lighed, der er et spejlbillede af relationerne under vareproduktionen, bliver til en fordom, hvis man ikke opfatter lighed som *klassernes afskaffelse*³). Denne elementære sandhed om forskellen mellem det borgerlig-demokratiske og det socialistiske lighedsbegreb glemmer man bestandig. Men hvis man ikke glemmer det, bliver det indlysende, at proletariatet ved at styrte bourgeoisiet dermed har taget et særdeles afgørende skridt til klassernes afskaffelse, og at proletariatet for at fuldføre dette må fortsætte sin klassekamp, idet det udnytter statsmagtens apparat og anvender forskellige kamp-, påvirknings- og indvirkningsmetoder over for det styrtede bourgeoisii og over for det vaklende småborgerskab.

(Fortsættelse følger⁴)

30. oktober 1919

SOVJETMAGTEN OG KVINDENS STILLING

Toårsdagen for sovjetmagtens oprettelse giver os anledning til at kaste et tilbageblik på det, der er blevet gennemført i løbet af denne tid, og tænke over den fuldbyrdede omvæltnings betydning og mål.

Bourgeoisiet og dets tilhængere beskylder os for at krænke demokratiet. Vi hævder, at den sovjetiske omvæltning har givet demokratiets udvikling et skub, der såvel i bredde som i dybde er uden sidestykke i verden, tilmed et demokrati som netop er for de arbejdende og de af kapitalismen undertrykte masser — følgelig et demokrati for det vældige flertal af folket, følgelig et socialistisk demokrati (for det arbejdende folk), til forskel fra et borgerligt demokrati (for udbytterne, for kapitalisterne, for de rige).

Hvem har ret?

At vurdere dette spørgsmål ordentligt og få en dybere forståelse af det, er det samme som at lære af disse to års erfaringer og forberede sig bedre til den videre udvikling.

Især kvindens stilling anskueliggør forskellen mellem borgerligt og socialistisk demokrati og anskueliggør svaret på det rejste spørgsmål.

I den borgerlige republik (dvs. hvor der er privateje af jord, fabrikker, virksomheder, aktier osv.), om så det er den mest demokratiske republik, har kvinden ikke opnået fuld ligestilling, *ikke nogetsteds i verden, ikke i et eneste nok så fremskredent land*. Og det til trods for, at der er gået mere end 125 år siden den store franske (borgerligdemokratiske) revolution¹).

I ord lover det borgerlige demokrati lighed og frihed. I praksis har ikke en eneste, heller *ikke* den mest fremskredne borgerlige republik *givet* den kvindelige halvdel

af menneskeslægten fuldstændig, lovfæstet lighed med manden eller frihed for mandens formynderskab og undertrykkelse.

Det borgerlige demokrati er et demokrati med svulstige fraser, højtidelige ord, velklingende løfter og bombastiske paroler om *frihed og lighed*, men i praksis dækker dette over kvindens manglende frihed og lighed, de arbejdendes og de udbyttedes manglende frihed og lighed.

Det sovjetiske eller socialistiske demokrati fejrer de svulstige, men falske ord væk og erklærer skånselsløs krig mod »demokraternes«, godsejernes, kapitalisternes eller de mætte bønders hykleri, som beriger sig ved at drive åger med overskudskorn til de sultende arbejdere.

Ned med denne gemene løgn! Der kan aldrig være og vil heller aldrig blive »lighed« mellem de undertrykte og undertrykkerne, mellem de udbyttede og udbytterne. Der kan ikke være og vil heller aldrig blive rigtig »frihed«, så længe kvinden ikke har frihed fra mandens lovfæstede privilegier, så længe arbejdereren ikke har frihed fra kapitalens åg, så længe de arbejdende bønder ikke har frihed fra kapitalistens, godsejerens og købmandens åg.

Lad bare løgnerne og hyklerne, de tomhjernede og blinde, bourgeois'erne og deres tilhængere prøve at bluffe folket, når de snakker om frihed i almindelighed, om lighed i almindelighed, om demokrati i almindelighed.

Vi siger til arbejderne og bønderne: riv masken af disse løgnere, åben øjnene på de blinde. Spørg dem:

— Lighed for hvilket køn med hvilket køn?

— For hvilken nation med hvilken nation?

— *For hvilken klasse med hvilken klasse?*

— Frihed fra hvilket åg eller fra hvilken klasses åg? Frihed for hvilken klasse?

Den, der taler om politik og demokrati, om frihed, om lighed, om socialisme, uden at *stille* disse spørgsmål, uden at rykke dem i forgrunden, uden at kæmpe imod det skjulte, det tildækkede, det tilslørede i disse spørgsmål, er det arbejdende folks værste fjende, en ulv i fåreklæder, arbejderens og bøndernes argeste modstander, godsejernes, tsarernes, kapitalisternes tjener.

I løbet af to år har sovjetmagten i et af de mest tilbagestående lande i Europa gjort mere for kvindens frigørelse, for hendes ligestilling med det »stærke« køn, end alle

verdens fremskredne, oplyste, »demokratiske« republikker tilsammen har gjort på 130 år.

Oplysning, kultur, civilisation, frihed — alle disse svulstige ord ledsages i samtlige kapitalistiske, borgerlige republikker verden over af utroligt gemene, modbydeligt smudsige og dyrisk brutale love, der stadfæster kvindens ulighed, i ægteskabet og ved skilsmisse, love der stadfæster manglen på lighed for børn født uden for ægteskab med »ægtefødte«, love der stadfæster mandens privilegier, og ydmygelse og krænkelser for kvinden.

Kapitalens åg, »den hellige privatejendoms« åg, despotismen som udspringer af spidsborgerlig sløvhed og småbesidderens pengebegærlighed — det er det, der har hindret selv de mest demokratiske borgerlige republikker i at gå til angreb på disse beskidte og nederdrægtige love.

Sovjetrepublikken, arbejderne og bøndernes republik, ophævede straks disse love, lod ikke en tøddel tilbage af den borgerlige løgns og det borgerlige hykleris udtryksformer.

Ned med denne løgn! Ned med løgnerne, der taler om frihed og lighed *for alle*, imens der findes et undertrykt køn, imens der findes undertrykkende klasser, imens der findes privateje af kapital og aktier, imens der findes mætte, som med deres overskudskorn træl binder de sultne. Ikke frihed for alle, ikke lighed for alle, men *kamp* mod undertrykkerne og udbytterne, *afskaffelse af muligheden* for at undertrykke og udbytte. Det er vor parole!

Frihed og lighed for det undertrykte køn!

Frihed og lighed for arbejderen, for den arbejdende bonde!

Kamp mod undertrykkerne, kamp mod kapitalisterne, kamp mod spekulanterne og kulakkerne!

Det er vor kampparole, det er vor proletariske sandhed, sandheden i kampen mod kapitalen, den sandhed vi kaster i ansigtet på verdenskapitalen med dens honningsøde, hykleriske, bombastiske fraser om frihed og lighed *i almindelighed*, om frihed og om lighed *for alle*.

Og netop fordi vi har revet masken af dette hykleri, fordi vi med revolutionær energi realiserer frihed og lighed for de undertrykte og for de arbejdende, mod undertrykkerne, mod kapitalisterne, mod kulakkerne — netop derfor er sovjetmagten blevet så dyrebar for arbejderne i hele verden.

Netop derfor, verden over, er de arbejdende massers sympati, de undertryktes og de udbyttedes sympati på toårsdagen for sovjetmagten — på vor side.

Netop derfor er vi på sovjetmagtens toårsdag, trods sult og kulde, trods alle vore lidelser, som imperialisternes invasion af den russiske sovjetrepublik har tilføjet os, fast overbevist om det retfærdige i vor sag, fast overbevist om sovjetmagtens uundgåelige sejr i hele verden.

TIL KAMP MOD BRÆNDSSELSKRISEN

Cirkulære til partiorganisationerne

Kammerater! Vort parti fik som proletariatets organiserede avantgarde til opgave at organisere arbejderklassens kamp og lede denne kamp til sejr for arbejderne og bøndernes sovjetmagt. Efter at vi gennem to år på sejrrig måde har udfoldet denne kamp, ved vi udmærket i dag, med hvilke midler det er lykkedes os at overvinde de utrolige vanskeligheder, der beredtes os gennem landets forarmelse i fire års imperialistisk krig og gennem modstanden fra alle udbyttede, russiske såvel som internationale.

Kammerater! Hovedkilden til vor styrke er målbevidstheden og heroismen hos arbejderne, som de arbejdende bønder ikke kunne og ikke kan andet end sympatisere med og yde støtte. Årsagen til vore sejre er vort partis og sovjetmagtens direkte appel til de arbejdende masser med påvisning af enhver opdukkende vanskelighed og opdukkende opgave, evnen til at forklare masserne, hvorfor det er påkrævet at sætte alle kræfter ind på snart den ene, snart den anden side af sovjetarbejdet i det ene og det andet øjeblik, evnen til at stimulere massernes energi, heroisme, begejstring og at koncentrere de revolutionært-intensive anstrengelser på den vigtigste aktuelle opgave.

Kammerater! Nu er den tid kommet, hvor den vigtigste aktuelle opgave er at bekæmpe brændselskrisen. Vi er ved at slå Koltjak ned, vi har besejret Judenitj, vi har med held begyndt på offensiven mod Denikin. Vi har opnået en betydelig forbedring af fremskaffelsen og oplagringen af korn. Men brændselskrisen truer med at øde-

lægge alt sovjetarbejde: arbejdere og funktionærer spredes til alle sider på flugt for kulde og sult, tog med kornladninger går i stå, en virkelig katastrofe trækker op, netop fordi der mangler brændsel.

Brændselsproblemet er blevet centrum for alle øvrige problemer. Brændelskrisen må overvindes for enhver pris, ellers lader hverken levnedsmiddelproblemet eller krigens opgaver eller den almene økonomiske opgave sig løse.

Og brændelskrisen kan overvindes. For skønt vi har mistet donetskullene og ikke har mulighed for en hurtig forøgelse af kulbrydningen i Ural og Sibirien, har vi dog stadig mange skove; vi kan fælde og transportere en tilstrækkelig mængde træ.

Brændelskrisen kan overvindes. Der kræves nu en koncentrering af hovedkræfterne omkring vor hovedfjende (hovedfjende i dette øjeblik), nemlig brændselshungeren; vi må vække massernes entusiasme, vi må fremkalde en revolutionær energianspændelse for hurtigst mulig produktion og levering af det størst mulige kvantum brændsel af enhver art: kul, skifer, tørv osv., i første række træ, træ og atter træ.

RKP's centralkomité er sikker på, at alle partiorganisationer og alle partimedlemmer, efter at de igennem to år har demonstreret deres evne og færdighed til på revolutionær vis at løse vanskeligere problemer end dette, vil løse også denne opgave.

RKP's centralkomité foreslår alle partiorganisationer at træffe specielt følgende forholdsregler:

1. Alle partiorganisationer skal fra nu af sætte brændselsproblemet og bekæmpelsen af brændelskrisen op som et fast punkt på dagsordenen på partimøderne og især på partikomiteernes møder. Hvad kan vi yderligere gøre, hvad skal vi have gjort for at bekæmpe brændelskrisen? Hvordan kan dette arbejde forstærkes? Hvordan kan det gøres mere produktivt? — Lad alle partiorganisationer beskæftige sig med disse spørgsmål i denne tid.

2. Det samme gælder alle eksekutivkomiteer i guvernementer, byer, kredse og landdistrikter — kort sagt alle ledende sovjetinstitutioner. Partifolkene må tage initiativet til at forstærke, koordinere, intensivere det pågældende arbejde i landsmålestok.

3. Overalt og navnlig i landsbyerne må der drives den

mest omfattende agitation for at klargøre brændselsproblemet betydning for sovjetmagten. Især må man bekæmpe lokale, småtskårne, snævert egoistiske interesser i brændselsanliggender. Man må til bunds forklare, at uden selvopofrende arbejde på at tilfredsstille hele statens behov kan sovjetrepublikken ikke reddes og bøndernes og arbejderens magt ikke fastholdes.

4. Den mest omhyggelige kontrol må øves med den faktiske opfyldelse af partiets direktiver og af de pålæg, krav og direktiver, der kommer fra sovjetmyndighederne. Nye partimedlemmer, som er indmeldt under den seneste partiuge, skal alle drages ind i arbejdet på at kontrollere, hvordan alle opfylder deres pligter.

5. Arbejdspligt for hele befolkningen eller mobilisering af visse aldersklasser til arbejdet med produktion og transport af kul og skifer, med fældning og kørsel af træ til jernbanestationerne må gennemføres i største hast og ganske præcist. Der må fastsættes arbejdsnormer, og de må under alle omstændigheder overholdes. De, der trods gentagne pålæg, krav og ordrer undslår sig for at deltage i arbejdet, skal straffes med eksemplarisk hårdhed. Enhver lemfældighed, enhver svaghed vil være en forbrydelse mod revolutionen.

Vi har styrket disciplinen blandt tropperne. Vi skal have styrket arbejdsdisciplinen.

6. Subbotnikkerne bør gennemføres hyppigere, mere energisk, mere systematisk, mere organiseret, og navnlig gælder dette tilvejebringelsen af brændsel. Partimedlemmerne må foregå alle med et godt eksempel på arbejdsdisciplin og energi. Forordningerne fra Folkekommissærernes Råd, Forsvarsrådet og andre centrale — og lokale — sovjetinstitutioner om brændselsproblemet skal opfyldes samvittighedsfuldt og omhyggeligt.

7. De lokale brændselsorganer må forstærkes med de bedste partifunktionærer. Fordelingen af kræfterne må revideres og behørigt ændres efter disse formål.

8. Kammerater, som er udkommanderet fra centrum, må der ydes al mulig hjælp, samtidig med at det størst mulige antal unge kræfter opøves — og opøves i praksis — til at organisere, tilrettelægge, lede brændselsarbejdet. I den lokale presse må dette arbejde behandles mere indgående, idet man med omhu gør offentligheden bekendt med eksempler på virkeligt godt arbejde og skån-

selsløst bekæmper tilbageståenhed, forsømmelighed eller uforstand i hvilken som helst sektion eller institution. Vor presse må blive et middel til opstramning af de tilbagestående, til arbejdsopdragelse, til arbejdsdisciplin, til organisation.

9. Forsyningen af dem, der er beskæftiget i brændselsarbejdet, med levnedsmidler og foder, må blive en særlig vigtig opgave for levnedsmiddelorganerne. De må hjælpes på enhver måde, deres arbejder forstærkes, deres resultater kontrolleres.

10.1 alle brændselsorganer (ligesom i alle sovjetinstitutioner) må man uafsladeligt stræbe efter, at *hver enkelt* bliver *personligt* ansvarlig for et bestemt, strengt og præcist afgrænset arbejde eller del af et arbejde. Kollektive drøftelser må reduceres til det nødvendige minimum og aldrig hæmme hurtigheden og fastheden i beslutningerne eller udviske hver enkelt medarbejders ansvar.

11. I sagsbehandlingen af alle brændselsproblemer er særlig præcision og hurtighed nødvendig. Selv det ringeste udslag af omsvøb skal straffes uden skånsel. Rapport til centrum må gennemføres på mønsterværdig måde.

12. Overhovedet skal alt brændselsarbejde tilrettelægges på militær vis: med samme energi, fart og særlig strenge disciplin, som kræves i krig. Ellers bliver der ingen udvej af krisen.

RKP's centralkomité er sikker på, at alle kammerater vil anspænde alle kræfter for den mest energiske og præcise opfyldelse af disse direktiver.

Til kamp indtil sejren over brændselshungeren!

RKP's centralkomité

BERETNING PÅ DEN 2. ALRUSSISKE
KONGRES AF KOMMUNISTISKE
ORGANISATIONER
FRA ORIENTENS FOLK
22. NOVEMBER 1919

Kammerater! Jeg er meget glad for at kunne byde velkommen til kongressen, som holdes af kommunistiske kammerater, repræsentanter for orientens muslimske organisationer, og sige nogle ord om, hvordan situationen i Rusland og i hele verden former sig på nuværende tidspunkt. Emnet for min beretning er situationen i dag og jeg tror, at det væsentligste i dette spørgsmål på nuværende tidspunkt er, hvilket forhold orientens folk har til imperialismen, og den revolutionære bevægelse blandt disse folk. Det siger sig selv, at den revolutionære bevægelse hos orientens folk nu kan få en heldig udvikling; den kan kun nå sit mål i direkte forbindelse med vor sovjetrepublikks revolutionære kamp mod den internationale imperialisme. I kraft af en række omstændigheder — blandt andet på grund af Ruslands tilbageståenhed, dets umådelige udstrækning og det forhold, at Rusland udgør grænsen mellem Europa og Asien, mellem Vesten og Østen — er det faldet i vor lod at bære hele byrden — og heri ser vi en stor ære — ved at være foregangsmænd i den verdensomspændende kamp mod imperialismen. Derfor indvarsler begivenhedernes hele gang i den forestående og nærmeste tid en endnu bredere og mere hårdnakket kamp mod den internationale imperialisme, ogjforløbet vil uvægerligt være forbundet med sovjetrepublikkens kamp mod den forenede imperialismes — Tysklands, Frankrigs, Englands og Amerikas — styrker.

Hvad angår den militære side af sagen, så ved I, hvor

gunstigt sagen står nu på alle fronter. Jeg vil ikke opholde mig længe ved dette spørgsmål, men blot sige, at borgerkrigen, som den internationale imperialism har påtvunget os med magt, gennem hele to år har påført Den Russiske Socialistiske Føderative Sovjetrepublik utallige prøvelser og lagt en så overmenneskelig byrde på bønderne og arbejderne, at det ofte har set ud, som om de næppe ville kunne bære den. Samtidigt har denne krig imidlertid med sin grove vold, hvor vore såkaldte »allierede« oprådte som dyr og nådesløst og groft overfaldt os, disse »allierede«, som udplyndrede os allerede før den socialistiske revolution begyndte — samtidigt har denne krig udrettet et mirakel; den har forvandlet krigstrætte mennesker, som man ikke skulle tro kunne udholde endnu en krig, til kæmpere, som i to år ikke blot har holdt ud i krigen, men også er i færd med at føre den til en sejrrig afslutning. De sejre, vi nu har vundet over Koltjak, Judenitj og Denikin, disse sejre betegner historisk set indgangen til en ny fase i den verdensomspændende imperialismes kamp mod lande og nationer, der har rejst sig til kamp for deres befrielse. I den forbindelse har vor to år lange borgerkrig til fulde bekræftet den iagttagelse, som historien for længst har gjort, at krigens karakter og dens resultat først og fremmest afhænger af de indre forhold i det land, der går ind i krigen, og at krigen er en afspejling af den indre politik, som det pågældende land fører forud for krigen. Alt dette vil uundgåeligt afspejle sig i den måde krigen føres på.

Spørgsmålet om, hvilken klasse der førte krigen og fortsætter krigen, er et yderst vigtigt spørgsmål. Kun takket være det forhold, at vor borgerkrig førtes af arbejdere og bønder, der har befriet sig, og er en fortsættelse af den politiske kamp for de arbejdendes befrielse fra kapitalisterne i deres eget land og i hele verden, kun takket være det fandtes der i et så tilbagestående land som Rusland, der var udmattet af fire år lang imperialistisk krig, viljestærke mennesker, som i hele to år med hidtil uhørte og utrolige byrder og vanskeligheder kunne føre denne krig videre.

Borgerkrigens historie har vist dette særlig tydeligt i eksemplet med Koltjak. En sådan fjende som Koltjak, der modtog hjælp fra alle de stærkeste magter i verden, og som rådede over en jernbanelinje, der bevogtedes af

hundrede tusinde tropper fra udenlandske magter, heriblandt de internationale imperialisters bedste tropper, for eksempel de japanske, som var uddannet til at deltage i den imperialistiske krig, men næsten ikke havde deltaget i den og derfor kun havde lidt meget lidt — Koltjak, som fik støtte fra de sibiriske bønder, de mest velstående, som ikke havde kendt til livegenskab, og som derfor stod fjernere fra kommunismen end nogen — det så ud som om Koltjak udgjorde en uovervindelig styrke, fordi hans tropper var den internationale imperialismes forprop. Endnu i dag opererer japanske, tjekkoslovakiske og andre tropper fra en række imperialistiske nationer i Sibirien. Ikke desto mindre viste erfaringerne med det forsøg, hvor Koltjak i mere end et år havde magten i Sibirien med dets enorme naturrigdomme, et forsøg, der i begyndelsen blev støttet af de socialistiske partier i II Internationale, mensjevikerne og de socialrevolutionære, der havde skabt facaden: Komiteen For Den Konstituerende Forsamling, et forsøg, som ud fra et spidsborgerligt og ordinært syn på historiens gang under sådanne betingelser forekom at være solidt og uovervindeligt, det viste i virkeligheden følgende: jo længere Koltjak rykkede ind i Ruslands indre, des mere udmattedes han, og i sidste ende får vi Sovjetruslands fulde sejr over Koltjak. Ubestrideligt har vi her et praktisk bevis på, at når arbejderne og bønderne er befriet fra kapitalisternes åg, kan de med forenede kræfter udrette mirakler. Her har vi i praksis et bevis på, at når en revolutionær krig virkelig inddrager og interesserer de undertrykte arbejdende masser, når den giver dem bevidstheden om, at de kæmper mod udbytterne, så fremkalder en sådan revolutionær krig energi og evne til at udrette mirakler.

Jeg tror, at det, som den Røde Hær har udrettet, dens kamp og historien om dens sejr vil få gigantisk verdensomspændende betydning for alle orientens folk. Den viser orientens folk, at hvor svage end disse folk er, hvor uovervindelig de europæiske undertrykkes magt end ser ud, fordi disse undertrykkere kan anvende alle teknikken og militærkunstens vidundere i kampen, så rummer de undertrykte folks revolutionære krig, hvis den formår virkelig at vække millioner af arbejdende og udbyttede, ikke desto mindre sådanne muligheder i sig, sådanne mirakler, at befrielsen af orientens folk nu er helt praktisk reali-

sabel ikke blot ud fra den internationale revolutions perspektiver, men også ud fra de umiddelbare militære erfaringer, som er gjort i Asien og i Sibirien, erfaringer, som sovjetrepublikken gjorde, da den blev udsat for alle de mægtige imperialistiske landes militære overfald.

Desuden har erfaringerne fra borgerkrigen i Rusland vist os og kommunisterne i alle lande, hvordan der i borgerkrigens ild samtidig med udviklingen af revolutionær entusiasme skabes en stærk indre højnelse. Krig er en prøvelse for alle økonomiske og organisatoriske kræfter i enhver nation. I sidste ende kan vi efter to års erfaringer sige, at hvor uendelig svær krigen end har været for arbejderne og bønderne, der har udstået sult og kulde, så kan vi på baggrund af to års erfaringer sige, at vi sejrer og vil sejre, fordi vi har et bagland, et stærkt bagland, fordi bønderne og arbejderne trods sult og kulde er forenede, har fået kræfter og besvarer hvert tungt slag med en forstærket forening af kræfter og økonomisk magt, og kun derfor var sejrene over Koltjak, Judentj og deres allierede, verdens stærkeste magter, mulige. De forgangne to år viser os på den ene side muligheden for at udvikle en revolutionær krig og på den anden side, at sovjetmagten styrkes under den udenlandske invasions svære slag, som hurtigt skulle knuse revolutionens arnested, knuse republikken af arbejdere og bønder, der har dristet sig til at erklære den internationale imperialisme krig. Men i stedet for at knuse Ruslands arbejdere og bønder, hærdede de dem blot.

Det er de vigtigste resultater, det vigtigste indhold i den fase, vi har været igennem. Vi nærmer os den afgørende sejr over Denikin, den sidste fjende, der er tilbage på vort territorium. Vi føler os stærke og kan gentage tusinde gange, at vi ikke tager fejl, når vi siger, at den indre opbygning af republikken er styrket, og at vi vil gå ud af krigen mod Denikin mange gange stærkere og bedre forberedt til at løse opgaven, at opbygge socialismen — en opbygning, som vi under borgerkrigen har viet alt for lidt tid og alt for få kræfter, og som det først nu, hvor vi får fri bane, aldeles givet vil lykkes os at samle hele vor opmærksomhed om.

Vi kan i Vesteuropa iagttage opløsningen i imperialismen. I ved, at for et år siden forstod ikke engang de tyske socialister, eller det overvejende flertal af socialister i

øvrigt, hvordan situationen var; de troede, at det der foregik, var en kamp mellem to grupper i den verdensomspændende imperialismen, og at historien ikke bød på andet end denne kamp, at der ikke fandtes kræfter, der kunne fremkalde noget andet; de troede, at der ikke var andet at gøre for socialister end at slutte sig til en af grupperne af verdens mægtigste røvere. Sådan så det ud i slutningen af oktober 1918. Vi ser imidlertid, at siden da har verdenshistorien på et år oplevet hidtil usete fænomener, brede og dybtgående, som har åbnet øjnene på mange socialister, som var patrioter under den imperialistiske krig, og som retfærdiggjorde deres adfærd med, at de stod over for en fjende; de forsvarede alliancen med de engelske og franske imperialister, som skulle bringe befrielse fra den tyske imperialismen. Se, hvor mange illusioner denne krig har tilintetgjort! Vi iagttager opløsningen i den tyske imperialismen, som ikke blot har ført til en republikansk revolution, men også til en socialistisk. I ved, at klassernes kamp for tiden tilspidnes mere og mere i Tyskland, og at borgerkrigen rykker stadig nærmere, det tyske proletariats kamp mod de tyske imperialister, som har anlagt en republikansk kulør, men som stadig er repræsentanter for imperialismen.

Alle ved, at den sociale revolution modnes i Vesteuropa, og at det foregår hver dag og hver time; det samme foregår både i Amerika og i England — blandt disse såkaldte repræsentanter for kultur og civilisation, sejrherreterne over hunnerne — de tyske imperialister — og da de så nåede til Versailles-freden, opdagede alle, at Versailles-fred er hundrede gange mere røverisk end Brest-freden, som de tyske røvere påtvang os, og at denne Versailles-fred er et vældigt slag, som kun kapitalisterne og imperialisterne i disse ulyksalige sejrherrelande kunne rette mod sig selv. Versailles-freden har især åbnet øjnene i de sejrende nationer og bevist, at det ikke er repræsentanter for kultur og civilisation vi har for os, men at vi i skikkelse af England og Amerika nok har at gøre med demokratiske stater, men disse stater er ledet af imperialistiske røvere. Disse røveres indre kamp udvikler sig så hurtigt, at vi kan hovere, vel vidende, at Versailles-freden kun er de triumferende imperialisters ydre sejr, men at den i virkeligheden betegner et sammenbrud for hele den imperialistiske verden og en bestemt afvisning fra de

arbejdende massers side af de socialister, som under krigen var allieret med repræsentanterne for den rådne imperialism, og som forsvarede en af de kæmpende røvergrupper. De arbejdende har fået øjnene åbnet, fordi Versailles-freden var røverisk og viste, at Frankrig og England i virkeligheden bekrigede Tyskland for at befæste deres herredømme over kolonierne og øge deres imperialistiske magt. Denne indre kamp udvikler sig videre og bredere. I dag havde jeg lejlighed til at se et telegram fra London af 21. november, hvori amerikanske journalister — folk, som man ikke kan mistænke for at sympatisere med revolutionære — siger, at man i Frankrig kan iagttage hidtil uhørte udbrud af had til amerikanerne, fordi amerikanerne nægter at godkende Versailles-freds-traktaten.

England og Frankrig har sejret, men de sidder i gæld til op over begge ører til Amerika, som har besluttet, at hvor meget franskmænd og englændere end føler sig som sejrherre, vil Amerika skumme fløden og forlange rigelige renter af sin hjælp under krigen, og til sikring af dette skal den amerikanske flåde, som nu er under opbygning, og som overgår den engelske i omfang, tjene. At den røveriske amerikanske imperialism optræder så groft kan ses af, at amerikanske agenter opkøber levende varer, kvinder og unge piger, som de bringer til Amerika for at udvikle prostitutionen. Det frie kultiverede Amerika forsyner bordellerne med levende varer! I Polen og Belgien optræder der konflikter med amerikanske agenter. Det er en lille illustration til hvad der foregår i stor målestok i hver enkelt lille land, der har modtaget hjælp fra Ententen¹). Lad os se på Polen. I kan se, at de amerikanske agenter og spekulanter tager dertil for at opkøbe alle rigdomme i Polen, som bryster sig af, at det nu eksisterer som en uafhængig stat. Polen opkøbes af amerikanske agenter. Der findes ikke en eneste fabrik, ikke en eneste virksomhed, ikke en eneste industrigren, som ikke er i lommen på amerikanerne. Amerika er blevet så fræk, at det er begyndt at slavebinde den »mægtige frie sejrherre« Frankrig, som tidligere var et land af pengeudlånere, men nu er kommet i gæld til Amerika, eftersom det ikke har økonomiske kræfter og ikke kan klare sig med sit eget korn eller sine egne kul og ikke i stort format kan udvikle sine materielle kræfter; men Amerika kræver, at gælden

ubeskåret skal betales. Dag for dag kommer Frankrigs, Englands og andre mægtige landes økonomiske fallit klare frem. Valgene i Frankrig gav flertal til de klerikale. Det franske folk, som blev bedraget med, at det skulle bruge alle kræfter for friheden og demokratiet mod Tyskland, har nu fået sin belønning i form af en bundløs gæld, ydmygelser fra de griske amerikanske imperialister og derpå et klerikalt flertal af repræsentanter for den vildeste reaktion.

Situationen i hele verden er blevet umådeligt kompliceret. Vor sejr over Koltjak og Judenitj, som stod i den internationale kapitals tjeneste, er storslået, men endnu større, om end mindre klar, er den sejr, vi har vundet i international målestok. Denne sejr består i den indre opløsning i imperialismen, som ikke kan sende sine tropper i kamp mod os. Ententen har forsøgt på dette, og den fik intet ud af det, fordi dens tropper går i opløsning, når de møder vore tropper og får kendskab til vor russiske sovjetforfatning, der er oversat til deres sprog. På trods af den indflydelse som lederne af den rådne socialisme har, vækker vor forfatning altid sympati blandt de arbejdende masser. I dag forstår alle ordet »sovjet«, sovjetforfatningen er oversat til alle sprog, og enhver arbejder kender den. Han ved, at det er det arbejdende folks forfatning, at det er det arbejdende folks politiske system, og at dette kalder det arbejdende folk til sejr over den internationale kapitalisme; han ved, at det er en erobring, vi har aftvunget de internationale imperialister. Den sejr, vi har vundet, har givet genlyd i hvert eneste imperialistisk land, hver gang vi har fået deres egne tropper over på vor side og frataget dem muligheden for at sætte dem ind mod Sovjetrusland.

De prøvede at kæmpe med fremmede tropper, finske polske, lettiske, men det kom der ikke noget ud af. Den engelske minister Churchill pralede i sin tale for nogle uger siden i parlamentet af — og det er der blevet sendt telegrammer om til hele verden — at der var organiseret et felttog bestående af 14 nationer mod Sovjetrusland, og at det ville bringe sejr over Rusland inden det nye år. Der deltog ganske rigtigt mange nationer — Finland, Ukraine, Polen, Grusien, tjekkoslovakker, japanere, franskmænd, englændere og tyskere. Vi ved imidlertid, hvad der kom ud af det! Vi ved, at esterne forlod Judenitjs

tropper, og at der nu foregår en rasende polemik i aviserne, fordi esterne ikke ønsker at hjælpe ham. Og Finland, hvor meget dets bourgeoisi end ønskede det, har heller ikke ydet hjælp til Judenitj.

Således faldt også det andet forsøg på et stormløb mod os sammen. I den første fase — hvor Ententen satte sine tropper ind, som var udstyret efter alle militærteknikkens regler, så det ud, som om de ville sejre over sovjetrepublikken. De har allerede opgivet Kaukasus, Arkhangelsk, Krim, men befinder sig endnu i Murmansk, ligesom tjekkoslovakkerne i Sibirien, men kun som små øer. Det første forsøg på at besejre os med deres egne tropper endte med sejr til os. Det andet forsøg bestod i at sende tropper fra vore nabonationer, som i finansiell henseende er helt afhængige af Ententen, og få dem til at kvæle os som socialismens hjemsted. Men også dette forsøg mislykkedes: det viste sig, at ingen af disse små stater var i stand til at klare en sådan krig. Desuden voksede hadet til Ententen i alle de små stater. Når Finland ikke satte sig for at erobre Petrograd, dengang Judenitj allerede havde indtaget Krasnoje Selo, så var det, fordi Finland vaklede og indså, at det kunne leve selvstændigt ved siden af Sovjetrusland, men at det ikke kunne leve i fred med Ententen. Det er en oplevelse, som alle små lande har haft. Det oplever Finland, Litauen, Estland og Polen, som er helt domineret af chauvinisme, men hvor der findes et had til Ententen, som udfolder sin udbytning der. Nu kan vi uden overdivelse og med omhyggelig hensyntagen til begivenhedernes gang sige, at ikke blot den første, men også den anden fase af den internationale krig mod sovjetrepublikken har lidt nederlag. Nu mangler vi blot at besejre Denikins tropper, som allerede halvt om halvt er slået.

Sådan er den nuværende russiske og internationale situation, som jeg kort har karakteriseret i min beretning. Tillad mig som afslutning at opholde mig ved, hvordan situationen er for orientens nationaliteter. I er repræsentanter for kommunistiske organisationer og kommunistiske partier i forskellige folkeslag i orienten. Jeg vil sige, at mens det lykkedes de russiske bolsjevikker at slå en breche i den gamle imperialisme og påtage sig den yderst vanskelige, men også yderst ædle opgave at skabe nye veje for revolutionen, så står I, repræsentanterne for de arbejdende masser i orienten, over for en endnu større og

nyere opgave. Det er blevet helt klart, at den socialistiske revolution, som er under opsejling i hele verden, på ingen måde kun vil bestå i, at proletariatet i hvert enkelt land besejrer sit eget bourgeoisie. Det ville være muligt, hvis revolutionerne foregik let og hurtigt. Vi ved, at imperialisterne ikke vil tillade dette, og at alle lande er rustet mod deres indre bolsjevisme og kun tænker på, hvordan de skal besejre bolsjevismen hjemme. Derfor trækker det i hvert enkelt land op til borgerkrig, og i den vil de gamle socialiste kompromismagere deltage på bourgeoisiets side. Således vil den socialistiske revolution ikke kun og ikke hovedsageligt blive de revolutionære proletarers kamp mod bourgeoisiet i hvert enkelt land — nej, det vil blive en kamp ført af alle kolonier og lande, som imperialismen har undertrykt, en kamp af alle afhængige lande mod den internationale imperialisme. I vort partis program, som blev vedtaget i marts i fjor, sagde vi til karakteristik af den tilstundende verdensomspændende sociale revolution, at det arbejdende folks borgerkrig mod imperialisterne og udbytterne i alle højt udviklede lande begynder at forene sig med den nationale kamp mod den internationale imperialisme. Det bekræftes af revolutionens forløb og vil blive det mere og mere. Det samme er tilfældet i orienten.

Vi ved, at her rejser folkemasserne i orienten sig som selvstændige deltagere, som skabere af det nye liv, fordi denne befolknings hundreder af millioner hører til de afhængige, ikke fuldberechtigede nationer, som indtil nu har været objekt for imperialismens internationale politik, og som kun har eksisteret for den kapitalistiske kultur og civilisation som gødningsmateriale. Når man taler om at uddele mandater over kolonier, så ved vi udmærket, at det er mandater til plynding og røveri, at det er uddeling af rettigheder til den mindste del af jordens befolkning til at udbytte størstedelen af jordens befolkning. Dette flertal, som hidtil har stået helt uden for det historiske fremskridt, fordi det ikke evnede at udvise en selvstændig revolutionær kraft, ophørte, som vi ved, i begyndelsen af det 20. århundrede med at spille denne passive rolle. Vi ved, at efter 1905 fulgte der revolutioner i Tyrkiet, Persien, Kina, og at der har udviklet sig en revolutionær bevægelse i Indien. Den imperialistiske krig har ligeledes fremmet den revolutionære bevægelses vækst, fordi det

blev nødvendigt at sætte hele regimenter fra koloniale folkeslag ind i kampen mellem Europas imperialister. Den imperialistiske krig vakte også orienten og trak dens folk ind i international politik. England og Frankrig bevæbnede de koloniale folk og hjalp dem med at blive bekendt med militærteknik og avancerede maskiner. Denne lærdom benyttede de mod imperialisternes herredømme. Efter orientens vækkelse indtræder der en periode i den nuværende revolution, hvor alle orientens folkeslag deltager i afgørelsen af hele verdens fremtid, for ikke at blive objekt for berigelsen. Orientens folk vågner op til praktisk handling, sådan at ethvert folk er med til at afgøre hele menneskehedens skæbne.

Det er derfor jeg tror, at i verdensrevolutionens udviklingshistorie, som efter dens optakt at dømmes vil fortsætte i mange år og kræve mange anstrengelser, vil I komme til at spille en stor rolle i den revolutionære bevægelse, og at jeres kamp vil smelte sammen med vor kamp mod den internationale imperialisme. Jeres deltagelse i den internationale revolution stiller jer overfor en kompliceret og vanskelig opgave, hvis løsning vil tjene som grundlag for den fælles succes, for her kommer flertallet af befolkningen for første gang i selvstændig bevægelse og bliver en aktiv faktor i nedkæmpelsen af den internationale imperialisme.

Størstedelen af orientens folk befinder sig i en værre situation end det mest tilbagestående land i Europa — Rusland; men det lykkedes os at forene de russiske arbejdere og bønder i kampen mod feudalismens og kapitalismens levn, og vor kamp er gået så let, fordi bønderne og arbejderne forenede sig mod kapitalen og feudalismen. Her er forbindelsen med orientens folk særlig vigtig, fordi flertallet af dem er typiske repræsentanter for den arbejdende masse — ikke arbejdere, der har gennemgået de kapitalistiske fabrikkers og værkers skole, men typiske repræsentanter for den arbejdende og udbyttede masse af bønder, som lider under et middelalderligt åg. Den russiske revolution har vist, hvordan proletarerne besejrede kapitalismen ved at slå sig sammen med den mange millioner store og indbyrdes sammenhængende masse af arbejdende bønder og gjorde sejrrigt oprør mod det middelalderlige åg. Nu er det vor sovjetrepublik's opgave at samle alle Østens vågnende folk omkring sig for sammen

med dem at bekæmpe den internationale imperialism.

Her står I over for en opgave, som kommunister rundt om i verden ikke tidligere stod overfor: ud fra den almen kommunistiske teori og praksis er det jeres opgave at tilpasse den til særprægede betingelser, som ikke eksisterer i europæiske lande, det er jeres opgave at anvende denne teori og praksis under betingelser, hvor hovedmassen er bønder, og hvor den opgave, der skal løses, ikke består i kamp mod kapitalen, men i kamp mod middelalderlige levn. Det er en vanskelig opgave; men den er særlig ophøjet, fordi den masse, som ikke tidligere har deltaget i kampen, nu drages ind i den, og på den anden side fordi I får mulighed for at oprette en meget tæt forbindelse til III Internationale, takket være organiseringen af kommunistiske celler i orienten. I skal finde særegne former for denne alliance mellem fremskredne proletarer overalt i verden og de arbejdende og udbyttede masser i orienten, der ofte lever under middelalderlige betingelser. I lille målestok har vi i vort land virkeliggjort det, som I i stor målestok og i store lande skal virkeliggøre. Denne anden opgave håber jeg, at I vil opfylde med succes. Takket være de kommunistiske organisationer i orienten, som I her repræsenterer, har I forbindelse med det fremskredne revolutionære proletariat. Det er jeres opgave også i det videre forløb at sørge for, at der i hvert enkelt land føres kommunistisk propaganda på et sprog, folk forstår.

Det siger sig selv, at definitivt er det kun proletariatet i alle fremskredne lande i verden, der kan sejre, og vi russere begynder på det arbejde, som det engelske, franske og tyske proletariat skal gøre færdigt, men vi ser, at de ikke vil vinde sejr uden hjælp fra de arbejdende masser i alle undertrykte koloniale folk, og i første række fra orientens folk. Vi skal være klar over, at avantgarden ikke kan virkeliggøre overgangen til kommunismen alene. Opgaven består i at vække revolutionær aktivitet i de arbejdende masser, så de kan udfolde selvstændig virksomhed og organisere sig, uanset hvilket niveau de befinder sig på, at overføre den sande kommunistiske lære, som er beregnet for kommunister i mere fremskredne lande, til hvert enkelt folks sprog, at gennemføre de praktiske opgaver, som skal gennemføres umiddelbart, og at forene sig med proletarerne i andre lande i fælles kamp.

Det er jo opgaver, hvis løsning I ikke kan finde i nogen

kommunistisk håndbog, men hvis løsning I vil finde i den fælles kamp, som Rusland indledte. I skal stille jer den opgave og løse den gennem selvstændige erfaringer. Det vil på den ene side det nære forbund med alle arbejdendes avantgarde i andre lande og på den anden side evnen til at vinde forståelse hos orientens folk, som I her repræsenterer, hjælpe jer til. I skal søge støtte i den borgerlige nationalisme, som vågner hos disse folk, og som nødvendigvis vågner, og som har historisk berettigelse. Samtidig skal I finde vej til de arbejdende og udbyttede masser i hvert enkelt land og på et sprog, som de kan forstå, sige til dem, at det eneste håb om befrielse ligger i den internationale revolutions sejr, og at det internationale proletariat er den eneste forbundsfælle for alle arbejdende og udbyttede masser blandt orientens hundreder af millioner.

Det er en opgave af usædvanlig rækkevidde, som I står over for, og som takket være revolutionens epoke og den revolutionære bevægelses vækst — det er der ikke nogen tvivl om — orientens kommunistiske organisationer ved fælles bestræbelser vil løse med held og føre til fuldstændig sejr over den internationale imperialisme.

*Trykt første gang den 5. og 6. december 1919
i Pravda nr. 273 og 271/.*

TALE PÅ LANDBRUGSKOMMUNERNES OG LANDBRUGSARTELLERNES 1. KONGRES 4. DECEMBER 1919¹⁾

Kammerater! Jeg er meget glad for på regeringens vegne at byde jeres første kongres af landbrugskommuner og landbrugsarteller velkommen. Det er naturligvis jer alle bekendt fra sovjetmagts hele virksomhed, hvilken vældig betydning vi tillægger kommunerne, artellerne og overhovedet alle organisationer, hvis virksomhed går ud på at forvandle eller gradvist bidrage til at forvandle det lille enkeltbondebrug til et fælles, kooperativt brug eller artelbrug. I ved, at sovjetmagten for længst har oprettet en milliardfond for at støtte foretagender af denne art.²⁾ I et cirkulære om socialistisk landbrug³⁾ understreges specielt den betydning, som tillægges kommuner, arteller og alle foretagender til fælles dyrkning af jorden, og sovjetmagten gør alt for, at denne lov ikke skal blive papir, men virelig gøre den gavn, den bør gøre.

Alle den slags foretagender har enorm betydning, for hvis det hidtidige, fattige, elendige bondebrug fortsætter på den gamle vis, kan der ikke tænkes på nogen solid opbygning af et socialistisk samfund. Kun hvis det i praksis lykkes os at vise bønderne fordelene ved en fælles, kollektiv, kooperativ, artelmæssig dyrkning af jorden, kun hvis det lykkes os at hjælpe bønderne gennem kooperativ drift, arteldrift, vil arbejderklassen, som sidder inde med statsmagten, virkelig kunne overbevise bønderne om, at den har ret, og virkelig og varigt drage bøndernes millioner over på sin side. Derfor kan man ikke overdrive betydningen af alle mulige foretagender til fremme af et kooperativt, artelmæssigt landbrug. Vi har millioner af spredte enkeltbrug, strøet rundt om i afsides beliggende landsbyer. Det ville være en helt tåbelig tanke at omlæg-

ge disse brug ved nogen hurtig fremgangsmåde, ved nogen befaling, ved indgreb udefra, fra udenforstående. Vi er meget vel klar over, at de mange millioner små bondebrug kun lader sig påvirke gradvis, forsigtigt, kun ved et vellykket praktisk eksempel, thi bønderne er alt for praktiske folk og alt for fast knyttet til den gamle driftsmåde til at foretage nogen som helst betydelige forandringer blot på grund af råd og anvisninger i bøger. Det kan ikke ske, og det ville også være tåbeligt. Først når det praktisk, gennem erfaringer, som bønderne kan forstå, bliver eftervist, at overgangen til det kooperative, artelmæssige landbrug er nødvendig og mulig, først da vil vi med rette kunne sige, at der i et så vældigt bondeland som Rusland er gjort et alvorligt skridt henimod det socialistiske landbrug. Kommunernes, artellernes og de kooperative brugs uhyre betydning, som pålægger jer alle store statslige og socialistiske pligter, foranlediger derfor naturligt sovjetmagten og dens repræsentanter til at behandle dette spørgsmål med særlig opmærksomhed og forsigtighed.

I vor lov om socialistisk landbrug hedder det, at vi anser det for en ubetinget pligt for alle kooperative foretagender og artelforetagender i landbruget ikke at isolere sig, ikke at fjerne sig fra den omboende bondebefolkning, men absolut at yde den hjælp. Det står i loven, det er gentaget i kommunernes, artellernes og de kooperative brugs normgivende statutter, det udvikles bestandigt i instrukser og forordninger fra vort landbrugskommissariat og alle sovjetmagtens organer. Men det kommer an på at finde en virkelig praktisk måde at føre dette ud i livet på. Her er jeg endnu ikke sikker på, at vi har overvundet denne hovedvanskelighed. Og det skulle glæde mig, om jeres kongres, hvor I har mulighed for at udveksle de erfaringer, som de tilstedeværende praktiske medarbejdere i fællesdrevne brug fra alle egne i Rusland har gjort, kunne gøre ende på alle tvivl og bevise, at vi praktisk behersker eller begynder at beherske den opgave at konsolidere artellerne, de kooperative brug, kommunerne og overhovedet alle slags kollektive, fællesdrevne landbrugsforetagender. Men for at bevise det, behøves der virkelig *praktiske* resultater.

Når vi læser statutter for landbrugskommuner eller bøger om dette emne, ser det ud til, at vi bruger for megen plads til propagandaen, til den teoretiske begrundelse af,

at der må organiseres kommuner. Naturligvis er dette en nødvendig ting — uden indgående propaganda, uden en redegørelse for det kooperative landbrugs fortrin, uden at slå denne tanke fast tusinder af gange kan vi ikke regne med, at bøndernes brede masser vil få interesse for sagen og begynde at prøve metoderne til dens behandling i praksis. Naturligvis er propaganda nødvendig, og vi skal ikke være bange for gentagelser, fordi det, der forekommer os en gentagelse, måske ikke er nogen gentagelse for mange hundreder og tusinder af bønder, men en sandhed, de opdager for første gang. Og hvis vi får den tanke, at vi beskæftiger os for meget med propagandaen, så må det siges, at det skal vi gøre endda hundrede gange mere. Men når jeg siger dette, mener jeg dermed, at hvis vi nærmer os bønderne med en almindelig redegørelse for nytten ved at oprette landbrugskommuner, men ikke desuden i gerning forstår at vise dem den praktiske nytte, som kooperative brug og artelbrug bringer dem, så vil de ikke fæste lid til vor propaganda.

Loven siger, at kommuner, arteller og kooperative brug skal hjælpe den omboende bondebefolkning. Men staten, arbejdermagten, stiller en milliardfond til rådighed for at yde landbrugskommunerne og artellerne hjælp. Hvis en og anden kommune nu giver sig til at yde bønderne hjælp af denne fond, så er jeg bange for, at det kun vil få bønderne til trække på skuldrene. Og det vil være ganske rimeligt. Enhver bonde vil sige: »Når man giver jer en milliardfond, så er det da selvfølgelig ikke svært at stikke os noget af den også.« Jeg er bange for, at bonden kun vil trække på skuldrene ad dette, for han tager meget opmærksomt og meget skeptisk på dette spørgsmål. Bonden har i århundreder været vant til at møde undertrykkelse fra statsmagtens side og ikke andet; derfor er han vant til at tage skeptisk på alt, hvad der kommer fra staten. Og hvis landbrugskommunerne kun yder bønderne hjælp for at efterkomme lovens ord, vil en sådan hjælp ikke alene være unyttig, men kan kun gøre skade. Thi betegnelsen landbrugskommuner er meget krævende, den hænger sammen med begrebet kommunisme. Det er godt, hvis kommunerne i praksis demonstrerer, at der i dem gøres et alvorligt arbejde for at forbedre bondebruget — så vil utvivlsomt både kommunisternes og det kommunistiske partis autoritet blive højnet. Men det har me-

get ofte været sådan, at kommunerne satte bønderne op imod sig, og at ordet »kommune« undertiden ligefrem blev parole i kampen mod kommunismen. Og sådan har det været, ikke blot når der blev gjort tåbelige forsøg på med magt at jage bønderne ind i kommunerne. Tåbeligheden heri er så tindrende, at sovjetmagten for længst har vendt sig mod sådanne forsøg. Og jeg håber, at selv om der også nu skulle indtræffe enkelte tilfælde af sådan tvang, vil det kun være få, og I gør vel i at udnytte den kongres til at viske de sidste spor af denne skandale helt bort fra sovjetrepublikkens ansigt, således at den omboende bondebefolkning ikke kan pege på et eneste eksempel for at underbygge den gamle mening, at indtræden i en kommune skulle bunde i en vis tvang.

Men selv om vi skaffer os af med denne gamle skavank og helt gør op med denne skandale, vil det dog kun være en ganske ringe del af det, vi har at gøre. For nødvendigheden af hjælp til kommunerne fra statens side er fortsat til stede, og vi ville ikke være kommunister og tilhængere af en socialistisk driftsmådes indførelse, hvis vi ikke lod staten yde hjælp til alle slags kollektive landbrugsforetagender. Vi er nødt til at gøre det, både fordi det svarer til alle vore opgaver, og fordi vi udmærket ved, at disse kooperative brug, arteller og kollektive organisationer er nyindretninger, og hvis arbejderklassen, som har magten, ikke yder dem støtte, vil de ikke slå rod. For at de så kan slå rod, må vi sørge for, at bønderne ikke kan affærdige dem med et skuldertræk, netop i betragtning af, at staten yder disse nyindretninger hjælp i penge og på enhver mulig måde. Vi må altid passe på, at bonden ikke kan sige om kommunernes, artellernes og de kooperative brugs medlemmer, at de er i statens brød og kun udmærker sig frem for bønder ved, at man giver dem begunstigelser. Hvis man giver jord og byggehjælp af en milliardfond, kan enhver tosse leve lidt bedre end en simpel bonde. Hvor er det kommunistiske så, og hvilken forbedring er der her — vil bonden sige — hvorfor skal vi da se op til dem? Naturligvis, hvis man udvælger nogle snese eller nogle hundrede mennesker og giver dem milliarder, vil de arbejde.

Det er netop en sådan holdning fra bøndernes side, der mest af alt vækker ængstelse, og jeg vil gerne henlede de her på kongressen forsamlede kammeraters opmærk-

somhed på dette spørgsmål. Det må løses praktisk på en sådan måde, at vi kan sige til os selv, at vi ikke alene har undgået denne fare, men også har fundet midler til at kæmpe for, at bonden ikke kan tænke sådan, men tværtimod i hver enkelt kommune og i hvert enkelt artel ser noget, som statsmagten støtter, og hvor han finder nye landbrugsmetoder, ikke i bøger og ikke i taler — det er meget billigt — men i det praktiske liv, metoder, der demonstrerer deres fortrin frem for den gamle måde. Her har vi vanskeligheden ved at løse opgaven, og derfor er det vanskeligt for os, som kun har nogle tørre tal foran os, at dømme om, hvorvidt vi i praksis har bevist, at hver kommune og hvert artel virkelig er alle bedrifter af den gamle slags overlegne, at arbejdermagten her hjælper bonden.

Jeg tror, at det for dette problems praktiske løsning vil være meget ønskeligt, om I, der har praktisk kendskab til en hel række omliggende kommuner, arteller og kooperative brug, ville udarbejde metoder til en virkelig saglig kontrol med, hvordan man efterlever loven, der kræver, at landbrugskommunerne yder den omboende befolkning hjælp; hvordan man gennemfører overgangen til socialistisk landbrug, og hvordan denne overgang konkret ytrer sig i hver kommune, hvert artel og hvert kooperativt brug; hvordan netop dette foregår, hvor mange kooperative brug og kommuner der i praksis gennemfører det, og hvor mange der kun tænker på det; hvor mange gange det er sket, at kommuner yder hjælp, og hvilken karakter denne har haft — filantropisk eller socialistisk.

Hvis kommunerne og artellerne giver bønderne en del af den hjælp, staten har ydet dem, så vil det kun give den enkelte bonde anledning til at tro, at det blot er gode mennesker, der her hjælper ham, men det er aldeles ikke noget bevis på en overgang til socialistiske tilstande. Bønderne er tværtimod fra gammel tid vant til at tage skeptisk på sådanne »gode mennesker«. Vi må forstå at efterprøve, hvori denne nye sociale tilstand kommer til udtryk, ad hvilken vej bønderne får bevis for, at den kooperative, artelmæssige dyrkning af jorden er bedre end enkeltbondens dyrkning, og bedre *ikke* i kraft af statens hjælp; vi må sørge for, at man forstår også *uden* statshjælp at overbevise bønderne om, at denne nye tilstand virkeliggøres praktisk.

Desværre kommer jeg ikke til at overvære jeres kongres lige til enden, og jeg vil derfor ikke kunne tage del i udarbejdelsen af disse kontrolmetoder. Men jeg er overbevist om, at I sammen med de kammerater, der leder vort landbrugskommissariat, vil finde sådanne metoder. Jeg har med tilfredshed læst den artikel, hvor vor folkekommisær for landbruget, Kammerat Sereda, understreger, at kommuner og kooperative brug ikke bør skille sig ud fra omegnens bondebefolkning, men søge at forbedre dens driftsmåde.⁴⁾ Man må tilrettelægge kommunen sådan, at den bliver et forbillede, og at nabobønderne selv føler sig tiltrukket af den; man må forstå at vise dem et praktisk eksempel på, hvordan man skal hjælpe folk, der driver en bedrift under så svære vilkår, under varemangel og almindeligt kaos. For at fastlægge praktiske metoder til at føre dette ud i livet må der udarbejdes en meget udførlig instruktion, som bør opregne alle former for hjælp til den omboende bondebefolkning; den bør stille hver enkelt kommune det spørgsmål, hvad denne har gjort for at yde bønderne støtte, den bør anvise metoder til at opnå, at hver enkelt af de eksisterende to tusind kommuner og de ca. fire tusind arteller bliver en kerne der i praksis kan få den overbevisning til at fæstne sig hos bønderne, at kollektivt landbrug som overgang til socialismen er en nyttig ting, og ikke fjollerier eller ren galskab.

Jeg har allerede sagt, at loven forlanger af kommunerne, at de yder omegnens bondebefolkning hjælp. Vi har ikke kunnet udtrykke os på nogen anden måde i loven eller kunnet give praktiske anvisninger i den. Vi måtte opstille almindelige grundsætninger og så regne med, at de bevidste kammerater på de enkelte steder ville anvende denne lov samvittighedsfuldt og forstå at finde tusinde metoder til at anvende den praktisk under de konkrete driftsmæssige forhold, den enkelte egn frembyder. Men selvfølgelig kan man omgå enhver lov, selv om man lader, som om man efterkommer den. Og loven om hjælp til bønderne kan, hvis den anvendes samvittighedsløst, blive til rent og skært legetøj og medføre de stik modsatte resultater.

Kommunerne bør udvikle sig i en sådan retning, at kontakten med dem bevirker en begyndende ændring af bondebrugets vilkår gennem den driftsmæssige hjælp, der ydes, og at hver kommune, hvert artel eller hvert koope-

rativ forstår at lægge grunden til en forbedring af disse vilkår og praktisk hidføre en forbedring ved i gerning at overbevise bønderne om, at denne forandring kun er til gavn for dem.

I kan naturligvis få den tanke, at man vil sige til os: for at forbedre driften må man have vilkår, som adskiller sig fra vilkårene under nutidens kaos, der skyldes fire års imperialistisk krig og to års borgerkrig, som imperialisterne har påtvunget os. Hvor kan man under vilkår som vore overhovedet tænke på at forbedre landbrugene i vid udstrækning — gud give vi står det nogenlunde igennem og ikke sulter ihjel.

Det er ganske naturligt, at en sådan tvivl kan komme til orde. Men hvis jeg skulle svare på den slags indvendinger, ville jeg sige følgende. Lad os gå med til, at forstyrrelsen i det økonomiske liv, dets kaos, varemangelen, transportvæsenets svaghed, ødelæggelsen af kvæg og redskaber virkelig gør det umuligt at forbedre driften i vid udstrækning. Alligevel er der ingen tvivl om, at det i en hel række enkelte tilfælde er gørligt at forbedre driften i mindre udstrækning. Men lad os endda gå med til, at heller ikke dette går. Betyder det så, at kommunerne ikke kan indføre forbedringer i egnens bondeliv og ikke kan give bønderne beviser på, at kollektive landbrugsforetagender ikke er en kunstigt fremelsket drivhusplante, men en ny hjælp, som arbejdermagten yder de arbejdende bønder, en bistand til dem i deres kamp mod kulakkerne? Jeg er sikker på, at selv når spørgsmålet skal stilles sådan, selv når vi indrømmer umuligheden af forbedringer under det nuværende kaos' vilkår, så kan man dog opnå mangt og meget, når man i kommunerne og artellerne har samvittighedsfulde kommunister.

For ikke at blive ved de tomme ord vil jeg henvide til det, vi i byerne har kaldt subbotnikker. Sådan har man kaldt det ulønnede arbejde, en del byarbejdere har udført ud over, hvad der kræves af enhver arbejder, for i nogle timer at tilfredsstille et eller andet offentligt behov. De blev for første gang indført i Moskva af jernbanefolkene ved Moskva-Kasan banen. En af sovjetmagtens appeller pegede på, at rødarmisterne ved fronterne bringer uhørte ofre og vinder enestående sejre over fjenderne trods alle de trængsler, de må udstå, og den omtalte tillige, at vi kun da vil formå at hjemføre den endelige sejr, hvis den-

ne heroisme og selvopofrelse kommer frem ikke alene ved fronterne, men også i baglandet — og dette besvarede Moskva-arbejderne med at foranstalte subbotnikker. Man kan ikke bestride, at Moskva-arbejderne må udstå langt større trængsler og nød end bønderne, og hvis I vil sætte jer ind i deres levevilkår og tænke over, at de under disse uhørt svære vilkår har formået at tage fat på subbotnikkerne, så vil i indrømme, at ingen nok så svære vilkår bør få en til at afslå at gøre noget, som kan gøres under alle forhold, ved at anvende samme metode som Moskva-arbejderne. Intet har i den grad bidraget til at højne det kommunistiske partis autoritet i byen og øget de partiløse arbejderes agtelse for kommunisterne som disse subbotnikker, da de ophørte at være en isoleret foreteelse, og da de partiløse arbejdere virkelig så, at det herskende kommunistiske partis medlemmer pålægger sig pligter, og at kommunisterne ikke optager nye medlemmer i partiet for at de skal nyde fordele, der er knyttet til stillingen som regerende parti, men for at de skal give et eksempel på virkelig kommunistisk arbejde, dvs. arbejde der gøres uden løn. Kommunismen er socialismens højeste udviklingstrin, hvor folk arbejder, fordi de indser nødvendigheden af at arbejde for det almene vel. Vi ved, at vi ikke for tiden kan indføre den socialistiske ordening — gud give, at vore børn eller måske vore børnebørn vil opleve at se den indført her i landet. Men vi siger, at det herskende kommunistiske partis medlemmer påtager sig endda hovedparten af vanskelighederne i kampen mod kapitalismen og mobiliserer de bedste kommunister til fronttjeneste, mens det forlanger, at de, der ikke kan bruges til dette, udfører subbotnikarbejde.

Ved at anvende disse subbotnikker, der har vundet udbredelse i hver eneste stor industriby, og som partiet nu forlanger, at hvert eneste medlem skal deltage i, idet straffen for ikke at gøre det endog er eksklusion af partiet — ved at anvende dette middel i kommuner, arteller og kooperative brug, kan og bør I selv under de værste vilkår opnå, at bønderne betragter den enkelte kommune, det enkelte artel og kooperative brug som en sammenlutning, der udmærker sig, ikke ved at få statshjælp, men ved at omfatte de bedste repræsentanter for arbejderklassen, som ikke kun prædiker socialisme for andre, men også forstår at virkeliggøre den selv og forstår at de-

monstrere, at de selv under de værste vilkår evner at lede driften kommunistisk og i videst mulig udstrækning hjælpe den omboende bondebefolkning. På dette punkt kan der ikke være nogen som helst undskyldning, her kan man ikke henvise til varemangelen, til mangelen på såsæd eller til den synkende kvægbestand. Her får vi en kontrol, som i hvert fald tillader os med bestemthed at vise, hvor langt vi er kommet i praktisk beherskelse af den vanskelige opgave, vi har stillet os.

Jeg er sikker på, at repræsentanter for kommuner, kooperative brug og arteller på fællesmøder vil drøfte dette og forstå, at anvendelsen af en sådan metode virkelig vil være et fremragende hjælpemiddel til at konsolidere kommunerne og de kooperative brug og til at opnå det praktiske resultat, at bønderne intet sted i Rusland i noget som helst tilfælde stiller sig fjendtligt til kommunerne, artellerne og de kooperative brug. Men det er for lidt; det er nødvendigt, at bønderne stiller sig velvilligt til dem. Vi, sovjetmagtens repræsentanter, vil på vor side gøre alt for at bidrage til dette og for, at vor statslige hjælp fra milliardfonden eller fra andre kilder kun bliver anvendt i de tilfælde, hvor der virkelig sker en praktisk tilnærmelse mellem arbejdende kommuner og arteller og de omboende bønderns liv. Hvor det ikke er tilfældet, anser vi enhver hjælp til arteller eller kooperative brug for unyttig, ja, direkte skadelig. Hvis kommunerne kun hjælper bønderne af deres overflod, kan man ikke regne det for hjælp; det er nødvendigt, at denne hjælp er socialistisk, dvs. at den giver bønderne mulighed for at gå over fra det isolerede enkeltbrug til det kooperative brug. Og det kan kun gøres ved den subbotnikmetode, jeg her har omtalt.

Hvis I tager ved lære af de erfaringer, der er gjort af byarbejderne, som har begyndt bevægelsen til fremme af subbotnikker, skønt de lever under langt værre forhold end bønderne, så er jeg sikker på, at vi med jeres fælles, endrægtige støtte vil opnå, at hver enkelt af de nu eksisterende kommuner og arteller, nogle tusind i tal, bliver en virkelig planteskole for kommunistiske ideer og forestillinger blandt bønderne, et praktisk eksempel for bønderne på, at en sådan driftsmåde, skønt den endnu er en svag og spæd plante, dog ikke er nogen kunstig mistbænk-vækst, men en virkelig spire til et nyt, socialistisk sam-

fund. Først da kan vi vinde varig sejr over fortidens uvidenhed, armod og nød, først da behøver vi ikke at frygte nogen som helst vanskelighed på vor videre vej.

*Brevet er skrevet den 28. december 1919 og
trykt første gang den 4. januar 1920
i Pravda nr. 3.*

BREV TIL UKRAINES ARBEJDERE OG BØNDER I ANLEDNING AF SEJREN OVER DENIKIN

Kammerater! For fire måneder siden, i slutningen af august 1919, faldt det i min lod at rette et brev til arbejderne og bønderne i anledning af sejren over Koltjak.¹⁾

Nu optrykker jeg dette brev i dets helhed for Ukraines arbejdere og bønder i anledning af sejrene over Denikin.

De røde tropper har indtaget Kijev, Poltava, Kharkov og rykker sejrrigt frem mod Rostov. I Ukraine syder opstanden mod Denikin. Alle kræfter må sættes ind for totalt at slå Denikins tropper, der forsøger på at genoprette godsejernes og kapitalisternes magt. Det er nødvendigt at tilintetgøre Denikin for at gardere sig mod selv den ringeste mulighed for et nyt overfald.

Ukraines arbejdere og bønder bør gøre sig bekendt med den lære, alle russiske bønder og arbejdere kan drage af erfaringerne fra Koltjaks erobring af Sibirien og de røde troppers befrielse af Sibirien efter mange måneder under godsejernes og kapitalisternes åg.

I Ukraine har Denikins herredømme været en lige så svær prøvelse som Koltjaks i Sibirien. Sikkert vil denne svære prøvelses lære lede Ukraines arbejdere og bønder — ligesom tilfældet var med Urals og Sibiriens — frem til en klarere forståelse af sovjetmagtens opgaver og et sejere forsvar for den.

I Storrusland er godsejernes jordbesiddelse helt afskaffet. I Ukraine må det samme gøres, de ukrainske arbejderes og bønders sovjetmagt må sikre en fuldstændig afskaffelse af godsejernes jordbesiddelse, en fuldstændig befrielse af de ukrainske arbejdere og bønder fra alt godsejeråg, og fra godsejerne selv.

Men foruden denne og en række andre opgaver, der

forestod og forestår de storrussiske og ukrainske arbejdende masser i lige grad, er der specielle opgaver for sovjetmagten i Ukraine. En af disse specielle opgaver fortjener ganske særlig opmærksomhed i dette øjeblik. Det er spørgsmålet om det nationale, eller spørgsmålet om, hvorvidt Ukraine skal være en særskilt og uafhængig ukrainsk socialistisk sovjetrepublik, der står i forbund (føderation) med den Russiske Socialistiske Føderative Sovjetrepublik, eller om Ukraine skal smelte sammen med Rusland til en enkelt sovjetrepublik. Alle bolsjevikker, alle bevidste arbejdere og bønder bør opmærksomt overveje dette spørgsmål.

Ukraines uafhængighed er anerkendt både af RSFSR's VTsIK, den Russiske Socialistiske Føderative Sovjetrepublik's Alrussiske Centrale Eksekutivkomité, og af Ruslands Kommunistiske Parti, bolsjevikkerne. Det siger derfor sig selv og anerkendes fuldt ud af alle, at kun de ukrainske arbejdere og bønder selv på deres ukrainske sovjetkongres kan løse og også vil løse det spørgsmål, om Ukraine skal smelte sammen med Rusland, eller om Ukraine skal være en selvstændig og uafhængig republik, og i sidste fald, hvilken nøjere føderativ forbindelse der skal skabes mellem denne republik og Rusland.

Hvordan skal man da løse dette spørgsmål, således at det tjener de arbejdendes interesser? Således at det fremmer deres sejrige kamp for fuldstændig befrielse fra kapitalens åg?

For det første kræver arbejdets interesser den mest fuldkomne tillid og det mest nære forbund mellem de arbejdende i forskellige lande, forskellige nationer. Gode ejernes og kapitalisternes, bourgeoisiets tilhængere bestræber sig for at splitte arbejderne og så mere splid og fjendskab mellem nationerne for at gøre arbejderne magtesløse og befæste kapitalens magt.

Kapitalen er en kraft af international art. For at besejre den behøves der et internationalt forbund af arbejdere, et internationalt broderskab mellem dem.

Vi er modstandere af nationalt fjendskab, af national splid, af national isolering. Vi er mellemlfolkelige, internationalister. Vi stræber efter en nær sammenslutning og en fuldkommen sammensmeltning af arbejderne og bønderne i alverdens nationer til en fælles verdensomspændende sovjetrepublik.

For det andet må de arbejdende ikke glemme, at kapitalismen har delt nationerne i et lille antal undertrykkende stormagtsnationer (imperialistiske nationer), der har alle rettigheder og privilegier, og et stort flertal af undertrykte, afhængige eller halvt afhængige nationer med beskårne rettigheder. Den ærkeforbryderiske og ærkereaktionære krig 1914-18 har uddybet denne deling endnu mere og derved skærpet naget og hadet. Gennem århundreder opsamledes der i de ikke ligeberettigede, afhængige nationer forbitrelse og mistillid mod de undertrykkende stormagtsnationer; sådan så nationer som den ukrainske på nationer som den storrussiske.

Vi ønsker et *frivilligt* forbund af nationer, et forbund, der ikke tillader en nation at anvende nogen form for magt mod en anden, et forbund, som grundes på den fuldeste tillid, på klar bevidsthed om broderlig enhed, på et ganske frivilligt samtykke. Et sådant forbund lader sig ikke oprette på en gang, det må man arbejde sig frem til med den største tålmodighed og forsigtighed for ikke at fordærve alt, for ikke at vække mistillid, for at få udryddet den mistillid, som er en arv fra århundreders gods-ejer- og kapitaliststyret undertrykkelse, en arv fra den private ejendomsret og det fjendskab, den har vakt ved sine opdelinger og nyopdelinger.

Alt imens vi støt stræber efter nationernes enhed og uden skånsel slår ned på alt, hvad der splitter dem, bør vi derfor være meget forsigtige, tålmodige, imødekommende over for resterne af den nationale mistillid. Ubøjelige og uforsonlige skal vi være i alle forhold der vedrører arbejds grundinteresser i kampen for at komme fri af kapitalens åg. Men spørgsmålet om, hvordan man skal fastlægge statsgrænserne nu, for en tid — vi stræber jo efter fuldstændig afskaffelse af statsgrænserne — er ikke fundamentalt, ikke væsentligt, det er et andenrangs spørgsmål. Det er et spørgsmål, der kan vente og bør vente, for den nationale mistillid, som brede masser af småbønder og små næringsdrivende nærer, holder sig ofte meget hårdnakket, og hastværk kan styrke den, dvs. skade arbejdet med at oprette fuld og endelig enhed.

Erfaringerne fra arbejder- og bonderevolutionen i Rusland, oktober-novemberrevolutionen 1917, erfaringerne fra den sejrriige kamp gennem to år mod de internationale og russiske kapitalisters overfald har soleklart vist, at

det for en tid er lykkedes kapitalisterne at spille på de polske, lettiske, estiske og finske bønders og små næringsdrivendes nationale mistillid til storrusserne, det er lykkedes dem for en tid at så splid mellem dem og os på grundlag af denne mistillid. Erfaringen har vist, at denne mistillid kun meget langsomt dør hen og forsvinder, og jo mere forsigtighed og tålmodighed der udvises af storrusserne, som så længe har været undertrykkernation, des sikrere forsvinder denne mistillid. Netop ved at anerkende den polske, lettiske, litauiske, estiske og finske stats uafhængighed vinder vi langsomt, men støt tillid hos de små nabostaters arbejdende masser, som er længst tilbage og mest bedragne og forkuede af kapitalisterne. Netop ad den vej er vi mest sikker på at løsrive dem fra »deres« nationale kapitalisters indflydelse, mest sikker på at lede dem frem til fuldkommen tillid, til fremtidens fælles, internationale sovjetrepublik.

Så længe Ukraine ikke er helt befriet fra Denikin, er Ukraines regering den ukrainske revolutionskomité,²⁾ indtil den ukrainske sovjetkongres træder sammen. I denne revolutionskomité arbejder ved siden af ukrainske kommunist-bolsjevikker også ukrainske kommunist-borotbister³⁾ som medlemmer af regeringen. Borotbisterne adskiller sig fra bolsjevikkerne navnlig ved at forfægte Ukraines ubetingede uafhængighed. Bolsjevikkerne indlader sig ikke *af den grund* på divergenser og splittelse, de ser ikke *i dette* nogen hindring for et samdrægtigt proletarisk arbejde. Der bør være enhed i kampen mod kapitalens åg, for proletariatets diktatur, og kommunisterne må ikke skille sig ud på grund af spørgsmål om nationale grænser, om føderativ eller anden forbindelse mellem stater. Blandt bolsjevikkerne er der tilhængere af Ukraines fuldstændige uafhængighed, tilhængere af en mere eller mindre tæt føderativ forbindelse og tilhængere af Ukraines fuldstændige sammensmeltning med Rusland.

Spaltning på grund af disse spørgsmål er utilstedelig. Disse spørgsmål vil blive afgjort af den ukrainske sovjetkongres.

Hvis en storrussisk kommunist forfægter Ukraines sammensmeltning med Rusland, vil ukrainerne let mistænke ham for, at hans forsvar for en sådan politik ikke bundes i overvejelser vedrørende proletarernes enhed i kampen mod kapitalen, men i den gamle storrussiske na-

tionalismes og imperialismes fordomme. En sådan mistro er naturlig, til en vis grad uundgåelig og rimelig, for gennem århundreder har storrusserne under godsejernes og kapitalisternes åg opelsket den storrussiske chauvinismes skamløse og svinagtige fordomme i sig.

Hvis en ukrainsk kommunist forfægter Ukraines ubetingede statslige uafhængighed, kan man mistænke ham for, at han forsvarer en sådan politik, ikke fordi det tjener de ukrainske arbejderes og bønders midlertidige interesser under deres kamp mod kapitalens åg, men fordi han nærer småborgeres og små næringsdrivendes nationale fordomme. Thi erfaringen har hundrede gange vist os, hvordan småborgerlige »socialister« i forskellige lande — alle mulige skinsocialistiske polske, lettiske, litauiske, grusiske mensjevikker, socialrevolutionære og lignende — sminkede sig om til tilhængere af proletariatet med det ene formål ved demagogi at redde kompromispolitikken med »deres« nationale bourgeoisi mod de revolutionære arbejdere. Det har vi oplevet med Kerenskijperioden i Rusland i februar-oktober 1917, og det oplever vi stadig i alle mulige lande.

Der kan således meget let opstå mistillid mellem storrussiske og ukrainske kommunister. Hvordan skal man bekæmpe denne mistillid? Hvordan skal man overvinde den og nå frem til gensidig tillid?

Det bedste middel hertil er et fælles arbejde på at hævde proletariatets diktatur og sovjetmagten i kampen mod alle landes godsejere og kapitalister, mod deres forsøg på at genoprette deres suveræne magt. En sådan fælles kamp vil i praksis klart vise, at hvordan spørgsmålet om statslig uafhængighed eller om statsgrænserne end løses, har de storrussiske og ukrainske arbejdere absolut brug for et tæt militært og økonomisk forbund, for ellers vil kapitalisterne i »Ententen«, dvs. et forbund af de rigeste kapitalistiske lande, England, Frankrig, Amerika, Japan, Italien, undertvinge og kvæle os hver for sig. Vor kamp mod Koltjak og Denikin, som disse kapitalister forsynede med penge og våben, er et tydeligt eksempel på denne fare.

Den, der bryder de storrussiske og ukrainske arbejderes og bønders enhed og ganske nære forbund, han hjælper koltjakkerne, denikin'erne, kapitalisterne, røverne i alle lande.

Derfor bør vi, de storrussiske kommunister, med største strenghed forfølge selv den svageste ytring af storrussisk nationalisme i vor kreds, idet disse ytringer, der i det hele taget er et forræderi mod kommunismen, kan gøre den største skade ved at skille os fra de ukrainske kammerater og derved lette Denikin og Denikin-regimentet spillet.

Derfor bør vi, de storrussiske kommunister, være imødekommende under uoverensstemmelser med de ukrainske kommunist-bolsjevikker og borotbister, hvis uoverensstemmelserne angår Ukraines statslige uafhængighed, formen for Ukraines forbund med Rusland, overhovedet det nationale spørgsmål. Derimod bør vi alle, både de storrussiske, de ukrainske og en hvilken som helst anden nations kommunister, være ubøjelige og uforsonlige, hvor det gælder den proletariske kamps grundlæggende, fundamentale, for alle nationer ensartede problemer, det proletariske diktators problemer, utilstedeligheden af splittelse blandt de kræfter, der beskytter os mod Denikin.

At besejre Denikin, tilintetgøre ham, gøre det umuligt at gentage et lignende overfald — det er både de storrussiske og de ukrainske arbejderes og bønderes grundinteresse. Kampen er langvarig og vanskelig, for kapitalisterne i hele verden hjælper Denikin og vil hjælpe alle Denikin'ere.

I denne langvarige og vanskelige kamp bør vi, de storrussiske og ukrainske arbejdere, handle i ganske tæt forbund, for vi klarer os afgjort ikke hver for sig. Hvordan Ukraines og Ruslands grænser bliver, hvilke former deres indbyrdes statsforbindelser antager, det er ikke så væsentligt, her kan og bør man gøre indrømmelser, her kan man prøve både det ene og det andet og det tredje — arbejdernes og bøndernes sag, arbejdet med at besejre kapitalismen vil ikke af den grund lide skibbrud.

Men hvis vi ikke formår at bevare et ganske tæt forbund indbyrdes, et forbund mod Denikin, et forbund mod kapitalisterne og kulakkerne i vort land og i alle lande, så vil arbejdets sag afgjort lide skibbrud for mange år, sådan at forstå, at kapitalisterne i så fald *vil kunne* undertrykke og kvæle både Sovjetukraine og Sovjetrusland.

Såvel bourgeoisiet i alle lande som de forskellige småborgerlige partier, »kompromis«partierne, der indlader

sig på forbund med bourgeoisiet mod arbejderne, stræber navnlig efter at splitte de forskellige nationaliteters arbejdere, at vække mistillid, at bryde arbejdernes tætte internationale forbund og internationale broderskab. Hvor dette lykkes for bourgeoisiet, er arbejderens sag tabt. Gid det derfor må lykkes Ruslands og Ukraines kommunister ved et tålmodigt, udholdende, hårdnakket fælles arbejde at overvinde ethvert bourgeois nationalisticke rænker og nationalisticke fordomme af enhver art og at give den arbejdende verden et eksempel på et virkelig varigt forbund mellem forskellige nationers arbejdere og bønder i kampen for sovjetmagten, for at afskaffe gods-ejernes og kapitalisternes åg, for en verdensomspændende Føderativ Sovjetrepublik.

28. december 1919

N. Lenin

*Trykt på engelsk i New York Evening Journal nr. 12611, 21, februar 1920.
Trykt første gang på russisk i Pravda nr. 112, 22. april 1950.*

SVAR PÅ SPØRGSMÅL FRA
KARL WIEGAND,
BERLIN-KORRESPONDENT
FOR DET AMERIKANSKE BUREAU
UNIVERSAL SERVICE¹⁾)

1. »Har vi til hensigt at angribe Polen og Rumænien?«

Nej. I en meget højtidelig og officiel form har vi på folkekommissærernes råds og den alrussiske centrale eksekutivkomité's vegne underrettet om vore fredelige hensigter. Desværre ophidser den franske kapitalistiske regering Polen til at angribe os (og sandsynligvis også Rumænien). Dette er tilmed blevet nævnt i en række amerikanske radiomeldinger fra Lyon.

2. »Hvad er vore planer i Asien?«

De samme som i Europa: fredelig sameksistens med alle folk, med arbejdere og bønder af alle nationer, som vågner op til et nyt liv, til et liv uden udbytning, uden godsejere, uden kapitalister, uden købmænd. Den imperialistiske krig 1914-1918, den engelsk-franske (og russiske) kapitalistgruppes krig mod den tysk-østrigske kapitalistgruppe for at opdele verden har vækket Asien og har dér som overalt styrket ønsket om frihed, om fredeligt arbejde, om at forhindre krige.

3. »Hvad er grundlaget for fred med Amerika?«

At de amerikanske kapitalister lader os være i fred. Og vi lader dem i fred. Vi er endog rede til at betale dem i guld for maskiner, redskaber osv., som er nyttige for transportvæsen og produktion. Og ikke kun i guld, også i råstoffer.

4. »Hvad er til hinder for en sådan fred?«

Fra vor side intet. Fra amerikanske (som fra alle andre) kapitalisters side er der imperialismen.

5. »Hvad er vort syn på deportationen af russiske revolutionære fra Amerika?«

Vi har modtaget dem. Her er vi ikke bange for revolutionære. Vi er i det hele taget ikke bange for nogen, og hvis Amerika er bange for et par hundrede eller tusinde af dets egne borgere, er vi rede til at indlede forhandlinger om at modtage samtlige for Amerika skrækkelige borgere (bortset fra de kriminelle naturligvis).

6. »Hvordan er muligheden for en økonomisk alliance mellem Rusland og Tyskland?«

Muligheden er desværre ikke stor. For folk af Scheidemanns kaliber er dårlige allierede. Vi er for forbund med alle lande uden undtagelse.

7. »Hvad er vort syn på de allieredes krav om udlevering af krigens skyldige?«

Hvis vi skal snakke alvorligt herom, så er kapitalisterne i alle lande de skyldige. Udlevér os alle godsejere (der har mere end 100 hektar jord) og kapitalister (der har en kapital på mere end 100.000 francs) — og vi vil opdrage dem til nyttigt arbejde, vi vil vænne dem af med den skændige, gemene og blodige optræden som udbyttere og skyldige i de krige, der er blevet ført for at opdele kolonierne. Krige vil da meget hurtigt være absolut umulige.

8. »Hvilken indflydelse ville fred med os få på den økonomiske situation i Europa?«

Udveksling af maskiner med korn, hør og andre råvarer — kan det være ufordelagtigt for Europa? Det kan naturligvis kun være fordelagtigt.

9. »Hvad er vort syn på sovjeternes fremtidige udvikling som verdenskraft?«

Det er sovjetsystemet, der er fremtiden for hele verden. Det har kendsgerningerne bevist: i et hvilket som helst land behøver man bare, lad os sige pr. kvartal, at tælle det voksende antal pjecer, bøger, løbesedler, aviser, som går ind for og sympatiserer med sovjetterne. Det kan ikke være anderledes: når arbejderne i byerne, når arbejderne, karlene og daglejerne på landet og derefter småbønderne, dvs. de der ikke udbytter lønarbejdere, når dette enorme flertal af arbejdende masser én gang har forstået, at sovjetterne giver dem al magt og befrier dem fra godsejernes og kapitalisternes åg — hvordan kan man så forhindre sovjetsystemets sejr over hele verden? Jeg kender i hvert fald ikke noget middel der kan.

10. »Må Rusland stadig frygte kontrarevolutionær indblanding udefra?«

Ja, desværre. For kapitalister er dumme og griske mennesker. De har gjort en række så dumme og griske forsøg på indblanding, at vi må frygte gentagelser, så længe arbejderne og bønderne i ethvert land ikke har *genopdraget* deres kapitalister.

11. »Er Rusland rede til at optage forretningsforbindelser med Amerika?«

Naturligvis er vi det, ligesom med alle lande. Freden med Estland, som vi indgik med enorme indrømmelser, har bevist, at vi er rede til for sagens skyld at gå med selv til koncessioner under bestemte betingelser.

Den 18. februar 1920

U. Uljanov. (N. Lenin)

RKP(b)'s 9. KONGRES 29. MARTS—5. APRIL 1920

Centralkomiteens beretning 29. marts

Kammerater, før jeg begynder på beretningen, må jeg bemærke, at beretningen ligesom på den foregående kongres er delt i to dele: en politisk og en organisatorisk. Denne deling leder først og fremmest tanken hen på, hvordan den udvendige, organisatoriske side ved centralkomiteens arbejde har formet sig. Vort parti har nu gennemlevet det første år uden J. M. Sverdlov, og dette tab måtte nødvendigvis give sig udslag i hele centralkomiteens organisation. Ingen anden har som kammerat Sverdlov forstået personligt at forene det organisatoriske og politiske arbejde, og vi har måttet forsøge at erstatte hans arbejde med et kollegiums arbejde.

Det løbende daglige arbejde i centralkomiteen har i beretningsåret været ledet af to kollegier, der er valgt på centralkomiteens plenarmøde, nemlig centralkomiteens organisatoriske udvalg /bureau/ og centralkomiteens politiske udvalg /bureau/, således at sekretæren var medlem af begge udvalg for at få overensstemmelse og konsekvens i beslutningerne fra den ene eller den anden institution. Det har formet sig sådan, at det organisatoriske udvalgs egentlige hovedopgave var at fordele partikræfterne, mens det politiske udvalgs opgave var at behandle de politiske spørgsmål. Det siger sig selv, at denne deling til en vis grad er kunstig; det er klart, at ingen politik kan gennemføres uden at give den udtryk i udnævnelser og omflytninger. Følgelig får ethvert organisatorisk spørgsmål politisk betydning, og vi har indført den praksis, at hvis et medlem af centralkomiteen gør anmærkning, er

det nok til, at et hvilket som helst spørgsmål ud fra de og de overvejelser behandles som et politisk spørgsmål. Det ville næppe være formålstjenligt og næppe heller i praksis føre til målet at adskille centralkomiteens virksomhed på anden måde.

Den nævnte tilrettelægning af arbejdet har ført til overordentlig gunstige resultater: vi har ikke haft tilfælde, hvor der er opstået vanskeligheder mellem de to udvalg. Begge disse organers arbejde er i det store og hele foregået samdrægtigt, og den praktiske gennemførelse lettedes ved sekretærens tilstedeværelse, idet partisekretæren helt og fuldt handler efter centralkomiteens vilje. For at fjerne eventuelle misforståelser må det fra første færd understreges, at kun centralkomiteens kollegiale beslutninger, taget i det organisatoriske udvalg eller i det politiske udvalg eller af centralkomiteens plenarmøde, udelukkende sådanne ting føres ud i livet af sekretæren for partiets centralkomité. Ellers kan centralkomiteens arbejde ikke foregå på rigtig måde.

Efter disse få bemærkninger om den indre tilrettelægning af centralkomiteens arbejde vil jeg gå over til min opgave, at aflægge centralkomiteens beretning. At give en beretning om centralkomiteens politiske opgave er meget vanskeligt, hvis man opfatter det bogstaveligt. I dette år har en meget stor del af det politiske udvalgs arbejde bestået i dag for dag at afgøre ethvert opstående spørgsmål, der har berøring med politik, for at sammenfatte virksomhed i alle sovjet- og partiinstitutioner, i alle arbejderklassens organisationer, og sammenfatte og lede hele sovjetrepublikkens arbejde. Det politiske udvalg har taget stilling til alle spørgsmål vedrørende international og indenrigsk politik. Det er jo umuligt blot tilnærmelsesvis at opregne disse spørgsmål. I centralkomiteens tryksager til denne kongres vil I finde det nødvendige materiale til en oversigt. Det vil være uoverkommeligt for mig at forsøge på at gentage denne oversigt, og det forekommer mig, at det ville være uden interesse for de delegerede. Hver enkelt af os, der arbejder i den ene og den anden parti- og sovjetorganisation, følger dagligt den ekstraordinære skiften i de politiske problemer, de ydre som de indre. Selve løsningen af disse problemer, sådan som den blev udtrykt i sovjetmagtens dekretter og i partiorganisationernes virksomhed under hver enkelt ven-

ding, var en karakteristisk af partiets centralkomité. Det må bemærkes, at problemerne har været så talrige, at man meget ofte har måttet løse dem i største hast, og det har kun været muligt at udføre arbejdet, fordi kollegiets medlemmer har et så fuldstændigt kendskab til hverandre, kender meningsafskygningerne og nærer gensidig tillid. Ellers ville det have været uoverkommeligt selv for et tre gange så stort kollegium. Ofte har man måttet afgøre komplicerede spørgsmål ved at erstatte møder med telefonsamtaler. Dette blev gjort i den forvisning, at visse vitterligt komplicerede stridsspørgsmål ikke blev omgået. Nu hvor jeg skal aflægge en almindelig beretning, tillader jeg mig i stedet for et kronologisk overblik og en gruppering af sagerne at dvæle ved de vigtigste, mest væsentlige momenter, navnlig sådanne, som forbinder gårsdagens eller rettere det forgangne års erfaringer med de opgaver, vi står overfor.

Til at skrive sovjetmagts historie er tiden ikke inde. Og hvis den var inde, kan jeg sige for mit vedkommende — og jeg tror også for centralkomiteens — at vi ikke tænker på at blive historikere, os interesserer nutiden og fremtiden. Det sidste beretningsår tager vi som materiale, som en lære, som et udgangspunkt for vor videre færd. Ud fra dette synspunkt deler centralkomiteens arbejde sig i to store grene: dels arbejdet med de militære opgaver, med de opgaver, som bestemmer republikkens internationale stilling, dels arbejdet med den indre fredelige økonomiske opbygning, som begyndte at rykke i forgrunden, måske først i slutningen af det foregående eller i begyndelsen af indeværende år, da det blev ganske klart, at vi har vundet en afgørende sejr på borgerkrigens afgørende fronter. Sidste forår var vor militære stilling yderst vanskelig, vi måtte, som I husker, opleve ikke så få nederlag og nye, vældige, overraskende offensiver fra kontrarevolutionens repræsentanter og fra Ententens repræsentanter, hvad man ikke havde tænkt sig tidligere. Derfor er det ganske naturligt, at størstedelen af denne periode gik med arbejde på at løse den militære opgave, borgerkrigens opgave, som for alle klejnmodige — jeg vil slet ikke tale om partier som mensjevikkerne, de socialrevolutionære og andre repræsentanter for det småborgerlige demokrati — for hele massen af mellemelementer syntes uløselig, og som fik dem til helt oprigtigt at si-

ge, at denne opgave er uløselig, at Rusland er langt tilbage og svækket og ikke kan besejre hele verdens kapitalistiske system, når det trækker ud med revolutionen i Vesteuropa. Og vi måtte derfor, idet vi holdt fast ved vort standpunkt, med største fasthed og med absolut tillidsfuldhed sige, at vi vil sejre, vi måtte udstede parolen »alt for sejren!« og »alt for krigen!«.

På basis af denne parole måtte man ganske bevidst og åbent forsømme en hel række af de mest brændende behov og lade overordentlig mange stå uden hjælp, i den overbevisning, at vi skal koncentrere alle kræfter om krigen, vi skal sejre i den krig, Ententen har påtvunget os. Og kun fordi partiet var på sin post, fordi partiet var gennemdisciplineret, fordi partiets autoritet sluttede alle forvaltningsgrene og institutioner sammen, fordi den parole, centralkomiteen udstedte, blev fulgt af snese, hundreder, tusinder og til sidst millioner som én mand, og fordi der blev bragt uhørte ofre — kun af den grund kunne det under ske, som skete. Kun af den grund var vi i stand til at sejre, skønt Ententens og hele verdens imperialister to, tre og fire gange drog til felts mod os. Og selvfølgelig understreger vi ikke blot denne side af sagen, men bør også have for øje, at denne side af sagen indeholder en lære, at vi aldrig havde kunnet klare denne opgave uden disciplin og uden centralisation. De uhørte ofre, vi har bragt for at redde landet fra kontrarevolutionen, for at den russiske revolution kunne sejre over Denikin, Judenitj og Koltjak, er en garanti for den sociale verdensrevolution. For at klare dette var det nødvendigt, at der var disciplin i partiet, streng centralisation, absolut tillid til, at de uhørt tunge ofre, som titusinder og hundreder tusinder af mennesker bragte, vil bidrage til at løse alle disse opgaver, tillid til, at dette virkelig kan gøres og sikres. Og for at gøre det var det påkrævet, at vort parti og den klasse, der virkeliggør diktaturet, arbejderklassen, var elementer, som forenede millioner og atter millioner af arbejdende mennesker både i Rusland og i hele verden.

Hvis man tænker over, hvad der da i sidste instans var den dybeste årsag til, at et sådant historisk under skete, at et svagt, afkræftet, tilbageslående land sejrede over de stærkeste lande i verden, så ser vi, at det er centralisation, disciplin og enestående selvopofrelse. På hvilket grundlag? I dette ringest oplyste land kunne grundlaget

for, at millioner af arbejdende organiseredes, og at denne disciplin og denne centralisation opnåedes, kun være det, at arbejderne, der har gennemgået kapitalismens skole, er forenede af kapitalismen, at proletariatet i alle fremskredne lande havde forenet sig, des stærkere, jo mere fremskredent landet var; på den anden side var årsagen den, at ejendommen, den kapitalistiske ejendom og småbesiddelsen i vareproduktionen splitter vore fjender. Ejendom splitter, mens vi forener og forener flere og flere millioner af arbejdende over hele kloden. Nu kan så at si-ge selv blinde se dette, i hvert fald de af dem, der vægrede sig ved at se det før. Jo længere tiden gik, des mere splittedes vore fjender. De splittedes af den kapitalistiske ejendom, af privatejendommen under vareproduktionen, enten det nu var små næringsdrivende, der spekulerede i salg af kornoverskud og berigede sig på de sultende arbejderes bekostning, eller det var de forskellige landes kapitalister, uanset at de rådede over den militære magt og skabte »folkeforbundet«, den store »enhedsliga« af alle fremskredne nationer i verden. Den slags enhed er en ren fiktion, et rent bedrag, en ren og skær løgn. Og vi har set — et glimrende eksempel — at dette meget omtalte »folkeforbund«, som ville uddele retten til at lede stater og ville dele verden op, var en sæbeboble, som øjeblikkelig brast, idet man havde bygget dette meget omtalte forbund på den kapitalistiske ejendom. Vi har set dette i største historiske format, og det bekræfter den fundamentale sandhed, som for os underbygger vor sags rigtighed, vor absolutte tillid til oktoberrevolutionens sejr og til, at vi arbejder med en sag, som millioner og atter millioner af arbejdere i alle lande trods alle vanskeligheder og hindringer vil slutte op om. Vi vidste, at vi har forbundsfæller, men at der må vises selvopofrelse i det ene land, som historien har overdraget en ærefuld, men yderst vanskelig opgave: de uhørte ofre vil lønne sig hundredfold, fordi hver yderligere måned, vi holder ud i vort land, vil give os millioner og atter millioner af forbundsfæller i alle lande.

Hvis man tænker over, hvordan det i sidste instans gik til, at vi sejrede, at vi måtte sejre, så skyldes det alene, at alle vore fjender, som formelt havde alle mulige forbindelser med verdens stærkeste regeringer og kapitalrepræsentanter, trods al formel enighed var splittede, det

var netop deres indre forbindelse, som ifølge sagens natur splittede dem og satte den ene op mod den anden, den kapitalistiske ejendom bragte opløsning blandt dem og gjorde forbundsfæller til vilde rovdyr, så de ikke bemærkede, at Sovjetrusland skaffede sig flere og flere tilhængere blandt de engelske soldater, der landsattes i Arkhangelsk, blandt de franske matroser, der landsattes i Sevastopol, blandt arbejderne i alle lande, hvor kompromis-socialisterne tog kapitalens parti, i alle fremskredne lande uden undtagelse. Og denne fundamentale årsag, denne dybeste årsag gav os til slut den helt sikre sejr, den var den kilde, som stadig er den væsentlige, den uimodståelige, den uudtømmelige kilde til vor kraft, og som tillader os at sige, at når vi i vort land får realiseret proletarietets diktatur i fuld udstrækning og får proletarietets kræfter forenet mest muligt gennem dets avantgarde, dets førende parti, kan vi vente en verdensrevolution. Og det er i virkeligheden udtryk for en vilje, en proletarisk besluttsomhed til kamp og forening, som findes hos millioner og snese af millioner arbejdere i alle lande.

Dette har d'herrer bourgeois og pseudo-socialister i II Internationale erklæret for agitatoriske fraser. Nej, det er historisk virkelighed, som er underbygget af blodige og tunge erfaringer under borgerkrigen i Rusland, thi denne borgerkrig var en krig mod verdenskapitalen, og denne kapital gik af sig selv i stykker under slagsmålet, den fortærede sig selv, mens vi kom stærkere og mere hærdede ud af det, i et land, hvor proletariet døde af sult og plettyfus. I dette land har vi knyttet flere og flere arbejdende til os. Det, som kompromismagerne forhen syntes var agitatoriske fraser, og som bourgeoisiet plejede at le ad, det har dette år af vor revolution og navnlig beretningsåret definitivt gjort til en ubestridelig historisk kendsgerning, som tillader os med positiv sikkerhed at sige: når vi har formået dette, er det en bekræftelse på, at vi har et internationalt fundament, der er langt, langt bredere end i nogen som helst tidligere revolution. Vi besidder et internationalt forbund, som ikke er formuleret noget sted, ikke er udformet, ingenting er i »statsretten«, men som i virkeligheden betyder alt i den smuldrende kapitalistiske verden. Hver måned, hvor vi har vundet nye positioner eller blot holdt stand mod den uhørt stærke

fyjende, har vist hele verden, at vi har ret, og givet os tilslutning fra nye millioner af mennesker.

Det var en vanskelig proces, og den var ledsaget af vældige nederlag. Efter den desperate hvide terror i Finland¹⁾ fulgte netop i beretningsåret den ungarske revolutions nederlag; den kvaltes af Ententens²⁾ repræsentanter efter en hemmelig aftale med Rumænien, mens disse landes parlamenter blev ført bag lyset.

Det var det mest gemene baghold, det var den internationale Ententes sammensværgelse for at kvæle den ungarske revolution gennem hvid terror, for slet ikke at tale om, hvordan de på enhver måde traf aftaler med de tyske kompromismagere for at kvæle den tyske revolution³⁾; hvordan disse folk, der havde kaldt Liebknecht en hæderlig tysker, så kastede sig over denne hæderlige tysker som gale hunde, sammen med de tyske imperialister. Deres handlinger trodser enhver beskrivelse, og hver gang de iværksatte en sådan undertrykkelse, stabiliserede og styrkede det kun os, mens det tog grunden bort under dem.

Og jeg tror, at denne grunderfaring, som vi efterhånden har vundet, bør vi lægge særlig vægt på. Her må vi navnlig tænke på at give vor agitation og propaganda et bestemt grundlag, nemlig en analyse, en udredning af, hvorfor vi sejrede, hvorfor disse ofre i borgerkrigen lønede sig hundredfold, og hvordan vi på basis af denne erfaring må gå frem for at vinde sejr i den anden krig, krig på den ublodige front, en krig, som kun har skiftet form, og som de samme gamle repræsentanter, lakajer og førere i den gamle kapitalistiske verden stadig fører mod os, blot endnu mere nidkært, rasende og indædt. Vor revolution har mere end nogen anden bekræftet den lov, at en revolutions styrke, angrebskraft, energi, beslutsomhed og sejrstriumfer samtidig forstærker den modstand, bourgeoisiet yder. Jo flere sejre vi vinder, des bedre lærer de kapitalistiske udbyttere at enes og gå over til mere energiske offensiver. For I husker alle udmærket — i tid ligger det ikke så langt tilbage, men sammenlignet med de aktuelle begivenheder er det længe siden — I husker, at man ved oktoberrevolutionens begyndelse betragtede bolsjevismen som et kuriosum; og da det i Rusland gik meget hurtigt med at opgive denne anskuelse, som

var et udtryk for den proletariske revolutions ringe udvikling og svaghed, så opgav man den også i Europa. Bolsjevismen blev et verdensfænomen, arbejderrevolutionen rejste hovedet. Da vi indførte sovjetsystemet i oktober, fulgte vi traditionerne fra 1905, samtidig med at vi udformede vore egne erfaringer, og dette sovjetsystem blev et internationalt og historisk fænomen.

Nu står de to lejre fuldt bevidst overfor hinanden, i verdensmålestok, det kan siges uden overdrivelse. Det må bemærkes, at det først i løbet af dette år kom til en afgørende og endelig kamp mellem dem, og i denne tid, netop mens kongressen holdes, oplever vi måske et af de største, mest kritiske og usikre overgangsmomenter fra krig til fred.

I ved alle, hvordan det gik de imperialistiske Ententemagters førere, som tilråbte hele verden: »aldrig vil vi indstille krigen mod bolsjevikkerne, disse usurpatorer og røvere, som har taget magten imod demokratiet« — I ved, hvordan de først måtte ophæve blokaden, hvordan det mislykkedes for dem at forene de små magter, fordi vi havde forstået at vinde ikke alene alle landes arbejdere, men også de små landes bourgeoisie for os, fordi imperialisterne undertrykker ikke alene deres egne landes arbejdere, men også de små staters bourgeoisie. I ved, hvordan vi har vundet over det vaklende bourgeoisie i de fremskredne lande, og nu er så det øjeblik kommet, hvor Ententen bryder sine tidligere løfter og forsikringer, bryder sine traktater, som den bl.a. har afsluttet masser af med de forskellige russiske hvidgardister, og nu sidder den med disse traktater ved en tom krybbe, fordi den har ødslet hundreder af millioner på disse traktater og ikke ført sagen til ende.

Nu efter blokadens ophævelse har den faktisk indledt fredsforhandlinger med sovjetrepublikken, men nu fører den ikke disse forhandlinger til ende; derfor har de små magter mistet troen på Ententen, troen på dens styrke. Vi ser, at Ententens stilling, dens stilling udadtil, ikke kan karakteriseres ud fra sædvanlige juridiske begreber. Ententens stater befinder sig ikke i fred og ikke i krig med bolsjevikkerne, de både anerkender os og anerkender os ikke. Og dette fuldkomne virvar blandt vore modstandere, der var overbevist om, at de var ret præsentable, viser, at de ikke er andet end en flok kapitalistiske rø-

vere, der er kommet i klammeri med hverandre og slet ikke magter at gøre os noget.

Nu er stillingen den, at Letland officielt har stillet os fredsforslag⁴); Finland har sendt et telegram, hvor der officielt tales om en demarkationslinje, men i virkeligheden er det en overgang til fredspolitik⁵). Endelig har Polen, det Polen, hvis repræsentanter har raslet særlig stærkt med sablen og stadig gør det, det Polen, der modtog og modtager de fleste tog med artilleri samt løfter om hjælp på alle måder, hvis blot Polen vil fortsætte krigen mod Rusland, selv dette Polen, hvis regerings usikre stilling ansporer den til alle hånde krigeriske eventyr — dette Polen har sendt os en opfordring til at indlede fredshandlinger⁶). Der må gås yderst forsigtigt frem. Vor politik kræver først og fremmest en vågen holdning. Her er det allervanskeligst at finde en rigtig linje, fordi ingen endnu ved, hvad sporet holder på — fjenden selv ved heller ikke, hvad han videre vil gøre. D'herrer repræsentanter for fransk politik, som mest af alle har hidset Polens føre, ved ikke, hvad der videre skal ske, de ved ikke, hvad de vil. I dag siger de: »Mine herrer, nogle flere tog med kanoner og nogle hundrede millioner, så er vi villige til at slå med bolsjevikkerne.« De tilbageholder meddelelserne om strejkerne, som breder sig i Polen, de strammer censuren for at skjule sandheden. Men den revolutionære bevægelse vokser der. Den revolutionære grøde i Tyskland, i dens nye fase, på dens nye trin, hvor arbejderne efter det tyske Kornilov-kup opretter Røde Hærafdelinger, vidner (ifølge de seneste telegrammer derfra) direkte om, at arbejderne bliver mere og mere kampivrige. Også repræsentanterne for det borgerligt-godsejerlige Polen begynder at sysle med følgende tanke: »mon det ikke er for sent, vil der ikke opstå en sovjetrepublik i Polen, før staten bestemmer sig til fred eller krig?« De ved ikke, hvad de skal gøre. De ved ikke, hvad morgendagen vil bringe dem.

Vi ved, at hver måned betyder en stærk forøgelse af vore kræfter, og forøgelsen bliver større og større. I international henseende står vi derfor stærkere nu end nogen sinde før. Men vi må behandle den internationale krise yderst opmærksomt og være rede til at møde alle mulige uventede begivenheder. Vi har modtaget et formelt fredsforslag fra Polen. Disse herskaber er i en fortvivlet situa-

tion, så fortvivlet, at deres venner, de tyske monarkister, som dog er mere kultiverede og har større politisk erfaring og viden, har kastet sig ud i et eventyr, et Kornilov-kup. Det polske bourgeoisie stiller os et fredsforslag, vel vidende, at et eventyr kan blive en polsk Kornilov-affære. Når vi ved, at vor modstander befinder sig i en fortvivlet vanskelig situation — en modstander, som ikke ved, hvad han vil, hvad han skal gøre i morgen — så må vi ganske koldblodigt sige til os selv, at selv om der er stillet et fredsforslag, er krig mulig. Det er umuligt at forudse deres videre optræden. Vi har set disse folk, vi kender disse kerenskijer, mensjevikker og socialrevolutionære. I disse to år har vi set, hvordan de i dag drages over til Koltjak, i morgen næsten over til bolsjevikkerne, så over til Denikin, og alt dette tilsløres med fraser om frihed og demokrati. Vi kender disse herskaber; derfor hager vi os med begge hænder fast i fredsforslaget og gør maksimale indrømmelser i tillid til, at en fred med de små magter vil gavne vor sag langt, langt mere end krig, fordi imperialisterne har bedraget masserne med krigen, de har brugt den til at skjule sandheden om Sovjetrusland. Derfor vil enhver fred give vor indflydelse hundrede gange større muligheder. Den er i forvejen stor i disse år. III Internationale, Kommunistisk Internationale har vundet imponerende sejre. Men vi ved tillige, at vi hvert øjeblik kan få en krig på halsen. Vore modstandere ved endnu ikke selv, hvad de er i stand til i så henseende.

At der foregår militære forberedelser, er der ingen som helst tvivl om. Mange af Ruslands naboer og måske også mange fjernere stater tyer nu til oprustning. Det er derfor, vi må manøvrere så meget i vor internationale politik, men urokkeligt holde den kurs, vi har sat, og være forberedt på alt. Krigen for fred har vi ført med overordentlig energi, og den giver storartede resultater. På denne kampplads har vi hævdet os særlig godt, i hvert fald ikke dårligere end på den Røde Hærs virkefelt, den blodige front. Men en fredsslutning med os afhænger ikke af de små staters vilje, hvor meget de end ønsker en fred. De er helt i lommen på Entente-landene, og dér lever man i vild splidagtighed og indbyrdes konkurrence. Vi må derfor huske, at når vi anlægger det verdenshistoriske perspektiv, som borgerkrigen og krigen mod Ententen tillader, er en fred naturligvis mulig.

Men samtidig med at tage skridt henimod freden bør vi anspænde hele vort militære beredskab og under ingen omstændigheder afruste vor hær. Vor hær er en reel garanti for, at de imperialistiske magter ikke vil kunne gøre blot de ringeste forsøg eller anslag, thi vel kunne de regne med visse forbigående resultater i begyndelsen, men ingen af dem ville i længden undgå at blive slået ned af Sovjetrusland. Det bør vi vide, det bør være grundlaget for vor agitation og propaganda, det må vi forstå at forberede os på, og vi må løse den opgave, som med den voksende træthed gør det nødvendigt at kombinere begge dele.

Jeg går over til de meget vigtige principielle overvejelser, der har foranlediget os til energisk at anspore de arbejdende masser til at udnytte hæren til at løse de foreliggende hovedopgaver. Den gamle kilde til disciplin, kapitalen, er svækket, den gamle kilde til organisation er forsvundet. Vi må skabe en anden disciplin, en anden kilde til disciplin og organisation. Alt, hvad der ser ud som tvang, fremkalder harme og skrig og skrål og spektakel i det borgerlige demokrati, der slår om sig med ordene »frihed« og »lighed« uden at forstå, at frihed for kapitalen er en forbrydelse mod de arbejdende.

Som fjender af hykleri har vi holdt på, at vi indfører arbejdspligt og organisering af de arbejdende uden på nogen måde at gå af vejen for tvang, for intet sted er en revolution foregået uden tvang, og proletariatet har ret til at bruge tvang for under alle omstændigheder at hævde sit eget. Da d'herrer bourgeoiser, d'herrer kompromismagere, d'herrer tyske »uafhængige«, østrigske »uafhængige« og franske longuetister diskuterede om den historiske faktor, glemte de bestandig en faktor som proletariatets revolutionære resoluthed, hårdhed og ubøjelighed. Og det drejer sig netop om ubøjeligheden og hærdeningen hos vort lands proletariat, som til sig selv og andre har sagt og i gerning bevist, at vi hellere alle som én vil dø end opgive vort territorium, end opgive vort princip, disciplinens og den faste politiks princip, for hvilket vi må sætte alt ind. I en tid, hvor de kapitalistiske lande, den kapitalistiske klasse falder fra hinanden, i en kritisk tid, hvor den bliver desperat, da er denne politiske faktor alene afgørende. Fraser om mindretal og flertal, om demokrati og frihed løser ikke noget problem, hvor meget den forgangne historiske periodes helte end taler om

dem. Her er kun arbejderklassens målbevidsthed og fasthed afgørende. Når den er rede til selvopofrelse, når den har bevist, at den forstår at anspænde alle sine kræfter, så løser det opgaven. Alt for denne opgaves løsning. Arbejderklassens resoluthed, dens ubøjelige anvendelse af sin parole — »vi går hellere under end overgiver os« — er ikke blot en historisk faktor, men også en afgørende besejrende faktor.

Fra denne sejr, fra denne forvisning går vi over til, ja er vi i færd med de opgaver, den fredelige økonomiske opbygning stiller, og hvis løsning er vor kongres' hovedfunktion. På dette punkt kan man efter min mening ikke tale om nogen beretning fra centralkomiteens politiske udvalg, eller rettere, om nogen politisk beretning fra centralkomiteen, men må sige åbent og ligeud: ja kammerater, det er et spørgsmål, som I skal løse, som I skal bedømme med den højeste partiinstans' autoritet. Vi har i fuld åbenhed lagt dette spørgsmål frem for jer. Vi har taget en bestemt stilling. Det er jeres pligt definitivt at godkende, korrigere eller ændre vor beslutning. Men centralkomiteen skal i sin beretning meddele, at den i dette brændende hovedspørgsmål har taget en ganske bestemt stilling. Ja, nu består opgaven i at sætte alt, hvad proletariatet og dets absolutte enhed formår at tilvejebringe, ind i det fredelige arbejde med den økonomiske opbygning for at genoprette den ødelagte produktion. Hertil behøves der den jernhårde disciplin, det jernhårde system, uden hvilket vi ikke havde kunnet holde stand i toethalvt år, ja, ikke engang i to måneder. Vi må forstå at drage nytte af vor sejr. På den anden side må man forstå, at denne overgang kræver mange ofre, selv om landet i forvejen har ofret meget.

For centralkomiteen var den principielle side af sagen klar. Hele vor virksomhed har været underordnet denne politik og tilrettelagt i denne ånd. Et problem som f.eks. spørgsmålet om kollegiestyre og enkeltmandsledelse — et problem, I skal træffe afgørelse om — som synes en detalje, og som i sig selv, løsrevet, naturligvis ikke kan gøre krav på fundamental principiel betydning, må for enhver pris behandles ud fra de nye hovedtræk i vor viden, vor erfaring, vor revolutionære praksis. Man fortæller os f.eks., at »kollegiestyre er en af formerne for de brede massers deltagelse i forvaltningen«. Vi har nu talt om

dette spørgsmål i centralkomiteen, vi har taget en bestemmelse, og vi skal aflægge regnskab over for jer: kammerater, man kan ikke lade den slags teoretisk virvar passere. Hvis vi vedrørende et hovedproblem som vor militære virksomhed, vor borgerkrig, fandt os i en tiendedel af dette teoretiske virvar, ville vi blive slået, og slået med rette.

Tillad mig, kammerater, at komme med lidt teori i forbindelse med centralkomiteens beretning og spørgsmålet om en ny klasses deltagelse i forvaltningen på basis af kollegiestyre eller enkeltmandsledelse, at vise, hvordan en klasse administrerer, hvordan et klasseherredømme ytrer sig. I den henseende er vi jo ikke nybegyndere, og vor revolution adskiller sig fra tidligere revolutioner ved, at den ikke rummer nogen utopisme. Når der i stedet for en gammel klasse er kommet en ny, vil den kun kunne hævde sig i rasende kamp mod andre klasser; den vil kun da vinde endelig sejr, hvis den forstår at vinde frem til klassernes afskaffelse overhovedet. Sådan indretter klassekampens gigantiske, komplicerede proces tingene, enhver anden vej vil føre ud i virvarets sump. Hvordan ytrer et klasseherredømme over feudalherrerne sig? I forfatningen skrev man om frihed, om lighed. Det er hykleri. Så længe der findes arbejdende, kan de besiddende spekulere og er endda som besiddende nødt til at spekulere. Vi hævder, at der ingen lighed findes; den mætte er ikke ligestillet med den sultne, og spekulanten ikke med den arbejdende.

Hvordan ytrer klasseherredømmet sig i denne tid? Proletariatets herredømme ytrer sig ved, at godsejer- og kapitalistejendommen er konfiskeret. Ånden, grundindholdet i alle hidtidige forfatninger, også de mest republikanske og demokratiske, kan føres tilbage til ejendomsretten alene. Når vor forfatning har ret og har erobret sig ret til historisk eksistens, er det, fordi det ikke blot står på papiret, at ejendomsretten afskaffes. Det sejrriige proletariat har afskaffet og tilingetgjort ejendomsretten i bund og grund; dér har man klasseherredømmet. Det ligger først og fremmest i spørgsmålet om ejendomsretten. Da vi i praksis fik ordnet spørgsmålet om ejendomsretten, sikredes dermed klasseherredømmet. Da forfatningen så førte dét til protokols, som livet havde ordnet — nemlig ophævelsen af kapitalisters og godsejeres ejendom, og tilføjede

de: arbejderklassen har ifølge forfatningen større rettigheder end bønderne, og udbytterne har ingen som helst rettigheder — da blev dermed ført til protokols, at vi har virkeliggjort vor klasses herredømme, hvorved vi har knyttet de arbejdende i alle lag og smågrupper til os.

De småborgerlige besiddere er splittet; de af dem, der har mere ejendom, er fjender af dem, der har mindre, og proletarerne erklærer dem åben krig ved at afskaffe ejendomsretten. Der findes endnu mange lidet bevidste, uvidende folk, som fuldt ud er tilhængere af al mulig fri handel, men som mister kamplysten, når de ser disciplinen og selvpofrelsen bag sejren over udbytterne; de er ikke for os, men er ude af stand til at optræde imod os. Kun gennem en klasses herredømme bestemmes forholdet til ejendommen, kun derved bestemmes, hvilken klasse der er ovenpå. Den, der forbinder spørgsmålet om, hvordan et klasseherredømme ytrer sig, med spørgsmålet om demokratisk centralisme, sådan som vi ofte oplever det, han afstedkommer et sådant virvar, at der ikke kan gøres noget som helst frugtbringende arbejde på det grundlag. Klarhed i propaganda og agitation er en hovedbetingelse. Når vore modstandere har talt om og indrømmet, at vi har udført vidundere i udviklingen af agitation og propaganda, så må det ikke opfattes som noget udvendigt, at vi har haft mange agitatorer og brugt meget papir, men noget indre, at den sandhed, som denne agitation rummede, gik op for alle. Og denne sandhed kommer man ikke udenom.

Når klasser har afløst hinanden, har de ændret forholdet til ejendommen. Da bourgeoisiet havde afløst feudalismen, ændrede det forholdet til ejendommen; bourgeoisiets forfatning siger: »Den, der har ejendom, er ikke ligestillet med den, der er fattig.« Det var frihed for bourgeoisiet. Denne »lighed« gav den kapitalistiske klasse herredømmet i staten. Og tror I nu, at bourgeoisiet forvekslede staten med forvaltningen, dengang det afløste feudalismen? Nej, de var ikke tosser, de sagde, at for at forvalte må vi have folk, der forstår at forvalte, derfor tager vi de feudale og omskaber dem. Det gjorde de da også. Var det måske en fejl? Nej, kammerater, evnen til at forvalte falder ikke ned fra himmelen, den åbenbarer sig ikke som den helligånd, og selv om en bestemt klasse er en førende klasse, bliver den ikke dermed straks i stand

til at forvalte. Vi ser det af eksemplet: mens bourgeoisiet kæmpede for sejren, tog det til forvaltningen medlemmer af en anden klasse, feudalklassen, og der var heller ikke andre steder at tage nogen fra. Man må se nøgternt på tingene: bourgeoisiet tog den forudgående klasse, og vi har nu den samme opgave, at overtage, underlægge os, udnytte dens viden og uddannelse, at bruge alt dette til at fremme vor klasses sejr. Derfor siger vi, at den sejrige klasse skal være modnet, men modenheden bevidnes ikke ved et dokument eller en attest, den attesteres af erfaringen, af praksis.

Bourgeoisierne sejrede uden at kunne forvalte, og de sikrede sig sejren ved at proklamere en ny forfatning og rekruttere, udvælge administrationsfolk af deres egen klasse; de begyndte at lære kunsten af administrationsfolk fra den forudgående klasse, hvorpå de begyndte at oplære deres egne nye folk og uddanne dem til administratortogeringen ved at gøre brug af hele statsapparatet, beslaglægge de feudale institutioner og sende rige folks børn i skole. På den måde fik de gennem mange år og årtier uddannet administrationsfolk af deres egen klasse. Nu om stunder må man i en stat, der er opbygget i den herskende klasses billede og lignelse, gøre det samme, som man har gjort i alle stater. Hvis vi ikke vil dyrke den rene utopisme og tomme fraser, bør vi sige, at vi skal tage de foregående års erfaring i betragtning, at vi skal sikre den forfatning, der er vundet gennem revolutionen, men at vi til forvaltningen, til statsapparatet må have folk, der behersker forvaltningens teknik og har erfaringer i statsligt og økonomisk liv, og sådanne folk kan vi netop ikke hente noget andet sted end hos den forudgående klasse.

Betragtningerne over kollegiestyre er meget ofte genemsyret af grov uvidenhed, af uvilje mod fagfolkene. På den måde vinder man ikke sejr. For at sejre må man forstå den gamle borgerlige verdens historie i hele dens dybde, og for at bygge kommunismen op må man tage såvel teknik som videnskab og lade dem komme bredere kredse til gode, men dem kan man ikke tage andre steder end hos bourgeoisiet. Dette grundproblem må fremhæves ganske særligt, det må gøres til et hovedpunkt i den økonomiske opbygning. Vi må ordne forvaltningen ved at søge hjælp hos medlemmer af den klasse, vi har styrtet —

mennesker, der er opflasket med deres klasses fordomme, og som vi skal omskole. Samtidig skal vi rekruttere administrationsfolk fra vor egen klasse. Vi bør tage hele statsapparatet i brug for at opnå, at læreanstalterne, opdragelsesarbejdet uden for skolerne og den praktiske uddannelse alt sammen sker under kommunisternes ledelse til gavn for proletarerne, arbejderne, de arbejdende bønder.

Kun sådan kan vi stille tingene op. Med to års erfaring bag os kan vi ikke længere argumentere, som om vi for første gang skulle til at arbejde med socialistisk opbygning. Vi har dummet os tilstrækkeligt i tiden omkring Smolny-perioden.⁷) Det er der ingen skam i. Hvor skulle vi have visdommen fra, når det var første gang, vi tog den nye sag op! Vi prøvede det ene og prøvede det andet. Vi svømmede med strømmen, fordi det ikke lod sig gøre at skelne mellem rigtige og urigtige elementer — det skal der tid til. Nu er dette en ikke fjern fortid, som vi har overstået. Denne fortid, hvor kaos og entusiasme domerede, ligger bag os. Et dokument fra denne fortid har vi i Brest-freden. Det er et historisk dokument, ja en historisk periode. Brest-freden blev os påtvunget, fordi vi var afmægtige på alle felter. Hvad var det for en periode? Det var afmagtens periode, men vi kom ud af den som sejrherre. Det var det rene kollegiestyres periode. Dette historiske faktum kan man ikke løbe fra ved at sige, at kollegiestyre var en skole i forvaltning. Man kan dog ikke bestandig gå i forberedelsesklasse! (*Bifald.*) Det går ikke. Vi er blevet voksne, og man vil snyde og bedrage os på alle områder, hvis vi bliver ved at optræde som skolebørn. Vi må fremad. Vi må med energi og enig vilje nå op på et højere trin. Her står fagforeningerne over for enorme vanskeligheder. Vi må opnå, at de lægger sig efter denne opgave og med dette formål bekæmper levnene af den famøse demokratisme. Hele det spektakel om udnævnelser, hele det gamle, skadelige nonsens, der finder plads i diverse resolutioner og samtaler, må fejes til side. Ellers kan vi ikke sejre. Hvis vi ikke i disse to år har tilegnet os denne lære, er vi tilbage i udvikling — og tilbagestående bliver slået.

Opgaven er yderst vanskelig. Vore fagforeninger har ydet enorm hjælp under opbygningen af en proletarisk stat. De var et led, der forbandt partiet med de uoplyste

millionmasser. Vi vil ikke stikke noget under stolen: på fagforeningernes skuldre hvilede hele arbejdet med at bekæmpe vore trængsler, dengang staten behøvede hjælp til at skaffe levnedsmidler. Var det måske ikke en storslået opgave? Nyligudkom Statistisk Centralkontors Bulletin. Deri findes sammenfattende oversigter, udarbejdet af statistikere, som virkelig ikke kan mistænkes for bolsjevisme. Deri findes to interessante tal — i 1918 og 1919 fik arbejderne i underskudsguvernementerne 7 pud (115 kg) om året, mens bønderne i overskudsguvernementerne konsumerede 17 pud (275 kg) om året. Før krigen konsumerede de 16 pud (259 kg) om året. Se det er tal, der viser forholdet mellem klasserne i kampen om levnedsmidlerne. Det er proletariatet, der stadig har båret ofrene. Man råber op om tvang! Men proletariatet har retfærdiggjort og legaliseret denne tvang og bevist det rigtige i at anvende tvang ved selv at bære de største ofre. Befolkningens flertal, bønderne i vort sultende og forarmede Ruslands overskudsguvernementer har for første gang spist bedre end i århundreders tsaristiske og kapitalistiske Rusland. Og vi må sige, at masserne kommer til at sulte, indtil den Røde Hær har sejret. Det var nødvendigt, at arbejderklassens avantgarde bragte dette offer. Den har gennemgået en vis skole i denne kamp; efter at være kommet ud af denne skole må vi videre fremad. Nu må vi for enhver pris tage dette skridt. De gamle fagforeninger har som alle fagforeninger deres historie, deres fortid. I denne fortid var de organer til forsvar mod den magt, der underkuede arbejderne, kapitalismen. Men da klassen blev leder i staten og nu må bringe store ofre og sulte og gå i døden, da blev stillingen en anden.

Ikke alle opfatter denne forandring og ikke alle trænger til bunds i den. Her hjælper visse mensjevikker og socialrevolutionære os, idet de forlanger enkeltmandsledelse afløst af kollegiestyre. Undskyld, kammerater, det vil vi ikke være med til! Det er vi færdige med. Der forestår os nu en meget kompliceret opgave: efter sejren på den blodige front skal vi sejre på den ublodige front. Den krig er vanskeligere. Den front er den mest krævende. Det siger vi åbent til alle bevidste arbejdere. Efter den krig, vi stod igennem ved fronten, må der nu komme en ublodig krig. Situationen udviklede sig sådan, at jo mere vi sejrede, des flere områder som Sibirien, Ukraine og Kuban fik vi.

Dér er der rige bønder, men ingen proletarer, og hvis der også er et proletariat, er det fordærvet af småborgerlige vaner, og vi ved, at enhver, som har et stykke jord dér, siger: »Hvad rager regeringen mig. Jeg flår den sultende, så meget det passer mig, og jeg blæser på regeringen!« Den spekulerende bonde, som hældede til vor side, da han var i Denikins vold, vil nu få hjælp af Ententen. Krigen har fået en anden front og andre former. Nu føres krigen gennem handelen, gennem smughandelen, som krigen har gjort international. I kammerat Kamenevs teser, der blev offentliggjort i Meddelelser Fra Centralkomiteen, er det principielle grundlag for dette udtrykt ganske klart. De ønsker at gøre smughandelen international. De ønsker at forvandle den fredelige økonomiske opbygning til en fredelig desorganisering af sovjetmagten. Undskyld, mine herrer imperialister, vi er på vagt. Vi erklærer: vi har ført krig og derfor bliver vi ved med at følge den hovedparole, der hjalp os til sejren. Vi opretholder den i fuld udstrækning og overfører den på arbejdets område — nemlig parolen om proletariatets beslutsomhed og enige vilje. De gamle fordomme og gamle vaner, der har holdt sig, dem må der gøres slut på.

Til slut vil jeg sige lidt om kammerat Gusevs brochure, som efter min mening fortjener opmærksomhed i to henseender; det er ikke blot den formelle side, ikke blot det, at den er skrevet til vor kongres, der gør den god. Vi har af en eller anden grund alle vænnet os til at skrive resolutioner. Man siger, at al litteratur er god undtagen den kedelige. Resolutioner må henregnes til den kedelige slags litteratur, tror jeg. Det ville være bedre, om vi efter kammerat Gusevs eksempel skrev færre resolutioner og flere brochurer, selv om de også rummede fejl i massevis ligesom hans brochure. Men trods disse fejl er den særdeles god, for den koncentrerer opmærksomheden om en økonomisk grundplan for en genrejsning af hele landets industri og produktion, den indordner alt under en økonomisk grundplan. I centralkomiteens teser, som er omdelt i dag, er der et helt afsnit, som er taget direkte fra kammerat Gusevs teser. Vi kan med fagfolkenes hjælp udarbejde denne økonomiske grundplan endnu mere detaljeret. Vi skal huske, at denne plan er beregnet på en årrække. Vi lover ikke at befri landet for hunger på én gang. Vi siger, at kampen vil blive vanskeligere end på krigsfronten,

men den interesserer os mere; den er en tilnærmelse til vore virkelige hovedopgaver. Den kræver en maksimal kraftanstrengelse og en enhedsvilje, hvad vi før har præsteret og nu skal præstere igen. Hvis vi får løst denne opgave, så vil vi på den ublodige front vinde en ikke mindre sejr end på borgerkrigens front. (*Bifald.*)

Slutord på centralkomiteens beretning 30. marts

Kammerater, de fleste angreb er fremkaldt af den del af centralkomiteens politiske beretning, som kammerat Saprionov kaldte skældsord. Kammerat Saprionov tillagde det standpunkt, som han forsvarede, en overordentlig bestemt karakter og bismag, og for at vise jer, hvordan det faktisk forholder sig, vil jeg gerne begynde med at minde om nogle væsentlige datoer. Her foran mig ligger Isvestija TsK RKP fra 2. marts; dér offentliggør vi i centralkomiteens navn et brev til RKP's organisationer om forbedelserne til kongressen. Og i det første brev siger vi: »Den tid er heldigvis forbi, da rent teoretiske betragtninger, diskussioner om generelle spørgsmål og vedtagelser af principielle resolutioner optog os. Denne etape har vi allerede bag os, det er en opgave, som vi løste i går og i forgårs. Vi må gå fremad, vi må lære at forstå, at nu står vi over for en *praktisk opgave*, at vi med alle kræfter, med ægte revolutionær energi, med den samme uselvskhed, med hvilken vore bedste kammerater, arbejdere og bønder i den Røde Hær besejrede Koltjak, Judenitj og Denikin, må løse den *saglige* opgave for at vinde en hurtig sejr over kaos.«

Jeg må indrømme, at jeg her har gjort mig skyldig i optimisme, idet jeg troede, at de teoretiske betragtningers tid var forbi. Faktisk har vi teoretiseret i 15 år før revolutionen, i 2 år har vi styret staten, nu er det på tide at lægge saglighed og praktisk sans for dagen og derfor henvender vi os den 2. marts til kammerater, der har saglig erfaring. Som svar på dette offentliggjordes 10. marts i Ekonomitjeskaja Sjsin⁸) Tomskijs teser, 23. marts kammeraterne Saprionovs, Osinskijs og Maksimovskijs teser, 27. marts fremkom Moskvas guvernementskomité med sine teser, dvs. noget efter vor henvendelse til partiet. Og i alle disse teser bliver spørgsmålet stillet forkert. Hvis vort standpunkt i brevet var optimistisk, fejlagtigt, hvis vi syntes, at vi allerede havde den tid bag os, så viste teser-

ne, at den endnu ikke er overstået, og kammeraterne fra fagforeningerne har ingen grund til at besvære sig over, at man har behandlet dem uretfærdigt, og nu står vi over for spørgsmålet: er dette synspunkt eller dette standpunkt rigtigt, som alle disse teser forsvarede efter vor henvendelse 2. marts? I hver af disse teser findes en mængde sagligt materiale, og det må tages i betragtning. Hvis centralkomiteen ikke skænkede det alvorlig opmærksomhed, så ville den være en institution, der ikke duede til noget som helst.

Men se, hvad kammerat Tomskij skriver:

»§ 7. Hovedprincippet i opbygningen af organer til regulering og styring af industrien, det eneste der kan sikre den brede arbejdermasses deltagelse gennem fagforeningerne, er det nu bestående princip for den kollegiale ledelse af industrien, begyndende med præsidiets for det Øverste Samfundsøkonomiske Råd og ned til bedriftens ledelse inklusive. Kun i særlige tilfælde, efter gensidig aftale mellem præsidiets og det Øverste Samfundsøkonomiske Råd og fagforeningernes alrussiske centralråd eller de pågældende fagforeningers centralkomité, må enkeltmandsledelsens princip anvendes i enkelte virksomheder under den ufravigelige forudsætning, at fagforeningerne og deres organer udøver kontrol med sådanne enkeltmands administratorer.

§ 8. For at sikre at planen for den økonomiske opbygning gennemføres som en enhed, og at fagforeningerne og de økonomiske organer koordinerer deres virksomhed, må fagforeningernes deltagelse i styringen og reguleringen af industrien fastlægges efter følgende principper: a) den økonomiske politiks generelle spørgsmål drøftes af det Øverste Samfundsøkonomiske R d og dets organer med deltagelse af fagforeningerne; b) de ledende økonomiske kollegier oprettes af det Øverste Samfundsøkonomiske R d og dets organer i samarbejde med de pågældende fagforeningsorganer; c) de økonomiske organers kollegier, der drøfter den økonomiske politiks generelle spørgsmål inden for den eller den produktionsgren sammen med fagforeningerne og giver dem periodiske beretninger om deres virke, er

udelukkende det Øverste Samfundsøkonomiske Råds organer og er forpligtet til kun at føre dets beslutninger ud i livet; d) de økonomiske organers kollegier er alle forpligtet til uafhængigt at gennemføre beslutningerne fra det Øverste Samfundsøkonomiske Råds øverste organer personligt og kollegialt, er kun ansvarlige over for det Øverste Samfundsøkonomiske Råd for deres gennemførelse.«

Det er en skrækkelig forkludring af elementære teoretiske spørgsmål.

Det er rigtigt, at styringen foregår gennem en personlig administrator, men hvem denne administrator bliver, specialist eller arbejder — det afhænger af, hvor mange gamle og nye administratorer vi har. Men det er en elementær teoretisk ting. Lad os tale om det. Men hvis I vil diskutere centralkomiteens politiske linje, så skyd os ikke noget i skoene, som vi ikke har foreslået og ikke har sagt. Da vi den 2. marts opfordrede kammeraterne til at give os nogle praktiske forbedringer, hvad fik vi da som svar? Som svar herpå præsenterer kammeraterne fra den lokale organisation os for oplagt urigtige teoretiske ting. Kammeraterne Osinskijs, Maksimovskijs og Sapronovs teser, der fremkom den 23. marts, er alle sammen helt igennem en teoretisk fordrejning. De skriver, at kollegieprincippet i den ene eller anden form udgør demokratiets nødvendige grundlag. Jeg hævder, at man i socialdemokratiets femtenårige førrevolutionære historie ikke finder noget lignende. Den demokratiske centralisme betyder kun det, at repræsentanterne for de lokale organisationer træder sammen og vælger et ansvarligt organ, der så skal styre. Men hvordan? Det afhænger af, hvor mange egnede folk, hvor mange gode administratorer vi har. Den demokratiske centralisme består i, at kongressen kontrollerer centralkomiteen, opløser den og udpeger en ny. Men hvis vi fandt på at efterprøve de teoretiske urigtigheder, der er skrevet i disse teser, så ville vi aldrig blive færdige. Jeg selv vil ikke gå videre med dette, men blot sige, at centralkomiteen har taget den stilling i dette spørgsmål, som måtte tages. Jeg ved meget godt, at kammerat Osinskij og andre ikke deler en Makhnos og Makhajevskijs meninger, men Makhnofolkene vil klamre sig til deres argumenter. Der er sam-

menhæng mellem dem. Tag tesoerne fra Moskva-guvernementets partikomité, som blev omdelt her. Heri tales der om, at i det udviklede socialistiske samfund, hvor den samfundsmæssige arbejdsdeling og menneskenes bundethed til fag forsvinder, er periodisk udskiftning af folk, der efter tur udfører ledelsesfunktioner, kun mulig på grundlag af en bred kollegialitet osv. osv. Det er helt igennem forkludret!

Vi henvendte os til de lokale praktikere: hjælp os med saglige anvisninger. I stedet siger man til os, at centralkomiteen ikke tager hensyn til de lokale organisationer. Hvad tager den ikke hensyn til? Til de betragtninger om det socialistiske samfund? I den er der ikke skygge af praktisk sans eller af saglighed. Naturligvis har vi fortræffelige arbejdere, der tilegner sig meget fra intelligensen, undertiden dog ikke det bedste, men det værste. Så må man bekæmpe dét. Men når I som svar på centralkomiteens opfordringer til at give praktiske henvisninger rejste principielle spørgsmål, så må vi tale om dém. Så må vi sige, at principielle urigtigheder er det nødvendigt at bekæmpe. De tesoer, der blev fremlagt efter 2. marts, indeholder uhyrlige principielle urigtigheder.

Det hævder jeg. Lad os så tale og diskutere om dét. Det kan man ikke krybe udenom! Det nytter ikke at påberåbe sig, at vi ikke er teoretikere. Undskyld, kammerat Sapronov, Deres tesoer er en teoretikers tesoer. De vil se, at hvis man vil bruge disse tesoer i praksis, så nødsages vi til at gå baglæns og afgøre problemerne i en ikke saglig atmosfære. Den, der ville søge efter praktiske anvisninger i kammeraterne Maksimovskijs, Sapronovs og Tomskijs tesoer, ville tage alvorligt fejl, for tesoerne er principielt forkerte. Klassens forhold til statens opbygning mener jeg er grundlæggende urigtigt fremstillet, formuleringen vil sætte os tilbage. Forståeligt nok går alle tilbagesående elementer, som endnu ikke har overvundet alt dette, ind for dette. Og det, man skal bebrejde forfatterne til disse tesoer, er ikke, at de bevidst går ind for roderi, men at de ved deres teoretiske fejl i en sag, som centralkomiteen foreslog dem at behandle, leverer et vist banner, en vis retfærdiggørelse til de værste elementer. Og hvorfor er alt dette sket? Af uforstand. Det fremgår helt ubestrideligt af de autentiske dokumenter.

Jeg kommer nu til den beskyldning, som kammerat Ju-

renev har rettet vedrørende kammerat Sjljapnikov. Hvis centralkomiteen havde fjernet kammerat Sjljapnikov som repræsentant for oppositionen umiddelbart før kongressen, ville en sådan centralkomité utvivlsomt have handlet gement. Da vi fastslog, at kammerat Sjljapnikov skulle af sted, så sagde vi i politbureauet, at vi ikke ville give ham direktiver f r afrejsen, og kammerat Sjljapnikov kom til mig f r sin afrejse og sagde, at han ikke tog af sted på grund af direktiver fra centralkomiteen. Kammerat Jurenev har altså simpelt hen opsnappet et rygte, som han nu udbreder. (Jurenev: »Sjljapnikov har personligt sagt det til mig . . .«)

Jeg ved ikke, hvordan han kunne sige det til Dem personligt, n r han f r afrejsen var hos mig og sagde, at han ikke tager af sted på grund af direktiver fra centralkomiteen. Ja, hvis centralkomiteen havde forvist oppositionen f r kongressen, havde det naturligvis været utilladeligt. Men når man overhovedet taler om forvisning, s  må jeg sige: Så prøv da at vælge en centralkomité, der kan fordele kræfterne rigtigt, uden at nogen behøver at beklage sig. Hvordan kan man fordele kræfterne, så alle er tilfredse? Hvis denne fordeling af kræfterne ikke finder sted, hvorfor da tale om centralisme. Men hvis der er sket en forvanskning af principperne, så lad os tale om dem ved at bruge eksempler. Hvis vi forviser repræsentanter for oppositionen, så kom med et eksempel, som vi kan se på; måske er der virkelig fejl. Er måske kammerat Jurenev blevet forvist, han som har beklaget sig til politbureauet over, at det var forkert at hente ham tilbage fra vestfronten? Men politbureau har behandlet spørgsmålet og fastslået, at det var rigtigt at gøre det. Og uanset hvilken centralkomité, De end vælger, kan den ikke afstå fra at fordele kræfterne.

Videre om opdelingen mellem orgbureau og politbureau. Kammerat Maksimovskij, der har mere erfaring end jeg i organisatoriske spørgsmål, siger, at Lenin anstifter forvirring i forholdet mellem orgbureau og politbureau. Vel, lad os undersøge tingene. Efter vor opfattelse fordelel orgbureau kræfterne, mens politbureau tager sig af politikken. Hvis en sådan opdeling er forkert, hvordan skal man så afgrænse to organers virksomhed fra hinanden? Skal vi skrive en forfatning eller hvad? Det er vanskeligt helt nøjagtigt at opdele politbureau og orgbureau,

at afgrænse deres virksomhed. Ethvert spørgsmål kan blive politisk, selv udnævnelsen af en kommandant. Hvis en eller anden foreslår en anden løsning, så værsgod; kammeraterne Saprnov, Maksimovskij og Jurenev, kom med jeres forslag, prøv at opdele, afgrænse orgbureau og politibureau fra hinanden. Vi har det sådan, at en protest fra et centralkomitémedlem er tilstrækkeligt til, at spørgsmålet bliver behandlet som politisk. Og vi har i al den tid ikke fået en eneste protest. Mindst af alt er selvstændig optræden blevet begrænset: ethvert medlem af centralkomiteen kan erklære et spørgsmål for politisk. Og en nogenlunde erfaren praktiker i organisatoriske spørgsmål, der ikke har så meget forstand på det som kammerat Maksimovskij, men en partiarbejder, der måske kun har arbejdet inden for dette område et halvt år, bør ikke fremføre en kritik som kammerat Maksimovskijs. Kritikere bør give bestemte anvisninger, vi tager imod dem og anbefaler at vælge en ny centralkomité, der så kan opfylde disse ønsker. Men vi har kun modtaget genstandsløs kritik og urigtige påstande.

Lad os antage, at I skiller orgbureau ud fra den politiske ledelse. Jeg spørger, hvori består da den politiske ledelse? Hvem leder, hvis det ikke er mennesker, og hvordan kan man lede, hvis man ikke fordeler kræfterne? Kan man tvinge et menneske, som ikke har evnerne, til at gennemføre bestemte direktiver? Man giver ham forskellige anvisninger, efterprøver hans arbejde, og til slut giver man ham alligevel et andet arbejde. Og hvordan skal man derudover belære kammeraterne Maksimovskij, Saprnov og Osinskij, der i tesoerne forlanger en teoretisk korrektur, som for længst er blevet tilbagevist? I praksis gør de endnu værre ting og beviser, at de ikke har materiale til en saglig kritik.

Kammerat Saprnov har sagt meget om oligarki og initiativ. Det er en skam, at han ikke illustrerede det med eksempler fra Ukraine. Der ser vi, hvilket angreb på oligarkiet de lokale konferencer fremkaldte. Kongressen vil undersøge spørgsmålet eller overdrage det til centralkomiteen. Men vi siger om den ukrainske konference, på hvilken flertallet med Saprnov i spidsen udtrykte sig imod kammerat Rakovskij og førte en fuldstændig utilstødelig hetzjagt; om den siger vi, at vi ikke anerkender distriktskonferencens beslutning. Det er een-

tralkomiteens beslutning. Hvis beslutningen ikke var rigtig — så lad være at klare frisag med fraser, for her er der folk, der ved besked, og de vil sige — det er demagogi. Hvis vi ikke har ret i vurderingen af den ukrainske splitelse, så fremfør kendsgerninger, der viser, at centralkomiteen har gjort en fejl.

Vi siger, at vi ikke godkender kammerat Sapronovs konference, og udnævner to gamle og to nye kammerater, kammerat Sj . . . og borotbisterne. Jeg har ikke hørt en eneste protest hverken fra Sapronov eller fra andre og ikke et eneste sagligt argument. Hvis vi havde opløst og kasseret hele den ukrainske konference, så var det nødvendigt at slå alarm og sige, at vi var forbrydere. Imidlertid tav alle, fordi de følte, at bag alle disse fraser om initiativ osv. skjulte og gemte sig alle desorganisatoriske elementer, elementer af spidsborgerlighed og høvdingmanerer, som er meget stærke i Ukraine. (*Bifald.*)

Jeg har hørt ét sagligt punkt i kammerat Sapronovs tale og jeg har set nærmere på dette punkt. Kammerat Sapronov siger: den 7. sovjetkongres har konstateret, at vi derimod handler imod dens konstatering, som siger, at dekretet om hørhøsten er en krænkelse af den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité's (VTsIKs) beslutning. Jeg kan ikke huske blot en tiendedel af de dekreter, vi har besluttet. Men jeg har indhentet oplysninger om retningslinjerne for hørhøsten i sekretariatet hos Folkekommisærernes Råd. Dekretet er vedtaget 10. februar. Hvad viste det? Hverken i politbureau eller i VTsIK er der kammerater, der kan tænke sig at gå imod selvstændig handling. Vi har set dem her på denne tribune. Kammeraterne ved, at de er godt skåret for tungebåndet. Hvorfor har de så ikke beklaget sig over denne beslutning? Kom med jeres klage! Vi har ikke fået nogen klage efter 10. februar. Efter kammerat Rykovs forslag og efter aftale med kammerat Sereda og folkekommisariatet for levnedsmidler, efter en lang kamp tager vi denne beslutning. Man siger til os: »I har gjort en fejl«. Måske. Så vær så venlig at korrigere os. Rejs dette spørgsmål i politbureau. Det vil få en regelret behandling. Protokollen vil blive forelagt. Hvis den dokumenterer, at vi har krænket kongressens beslutning — så må man stille os for retten. Hvad består denne beskyldning i? På den ene side får vi bebrejdelser på grund af Sjljapnikov, på den anden side

siger man, at vi har krænket beslutningen om hørhøsten. Gør jer nu den ulejlighed at komme med fakta, som viser, at vi har overtrådt beslutningen. Men I kommer ikke med fakta. Alle jeres ord om selvstændig handlemåde, udnævnelseslyst osv. er ikke andet end spil på ord. Hvad skulle vi så med centralismen? Kunne vi have holdt ud i to måneder, hvis vi i løbet af de to år ikke havde foretaget udnævnelser, da vi på forskellige steder gik fra fuldstændig udmattelse og ødelæggelser til sejr? Blot fordi tilbagekaldelsen af kammerat Sjljapnikov eller kammerat Jurenev ikke passer jer, slår I om jer med disse ord blandt folk, blandt politisk ikkebevidste masser. Kammerat Lutovinov siger: »Der er ikke truffet beslutning i sagen.« Så må der træffes beslutning. Når to folkekommisærere har en forskellig opfattelse af Ivan Ivanovitj og den ene hævder, at her er der politik, hvad skal man så gøre? Sig os det! Tror I, at det kun er i VTsIKs præsidium, at der behandles kedsommelige spørgsmål? Jeg vil påstå, at der ikke findes institutioner, hvor der ikke behandles kedsommelige spørgsmål, og alle kommer til at finde rede i spørgsmål om Maria Ivanovna og Sidor Ivanovitj. Men sige, at det her ikke er politik, det kan man ikke, for politik passerer den enkeltes hoved. Kammerat Lutovinov havde ... — jeg ved ikke, hvordan jeg skal sige det, jeg er bange for at krænke kammerat Saprnovs sarte hørelse og for at bruge et polemisk udtryk — men han sagde, at kammerat Krestinskij har truet med splittelse. På den baggrund har bureauet holdt møde. Der findes en protokol fra dette møde, og jeg beder alle kongresdeltagere om at tage denne protokol og læse den. Vi kom til den konklusion, at kammerat Krestinskij har ladet sig rive med, mens I, kammerat Lutovinov og kammerat Tomskij, lugtede langt væk af personlige intriger. Måske har vi ikke ret, så korriger vor beslutning, men at tale på den måde, uden at have læst dokumenterne, uden at tage hensyn til, at der har været afholdt et specielt møde, og at sagen har været undersøgt i nærværelse af Tomskij og Lutovinov, det går ikke.

Jeg må omtale endnu to punkter, først og fremmest udnævnelsen af kammeraterne Bukharin og Radek. Man siger, at vi har sendt dem som politiske kommissærere til fagforeningernes alrussiske centralråd og vil dermed insinuere, at vi ødelægger selvvirksomheden og fremmer

bureaukrati. Måske kender I bedre teoretikere end Radek og Bukharin, så sig det til os, måske kender I bedre folk, der er fortrolig med fagbevægelsen, så giv os dem. Skal centralkomiteen ikke have ret til at supplere et fagforbund med folk, der så godt som nogen har teoretisk kendskab til fagbevægelsen og er fortrolig med de tyske erfaringer og er i stand til at gøre deres indflydelse gældende over for en forkert linje? En centralkomité, der ikke opfylder denne opgave, er ikke i stand til at lede. Jo mere vi er omgivet af bønder og kubankosakker, des vanskeligere er vi stillet med proletarietets diktatur! Derfor må man for alt i verden rette linjen ud og gøre den til en stålhård linje, og vi anbefaler partikongressen denne linje.

Kammerat Bubnov har her erklæret, at han er nært forbundet med Ukraine, og han har dermed åbenbaret sine indvendingers sande karakter. Han sagde at centralkomiteen er skyldig i, at borotbisterne er blevet stærkere. Det er et meget kompliceret og yderst vigtigt spørgsmål og jeg tror, at vi har vundet en sejr i dette yderst vigtige spørgsmål, som krævede manøvrering, en meget kompliceret manøvrering. Da vi i centralkomiteen talte om maksimale indrømmelser til borotbisterne, lo man ad det og sagde, at vi ikke gik lige frem; men man kan kun kæmpe lige frem, når modstanderen også følger den lige linje. Bevæger modstanderen sig i siksak og ikke i en lige linje, så må vi følge efter ham og fange ham i alle hans siksakbevægelser. Vi lovede borotbisterne et maksimum af indrømmelser, forudsat at de fører en kommunistisk politik. På den måde beviste vi, at vi ikke i mindste måde nærer nogen intolerance. Og at disse indrømmelser var fuldstændig rigtige, er bevist ved, at alle de bedste elementer blandt borotbisterne nu er gået over i vort parti. Vi har registreret dette partis medlemmer på ny og i stedet for en opstand fra borotbisterne, der syntes at være uundgåelig, er det gået sådan, takket være centralkomiteens rigtige linje, som strålende blev gennemført af kammerat Rakovskij, at alle de bedste elementer blandt borotbisterne er gået over i vort parti under vor kontrol og med vor anerkendelse, mens de øvrige er forsvundet fra den politiske scene. Denne sejr er et par ordentlige slag værd. Den, der siger, at borotbisterne er blevet stærkere, og at det er centralkomiteens skyld, har ikke forstået den politiske linje i det nationale spørgsmål.

Jeg vil yderligere berøre den sidste kammerats tale; han sagde, at man skal smide alt ud af programmet, der handler om fagforeningerne. Det er et godt eksempel på hastværk. Så let tager vi ikke på det. Vi hævder, at der ikke skal smides noget væk, at man skal diskutere i brochurer, artikler, i pressen osv. Fagforeningerne er i færd med at tage det økonomiske liv i deres hånd, navnlig industrien. Snak om, at specialister ikke skal optages i fagforeningerne, beror på en fordom. Fagforeningerne er opdragere, og der forlanges meget af dem. Centralkomiteen vil ikke acceptere en dårlig opdrager. Opdragelse er en langvarig og vanskelig sag. Man slipper ikke med et dekret, man må gå frem med tålmodighed og forstandighed, og det vil vi gøre og fortsætte med. Sagen kræver, at vi skal være mere forsigtige, men viljefaste.

*Skrevet 8. april 1920. Trykt først gang i bla-
det Kommunisttjeskij Subbotnik,
11. april 1920.*

FRA ØDELÆGGELSEN AF DEN GAMLE ORDNING TIL SKABELSEN AF DEN NYE

Vort blad er viet spørgsmålet om kommunistisk arbejde.

Det er et spørgsmål af største vigtighed for socialis-
mens opbygning. Allerførst må man gøre sig rigtig klart,
at dette spørgsmål reelt først *kunne* stilles, da proletaria-
tet havde erobret den politiske magt, da godsejerne og
kapitalisterne var eksproprieret, da proletariatet med
statsmagten i hænde havde vundet de afgørende sejre
over udbytterne, der organiserede desperat modstand,
kontrarevolutionære opstande og borgerkrig.

I begyndelsen af 1918 så det ud til, at tiden var kommet
— og efter den tyske imperialismes februaroffensiv
(1918) mod Rusland var den faktisk også inde. Men det
varede dengang så kort, en ny og stærkere bølge af kon-
trarevolutionære opstande og invasioner rejste sig så
hurtigt, at sovjetmagten ikke fik lejlighed til at beskæfti-
ge sig nogenlunde indgående og energisk med den fredeli-
ge opbygnings problemer.

Nu har vi gennemlevet to års uhørte og utrolige vanske-
ligheder med sult, afsavn og trængsler, men samtidig har
den Røde Hær vundet uhørte sejre over den internationa-
le kapitalistiske reaktions horder.

Nu er der god udsigt til, at vi kan få en mere stabil, en
mere langvarig fred (hvis det ikke lykkes de franske ka-
pitalister at hidse Polen op til krig).

I løbet af disse to år har vi allerede fået en vis erfaring i
at bygge op på socialismens grundlag. Derfor kan og skal
spørgsmålet om kommunistisk arbejde drages frem her
og nu — det vil for øvrigt være rigtigere at sige sociali-
stisk arbejde, ikke kommunistisk for det drejer sig ikke

om det højere, men om det lavere, primære trin i udviklingen af den nye samfundsorden, der vokser frem af kapitalismen.

Kommunistisk arbejde i ordets snævrreste og strengeste forstand er ulønnet arbejde til samfundets vel, ikke for at efterkomme en bestemt pligt, ikke for at opnå ret til visse produkter, ikke efter forud fastsatte og lovfæstede normer, men frivilligt arbejde, uden for normerne, uden tanke for godtgørelse, uden krav på godtgørelse, alene fordi det er blevet en vane at arbejde for det fælles bedste, fordi man har indset nødvendigheden af (og efterhånden gjort sig til vane) at arbejde for det fælles bedste — arbejde som en sund organismes behov.

Det står klart for enhver, at vi, dvs. vort samfund, vor samfundsorden, endnu er milevidt fra bredt anlagt anvendelse af *den slags* arbejde i virkelig massemålestok.

Men det er allerede et skridt fremad på denne vej, at spørgsmålet er rejst, at det er rejst af såvel hele det fremskredne proletariat (det kommunistiske parti og fagforeningerne) som statsmagten.

For at opnå det større, må man begynde med det mindre.

På den anden side, efter det »større«, efter statsomvæltningen, som gjorde det af med kapitalisternes ejendom og gav proletariatet magten, *kan* opbygningen af det økonomiske liv på det *nye* økonomiske grundlag kun indledes med *det små*.

Subbotniker, arbejdsarmeer, arbejdspligt — det er forskellige former for praktisk anvendelse af socialistisk og kommunistisk arbejde.

Denne praksis har endnu talrige mangler. At gøre sig morsom (eller skadefro) på bekostning af dem kan kun ganske tomhjernede folk eller ligefrem forsvarere af kapitalismen.

Mangler, fejl og misgreb er uundgåelige i en så ny, så vanskelig, så stor sag. Den, der er bange for vanskelighederne ved socialismens opbygning, den, der lader sig skræmme af dem, lader sig gribe af fortvivlelse eller modløs rådvildhed, han er ikke socialist.

At skabe en ny arbejdsdisciplin, at skabe nye former for sociale forbindelser mellem mennesker, at skabe nye former og metoder, der kan drage menneskene ind i arbejdet — det tager mange år, mange årtier.

Det er et yderst taknemmeligt og ædelt arbejde.

Det er vor lykke, at vi efter bourgeoisiets fald og undertrykkelsen af dets modstand har kunnet skaffe os et grundlag, der gør et sådant arbejde *muligt*.

Og vi tager dette arbejde op med al vor energi. Udholdenhed, hårdnakkethed, beredvillighed, beslutsomhed og evne til hundreder af gange at prøve, hundreder af gange at korrigere tingene og under alle omstændigheder nå frem til målet — disse egenskaber har proletariatet oparbejdet gennem 10, 15, 20 år før oktoberrevolutionen, og dem har det oparbejdet i de to år, der er gået efter denne revolution, mens det udholdt afsavn, sult, forarmelse og trængsler af utroligt omfang. Disse egenskaber ved proletariatet er garantien for, at proletariatet sejrer.

8. april 1920

*Udkastet er skrevet i begyndelsen af juni
1920 og offentliggjort første gang i
Kommunistisk Internationale nr. 11, 1920.
Teserne vedtoges af Kominterns 2. kongres.*

UDKAST TIL TESER OM DET NATIONALE OG KOLONIALE SPØRGSMÅL

Til Kommunistisk Internationales 2. kongres

Jeg foreslår, at kammeraterne drøfter nedenstående forslag til teser om det nationale og koloniale spørgsmål til forelæggelse på Kominterns 2. kongres, og anmoder alle kammerater, især da de kammerater, som har konkret kendskab til et eller andet af disse komplicerede problemer, om at give deres vurdering eller ændringsforslag eller supplement eller konkrete redegørelse i *den allerkorteste form (højest to-tre små sider)*, især om følgende punkter:

Østrigske erfaringer.
Polsk-jødiske og ukrainske erfaringer.
Elsass-Lothringen og Belgien.
Irland.
Det dansk-tyske forhold. Det italiensk-franske og det italiensk-slaviske.
Balkan-erfaringer.
Orientalske folk.
Kampen mod pan-islamismen.
Forholdene i Kaukasus.
Den Basjkirske og den Tatariske republik.
Kirgisistan.
Turkestan, erfaringerne dér.
Negrene i Amerika.
Kolonierne.
Kina — Korea — Japan.

N. Lenin

5. juni 1920

1. Det ligger i det borgerlige demokratis natur at behandle problemet lighed, indbefattet national lighed, på en abstrakt eller formel måde. Det borgerlige demokrati taler om lighed mellem mennesker i almindelighed og proklamerer dermed en formel eller juridisk lighed mellem besidderen og proletaren, mellem udbyggeren og den udbyttede, hvad der er et stort bedrageri mod de undertrykte klasser. Bourgeoisiet forvandler lighedens idé, der selv er en genspejling af forholdene under vareproduktionen, t⁴ et middel i kampen mod klassernes afskaffelse, idet bourgeoisiet vil påstå, at der hersker absolut lighed mellem mennesker. Kravet om lighed får først virkeligt indhold, når det opfattes som et krav om klassernes afskaffelse.

2. Det kommunistiske parti, som er den bevidste talsmand for proletariatets kamp for at afkaste bourgeoisiets åg, må i overensstemmelse med sin hovedopgave, bekæmpe det borgerlige demokrati og afsløre dets løgn og hykleri, behandle også det nationale spørgsmål sådan, at det ikke lægger abstrakte og formelle principper til grund, men for det første foretager en præcis vurdering af den konkrete historiske og navnlig den økonomiske situation; for det andet drager en nøjagtig skillelinje mellem de undertrykte klassers, de arbejdendes og udbyttedes interesser, og det almene begreb folkeinteresser overhovedet, et begreb der kendetegner den herskende klasses interesser; for det tredje lige så nøjagtigt skelne mellem undertrykte, afhængige, mindreberettigede nationer og undertrykkernationer, udbyttarnationer med alle rettigheder — i modsætning til den borgerligt-demokratiske løgn, der udvisker en kendsgerning, som er karakteristisk for finanskapitalens og imperialismens epoke, nemlig at et ringe mindretal af stenrige, førende kapitalistiske lande lægger det uhyre flertal af jordens befolkning i koloniale og finansielle slavelænker.

3. Den imperialistiske krig 1914-1918 har særlig tydeligt åbenbaret for alle nationer og undertrykte klasser verden over, hvor løgnagtige de borgerlig-demokratiske fraser er, idet praksis har vist, at de meget omtalte »vestlige demokratiers« Versailles-traktat er en endnu grovere og frækkere voldshandling mod de svage nationer end de tyske junkeres og deres kejsers Brest-Litovsk traktat. Folkeforbundet og Ententens hele efterkrigspolitik demon-

strerer denne sandhed endnu klarere og skarpere, hvad der overalt skærper den revolutionære kamp, der føres såvel af de fremskredne landes proletariat som af de koloniale og afhængige landes arbejdende masser, og fremskynder et sammenbrud af de småborgerligt nationale illusioner om, at nationerne under kapitalismen skulle kunne leve ligestillede og fredeligt sammen.

4. Af de nævnte grundsætninger fremgår, at Kominterns hele politik i det nationale og koloniale spørgsmål må bygge på en tilnærmelse mellem proletarerne og de arbejdende masser i alle nationer og lande til fælles revolutionær kamp for at styrte godsejerne og bourgeoisiet. Thi kun en sådan gensidig tilnærmelse giver sikkerhed for en sejr over kapitalismen, hvad der er en forudsætning for at afskaffe den nationale undertrykkelse og mangelen på national ligeberettigelse.

5. Den politiske verdenssituation har nu sat proletariats diktatur på dagsordenen, og alle tildragelser i verdenspolitikken samler sig nødvendigvis om det ene centrale punkt, nemlig verdensbourgeoisiets kamp mod den russiske sovjetrepublik, der uundgåeligt bliver samlingspunkt, dels for sovjetbevægelsen blandt de fremskredne arbejdere i alle lande, dels for den nationale frihedsbevægelse i kolonierne og de undertrykte nationaliteter, som af bitter erfaring har lært, at der ikke findes anden redning for dem end sovjetmagts sejr over verdensimperialismen.

6. Følgelig kan man ikke i vore dage nøjes med blot at anerkende eller proklamere en tilnærmelse mellem de forskellige nationers arbejdende, men må føre en politik, der virkeliggør det nærest mulige forbund mellem alle nationale og koloniale frihedsbevægelser og Sovjetrusland, idet man fastlægger formerne for et sådant forbund efter det udviklingstrin, den kommunistiske bevægelse blandt det enkelte lands proletariat eller den borgerlig-demokratiske frihedsbevægelse blandt arbejdere og bønder i de tilbagestående lande eller nationer har nået.

7. Føderationen er en overgangsform til fuldstændig enhed af de forskellige nationers arbejdende. Føderationen har allerede i praksis vist sin formålstjenlighed, såvel i RSFSR's forhold til de øvrige sovjetrepublikker (den ungarske,¹ finske,¹ lettiske²) i fortiden, den aserbajdsjanske, ukrainske i nutiden), som inden for RSFSR i forhold-

det til de nationaliteter, der ikke tidligere havde hverken statslig eksistens eller autonomi (f.eks. de basjkirske og tatariske autonome republikker i RSFSR, oprettede i 1919 og 1920).

8.1 denne henseende er det Kominterns opgave såvel at videreudvikle som at studere og gennemprøve de erfaringer, der gøres med disse nye føderationer, der vil opstå på basis af sovjetsystemet og sovjetbevægelsen. Når man anerkender føderationen som overgangsform til fuldstændig enhed, må man stile efter et mere og mere snævert føderativt forbund og have for øje, for det første, at det er umuligt at hævde sovjetrepublikkernes eksistens, omgivet som de er af hele verdens militært langt stærkere imperialistiske magter, medmindre der består et ganske snævert forbund mellem sovjetrepublikkerne; for det andet, at et snævert økonomisk forbund mellem sovjetrepublikkerne er nødvendigt for at kunne genskabe de produktivkræfter, imperialismen har ødelagt, og sikre de arbejdendes velfærd; for det tredje, at der består en tendens til at oprette en fælles verdensøkonomi som en helhed, der reguleres af alle nationers proletariat efter fælles plan, en tendens, der træder ganske klart frem allerede under kapitalismen, og som ubetinget skal udvikles yderligere og bringes til fuldendelse under socialismen.

9. Hvad de indenrigske relationer angår, kan Kominterns nationale politik ikke indskrænke sig til den tomme, formelle, rent *deklaratoriske* og praktisk ikke bindende anerkendelse af nationernes ligeberettigelse, som de borgerlige demokrater begrænser sig til, ligegyldigt om de direkte kalder sig borgerlige demokrater, eller de dølger sig bag navnet socialister, sådan som II Internationales socialister.

Ikke blot må de kommunistiske partiers propaganda og agitation — i og uden for parlamentet — uafladeligt afsløre de stadige krænkelse, som i alle kapitalistiske stater sker af nationernes ligeberettigelse og af garantierne for de nationale mindretals rettigheder på trods af disse states »demokratiske« forfatninger, men det er for det første også nødvendigt bestandigt at redegøre for, at kun sovjetsystemet er i stand til at give nationerne virkelig ligeberettigelse, ved først at samle proletarerne og dernæst de arbejdendes samlede masse til kamp mod bourgeoisie; for det andet er det nødvendigt, at alle kommunisti-

ske partier yder direkte hjælp til de revolutionære bevægelser i de afhængige eller ikke-ligeberettigede nationer (f.eks. i Irland, Amerikas negre osv.) og i kolonierne.

Uden denne sidste, særlig vigtige betingelse er og bliver kampen mod undertrykkelsen af de afhængige nationer og kolonierne ligesom anerkendelsen af deres ret til statslig løsrivelse en falsk etikette, sådan som vi ser det hos II Internationales partier.

10. At anerkende internationalismen i ord, mens man i praksis, i al propaganda, agitation og praktisk arbejde forfalsker den med spidsborgerlig nationalisme og pacifisme, er noget ganske sædvanligt, ikke blot blandt II Internationales partier, men også blandt dem, der er trådt ud af denne Internationale, ja, ofte endda blandt dem, der nu kalder sig kommunistiske. Kampen mod dette onde, mod de mest indgroede, småborgerligt nationale fordomme, rykker des mere i forgrunden, jo mere dagsaktuelt det bliver at forvandle proletariatets diktatur fra et nationalt diktatur (som altså kun består i et enkelt land og ikke kan bestemme verdenspolitikken) til et internationalt (dvs. proletariatets diktatur i hvert fald i nogle fremskredne lande, således at det kan øve afgørende indflydelse på hele verdenspolitikken). Den småborgerlige nationalisme kalder det for internationalisme af anerkende nationernes ligeberettigelse og intet mere, og (rent bortset fra en sådan anerkendelses rent formelle karakter) den rører således ikke ved den nationale egoisme, mens den proletariske internationalisme for det første forlanger, at de interesser, der knytter sig til den proletariske kamp i et enkelt land, skal underordnes de interesser, der knytter sig til kampen i verdensmålestok; for det andet forlanger den, at de nationer, der har hidført sejren over bourgeoisiet, skal have evne og vilje til at bringe de største nationale ofre for at styrte den internationale kapital.

I de allerede fuldstændig kapitalistiske stater, hvor der findes arbejderpartier, som virkelig er proletariatets fortrop, er kampen mod de opportunistiske og spidsborgerligt pacifistiske forvanskninger af internationalismens begreb og politik altså den første og vigtigste opgave.

11. Hvad angår de mere tilbagestående stater og nationer, hvor feudale eller patriarkalske og patriarkalsk-bondeprægede forhold er fremherskende, må man navnlig have for øje:

for det første nødvendigheden af, at alle kommunistiske partier yder den borgerlig-demokratiske frihedsbevægelse i disse lande hjælp; pligten til at yde den mest aktive hjælp påhviler i første række arbejderne i det land, til hvilket den tilbagestående nation står i koloniale eller finansielt afhængighedsforhold;

for det andet nødvendigheden af at bekæmpe gejstligheden og andre reaktionære og middelalderlige elementer, der har indflydelse i de tilbagestående lande;

for det tredje nødvendigheden af at bekæmpe pan-islamismen og lignende strømninger, der forsøger på at koble frihedsbevægelsen mod den europæiske og amerikanske imperialisme sammen med en styrkelse af khanernes, godsejernes, mullahernes og andre herskabers position;

for det fjerde nødvendigheden af at yde speciel støtte til bondebevægelsen i de tilbagestående lande mod gods-ejerne, mod den store jordbesiddelse, mod alle hånde udslag og rester af feudalisme; man må stile efter at give bondebevægelsen en så revolutionær karakter som muligt og at etablere det snævest mulige forbund mellem Vesteuropas kommunistiske proletariat og bøndernes revolutionære bevægelse i østen, i kolonierne, i de tilbagestående lande overhovedet; især må alt gøres for at få sovjet-systemets grundprincipper anvendt i lande, hvor førkapitalistiske forhold hersker, ved at oprette »de arbejdendes sovjetter« osv.;

for det femte nødvendigheden af energisk kamp mod forsøgene på at give borgerlig-demokratiske frihedsstrømninger i de tilbagestående lande et kommunistisk skær; Kommunistisk Internationale bør kun støtte borgerlig-demokratiske nationale bevægelser i kolonierne og de tilbagestående lande på den betingelse, at elementerne til de fremtidige proletariske partier, der er kommunistiske ikke alene af navn, i alle tilbagestående lande samles og opdrages i bevidstheden om deres særlige opgaver, nemlig at bekæmpe borgerlig-demokratiske bevægelser inden for deres egen nation; Kommunistisk Internationale bør indgå et midlertidigt forbund med det borgerlige demokrati i kolonierne og de tilbagestående lande, men må ikke smelte sammen med det og må ubetinget bevare den proletariske bevægelses selvstændighed, selv i dens spædste form;

for det sjette nødvendigheden af, at det uafslædt for-

klares og afsløres blandt de bredeste arbejdende masser i alle lande, navnlig de tilbagestående, hvilket bedrageri de imperialistiske magter systematisk begår, når de opretter stater, som angiveligt er politisk uafhængige, men som er helt afhængige af dem i økonomisk, finansiel og militær henseende; i vor tids internationale situation findes der ingen anden redning for de afhængige og svage nationer end et forbund af sovjetrepublikker.

12. De imperialistiske magters århundredlange undertrykkelse af koloniale og svage nationaliteter har ikke alene efterladt sig bitterhed blandt de undertrykte landes arbejdende masser, men også mistro til undertrykkernationerne i det hele taget, også til disse nationers proletariat. Denne fuldt ud berettigede mistro kunne kun styrkes ved det skammelige forræderi, som flertallet af dette proletariats officielle førere begik mod socialismen i årene 1914-1919, dengang de på socialchauvinistisk vis brugte »fædrelandsforsvaret« til at dække over, at forsvaret gjaldt »deres« bourgeois »ret« til at undertrykke kolonierne og udplyndre de finansielt afhængige lande. På den anden side, jo mere tilbagestående et land er, des stærkere præges det af småproduktion i landbruget, af patriarkalske forhold og ravnkrogliv, hvad der uundgåeligt forlener de dybest liggende småborgerlige fordomme, nemlig den nationale egoisme og den nationale indskrænkethed, med særlig styrke og hårdnakkethed. Eftersom disse fordomme først kan forsvinde, efter at imperialismen og kapitalismen er forsvundet i de fremskredne lande, og efter at hele grundlaget for de tilbagestående landes økonomiske liv er undergået en radikal forandring, kan disse fordommes hendøen kun blive meget langsom. Derfor er det en pligt for det bevidste kommunistiske proletariat i alle lande at tage særlig forsigtigt og særlig opmærksomt på overleverede nationale følelser i de længst undertrykte lande og nationaliteter, og det er tillige en pligt at gøre visse indrømmelser for at opnå en hurtigere overvindelse af den nævnte mistro og de nævnte fordomme. Hvis proletariatet og dernæst de arbejdende masser i alle lande og nationer verden over ikke stræber efter et frivilligt forbund, en frivillig enhed, kan arbejdet for at besejre kapitalismen ikke krones med held.

Udkastet er skrevet i begyndelsen af juni 1920 og offentliggjort første gang i Kommunistisk Internationale nr. 12, 1920. Teserne vedtoges af Kominterns 2. kongres.

UDKAST TIL TESER OM LANDBRUGSSPØRGSMÅLET

Til Kommunistisk Internationales 2. kongres

Kammerat Marchlewski har i sin artikel givet en udmærket redegørelse for årsagerne til, at den Anden, nu den Gule, Internationale ikke blot ikke kunne udforme en taktik for det revolutionære proletariat i landbrugsspørgsmålet, men ikke engang kunne formulere en problemstilling på dette område på behørig måde. Derpå fremsatte kammerat Marchlewski teoretiske principper for et kommunistisk agrarprogram for III Internationale.

Ud fra disse principper kan der (og, forekommer det mig, skal der) udarbejdes en generel resolution om landbrugsspørgsmålet fra Kominterns forestående kongres (15.VII.1920).

Nedenstående er et første udkast til en sådan resolution.

1. Kun by- og industriproletariatet, ledet af det kommunistiske parti, kan redde de arbejdende masser på landet fra kapitalens og storgodsernes åg, fra ruin og imperialistiske krige, som uvægerligt vil gentage sig, så længe det kapitalistiske system består. For de arbejdende masser på landet er der ingen anden redning end et forbund med det kommunistiske proletariat, en uforbeholden støtte til dets revolutionære kamp for at afkaste godsejernes (de store jordbesidderes) og bourgeoisieiets åg.

På den anden side kan industriarbejderne ikke opfylde deres verdenshistoriske mission, at befri menneskeheden fra kapitalens åg og fra krige, hvis disse arbejdere isolerer sig i snævre lavs- og faginteresser og selvoptaget nø-

jes med at bekymre sig om at forbedre deres egen undertiden tålelige, småborgerlige stilling. Netop sådan forholder det sig imidlertid i mange fremskredne lande med »arbejderaristokratiet«, der er grundlaget for II Internationales skinsocialistiske partier, som i virkeligheden er socialismens værste fjender og forrædere, småborgerlige chauvinister og bourgeoisiets agenter i arbejderbevægelsen. En virkelig revolutionær, en virkelig socialistisk handlende klasse er proletariatet kun, hvis det taler og handler som fortrop for alle arbejdende og udbyttede, som fører for dem i kampen for at styrte udbytterne, men det lader sig ikke gøre uden at bringe klassekampen ud blandt landbefolkningen, uden at forene de arbejdende masser på landet omkring byproletariatets kommunistiske parti, uden at proletariatet opdrager disse masser.

2. De arbejdende og udbyttede masser på landet, som byproletariatet skal føre i kamp eller ihvert fald drage over på sin side, er i alle kapitalistiske lande repræsenteret af følgende klasser:

For det første af landbrugsproletariatet, lønarbejdere (tyende, sæsonarbejdere, daglejere), der skaffer sig underhold ved at arbejde for løn i kapitalistiske landbrugsforetagender. Det er en *hovedopgave* for de kommunistiske partier i alle lande at virke for en selvstændig organisering for denne klasse (både politisk, militært, fagligt, kooperativt og til kultur- og oplysningsformål), en organisering uafhængig af andre grupper i landbefolkningen, at forstærke propagandaen og agitationen blandt den, at vinde den for sovjetmagten og proletariatets diktatur.

For det andet af halvproletarerne eller parcellisterne, dvs. folk, der skaffer sig underhold dels ved lønarbejde i kapitalistiske landbrugs- og industriforetagender, dels ved at dyrke en lille jordlod, som de ejer eller forpagter, og som kun giver en del af de levnedsmidler, familien skal bruge. Denne gruppe i den arbejdende landbefolkning er meget talrig i alle kapitalistiske lande, dens leveforhold og særlige stilling tilsløres af bourgeoisiets talsmænd og af II Internationales gule »socialister«, som for en del bedrager arbejderne bevidst, for en del lader sig viljeløst lede af indgroede spidsborgerlige anskuelser og slår denne gruppe sammen med »bønderne«s store masse i det hele taget. Denne metode til borgerlig vildføring af arbejderne anvendes navnlig i Tyskland og Frankrig,

men også i Amerika og andre lande. Hvis det kommunistiske parti tilrettelægger sit arbejde rigtigt, vil denne gruppe blive en sikker tilhænger, for disse halvproletarer lever i meget tunge kår, og de vil have enorm og øjeblikkelig fordel af sovjetmagten og af proletariatets diktatur.

For det tredje af småbønderne, dvs. små landmænd, der ejer eller forpagter så beskedne jordlodder, at de ikke behøver at leje fremmed arbejdskraft for at dække deres families og deres bedrifts behov. Dette lag som sådant vil ubetinget vinde ved proletariatets sejr, som med det samme og i fuld udstrækning giver dem følgende: a) fritagelse for forpagtningsaftaler eller for aflevering af en del af høsten (f.eks. métayers, partsforpagtere, i Frankrig, Italien og andre steder) til de store jordbesiddere, b) fritagelse for pantegælden, c) befrielse for mangfoldige former for undertrykkelse og afhængighed af de store jordbesiddere (skove og deres udnyttelse osv.), d) den proletariske statsmagt yder dem øjeblikkelig hjælp i deres bedrift (adgang til at bruge landbrugsredskaberne og til dels bygningerne på de store kapitalistiske landbrug, proletariatet har eksproprieret; den proletariske statsmagt forvandler øjeblikkeligt landbrugets forbrugs- og produktionssammenslutninger, således at de ikke som under kapitalismen navnlig tjener de rige og mellemstore bønder, men yder særlig fattigfolk hjælp, dvs. proletarerne, halvproletarerne, småbønderne osv.) og meget andet.

Samtidig må det kommunistiske parti holde sig for øje, at i overgangsperioden fra kapitalisme til kommunisme, dvs. under proletariatets diktatur, kan det ikke undgås, at i hvert fald en del af dette lag svinger over i retning af en ganske uindskrænket frihed til at handle og til at udnytte den private ejendomsret, thi dette lag, der længe har optrådt som sælger af forbrugsvarer (om end i ringe omfang), er fordærvet af spekulationshandel og besiddervaner. Hvis det sejrende proletariat imidlertid fører en målbevidst proletarisk politik og for fuld kraft gør op med de store jordbesiddere og storbønderne, kan dette lags svingninger ikke blive vidtrækkende og kan ikke ændre det faktum, at det i det store og hele vil stå på den proletariske omvæltnings side.

3. Tilsammen udgør de tre nævnte grupper i landbefolkningen flertallet i alle kapitalistiske lande. Derfor er der

fuld sikkerhed for den proletariske omvæltnings succes, ikke alene i byerne, men også på landet. Den modsatte opfattelse er meget udbredt, men for det første bygger den kun på den borgerlige videnskabs og statistiks bedrag, som med alle midler udvisker det dybe svælg, der skiller de nævnte klasser på landet fra udbytterne, gods-ejerne og kapitalisterne, og som ligeledes skiller halvproletarerne og småbønderne fra storbønderne; for det andet holder den sig kun, fordi den gule II Internationales helte og de førende landes »arbejderaristokrati«, der er fordærvet af imperialistiske privilegier, ikke evner og ikke vil gøre noget virkelig proletarisk, revolutionært arbejde for at propagandere, agitere og organisere blandt fattigfolk på landet; opportunisterne beskæftigede og beskæftiger sig kun med at udspekulere teori og praksis for et kompromis med bourgeoisiet, deriblandt storbønderne og middelbønderne (om dem senere), men interesserer sig ikke for en revolutionær omstyrtelse af den borgerlige regering og bourgeoisiet ved proletariatets hjælp; for det tredje holder denne opfattelse sig, fordi man hårdnakket vægrer sig ved at forstå en bestemt sandhed — og denne vægring er allerede blevet en indgroet fordom (der hænger sammen med alle borgerlig-demokratiske og parlamentariske fordomme) — en sandhed, som er fuldt ud bevist af den teoretiske marxisme og fuldt ud bekræftet af den proletariske revolutions erfaringer i Rusland, nemlig den, at de tre nævnte kategorier i landbefolkningen, som er utrolig kuede, splittede, fortrykte og i alle, også de mest fremskredne lande, er fordømte til halvbarbariske leveforhold, og som økonomisk, socialt og kulturelt er interesserede i socialismens sejr, først er i stand til at yde det revolutionære proletariat energisk støtte, *efter* at proletariatet har erobret den politiske magt, *efter* at det har afregnet grundigt med de store jordbesiddere og kapitalisterne, *efter* at disse forkuede mennesker *i praksis* har set, at de har en organiseret fører og forsvarer, der er stærk og målbevidst nok til at være hjælper og leder, til at anvise den rigtige vej.

4. Ved »middelbønder« i økonomisk forstand må man forstå de små landbrugere, der som ejere eller forpagtere ligeledes råder over små jordlodder, men dog sådanne, som under kapitalismen for det første i regelen ikke alene kan give et beskedent underhold til familien og bru-

get, men også giver mulighed for at indbringe et mindre overskud, som i det mindste i gunstige år kan forvandles til kapital, og for det andet er disse landmænd ret hyppigt i stand til at leje fremmed arbejdskraft (f.eks. i halvdelen eller tredjedelen af brugene). Et konkret eksempel på middelbønder i et fremskredent kapitalistisk land har man i Tyskland i den gruppe bedrifter på 5-10 ha, som den tyske tælling af 1907 opererer med, og hvor antallet af lejede landarbejdere andrager ca. en tredjedel af det samlede antal bedrifter i denne gruppe.*) I Frankrig, hvor dyrkning af specialkulturer er mere udviklet, f.eks. vinavl, der kræver særlig megen arbejdskraft til jordbehandlingen, anvender den tilsvarende gruppe sandsynligvis fremmed, lejet arbejdskraft i noget større omfang.

Det revolutionære proletariat kan, i det mindste i den nærmeste fremtid og i begyndelsen af proletarietets diktatur, ikke stille sig den opgave at drage dette lag over på sin side, men må begrænse sig til den opgave at neutralisere det, dvs. gøre det neutralt i kampen mellem proletariat og bourgeoisie. Dette lag vil uvægerligt svinge mellem disse to kræfter, og i begyndelsen af den nye epoke vil det i de udviklede kapitalistiske lande overvejende hælde til bourgeoisiet. Thi her er det besidderens verdensanskuelse og indstilling, der har overvægten; dette lag er umiddelbart interesseret i spekulation og i handelens og ejendommens »frihed«; der findes et direkte antagonistisk forhold til lønarbejderne. Det sejrende proletariat vil umiddelbart forbedre dette lags stilling ved at afskaffe forpagtningsafgifter og pantegæld. I de fleste kapitalistiske stater bør en proletarisk magt slet ikke gennemføre nogen fuldstændig afskaffelse af privatejendom med det samme, og i hvert fald garanterer den både småbønder og middelbønder, at de ikke alene kan bevare deres jordlodder, men også få dem forøget med hele det areal, de hidtil har forpagtet (forpagtningsafgiften afskaffes).

Når foranstaltninger af denne art kombineres med skånselsløs kamp mod bourgeoisiet, giver det fuldstæn-

*) De nøjagtige tal er: antal brug på 5-10 ha - 652.798 (af 5.736.082; de beskæftigede 487.704 af enhver art samt 2.003.633 familiemedlemmer. I Østrig androg denne gruppe ifølge tællingen af 1902 383.331 brug, hvoraf 126.136 anvendte lejet arbejdskraft, nemlig 146.044 lønarbejdere samt 1.265.969 familiemedlemmer. Det samlede antal brug i Østrig var 2.856.349.

dig garanti for neutraliseringspolitikens succes. En overgang til kollektivt landbrug bør den proletariske statsmagt kun foretage med største forsigtighed og ganske gradvist, gennem eksemplets magt, uden nogen tvang over for middelbønderne.

5. Ved storbønder («Grossbauern») forstås kapitalistiske arbejdsgivere i landbruget, de anvender som regel en del lønarbejdere, og de er kun knyttet til »bondestanden« ved deres lave kulturtrin, deres livsførelse, deres personlige fysiske arbejde i bedriften. Det er det talrigeste af de borgerlige lag, som er direkte og afgjorte fjender af det revolutionære proletariat. De kommunistiske partier må i deres arbejde på landet gøre særlig meget for at bekæmpe dette lag, for at frigøre det arbejdende og udbyttede flertal af landbefolkningen fra disse udbytteres åndelige og politiske indflydelse osv.

Når proletariatet har sejret i byerne, er det ganske uundgåeligt at dette lag på alle mulige måder yder modstand, øver sabotage og går til direkte væbnede opstande af kontrarevolutionær karakter. Derfor bør det revolutionære proletariat straks begynde på en åndelig og organisatorisk uddannelse af de nødvendige kræfter for komplet at afvæbne dette lag og for — sideløbende med kapitalisternes afskaffelse i industrien — ved det første tegn på modstand at tilføje dette lag et hårdt, skånselsløst, tilintetgørende slag, idet landproletariatet med dette formål bevæbnes og der i landsbyerne organiseres sovjetter, i hvilke udbyttede ikke kan have sæde, hvorimod der må sikres proletarer og halvproletarer overvægt.

Det kan imidlertid på ingen måde være nogen umiddelbar opgave for det sejrende proletariat at ekspropriere selv storbønder, thi de nødvendige materielle, specielt tekniske betingelser for, at samfundet overtager sådanne brug, er endnu ikke til stede, og de nødvendige sociale betingelser heller ikke. I enkelte tilfælde, sandsynligvis undtagelser, vil man konfiskere de dele af deres jordarealer, som er bortforpagtet til småbønder eller er særlig nødvendige for omegnens småbondebefolkning; denne må man tillige garantere gratis anvendelse på visse betingelser af en del af storbøndens landbrugsmaskiner osv. Men som regel bør den proletariske statsmagt lade storbønderne beholde deres jord og kun konfiskere den, hvis de yder modstand mod de arbejdendes og udbyttedes

styre. Den russiske proletariske revolution, i hvilken kampen mod storbønderne blev særlig kompliceret og langtrukken i kraft af en række særlige omstændigheder, har alligevel bragt den erfaring, at når dette lag har fået en grundig lektion for selv de svageste forsøg på modstand, er det i stand til at opfylde den proletariske stats forlangender loyalt, ja, det begynder endda, ganske vist yderst langsomt, at føle agtelse for et styre, der forsvarer enhver slider og ikke skåner rige dagdrivere.

De særlige omstændigheder, der efter proletariatets sejr over bourgeiosiet har kompliceret og sinket dets kamp mod storbønderne i Rusland, består hovedsagelig i, at den russiske revolution efter omvæltningen af 25.10 (7.11) 1917 måtte gennem et stadium, hvor bønderne som en helhed førte en »almen demokratisk«, dvs. egentlig borgerlig-demokratisk kamp mod godsejerne; dernæst i byproletariatets kulturelle og talmæssige svaghed; endelig i de vældige afstande og de meget dårlige samfærdselsveje. For så vidt som disse hæmmende omstændigheder ikke findes i de fremskredne lande, må Europas og Amerikas revolutionære proletariat mere energisk forberede og med langt større fart, fasthed og succes opnå en fuldstændig sejr over storbøndernes modstand, fuldkommen berøve dem den mindste mulighed for at gøre modstand. Dette er bydende nødvendigt, for proletarernes, halvproletarernes og småbøndernes masser på landet vil ikke kunne betragte den proletariske statsmagt som fuldkommen stabil, før en sådan afgørende, aldeles afgørende sejr er vundet.

6. Det revolutionære proletariat bør straks og ubetinget konfiskere al jord, der tilhører godsejere og store jordbesiddere, dvs. personer, som i kapitalistiske lande direkte eller gennem deres forpagtere bedriver systematisk udbytning af lejet arbejdskraft og af omegnens småbønder (ikke sjældent også middelbønderne), folk, som ikke udfører noget som helst fysisk arbejde og for størstedelen tilhører feudalherrerne efterkommere (adelen i Rusland, Tyskland, Ungarn, de genopståede seigneurer i Frankrig, lorderne i England, de tidligere slaveejere i Amerika) eller er særlig rige finansmagnater eller en krydsning af disse to kategorier udbytttere og dagdrivere.

De kommunistiske partier må under ingen omstændigheder propagandere for eller gennemføre, at de store

jordbesiddere får erstatning for deres eksproprierede jorder, thi under de forhold, der nu råder i Europa og Amerika, ville det betyde, at man forrådte socialismen og lagde en ny tribut på de arbejdende og udbyttede masser, som frem for nogen har lidt under krigen, der har mangedoblet millionærernes tal og bragt dem store rigdomme.

Hvad angår driften af den jord, som det sejrrige proletariat har konfiskeret hos de store jordbesiddere, har Ruslands økonomiske tilbagestående bevirket, at man hovedsagelig har udstykket disse jorder til bønderne og kun i ret sjældne undtagelsestilfælde har bevaret dem som såkaldte »sovjetbrug«, som den proletariske stat driver for egen regning, samtidig med at de tidligere lønarbejdere forvandles til arbejdere, der arbejder for staten, og til medlemmer af sovjetterne, der leder staten. For de fremskredne kapitalistiske lande anser Kommunistisk Internationale det for rigtigt, at de store landbrugsbedrifter *fortrinsvis* bevares og drives i lighed med »sovjetbrugene« i Rusland.

Det ville imidlertid være en meget alvorlig fejl at overdrive eller skematisere anvendelsen af denne regel og aldrig tillade gratis overdragelse af *en del* af de eksproprierede ekspropriatørers jord til omegnens småbønder og undertiden også til middelbønderne.

For det første betyder den sædvanlige indvending, som går ud på, at storlandbruget er teknisk overlegent, ofte kun, at en ubestridelig teoretisk sandhed erstattes med ondartet opportuniste og forræderi mod revolutionen. Hvis det fremmer denne revolution, har proletariatet ikke ret til at vige tilbage for en midlertidig sænkning af produktionen, ligesom de borgerlige fjender af slaveriet i Nordamerika ikke veg tilbage for en midlertidig sænkning af bomuldsproduktionen som følge af borgerkrigen 1863-1865. For bourgeoisie drejer det sig om produktionen for produktionens skyld, men for den arbejdende og udbyttede befolkning drejer det sig først og fremmest om at styrte udbytterne og sikre forhold, der tillader sliderne at arbejde for sig selv og ikke for en kapitalist. Det at sikre den proletariske sejr og dens holdbarhed er proletariats første og vigtigste opgave. Men den proletariske magt kan ikke være holdbar, medmindre middelbønder-

ne neutraliseres og man sikrer sig støtte fra en meget betydelig del af småbønderne, om ikke dem alle.

For det andet forudsætter ikke blot en forøgelse, men blot en bevarelse af storproduktionen i landbruget og landproletariat, der er fuldt udviklet, bevidst revolutionært og har gennemgået en grundig skole i faglig og politisk organisation. Hvor denne betingelse endnu ikke er for hånden, eller hvor der ikke er mulighed for på formålstjenlig måde at overdrage sagen til bevidste og kompetente industriarbejdere, kan hovedkuls forsøg på at gå over til statsdrift i storbrugene kun kompromittere den proletariske magt, og dér må man være dobbelt forsigtig og træffe meget grundige forberedelser, før man opretter »sovjetbrug«.

For det tredje findes der i alle kapitalistiske lande, selv i de mest fremskredne, endnu rester af den middelalderlige, halvt herremandsagtige udbytning, som de store jordbesiddere har drevet over for omegnens småbønder, f.eks. Instleute i Tyskland, métayers i Frankrig, partsforpagtere i USA (ikke blot negre, som i sydstaterne i de fleste tilfælde udbyttes på netop denne måde, men undertiden også hvide). I sådanne tilfælde må den proletariske stat ubetinget overdrage den jord, småbønderne har forpagtet, til de hidtidige forpagtere uden vederlag, thi der findes intet andet økonomisk og teknisk grundlag, og det lader sig ikke tilvejebringe med det samme.

Storbrugenes inventar må ubetinget konfiskeres og gøres til statsejendom under den ufravigelige forudsætning, at omegnens småbønder kan benytte det gratis, *efter* at de store statsbrug har dækket deres behov for dette inventar. Benyttelsen sker på betingelser, der er udarbejdet af den proletariske stat.

Mens det i den første tid efter den proletariske omvæltning er ubetinget nødvendigt ikke blot at konfiskere de store jordbesidderes godser straks, men også at forjage eller internere dem alle som førere for kontrarevolutionen og ubarmhjertige undertrykkere af hele landbefolkningen, så må man, efterhånden som den proletariske magt konsolideres ikke blot i byerne, men også på landet, ubetinget og systematisk stræbe efter, at de kræfter, der findes i denne klasse, og som råder over værdifuld erfaring, viden og organisatoriske evner, bliver udnyttet til at

skabe socialistisk storlandbrug (under speciel kontrol af særlig pålidelige kommunistiske arbejdere).

7. Socialismens sejr over kapitalismen, dens konsolidering, kan først anses for sikret, når den proletariske statsmagt, efter definitivt at have undertvunget al modstand fra udbytterne og sikret sig fuldkommen stabilitet og fuldstændigt herredømme, reorganiserer hele industrien på basis af kollektiv storproduktion og et helt moderne teknisk grundlag (baseret på elektrificering af hele driften). Kun dette kan gøre det muligt for byerne at yde den tilbagestående og splittede landbefolkning en så radikal hjælp, teknisk og socialt, at denne hjælp kan hidføre det materielle grundlag for en enorm højnelse af landbrugsgets og overhovedet landbrugsarbejdets produktivitet, således at småbrugerne ved eksemplets magt og til egen fordel ansføres til at gå over til kollektiv, maskinel stor-drift i landbruget. Denne ubestridelige teoretiske sandhed, som formelt anerkendes af alle socialister, forvanskes i praksis af opportunisten, som dominerer i den gule II Internationale og blandt de tyske og engelske »uafhængige«s førere, de franske longuetister osv. Forvanskningen består i, at opmærksomheden forskydes til en relativt fjern, tiltalende og rosenrød fremtid, opmærksomheden ledes bort fra de nærmeste opgaver, fra den vanskelige, konkrete overgang og nærmelse til denne fremtid. I praksis bliver dette til et forsvar for kompromissérerne med bourgeoisiet og for den »sociale fred«, dvs. til et komplet forræderi mod proletariatet, der i denne tid kæmper under utrolig forarmelse og elendighed, som krigen har skabt overalt, mens en håndfuld millionærer er blevet utroligt rige og utroligt frække, netop som følge af krigen.

For at der netop på landet skal være virkelig mulighed for en heldig kamp for socialismen, kræves der for det første, at alle kommunistiske partier opdrager industriproletariatet til at indse, at det må bringe ofre, og indgiver det vilje til at bringe ofre for at styrte bourgeoisiet og konsolidere den proletariske magt, thi proletariatets diktatur betyder dels proletariatets evne til at organisere og lede alle arbejdende og udbyttede masser, dels fortropens evne til at bringe maksimale ofre og vise storslået heltedåd; for det andet kræves der til et heldigt udfald, at den arbejdende og mest udbyttede landbefolkning

straks mærker arbejdernes sejr gennem en betydelig forbedring af sine kår på udbytternes bekostning, thi ellers kan industriproletariatet ikke være sikker på landbefolkningens støtte, og specielt kan den kun således sikre byernes forsyning med levnedsmidler.

8. Under kapitalismen lever landbrugets arbejdende masser under et særligt tryk, splittede, ofte i næsten middelalderlig afhængighed, og den uhyre vanskelighed ved at organisere og opdrage disse masser til revolutionær kamp kræver, at de kommunistiske partier behandler strejkekampe på landet med særlig omhu, at de kraftigt støtter og alsidigt udvikler massestrejkerne blandt landbrugets proletarer og halvproletarer. Erfaringerne fra de russiske revolutioner 1905 og 1917, som nu er bekræftet og forøget gennem erfaringerne fra Tyskland og andre fremskredne lande, viser, at kun en udvikling af massestrejker (i hvilke også småbønderne under visse omstændigheder kan og bør inddrages) kan vække landsbyerne af søvnen, indgive de udbyttede masser på landet klassebevidsthed og få dem til at indse nødvendigheden af en klasse-mæssig organisering, kun dette kan anskueligt og praktisk vise dem, hvilken betydning et forbund mellem dem og byarbejderne har.

Kommunistisk Internationales kongres brændemærker som forrædere og overløbere de socialister — desværre findes de ikke blot i den gule II Internationale, men også i de tre særlig betydningsfulde europæiske partier, der er trådt ud af denne Internationale — der ikke alene tager ligegyldigt på strejkekampen på landet, men ligefrem modarbejder den (sådan som Kautsky gør), fordi den kan udsætte levnedsmiddelproduktionen for en formindskelse. Ingen programmer eller højtidelige erklæringer har nogen værdi, hvis det ikke i praksis, i handling bevises, at kommunisterne og arbejderførerne formår at sætte den proletariske revolutions udvikling og sejr over alt andet i verden, formår at bringe de tungeste ofre for dens skyld, thi anden udvej, anden redning fra sult, forarmelse og nye imperialistiske krige gives der ikke.

Især er det nødvendigt at påpege, at den gamle socialismes førere og »arbejderaristokratiets« talsmænd, som nu ofte gør kommunismen indrømmelser i ord eller endda formelt tilslutter sig den for at bevare deres prestige blandt arbejdermasserne, som hurtigt revolutioneres,

må prøves, hvad angår deres hengivenhed for proletariats sag og deres duelighed til at beklæde ansvarlige poster, og de må prøves i netop sådant arbejde, hvor den revolutionære bevidstheds og den revolutionære kamps udvikling foregår skarpest, hvor godsejernes og bourgeoisie's (storbøndernes, kulakkernes) modstand er mest forbitret, hvor forskellen mellem en kompromissocialist og en revolutionær kommunist kommer tydeligst frem.

9. De kommunistiske partier må ikke sky nogen anstrengelse for så hurtigt som muligt at få oprettet landsovjetter, der i første række skal bestå af lønarbejdere og halvproletarer. Kun når sovjetterne er forbundet med massernes strejkekamp og med den mest undertrykte klasse, er de i stand til at opfylde deres bestemmelse og vinde fornøden styrke til at få småbønderne under deres indflydelse (og derefter optage dem i sig). Hvis derimod strejkekampen endnu ikke er udviklet, og landproletariatets evne til at organisere sig er ringe, dels på grund af godsejernes og storbøndernes hårde tryk, dels fordi industriarbejderne og deres fagforeninger ikke yder støtte nok, vil oprettelse af sovjetter på landet kræve langvarig forberedelse gennem skabelse af selv nok så små kommunistiske celler, gennem forstærket agitation, der ganske populært redegør for kommunisternes krav og belyser dem med de værste udslag af udbytning og undertrykkelse, gennem organisering af systematiske industriarbejderrejser ud på landet osv.

KOMMUNISTISK INTERNATIONALES 2. KONGRES 19. JULI-7. AUGUST 1920

Tale om den internationale situation og Kommunistisk Internationales hovedopgaver¹⁾ 19. juli 1920

Kammerater, tesoerne angående Kommunistisk Internationales hovedopgaver²⁾ er trykt på alle sprog og frembyder i og for sig (især for de russiske kammerater) ikke noget nyt, da de for en stor del overfører nogle af vore revolutionære erfaringers grundtræk og vor revolutionære bevægelses lærdom til en hel række vestlige lande, til Vesteuropa. Derfor skal jeg i min tale, om end det bliver i korte træk, opholde mig noget mere ved første del af det emne, som er tildelt mig, nemlig den internationale situation. Det grundlæggende for hele den internationale situation, som den tager sig ud nu, er imperialismens økonomiske relationer. I løbet af hele det 20. århundrede har dette trin, kapitalismens nye, højeste og sidste trin, taget fast form. I véd selvfølgelig alle, at det mest karakteristiske og væsentlige træk ved imperialismen er, at kapitalen har nået en formidabel størrelse. Monopoler af gigantisk størrelse er trådt i den frie konkurrences sted. Undertiden er hele industrigrene blevet koncentreret i hænderne på et forsvindende lille antal kapitalister og overgået til sammenslutninger, karteller, syndikater og truste af ofte international karakter. Ikke bare i de enkelte lande, men over den ganske verden har hele industrigrene på denne måde vist sig at være erobret af monopolherrene, hvad finanser, ejendomsret og til dels produktion angår. På dette grundlag har et hidtil uanet herredømme kunnet udvikle sig gennem et forsvindende lille antal storbanker, finansfyrster og finansmagnater, som i reali-

teten har gjort selv de frieste republikker til finansmonarkier. Før krigen blev dette erkendt af skribenter, der langt fra var revolutionære, f.eks. Lysis i Frankrig.

Denne håndfuld kapitalisters herredømme nåede sin fulde udvikling, da hele jordkloden var blevet opdelt, ikke kun i den forstand, at storkapitalisterne havde erobret de forskellige råstofkilder og produktionsmidler, men også i den forstand, at den foreløbige opdeling af kolonierne var fuldbyrdet. For godt og vel 40 år siden blev befolkningstallet i de kolonier, som var underlagt de seks kapitalistiske stormagter opgjort til lidt over en kvart milliard. Før krigen i 1914 regnede man allerede med en kolonibefolkning på 600 millioner, og hvis man hertil føjer lande som Persien, Tyrkiet og Kina, der allerede dengang var en slags halvkolonier, får vi i runde tal en befolkning på en milliard, som gennem kolonial afhængighed blev undertrykt af de rigeste, frieste og mest civiliserede lande. Og I véd, at ud over den direkte statslige og juridiske afhængighed indebærer den koloniale afhængighed en lang række finansielle og økonomiske afhængighedsforhold foruden en lang række krige, der ikke blev regnet for krige, fordi de ofte resulterede i rene blodbad, når de europæiske og amerikanske imperialisttropper, udrustet med hypermoderne udryddelsesvåben, udslettede de ubevæbnede og forsvarsløse indbyggere i kolonilandene.

Den første imperialistiske krig 1914-1918 var en uundgåelig følge af denne opdeling af Jorden, af dette kapitalistiske monopolherredømme og denne almægtighed hos et forsvindende lille antal storbanker — to, tre, fire eller højst fem pr. stat. Denne krig blev ført om en nyopdeling af hele verden. Krigen blev ført om, hvilken lille bitte stormagtsgruppe — den engelske eller den tyske — der skulle opnå mulighed for og ret til at plyndre, kvæle og udbytte resten af Jorden. I véd, hvordan krigen afgjorde dette spørgsmål til den engelske gruppes fordel. Denne krig er resulteret i, at vi nu står over for en langt voldsommere tilspidsning af alle kapitalistiske modsigelser. Med ét slag kastede krigen cirka en kvart milliard af Jordens indbyggere ud i en situation, der er ensbetydende med kolonial afhængighed. Det skete for Rusland med dets knap 130 millioner, og det skete for Østrig-Ungarn, Tyskland og Bulgarien, som tilsammen har mindst 120 millioner. En befolkning på en kvart milliard, i lande,

som for nogles vedkommende, f.eks. Tyskland, tilhører de mest fremskredne, de mest oplyste, kulturelt udviklede og teknisk højtstående lande. Gennem Versailles-traktaten påtvang krigen dem sådanne betingelser, at højtudviklede nationer havnede i en tilstand af kolonial afhængighed, armod, sult og retsløshed. Traktaten binder dem i generationer ud i fremtiden og bringer dem i en situation, som intet civiliseret folk nogen sinde har oplevet. Efter krigen er verdensbilledet følgende: en befolkning på mindst *en og en kvart milliard* er med ét slag blevet underkastet koloniåget og udsat for udbytning af en kapitalisme, der pralede med sin fredsvilje, og som for små halvtreds år siden havde en vis ret til at prale med den, så længe Jordan ikke var delt op, så længe monopolerne ikke var herskende og så længe kapitalismen kunne udvikle sig relativt fredeligt uden kolossale militære konflikter.

Efter denne »fredelige« epoke oplever vi nu en uhyrlig skærpelse af undertrykkelsen, vi er vidne til en ny kolonial og militær undertrykkelse, som er endnu værre end tidligere. Versailles-traktaten har bragt både Tyskland og resten af de besejrede stater i en situation, hvor deres økonomiske eksistens bliver materielt umulig, i en situation af total retsløshed og ydmygelse.

Hvor mange nationer har udnyttet dette? For at svare på spørgsmålet må vi erindre os, at de Forenede Stater, det eneste land, der har haft entydig fordel af krigen, og som forvandlede sig fra et stærkt forgældet land til et land, som alle nu er i gæld til, har et indbyggertal på højst 100 millioner. Japan, som vandt en hel del ved at holde sig uden for den europæisk-amerikanske konflikt og slå en klo i det enorme asiatiske fastland, tæller en befolkning på 50 millioner. England, som næst efter disse lande vandt mest, er tæt ved de 50 millioner. Hvis vi dertil lægger de neutrale stater, der spandt guld i krigsårene, og deres meget beskedne indbyggertal, så får vi en kvart milliard i runde tal.

Dette er altså i store træk det billede af verden, som den tager sig ud efter den imperialistiske krig: én og en kvart milliard mennesker i undertrykte kolonier — lande, der som Persien, Tyrkiet og Kina ugenert deles, og lande, der blev besejret og kastet ud i en kolonitilstand. Mindre end en kvart milliard mennesker tælles i de lande, som slap helskindet igennem i deres gamle tilstand, men som

alle er havnet i en økonomisk afhængighed af Amerika, og alle var de under krigen i militær afhængighed, for krigen omfattede hele verden; i praksis tillod den ikke en eneste stat at forholde sig neutral. Sluttelig har vi mindre end en kvart milliard mennesker i lande, hvor det selvsagt kun er lederkliquen, kun er kapitalisterne, som har haft fordel af Jordens opdeling. Sammenlagt omkring 1% milliard, som udgør hele Jordens befolkning. Jeg ville blot minde jer om dette verdensbillede, eftersom alle kapitalismens og imperialismens grundlæggende modsigelser, der fører til revolution, og alle grundlæggende modsigelser inden for arbejderbevægelsen, som har afstedkommet den mest forbitrede strid med II Internationale, som kammerat formanden talte om — alt dette hænger sammen med opdelingen af Jordens befolkning.

Disse tal illustrerer selvfølgelig kun det økonomiske verdensbillede omtrentligt, i grove træk. Det siger sig selv kammerater, at finanskapitalens og de kapitalistiske monopolvers udbytning mangedobles på grundlag af en sådan opdeling.

Det er ikke kun koloniale, besejrede lande, som havner i et afhængighedsforhold. Også inden for hvert enkelt sejrherreland har der udviklet sig endnu skarpere modsigelser, alle kapitalistiske modsigelser er skærpet. Jeg skal i korte træk påvise dette med et par eksempler.

Tag statsgælden. Vi véd, at de vigtigste europæiske landes gæld mindst er syvdoblet fra 1914 til 1920. Jeg vil anføre endnu en økonomisk kilde, som får særlig stor betydning, nemlig Keynes, en engelsk diplomat og forfatter til bogen *Freden Og Dens Økonomiske Følger*. På sin regerings vegne deltog Keynes i fredsforhandlingerne i Versailles. Fra et rent borgerligt standpunkt observerede han direkte, hvad der gik for sig, studerede sagen i detaljer, skridt for skridt, og deltog selv som økonom i møderne. Han nåede frem til konklusioner, der er stærkere, mere anskuelige og mere manende end nogen kommunistisk revolutionær kunne gøre det. Disse konklusioner fremsættes nemlig af en udtalt borgerlig mand, en hensynsløs modstander af bolsjevismen, som han, denne engelske spidsborger, forestiller sig i en forvrænget, vild og dyrisk form. Keynes' konklusioner var, at Versailles-freden ville føre til Europas og hele verdens bankerot. Keynes trådte tilbage, slyngede sin bog i hovedet på regeringen og

sagde: »Det, I gør, er vanvid.« Jeg skal her anføre hans tal, der i korthed går ud på følgende.

Hvordan har gældsforholdet mellem stormagterne udviklet sig? Jeg omregner pund sterling til guldrubler i forholdet ti guldrubler til et pund sterling. Og se, hvad det resulterer i: de Forenede Stater har 19 milliarder i aktiver og nul i passiver. Før krigen var USA i gæld til England. I sin tale på Tysklands kommunistiske Partis seneste kongres, den 14. april 1920, pegede kammerat Levi med rette på, at der nu kun er to magter, som optræder selvstændigt i verden, nemlig England og Amerika. Hvad den finansielle situation angår, er det kun Amerika, som har vist sig at være helt selvstændigt. Før krigen var det skyldner, nu er det kreditor. Alle andre verdensmagter er forgældede. England er havnet i en situation, hvor dets aktiver nu udgør 17 milliarder og passiver 8 milliarder; det halve af landet skyldes væk. I Englands aktiver indgår tilmed de 6 milliarder, som Rusland skylder det. Gælden omfatter bl.a. de militære ressourcer, Rusland indførte under krigen. Da Krasin for nylig som repræsentant for den sovjetrussiske regering havde lejlighed til at tale med Lloyd George om gældsforhandlinger, gjorde han det lysende klart for de lærde, politikerne og den engelske regerings ledere, at hvis de regnede med at få gælden indfriet, så var de på vildspor. Dette vildspor havde den engelske diplomat Keynes allerede afsløret.

Det drejer sig selvfølgelig ikke om, overhovedet ikke om, at den revolutionære russiske regering ikke vil betale gælden. Ingen som helst regering ville kunne betale, for så vidt som denne gæld er en ågerfordring på noget, der allerede er betalt 20 gange. Denne borgelige økonom Keynes, der ikke sympatiserer spor med den revolutionære russiske bevægelse, siger: »Det er klart, at man ikke kan regne med denne gæld.«

For Frankrigs vedkommende anfører Keynes disse tal: dets aktiver beløber sig til tre og en halv milliard og passiverne til — ti og en halv! Og dét om et land, som franskmændene sagde var hele verdens ågerkarl, fordi det havde kolossale »opsparinger«, fordi dets koloniale og finansielle røverier indbragte det en gigantisk kapital, som til lod det at låne milliarder og atter milliarder ud, bl.a. til Rusland. Denne långivning gav formidable indtægter. Men trods dette og trods sejren er Frankrig nu i gæld.

En borgerlig amerikansk kilde, der citeres af en kommunistisk kammerat, Braun, i dennes bog *Hvem Skal Betale Krigsgælden?* (Leipzig, 1920), anslår gælden i forhold til nationalformuen således: i sejrherrelandene England og Frankrig udgør gælden over 50 procent af den samlede nationalformue. I Italien opgøres den til 60-70 procent og i Rusland til 90, men som I ved, tænker vi ikke meget på denne gæld, for vi havde fulgt Keynes' fortræffelige råd, allerede inden hans bog udkom — og annulleret al gæld. (*Klapsalver.*)

I samme forbindelse åbenbarer Keynes dog en almindelig borgerlig særhed. Når han anbefaler at annullere al gæld, siger han, at Frankrig selvfølgelig kun vil vinde derved og England selvfølgelig ikke tabe ret meget, for Rusland kan man alligevel ikke presse noget ud af; Amerika vil tabe en bunke, men Keynes gør regning på amerikansk »storsind«! Hvad dét angår, har vi en helt anden opfattelse end Keynes og andre småborgerlige pacifister. Vi tror, de må vente sig noget andet og arbejde i en noget anden retning med hensyn til annullering af gælden, i stedet for at gøre regning på »storsind« hos d'herrer kapitalister.

Disse yderst kortfattede tal viser, at også for sejrherrelandene har den imperialistiske krig skabt en umulig situation. Det fremgår ikke mindst af det enorme misforhold mellem arbejds løn og prisstigninger. Det Øverste Økonomiske Råd, en institution som forsvare den borgerlige orden i hele verden mod den omsiggribende revolution, vedtog den 8. marts i år en resolution, der munder ud i en opfordring til ro og orden, flid og sparsommelighed, naturligvis under forudsætning af, at arbejderne forbliver kapitalens slaver. Dette Øverste Økonomiske Råd, som er Ententens³⁾ organ, organ for alverdens kapitalister, gør resultatet op på denne måde.

I Amerikas Forenede Stater er varepriserne steget med gennemsnitligt 120 procent, mens arbejds lønnen kun er vokset med 100 procent. I England ligger stigningen i priserne på 170 procent og i arbejds lønnen på 130 procent. I Frankrig er priserne steget med 300 procent, arbejds lønnen med 200 procent. I Japan er priserne nu 130 procent højere, arbejds lønnen 60 procent. (Jeg har sammenholdt tallene i kammerat Brauns brochure og tallene fra det Øverste Økonomiske Råd i Times⁴⁾ af 10. marts 1920.)

Det er klart, at arbejdernes harme, de revolutionære stemninger og ideer og de spontane masseaktioner under de vilkår uundgåeligt vil gribe om sig. Arbejdernes situation bliver jo utålelig. Arbejderne indser af egen erfaring, at kapitalisterne har tjent fedt på krigen og nu vælter udgifter og gæld over på arbejdernes skuldre. Vi modtog for nylig et telegram om, at Amerika vil ekspedere yderligere 500 kommunister over til os i Rusland for at slippe af med »skadelige agitatorer«.

Om så Amerika ekspederede ikke 500, men hele 500.000 russiske, amerikanske, japanske og franske »agitatorer« over til os, ville det ikke ændre noget, for dette misforhold mellem priser og løn kan de alligevel ikke stille noget op mod. Det kan de ikke, fordi den »hellige« ejendomsret hos dem står under strengeste beskyttelse. Dette bør man ikke glemme, for udbytternes privatejendomsret er kun afskaffet i Rusland. Dette misforhold mellem priser og løn kan kapitalisterne ikke stille noget op mod, men arbejderne kan ikke leve af den gamle arbejds løn. Ingen af de gamle metoder kan gøre noget ved denne pestilens. Ingen isolerede strejker, ingen parlamentarisk kamp og ingen afstemning kan udrette noget, for »privatejendommen er hellig« og kapitalisterne har samlet en gæld så stor, at hele verden nu er lænket til en håndfuld mennesker. Alt imens bliver arbejdernes levevilkår mere og mere uudholdelige. Der findes ingen anden udvej end at afskaffe udbytternes »private ejendom«.

I sin pjece England Og Verdensrevolutionen, som vort blad Vestnik Narodnogo Kommissariata Inostrannykh Del⁵⁾ har bragt værdifulde uddrag af i februar 1920, påviser kammerat Lapinskij, at eksportpriserne på kul i England er blevet dobbelt så høje, som de officielle industrikredse havde regnet med.

I Lancashire er det kommet så vidt, at aktiekursernes stigning nu ligger på 400 procent. Bankernes indtjening udgør mindst 40-50 procent, og så skal det endda ikke glemmes, at alle bankchefer forstår at manipulere med størrelsen af bankens indtjening ved at skjule hovedparten, således at det ikke længere kaldes indtjening, men tilsløres som gratialer, tantiemer o.lign. Indiskutable økonomiske kendsgerninger viser således også her, at en håndfuld menneskers rigdom er vokset til det usandsynlige, og at deres uhørte luksus overskrider alle grænser, alt

imens arbejderklassens nød stadig forværres. Navnlig bør man notere sig yderligere ét forhold, som kammerat Levi har fremhævet særdeles rammende i sit føromtalte indlæg, nemlig forandringen af pengenes værdi. Alle vegne er pengene blevet værdiforringet som følge af gæld, seddeludstedelse osv. Samme borgerlige kilde, jeg før henviste til, nemlig det Øverste Økonomiske Råds erklæringer af 8. marts 1920, anslår, at pengenes værdi i England er faldet med rundt regnet en tredjedel i forhold til dollaren, i Frankrig og Italien med to tredjedele og i Tyskland med 96 procent.

Dette forhold viser os, at den kapitalistiske verdensøkonomi »maskineri« er ved at gå i fuldstændig opløsning. De handelsforbindelser, som råstofttilførsel og vareafsætning betjener sig af under kapitalismen, har ingen mulighed for at fortsætte; det har de ikke, fordi en hel række lande nu er underlagt ét land — i kraft af pengenes forandrede værdi. Ikke et eneste nok så rigt land har mulighed for at eksistere og at drive handel, fordi det ikke kan afsætte sine produkter og ikke kan få råvarer.

Resultatet er, at selv samme Amerika, det rigeste land, som samtlige lande er underlagt, ikke kan købe og ikke kan sælge. Og samme Keynes, der som ingen anden kender Versailles-forhandlingerne, har måttet erkende denne umulighed, trods hans faste vilje til at forsvare kapitalismen og trods alt hans had til bolsjevismen. For øvrigt tror jeg ikke, at noget kommunistisk eller overhovedet revolutionært opråb i styrke kan måle sig med de sider hos Keynes, hvor han beskriver Wilson og »wilsonismen« i praksis. Wilson var en afgud for spidsborgere og pacifister som Keynes og en række af heltene fra II Internationale (ja, selv fra Iiy₂ Internationale ⁶)), der tilbad de »14 punkter« ⁷) og oven i købet skrev »lærde« bøger om Wilson-politikens rødde, i håb om, at Wilson kunne redde den »sociale fred«, forlige udbytterne og de udbyttede og iværksætte sociale reformer. Keynes afslørede med al tydelighed, at Wilson var en nar, og alle disse illusioner gik op i røg ved den allerførste berøring med kapitalens saglig-faglige kræmmerpolitik repræsenteret ved d'herer Clemenceau og Lloyd George. Arbejdermasserne indser stadig klarere ud fra deres egne livserfaringer, og de lærde pedanter ville alene ud fra Keynes' bog kunne se, at »rødderne« til Wilsons politik er ren og skær præsteidioti,

småborgerligt frasemageri og total mangel på evne til at begribe klassernes kamp.

I kraft af dette vil der fuldkommen uundgåeligt og naturligt melde sig to betingelser, to fundamentale situationer. På den ene side er massernes nød og forarmelse vokset til det uhorste, i særdeleshed for en og en kvart milliard mennesker, dvs. 70 procent af Jordens befolkning. Det er koloniale og afhængige lande med en juridisk retsløs befolkning, lande som er »stillet under« finansrøveres mandat. Desuden er de besejrede landes slaveri blevet befæstet gennem Versailles-traktaten og de hemmelige traktater, der er indgået mod Rusland, og som sandt at sige undertiden er lige så meget værd som de stykker papir, hvorpå der står, at vi skylder så og så mange milliarder. Vi står over for det første tilfælde i verdenshistorien, hvor røveri, slaveri, afhængighed, elendighed og sult er blevet juridisk påtvunget en og en kvart milliard mennesker.

På den anden side er arbejderne i hvert eneste kreditorland havnet i en utålelig situation. Krigen har medført en skærpelse uden lige af alle kapitalistiske modsigelser. Heri ligger kilden til den dybtgående revolutionære gæring, der breder sig, for under krigen var menneskene underkastet militær disciplin, de måtte risikere livet, ellers blev de øjeblikkelig stillet for en krigsret. Krigsforholdene gav ingen mulighed for at se nærmere på den økonomiske virkelighed. Forfattere, digtere, præster og hele pressen bestilte ikke andet end at forherlige krigen. Nu hvor krigen er slut, begynder afsløringerne. Den tyske imperialisme og dens Brest-fred er afsløret. Det samme er Versailles-freden, som skulle have været en sejr for imperialismen, men blev dens nederlag. Keynes' eksempel viser os blandt andet, hvordan titusinder, ja hundredtusinder af mennesker fra småborgerkabet, blandt de intellektuelle, blandt bare nogenlunde udviklede og oplyste folk i Europa og Amerika burde være slået ind på samme vej som Keynes, der trådte tilbage og slyngede sin bog i hovedet på regeringen, som en afsløring af denne regering. Keynes var et eksempel på, hvad der sker og vil ske med tusinder og hundredtusinder af menneskers bevidsthed, når de indser, at al den snak om »krig for friheden« o.lign. var regelret bedrag, og at de, der blev rige på det, var ganske få personer, mens resten

forarmedes og endte i trældom. Den borgerlige Keynes siger jo, at for at redde deres eget liv, for at redde den engelske økonomi, må englænderne arbejde for en genoprettelse af frie handelsforbindelser mellem Tyskland og Rusland! På hvilken måde kan det da ske? Det kan ske ved at annullere al gæld, sådan som Keynes foreslår! Denne tanke er den lærde økonom Keynes ikke ene om at komme på. Den er millioner af mennesker ved at komme på, og de vil gøre det. Millioner af mennesker hører borgerlige økonomer sige, at den eneste udvej er at annullere gælden, men på den anden side — »forbandet være bolsjevikkerne« (der har annulleret gælden) og lad os søge hjælp hos det amerikanske »storsind«!! Jeg synes, at man fra Kommunistisk Internationales kongres burde sende en takkeskrivelse til de økonomer, der agiterer for bolsjevismen på den måde.

Når massernes økonomiske situation er blevet uudholdelig, og når opløsningen blandt sejrherrelandenes lille bitte mindretal er begyndt og stadig griber om sig, som illustreret af Keynes, så står vi netop over for fremvæksten af to betingelser for verdensrevolutionen.

For øjnene af os danner der sig nu et mere fuldstændigt billede af hele verden. Vi véd, hvad det vil sige, når en og en kvart milliard mennesker er blevet afhængige af en håndfuld rigmænd og lever under umulige eksistensbetingelser. Da man på den anden side præsenterede folkene for folkeforbundspagten, ifølge hvilken Folkeforbundet proklamerer, at det standsede krigen og herefter ikke vil tillade nogen at bryde freden, da denne pagt — det sidste håb for alverdens arbejdende masser — trådte i kraft, blev det en kæmpesejr for os. Inden den trådte i kraft, sagde man, at et land som Tyskland måtte underkastes særlige betingelser, og når pagten blev klar, skulle vi bare se, hvor godt det hele ville blive. Da pagten så blev offentliggjort, måtte bolsjevismens argeste fjender tage afstand fra den! Da pagten begyndte af fungere, viste det sig, at man havde sat en lille gruppe af de rigeste lande »de Fire Store« — Clemenceau, Lloyd George, Orlando og Wilson — til at ordne de nye relationer! Da pagtens maskineri blev sat i bevægelse, førte det til fuld opløsning!

Det så vi i krigene mod Rusland. Det svage udpinte, nedkørte Rusland, det mest tilbagestående land, kæmper

mod alle andre nationer, mod en alliance af rige, mægtige magter, som behersker hele Jorden — og det går ud af krigen som sejrherre. Vi kunne ikke stille en bare nogenlunde jævnbyrdig hær op, men alligevel vandt vi sejr. Hvorfor? Fordi der ikke fandtes skygge af enhed mellem de andre, og fordi stormagterne modarbejder hinanden. Frankrig ønskede, at Rusland skulle betale sin gæld og udgøre en trussel mod Tyskland; England ønskede en deling af Rusland; England forsøgte at bemægtige sig Bakus olie og få en aftale i stand med stater i Ruslands udkanter. Imellem de officielle engelske dokumenter findes en bog, som på det mest omhyggelige opregner alle de stater (14 i alt), der for et halvt år siden, i december 1919, lovede at indtage Moskva og Petrograd. Det var disse stater, England byggede sin politik på og bevilgede millionlån til. Men nu er alle disse beregninger slået fejl og alle lån gået op i røg.

Det er den situation, Folkeforbundet har fremkaldt. Hver dag denne traktat eksisterer er den bedste agitation for bolsjevismen. For her demonstrerer de mægtigste tilhængere af den kapitalistiske »orden«, hvordan de spænder ben for hinanden i hver eneste sag. Japan, England, Amerika og Frankrig er gerådet i vildt slagsmål om delingen af Tyrkiet, Persien, Mesopotamien og Kina. Deres borgerlige presse er fuld af de mest rasende angreb og forbitrede udfald mod »kollegerne«, fordi de hugger byttet for snuden af én. Vi ser en fuldstændig opløsning foroven blandt denne lille bitte klike af stenrige lande. For en og en kvart milliard mennesker er det umuligt at leve i en sådan trældom, som den »fremskredne« og civiliserede kapitalisme helst så det, og det drejer sig dog om 70 procent af Jordens befolkning. Denne lille bitte klike af stenrige lande, England, Amerika og Japan (Japan havde mulighed for at udplyndre orientalske, asiatiske lande, men kan ikke opvise nogen selvstændig finansiel og militær styrke uden et andet lands støtte), disse to-tre lande er ude af stand til at bringe orden i de økonomiske forhold og styrer deres politik henimod et brud med Folkeforbundspartnerne og -kompagnonerne politik. Det er dét, verdenskrisen udspringer af. Disse økonomiske rødder til krisen er hovedårsagen til, at Kommunistisk Internationale gør så glimrende fremskridt.

Kammerater! Vi er nu nået til spørgsmålet om den

revolutionære krise som grundlaget for vor revolutionære virksomhed. Her bør man navnlig notere sig to udbredte fejltagelser. På den ene side fremstiller borgerlige økonomer denne krise som simpel »uro«, for nu at bruge et af englændernes udsøgte udtryk. På den anden side prøver nogle revolutionære undertiden at bevise, at der absolut ingen udvej er af krisen.

Det er en fejltagelse. Absolut udvejsløse situationer forekommer ikke. Bourgeoisiet opfører sig som en frækkere og frækkere røver, der har tabt hovedet; det begår dumhed på dumhed, tilspidser situationen og fremskyn-der sin egen undergang. Man kan imidlertid ikke »bevise«, at der absolut ikke er nogen mulighed for, at bourgeoisiet kan lulle et mindretal af udbyttede i søvn med småindrømmelser, eller at det kan kvæle en bevægelse eller opstand blandt dele af de undertrykte og udbyttede. At »bevise« noget på forhånd som værende »absolut« udvejsløst er tomt pedanteri eller jongleren med begreber og ord. Et virkeligt »bevis« i dette og lignende spørgsmål får man kun gennem praksis. Det borgerlige system verden over oplever den allerstørste revolutionære krise. Hvad det gælder om nu er, at de revolutionære partier gennem deres praksis »beviser«, at de har den fornødne bevidste orientering, organiserthed, forbindelse med de udbyttede masser, energi og kunnen til at udnytte denne krise til en fremgangsrig og sejrrig revolution.

Det er først og fremmest for at forberede dette »bevis«, at vi her er forsamlet til denne kongres i Kommunistisk Internationale.

Som eksempel på, i hvor høj grad opportunismen stadig dominerer blandt de partier, der ønsker at tilslutte sig III Internationale, og hvor fjernt visse partiers arbejde endnu er fra forberedelsen af den revolutionære klasse til udnyttelse af den revolutionære krise, vil jeg anføre lederen af det engelske Uafhængige Arbejderparti, Ramsay MacDonald. I sin bog *Parlamentet Og Revolutionen*, som netop omhandler de fundamentale spørgsmål, også vi nu er optaget af, beskriver MacDonald tingenes tilstand i omtrent samme ånd som borgerlige pacifister. Han erkender, at der er en revolutionær krise, at den revolutionære stemning er i vækst, at arbejdermasserne sympatiserer med sovjetmagten og proletariatets dikta-

tur (bemærk, at det drejer sig om England), og at proletarietets diktatur er bedre end det engelske bourgeois nuværende diktatur.

Men MacDonald er og bliver en helt igennem borgerlig pacifist og samarbejdspolitikker, en småborger, der drømmer om en regering uden klassesethørighed. MacDonald anerkender kun klassekampen som et »beskrivende faktum« i lighed med alle bourgeoisiets løgnhalse, sofister og pedanter. I tavshed forbigår MacDonald erfaringerne i Rusland med Kerenskij, mensjevikkerne og de socialrevolutionære og de tilsvarende erfaringer fra Ungarn, Tyskland osv., hvad angår dannelse af »demokratiske« regeringer, som angiveligt ikke er knyttet til klasser. Sit parti og de arbejdere, der er ramt af den ulykke at antage denne borgerlige person for socialist og denne spidsborger for fører, luller MacDonald i søvn med ordene: »Vi ved, at det (dvs. den revolutionære krise, den revolutionære gæring) vil gå over, at det hele vil ordne sig.« Krisen siges at være en uundgåelig følge af krigen, men efter krigen vil »det hele ordne sig«, omend måske ikke på en studs!

Sådan skriver en mand, der er leder af et parti, som vil tilslutte sig III Internationale. Vi har her en sjældent åbenhjertig og så meget mere værdifuld afsløring af, hvad der lige så ofte kan iagttages i topledelsen af det franske socialistparti og det tyske uafhængige socialdemokrati, nemlig ikke bare manglende evne til, men også manglende ønske om at udnytte den revolutionære krise i revolutionær forstand eller med andre ord, både manglende evne til og manglende ønske om på virkelig revolutionær måde at forberede partiet og klassen til proletarietets diktatur.

Dette er et grundlæggende onde hos utroligt mange partier, der nu er på vej ud af II Internationale. Det er også grunden til, at jeg i de teser, jeg har forelagt vor kongres, først og fremmest søger at give den mest muligt konkrete og præcise definition af de opgaver, som hører til *forberedelsen* til proletarietets diktatur.

Endnu et eksempel. Der er nyligt udkommet en ny bog mod bolsjevismen. I Europa og Amerika udgives der for tiden usædvanlig mange bøger af den slags, og jo flere bøger der udgives mod bolsjevismen, des stærkere og hurtigere vokser massernes sympati for den. Jeg sigter

til Otto Bauers bog Bolsjevisme Eller Socialdemokrati?. Her får tyskerne anskuelsesundervisning i mensjevisme, hvis skændige rolle i den russiske revolution arbejderne i alle lande udmærket har forstået. Otto Bauer har leveret en helt igennem mensjevnikisk pamflet, selv om han dog har skjult sin sympati for mensjevismen. I Europa og Amerika er det imidlertid nødvendigt nu at sprede nærmere kendskab til, hvad mensjevisme vil sige, for den er et stambegreb for alle pseudo-socialistiske, socialdemokratiske o.lign. bolsjevismefjendtlige retninger. For os russere ville det være en kedsommelig sag at beskrive for Europa, hvad mensjevisme vil sige. Det har Otto Bauer faktisk gjort i sin bog, og vi siger på forhånd tak til de borgerlige og opportunistiske forlæggere, som vil oversætte og udgive den på de forskellige sprog. Bauers bog vil være et nyttigt, om end noget særpræget supplement til lærebøgerne i kommunisme. Tag et hvilket som helst afsnit hos Otto Bauer, et hvilket som helst argument, og påvis mensjevismen i det og rødderne til de standpunkter, der fører til en bestemt handlemåde hos socialismens forrædere, hos vennerne af Kerenskij, Scheidemann m.fl., det er den »eksamensopgave«, som med udbytte og godt resultat kan stilles til kontrol af, om man har forstået, hvad kommunismen vil sige. Hvis man ikke kan løse denne opgave, er man endnu ikke kommunist og må hellere lade være med at gå ind i det kommunistiske parti. (*Bifald.*)

På uovertruffen vis har Otto Bauer fremlagt hele essensen af verdensopportunismen i én enkelt sætning, og hvis det var os, der bestemte i Wien, så skulle vi rejse ham et monument, mens han endnu lever. Voldsanvendelse i klassekampen i de moderne demokratier ville — citat O. Bauer — være »vold mod sociale magtfaktorer«.

I finder velsagtens, at det lyder underligt og uforståeligt? Her har I et skoleeksempel på, hvad man har lavet marxismen om til, hvilken plathed og hvilket forsvar for udbytterne man *kan* lave selve den revolutionære teori om til. Blot man har den tyske variant af spidsborgerlighed, har man straks en »teori« gående ud på, at »de sociale magtfaktorer« er: antal, organisation, placering i produktions- og fordelingsprocessen, aktivitet og uddannelse. Hvis daglejeren på landet og arbejderne i byen over revolutionær vold mod godsejeren og kapitalisten,

er det aldeles ikke proletariatets diktatur, det er aldeles ikke vold mod folkets udbyttere og undertrykkere. Slet ikke. Det er »vold mod sociale magtfaktorer«.

Måske lød mit eksempel lidt humoristisk. Men den moderne opportunistes natur er nu engang sådan, at dens bekæmpelse af bolsjevismen går over i det humoristiske. For Europa og Amerika er det den nyttigste, den mest aktuelle sag at inddrage arbejderklassen og alle dens tænkende medlemmer i kampen mellem den internationale mensjevisme (folk som MacDonald, O. Bauer o.a.) og bolsjevismen.

Her er det, vi må rejse spørgsmålet om, hvordan disse retningers stabilitet i Europa kan forklares, og hvorfor opportunisten i Vesteuropa er stærkere end her hos os. Svaret er, at de fremskredne lande har skabt og stadig skaber deres kultur i kraft af muligheden for at leve på en milliard undertrykte menneskers bekostning. Svaret er, at kapitalisterne i disse lande indkasserer meget ud over det, de opnår i profit ved at plyndre deres eget lands arbejdere.

Før krigen blev de tre rigeste lande, England, Frankrig og Tyskland, anslået til at have indtægter på 8-10 milliarder franc alene fra kapitaleksporten til udlandet, øvrige indtægter ikke medregnet.

Det er klart, at man af dette pæne beløb kan spendere f.eks. en halv milliard på almisser og alskens bestikkelse til arbejderlederne, til arbejderaristokratiet. Det hele munder nemlig ud i bestikkelse. Og det gøres på tusinder af måder: ved at højne kulturen i de største centre, oprette læreanstalter, skabe tusindvis af gode stillinger til kooperationsledere, fagforeningsledere og parlamentsledere. Dette forekommer overalt, hvor der findes moderne, civiliserede kapitalistiske relationer. Og disse milliardbeløb i ekstraprofitter udgør det økonomiske grundlag, som opportunisten i arbejderbevægelsen hviler på. I Amerika, England og Frankrig møder vi langt stærkere hårdnakkethed hos opportunistiske ledere, topfolk i arbejderklassen, arbejderaristokratiet; det er dem, der gør stærkest modstand mod den kommunistiske bevægelse. Derfor må vi også være forberedt på, at det bliver sværere at befri de europæiske og amerikanske arbejderpartier for denne sygdom, end det er her. Vi ved, at der siden grundlæggelsen af III Internationale er gjort

kolossale fremskridt i helbredelsen af denne sygdom, men vi er slet ikke endnu ved vejs ende: rensningen af arbejderpartierne, proletariatets revolutionære partier i hele verden, for borgerlig indflydelse og for opportunister i deres egne rækker er endnu langt fra afsluttet.

Jeg vil ikke komme ind på, hvordan vi konkret skal gøre dette. Det står i mine teser, som er blevet offentliggjort. Min opgave her er at pege på dette fænomens dybereliggende økonomiske rødder. Sygdommen er trukket i langdrag, helbredelsen har vist sig at tage længere tid, end optimisterne håbede. Opportunismen er vor hovedfjende. Opportunismen i arbejderbevægelsens øverste lag er ikke proletarisk, men borgerlig socialisme. I praksis er det bevist, at de af arbejderbevægelsens egne ledere, som tilhører den opportunistiske retning, er bedre til at forsvare bourgeoisiet end bourgeoisiets egne folk. Uden deres ledelse af arbejderne ville bourgeoisiet ikke klare skærene. Det bevises ikke kun i Rusland af Keren-skij-regimets historie, men også af den demokratiske republik Tyskland med dens socialdemokratiske regering i spidsen og af Albert Thomas' holdning til sin borgerlige regering. Det beviser lignende erfaringer i England og de Forenede Stater. Her har vi en hovedfjende for os, og denne fjende skal vi besejre. Vi skal forlade kongressen fast besluttet på at føre denne kamp til ende for alle partier. Det er en hovedopgave.

Sammenlignet med denne opgave bliver det en let opgave at rette de fejltagelser, som »venstre«-strømningen inden for kommunismen står for. I en lang række lande observerer vi en antiparlamentarisme, der ikke så meget bæres frem af personer af småborgerlig herkomst, som den holdes oppe af visse fremskredne proletariske grupper — af deres had til den gamle parlamentarisme, af deres berettigede, rigtige og nødvendige had til parlamentsmedlemmernes opførsel i England, i Frankrig, i Italien, i alle lande. Der må gives vejledning herom fra Kommunistisk Internationale, man må gøre kammeraterne nærmere bekendt med og fortrolige med de russiske erfaringer, med betydningen af et virkelig proletarisk politisk parti. Vort arbejde vil bestå i at få løst denne opgave. Kampen mod disse fejltagelser i den proletariske bevægelse og mod disse mangler vil blive tusind gange lettere end kampen mod det bourgeoisie, som i reformister-

nes skikkelse befinder sig i II Internationales gamle partier, og som udfører alt deres arbejde i en borgerlig og ikke en proletarisk ånd.

Kammerater, til slut vil jeg komme ind på endnu en side af sagen. Kammerat formanden har her sagt, at kongressen fortjener at blive kaldt en verdenskongres. Jeg synes især han har ret, fordi vi her er sammen med adskillige repræsentanter for den revolutionære bevægelse i koloniale, tilbagestående lande. Dette er kun en svag begyndelse, men allerede det, at den er gjort, er betydningsfuldt. Mellem de revolutionære proletarer i fremskredne, kapitalistiske lande, de revolutionære masser i lande, hvor der ikke eller næsten ikke findes noget proletariat, og de undertrykte masser i Østens kolonilande sker der en samling på denne kongres. Det afhænger af os at få befæstet denne samling — og jeg er sikker på, at vi kan gøre det. Verdensimperialismen må falde, når de udbyttede og undertrykte arbejdere løber revolutionær storm i de enkelte lande, besejrer spidsborgerlige elementers modstand og den indflydelse, som arbejderaristokratiets lille lederklike kan øve, og forener sig til revolutionær storm med hundreder af millioner af mennesker, som hidtil har stået uden for historien og blot er blevet anset for dens objekt.

Den imperialistiske krig har hjulpet revolutionen. Fra kolonier, efterblevne lande og afkroge hentede bourgeoisie soldater frem til deltagelse i den imperialistiske krig. Det engelske bourgeoisie bildte soldaterne fra Indien ind, at det var de indiske bønders sag at forsvare Storbritannien mod Tyskland; det franske bourgeoisie bildte soldater fra de franske kolonier ind, at det var de mørklødedes sag at forsvare Frankrig. De lærte dem våbenbrug. Dette er en overordentlig nyttig kunnen, som vi på det varmeste skulle takke bourgeoisie for, takke på alle de russiske arbejderes og bønders vegne og på hele den russiske Røde Hærs vegne i særdeleshed. Den imperialistiske krig drog de afhængige nationer ind i verdenshistorien. Og en af de vigtigste opgaver for os nu er at tænke over, hvordan man lægger grundstenen til organisationen af sovjetbevægelse i de ifølge kapitalistiske lande. Det er muligt at danne sovjetter dér; det vil ikke blive arbejder-, men bondesovjetter eller det arbejdende folks sovjetter.

Det vil kræve meget arbejde, fejltagelser vil være uundgåelige, og mange vanskeligheder vil dukke op på denne vej. Anden kongres' hovedopgave er at udforme eller skitsere de praktiske grundprincipper, således at det uorganiserede arbejde, som hidtil er gjort blandt hundreder af millioner af mennesker, kommer til at ske organiseret, samlet og systematisk.

Godt et år efter Kommunistisk Internationales første kongres står vi som sejrherre over for II Internationale. Sovjetideerne er ikke længere forbeholdt arbejderne i de civiliserede lande, ikke kun de kender og forstår disse ideer; arbejderne i alle lande lærer ad de kloge hoveder, hvoraf en hel del kalder sig socialister og belæst eller halvbelæst gør sig klog på sovjet-»systemet«, som de systematiserende tyskere ynder at udtrykke sig, eller sovjet-»ideen«, som de engelske »lavs«-socialister⁸⁾ kalder det. Disse betragtninger over sovjet-»systemet« og »ideen« er ofte med til at spærre for arbejderens udsyn og tanker. Men arbejderne vil feje denne pedantiske snak til side og gribe det våben, sovjetterne giver dem. Forståelsen af sovjetternes rolle og betydning har nu også bredt sig til landene i Østen.

I hele Østen, over hele Asien, blandt alle koloniale folk er begyndelsen gjort til en sovjetbevægelse. Den tese, at den udbyttede må rejse sig mod udbytteren og skabe sine egne sovjetter, er ikke særlig indviklet. Efter vore erfaringer, efter to og et halvt års sovjetrepublik i Rusland, efter den første kongres i Kommunistisk Internationale er den ved at blive forståelig for masser, som over hele verden tæller hundreder af millioner af mennesker, der undertrykkes af udbytterne; og selv om vi nu i Rusland ofte er tvunget til at lave kompromis'er og afvente tidens fylde, fordi vi er svagere end de internationale imperialister, så ved vi samtidig, at det er en befolkningsmasse på en og en kvart milliard, hvis interesser vi forsvarer. Vi hæmmes stadig af de spærringer, de fordomme og den uvidenhed, som for hver time trænges tilbage i historien, men jo længere tid der går, jo mere repræsenterer og forsvarer vi i praksis disse 70 procent af Jordens befolkning, denne masse af arbejdende og udbyttede. Det er med stolthed vi kan sige: på den første kongres var vi egentlig kun propagandister, vi tilkastede blot hele verdens proletariat de grundlæggende ideer, vi opfordrede dem blot til

at gå i kamp, vi spurgte blot, hvor de mennesker er, som kan følge denne vej. Nu er det fremskredne proletariat på vor side overalt. Overalt findes en proletarisk hær, skønt den undertiden er dårligt organiseret og kræver reorganisering. Hvis vore internationale kammerater nu hjælper os med at organisere én samlet hær, vil ingen fejlslag kunne hindre os i at gøre det arbejde vi skal gøre. Dette arbejde er den proletariske verdensrevolutions sag — skabelsen af en verdensomspændende sovjetrepublik. (*Langvarigt bifald.*)

Beretning fra kommissionen for nationale og koloniale spørgsmål 26. juli⁹)

Kammerater. Jeg skal blot indskrænke mig til en kort indledning, hvorefter kammerat Maring, der var sekretær i vor kommission, detaljeret vil redegøre for de ændringer, vi har foretaget i tesoerne. Efter ham vil kammerat Roy få ordet til de supplerende teser, han har udarbejdet. Vor kommission har enstemmigt vedtaget såvel de oprindelige teser¹⁰) med ændringer som de supplerende teser. Vi er således nået til fuld enighed i alle de vigtigste spørgsmål. Og nu blot et par korte bemærkninger.

For det første. Hvad er den vigtigste og gundlæggende idé i vore teser? Det er forskellen mellem undertrykte og undertrykkende nationer. Vi fremhæver denne forskel — i modsætning til II Internationale og det borgerlige demokrati. I imperialismens epoke er det for proletariatet og Kommunistisk Internationale særlig vigtigt at konstatere de konkrete økonomiske kendsgerninger og tage udgangspunkt i den konkrete virkeligheds fænomener og ikke i abstrakte teser, når det gælder løsningen af alle koloniale og nationale spørgsmål.

Et af imperialismens karakteristiske træk består i, at hele verden nu, som vi ser, opdeles i et stort antal undertrykte nationer og et forsvindende lille antal undertrykkende nationer, der råder over kolossale rigdomme og en stærk militær magt. Det vældige flertal af Jordens befolkning, over en milliard, efter al sandsynlighed en og en kvart milliard, hvis vi anslår hele Jordens befolkning til en og trekvart milliard, dvs. 70 procent af Jordens befolkning, tilhører de undertrykte nationer, der enten befinder

sig i direkte kolonial afhængighed eller er halvkoloniale stater som for eksempel Persien, Tyrkiet og Kina eller er blevet slået af en imperialistisk stormagts hær og gennem fredstraktater gjort stærkt afhængig af den. Denne forskel, dvs. nationernes opdeling i undertrykte og undertrykkere, er den gennemgående idé i alle teserne, ikke kun i de første, som blev underskrevet af mig og tidligere er offentliggjort, men også i kammerat Roys teser. Disse sidste er hovedsagelig skrevet med henblik på situationen i Indien og for andre store asiatiske nationer, der undertrykkes af England, og heri ligger deres meget store betydning for os.

Den anden grundtanke i vore teser går ud på, at nationernes indbyrdes relationer og hele det internationale system af stater i den nuværende verdenssituation, efter den imperialistiske krig, bestemmes af den lille gruppe imperialistiske nationers kamp mod sovjetbevægelsen og sovjetstaterne med Sovjetrusland i spidsen. Hvis vi overser dette, vil vi ikke kunne stille et eneste nationalt eller kolonialt spørgsmål rigtigt, om så det drejede sig om verdens fjerneste afkrog. Kun fra denne synsvinkel kan de kommunistiske partier i såvel civiliserede som tilbagestående lande stille og besvare politiske spørgsmål rigtigt.

For det tredje ville jeg især fremhæve spørgsmålet om den borgerlig-demokratiske bevægelse i de tilbagestående lande. Netop dette spørgsmål har afstedkommet visse meningsforskelle. Vi har diskuteret, hvorvidt det var principielt og teoretisk rigtigt at erklære, at Kommunistisk Internationale og de kommunistiske partier burde støtte borgerlig-demokratiske bevægelser i de tilbagestående lande, eller ej. Resultatet af denne diskussion blev, at vi enstemmigt besluttede at tale om den national-revolutionære bevægelse i stedet for den borgerlig-demokratiske. Der hersker ingen som helst tvivl om, at enhver national bevægelse kun kan være borgerlig-demokratisk, idet hovedmassen af befolkningen i de tilbagestående lande udgøres af bønderne, og bondemassen repræsenterer borgerligt kapitalistiske relationer. Det ville være utopi, om man troede, at proletariske partier — hvis de overhovedet kan opstå i sådanne lande — ville kunne gennemføre en kommunistisk taktik og en kommunistisk politik i disse tilbagestående lande uden at have bestemte relatio-

ner til bondebevægelsen og uden at støtte den i gerning. Men der blev rejst den indvending i kommissionen, at hvis vi begynder at snakke om den borgerlig-demokratiske bevægelse, så udvisker vi enhver forskel mellem den reformistiske og den revolutionære bevægelse. Hertil kommer, at denne forskel i den senere tid er dukket helt op til overfladen i de tilbagestående og koloniale lande, thi det imperialistiske bourgeoisie gør sit yderste, for at den reformistiske bevægelse skal vinde indpas også blandt de undertrykte nationer. Mellem bourgeoisiet i de udbytende og de koloniale lande er der foregået en vis tilnærmelse, således at bourgeoisiet i de undertrykte lande meget ofte — ja, endda i de fleste tilfælde — måske nok støtter de nationale bevægelser, men dog samtidig bekæmper alle revolutionære bevægelser og revolutionære klasser i forståelse med, og det vil sige i fællesskab med, det imperialistiske bourgeoisie. Dette blev uigendriveligt bevist i kommissionen, og vi fandt, at det eneste rigtige var at tage denne forskel i betragtning og overalt erstatte udtrykket »borgerlig-demokratisk« med »national-revolutionært«. Meningen med denne ændring er, at vi som kommunister kun skal og vil støtte borgerlige frihedsbevægelser i kolonilandene i de tilfælde, hvor disse bevægelser virkelig er revolutionære, og hvor deres repræsentanter ikke vil hindre os i at opdrage og organisere bønderne og de brede udbyttede masser i en revolutionær ånd. Hvis disse betingelser derimod ikke er til stede, må kommunisterne i disse lande bekæmpe det reformistiske bourgeoisie, som også heltene fra II Internationale tilhører. Der findes allerede reformistiske partier i kolonilandene, og deres repræsentanter kalder sig undertiden socialdemokrater og socialister. Den nævnte skelnen er nu gennemført i alle teser, og jeg tror, at vort standpunkt takket være dette er blevet betydeligt mere præcist formuleret.

Herefter vil jeg også gerne gøre en bemærkning om bondesovjetterne. De russiske kommunisters arbejde i de tidligere tsaristiske kolonier, i så tilbagestående lande som Turkestan o.lign., har stillet os over for spørgsmålet om, hvordan den kommunistiske taktik og politik skal anvendes under førkapitalistiske tilstande; disse landes vigtigste kendetegn er jo, at der stadig råder førkapitalistiske forhold, hvorfor der overhovedet ikke kan blive tale om nogen rent proletarisk bevægelse de steder. I disse

lande findes næsten intet industriproletariat. Alligevel har vi også der påtaget os og bør påtage os rollen som vejledere. Vort arbejde har vist os, at det er kolossale vanskeligheder, som skal overvindes i disse lande, men de praktiske resultater af vort arbejde har også vist, at det trods disse vanskeligheder er muligt at vække en stræben hos masserne til selvstændig politisk tænkning og selvstændig politisk handling, selv hvor der så godt som intet proletariat findes. Dette arbejde var sværere for os, end det bliver for kammeraterne i de vesteuropæiske lande, eftersom proletariatet i Rusland er overbebyrdet med statsligt arbejde. Det er helt klart, at bønder, der lever i halvfeudal afhængighed, glimrende kan tilegne sig sovjetorganiseringens idé og omsætte den i praksis. Det er ligeledes klart, at undertrykte masser, som ikke kun udbyttes af handelskapitalen, men også af feudalherrerne og feudalstaten, kan anvende dette våben, denne organisationstype, selv under disse forhold. Sovjetorganisationstanken er enkel og kan ikke blot anvendes på proletariske, men også på feudale og halvfeudale bondeforhold. På dette felt har vi endnu ingen erfaring af betydning, men debatterne i kommissionen, hvori deltog et par repræsentanter for kolonilande, viste fuldkommen uigenkendeligt, at Kommunistisk Internationales teser må påpege, at bondesovjetterne, de udbyttedes sovjetter, er et brugbart redskab ikke kun i kapitalistiske lande, men også i lande med førkapitalistiske forhold, og at det er en uomgængelig pligt for de kommunistiske partier og de elementer, som agter at danne kommunistiske partier, at propagandere for bondesovjetter, for de arbejdendes sovjetter, både i tilbagestående lande og i kolonier; så snart omstændighederne et sted tillader det, skal de ufortøvet gøre forsøg på at oprette det arbejdende folks sovjetter.

Her ligger der et meget interessant og vigtigt praktisk arbejdsområde for os. Foreløbig har vi ingen særlig store almene erfaringer i den henseende, men lidt efter lidt vil vi få mere materiale. Det er uden for enhver diskussion, at proletariatet i de fremskredne lande kan og må hjælpe de tilbagestående arbejdende masser, og at de tilbagestående lande vil kunne forlade deres nuværende udviklingsstadium, når sovjetrepublikkernes sejrige proletariat rækker disse masser hånden og bliver i stand til at yde dem støtte.

Dette spørgsmål afstedkom ret livlige debatter i kommissionen, ikke kun i forbindelse med de teser, jeg har underskrevet, men endnu mere i forbindelse med kammerat Roys teser, som han her vil forsvare, og som vi enstemmigt vedtog nogle ændringer til.

Problemstillingen var følgende: Kan vi betragte den påstand som rigtig, at det kapitalistiske udviklingstrin i samfundsøkonomien er uundgåeligt for de tilbagestående nationer, som er på vej mod friheden, og blandt hvilke en progressiv bevægelse begynder at gøre sig gældende efter krigen? Vi besvarede dette spørgsmål benægtende. Hvis det sejrriige revolutionære proletariat fører en systematisk propaganda blandt dem og sovjetregeringen kommer dem til hjælp med alle de midler, den råder over, vil det være forkert at antage, at de tilbagestående nationer uundgåeligt må passere det kapitalistiske udviklingsstadium. Det er ikke nok, at vi i alle kolonier og tilbagestående lande vil uddanne selvstændige kadrer af forkæmpere og partiorganisationer, ej heller er det nok, at vi ufortøvet iværksætter propaganda for at organisere bondesovjetter og søger at tilpasse dem til førkapitalistiske tilstande; Kommunistisk Internationale må også fastslå og teoretisk underbygge den tese, at de tilbagestående lande med hjælp fra de fremskredne landes proletariat kan gå over til sovjetsystemet og gennem bestemte udviklingstrin kan gå over til kommunismen — uden om det kapitalistiske udviklingsstadium.

Hvilke midler der kræves hertil kan ikke afgøres i forvejen. Det vil de praktiske erfaringer fortælle os. Men det er givet, at alle arbejdende masser selv blandt de mest afsides boende nationer har taget sovjetideen til sig, at disse organisationer, sovjetterne, må tilpasses den førkapitalistiske samfundsordens betingelser, og at det kommunistiske parti ufortøvet må begynde at arbejde i denne retning i hele verden.

Desuden ville jeg godt sige noget om betydningen af de kommunistiske partiers revolutionære arbejde i deres eget land og i særdeleshed i kolonilandene, især blandt de hærstyrker, som udbyttarnationerne bruger for at kue kolonibefolkningen.

Kammerat Quelch fra det Britiske Socialistiske Parti var inde på det i vor kommission. Han sagde, at den menige engelske arbejder ville betragte det som forræderi

at hjælpe de trælbundne nationer i deres oprør mod det engelske herredømme. Det passer, at arbejderaristokratiet i England og Amerika med hele dets jingoindstilling¹¹⁾ og chauvinisme udgør en enorm fare for socialismen og er II Internationales stærkeste bastion, og at vi her har at gøre med et uhørt forræderi begået af ledere og arbejdere, som tilhører denne borgerlige Internationale. Kolonispørgsmålet er også blevet behandlet i II Internationale. Basel-manifestet¹²⁾ har omtalt det fuldkommen klart. Partierne i II Internationale lovede at handle revolutionært, men nogen virkelig revolutionær indsats og hjælp til fordel for de udbyttede og undertrykte nationer i disses oprør mod undertrykkernationerne har vi ikke set fra partierne i II Internationale, og jeg formoder, at det samme gælder flertallet af de partier, der har forladt II Internationale og nu søger optagelse i III Internationale. Vi må råbe det ud for hele verden; det kan ikke gendrives. Vi vil få at se, om der gøres forsøg på at gendrive det.

Alle disse overvejelser har da også ligget til grund for vore resolutioner, som givetvis er alt for lange, men jeg tror alligevel, at de vil vise sig nyttige og vil fremme udviklingen og organiseringen af et virkeligt revolutionært arbejde i det nationale og koloniale spørgsmål, hvilket også er en hovedopgave for os.

*Talen er trykt første gang
den 5., 6. og 7. oktober 1920
i Pravda nr. 221, 222 og 223.*

UNGDOMSFORBUNDENES OPGAVER

Tale på Ruslands kommunistiske ungdomsforbunds 3. alrussiske kongres den 2. oktober 1920¹⁾

(Lenin blev modtaget af stormende bifald af kongressen). Kammerater, jeg vil gerne i dag tale lidt om, hvordan det kommunistiske ungdomsforbunds hovedopgaver er beskafne, og i forbindelse hermed om, hvordan ungdomsorganisationer i en socialistisk republik bør være.

Dette spørgsmål er der så meget mere grund til at dvæle ved, som man i en vis forstand kan sige, at den egentlige opgave, at skabe et kommunistisk samfund, netop vil tilfalde ungdommen. For det er klart, at det slægtled af arbejdsfolk, der er opdraget i det kapitalistiske samfund, i bedste fald vil formå at tilintetgøre grundlaget for den gamle kapitalistiske tilværelse, som byggede på udbytning. Dette slægtled vil i bedste fald kunne skabe et samfundssystem, der kan hjælpe proletariatet og de arbejdende klasser til at beholde magten og oprette et fast fundament, på hvilket der kun kan bygges af det slægtled, som tager arbejdet op under de nye betingelser, i den nye situation, hvor der ikke længere findes udbytterforhold mellem mennesker.

Og når jeg anlægger dette syn på ungdommens opgaver, må jeg sige, at ungdommens opgaver i almindelighed og de kommunistiske ungdomsforbunds og alle andre organisationers opgaver i særdeleshed kan udtrykkes kort sådan: opgaven består i at lære.

Det er jo kun »et kort udtryk«. Det giver endnu ikke noget svar på de vigtigste og væsentligste spørgsmål —

hvad skal man lære, og hvordan skal man lære? Her ligger det sådan, at omdannelsen af det gamle kapitalistiske samfund ikke kan forliges med de gamle metoder, når det gælder undervisning, opdragelse og uddannelse af de nye slægtled, som skal skabe det kommunistiske samfund. Ungdommens undervisning, opdragelse og uddannelse må gå ud fra det materiale, det gamle samfund har efterladt os. Vi kan kun opbygge kommunismen ud fra den sum viden, organisationer og institutioner, med det forråd af menneskelige kræfter og midler, som det gamle samfund har efterladt os. Kun ved en fundamental omdannelse af ungdommens undervisning, organisering og opdragelse vil vi kunne opnå, at den unge generations anstrengelser resulterer i skabelsen af et samfund, som ikke ligner det gamle, altså et kommunistisk samfund. Vi har således grund til at gå udførligt ind på, hvad vi skal lære ungdommen, og hvordan ungdommen skal lære, hvis den virkelig vil bære navnet kommunistisk ungdom med rette, og hvordan man skal forberede den således, at den formår at færdigbygge og fuldende det, vi har begyndt på.

Jeg skulle tro, at det første og mest naturlige svar er det, at ungdomsforbundet og overhovedet al ungdom, som ønsker at gå over til kommunismen, må lære kommunisme.

Men dette »at lære kommunisme« er for alment et svar. Hvad skal vi da gøre for at lære kommunisme? Hvad skal vi udvælge af den almene kundskabsmængde for at erhverve viden om kommunismen? Her står vi over for en hel række farer, som bestandig dukker op, så snart den opgave at lære kommunisme stilles urigtigt, eller når den opfattes for ensidigt.

Naturligvis får man i første øjeblik den tanke, at det at lære kommunisme betyder at tilegne sig den kundskabsmængde, der er nedlagt i kommunistiske lærebøger, brochurer og skrifter. Men en sådan definition af studiet af kommunismen ville være alt for grov og mangelfuld. Hvis studiet af kommunismen kun bestod i at tilegne sig det, der er nedlagt i kommunistiske skrifter, hæfter og brochurer, ville vi meget let kunne få kommunistiske skriftkloge og vigtigpetere, og det kunne sikkert kun gøre os skade og fortræd, eftersom disse folk, når de havde læst og lært sig alt, hvad der står i kommunistiske bøger og

brochurer, ville være ude af stand til at få et hele ud af denne viden, de ville ikke kunne handle sådan, som kommunismen i virkeligheden kræver det.

Et af de største onder, vi har arvet efter det gamle kapitalistiske samfund, er den dybe kløft mellem bogen og det praktiske liv; vi havde bøger, hvor alt var beskrevet i en udsøgt form, og disse bøger var for det meste den rene falskhed, et modbydeligt hykleri, som gav et falsk billede af det kapitalistiske samfund.

En simpel boglig tilegnelse af det, der står i bøger om kommunismen, ville derfor være i høj grad urigtig. Nu indeholder vore taler og artikler ikke nogen simpel gentagelse af, hvad der før er sagt om kommunismen, idet vore taler og artikler er knyttet sammen med hverdagens arbejde på alle felter. Uden arbejde, uden kamp nytter det ikke noget som helst, at man har et bogligt kendskab til kommunismen fra kommunistiske brochurer og værker, eftersom et sådant kendskab stadig ville indeholde den gamle kløft mellem teori og praksis, denne gamle kløft, som var et så modbydeligt træk ved det gamle borgerlige samfund.

Endnu farligere ville det være, om vi ville nøjes med at tegne os de kommunistiske paroler. Hvis vi ikke i tide havde set denne fare og ikke havde indrettet alt vort arbejde på at fjerne denne fare, ville tilstedeværelsen af en halv eller hel million mennesker, unge mænd og kvinder, som efter en sådan oplæring i kommunismen ville kalde sig kommunister, kun kunne gøre kommunismens sag stor fortræd.

Her rejser det spørgsmål sig for os, hvordan vi da skal kombinere alt dette til et studium af kommunismen. Hvad skal vi overtage af den gamle skole, den gamle videnskab? Den gamle skole hævdede, at den ville skabe et alsidigt dannet menneske, at den gav undervisning i videnskaberne overhovedet. Vi ved, at dette var helt igennem falsk, for hele samfundet var bygget på og opretholdt ved en deling af menneskene i klasser, i udbyttere og undertrykte. Naturligvis gav den gamle skole, der var gennemsyret af klasseånd, kun bourgeoisiets børn kundskaber. Hvert ord i den skole var passet til efter bourgeoisiets interesser. I disse skoler blev arbejdernes og bøndernes unge ikke så meget opdraget som dresseret netop i bourgeoisiets interesse. Man opdrog dem sådan, at man

skaffede bourgeoisiet gode tjenere, som duede til at skaffe bourgeoisiet profit uden at forstyrre dets ro og driverliv. Når vi tager afstand fra den gamle skole, sætter vi os derfor til opgave at overtage det og kun det, som vi kan bruge af den til at opnå virkelig kommunistisk dannelse.

Her kommer jeg til de bebrejdelser og anklager mod den gamle skole, man stadig får at høre, og som ofte fører til en ganske urigtig opfattelse. Man siger, at den gamle skole var udenadlæren, dressur, terperi. Det er rigtigt, men alligevel må man forstå at skelne mellem, hvad der var dårligt eller nyttigt for os i den gamle skole, man må forstå at udvælge det af den, som er nødvendigt for kommunismen.

Den gamle skole var udenadlæren, den tvang folk til at tilegne sig en mængde unyttig, overflødig, død viden, som tilstoppede hjernen og afrettede den unge generation til embedsmænd af samme jævnhed. Men det ville være en meget stor fejl, hvis man af den grund sluttede, at man kan være kommunist uden at tilegne sig det, der er hobet sammen af menneskelig viden. Det ville være forkert at tro, at det er nok at lære kommunistiske paroler, kommunistisk videnskabs slutninger, uden at tilegne sig den kundskabsmængde, hvis resultat kommunismen selv er. Et eksempel på, hvordan kommunismen er opstået af den menneskelige videns samlede sum, har vi i marxismen.

I har læst og hørt om, hvordan den kommunistiske teori, den kommunistiske videnskab, som hovedsagelig er skabt af Marx, hvordan marxismens lære ophørte at være noget, som en enkelt, ganske vist genial socialist skabte i det 19. århundrede, hvordan millioner og atter millioner af proletarerer verden over gjorde denne lære til deres og nu anvender den i deres kamp mod kapitalismen. Og hvis man nu spurgte: Hvordan gik det til, at Marx' lære kunne gribe millioner og atter millioner hjerter i den mest revolutionære klasse? — kan man kun få ét svar: det skete, fordi Marx byggede på et fast fundament, på den menneskelige viden, der var indvundet under kapitalismen; efter at Marx havde studeret det menneskelige samfunds udviklingslove, forstod han, at kapitalismen var inde i en uundgåelig udvikling, der førte frem til kommunismen, og det vigtigste er, at han beviste det alene på grundlag af et yderst nøjagtigt, yderst detaljeret, meget dybtgående studium af dette kapitalistiske samfund, idet

han grundigt satte sig ind i alt, hvad videnskaben før ham havde præsteret. Alt hvad det menneskelige samfund havde frembragt, bearbejdede han kritisk, uden at lade noget punkt uanset. Alt, hvad den menneskelige tænkning havde frembragt, bearbejdede han, underkastede det kritik, prøvede det på arbejderbevægelsen og drog de konklusioner, som folk med borgerlig begrænsning eller borgerlige fordomme ikke kunne drage.

Dette må vi have for øje, når vi f.eks. taler om proletarisk kultur. Uden en klar forståelse af, at kun ved et nøjagtigt kendskab til den kultur, der er skabt gennem menneskeheden hele udvikling, kun ved at fordøje den kan man frembringe en proletarisk kultur — uden en sådan forståelse vil vi ikke kunne løse denne opgave. En proletarisk kultur kommer ikke dumpende uvist hvorfra, den kan ikke opfindes af folk, der kalder sig specialister i proletarisk kultur. Det er pure vrøvl. En proletarisk kultur må komme som en lovmæssig udvikling af den kundskabsmængde, menneskeheden har tilvejebragt, mens den var under kapitalistsamfundets, godsejersamfundets, embedssamfundets åg. Alle disse veje og stier førte og fører stadig frem til en proletarisk kultur, ligesom den politiske økonomi i Marx' bearbejdelse viste os, hvad det menneskelige samfund skal nå til, og påpegede overgangen til klassekampen, til den proletariske revolutions begyndelse.

Når vi ofte hører, hvordan såvel repræsentanter for ungdommen som visse forfægttere af den nye dannelse angriber den gamle skole for at være terperiets skole, så siger vi til dem, at vi bør overtage det gode, der var i den gamle skole. Vi bør ikke fra den gamle skole overtage det, som bebyrder et ungt menneskes hukommelse med en overvældende mængde kundskaber, hvoraf ni tiendedele er unyttige og en tiendedel forvansket, men det betyder ikke, at vi kan nøjes med kommunistiske slutninger og kun behøver at lære kommunistiske paroler udenad. På den måde skaber man ingen kommunisme. Kommunist kan man først blive, når man beriger sit sind med kendskab til alle de skatte, menneskeheden har tilvejebragt.

Vi har ingen brug for terperi, men vi har brug for at udvikle og forbedre ethvert lærevilligt menneskes hukommelse med kendskab til de fundamentale kendsgernin-

ger, for kommunismen bliver til luft, den bliver kun en etikette, og en kommunist bliver kun en simpel vigtigpejer, hvis ikke alle modtagne kundskaber bliver bearbejdet i hans bevidsthed. I skal ikke alene tilegne jer kundskaber, men tilegne jer dem kritisk, så I ikke bebyrder jeres sind med noget tøjleri, der ikke er brug for, men beriger det med kendskab til de kendsgerninger, et dannet menneske nu om stunder ikke kommer udenom. Hvis en kommunist ville bryste sig med kommunisme ud fra færdigt modtagne konklusioner uden at gøre et meget alvorligt, meget vanskeligt og omfattende arbejde, uden at finde rede i kendsgerningerne, som han er forpligtet til at tage kritisk på, ville det være en meget sørgeligt kommunist. En sådan overfladiskhed ville være ganske katastrofal. Hvis jeg ved, at jeg ved for lidt, vil jeg se at få mere at vide, men hvis et menneske vil sige, at han er kommunist, og at han ikke behøver grundige kundskaber, kommer der ikke noget, der ligner en kommunist ud af ham.

Den gamle skole uddannede de lakajer, der var nødvendige for kapitalisterne, den gamle skole gjorde videnskabens mennesker til folk, der måtte skrive og tale som det passede kapitalisterne. Det betyder, at vi må afskaffe den. Men selv om vi skal afskaffe den, selv om vi skal ødelægge den, betyder det så, at vi ikke skal overtage alt, hvad menneskeheden har samlet af nødvendig viden? Betyder det, at vi ikke skal forstå at skelne mellem det, som var nødvendigt for kapitalismen, og det, som er nødvendigt for kommunismen?

I stedet for den gamle dressur, som fandt sted i det borgerlige samfund imod flertallets vilje, sætter vi den bevidste disciplin, der udvises af arbejdere og bønder, som forener had til det gamle samfund med beslutsomhed, evne og vilje til at forene og organisere kræfterne til denne kamp, for at få millioner, ja hundreder af millioner isole-rede, splittede, spredte mennesker ud over vort vældige land til at samles i en fælles vilje; thi uden en sådan fælles vilje, vil vi uvægerligt blive slået. Uden en sådan endrægtighed, uden en sådan bevidst disciplin fra arbejdernes og bøndernes side er vor sag håbløs. Uden dette vil vi ikke formå at besejre kapitalisterne og godsejerne i hele verden. Vi vil end ikke kunne skabe et solidt fundament og da slet ikke opbygge et nyt kommunistisk samfund på dette fundament. Selv om vi nok tager afstand fra den gamle

skole, selv om vi nærer et ganske rimeligt og nødvendigt had til denne gamle skole og værdsætter viljen til at afskaffe den, må vi forstå, at vi i stedet for den gamle udenadlæren, det gamle terperi, den gamle dressur må sætte evnen til at overtage den samlede sum af menneskelig viden, og overtage den sådan, at jeres kommunisme ikke bliver noget udenadlært, men bliver noget, I selv har gennemtænkt, og bliver de konklusioner, man fra den moderne dannelses standpunkt ikke kommer udenom.

Sådan må man altså stille hovedopgaverne, når vi taler om det at lære kommunisme.

For at gøre jer dette klart, vil jeg tage et praktisk eksempel samtidig med, at jeg kommer ind på spørgsmålet om, hvordan man skal lære. I ved alle, at vi netop nu, efter de militære opgaver til republikkens beskyttelse, står overfor en opgave af økonomisk art. Vi ved, at et kommunistisk samfund ikke lader sig opbygge, hvis man ikke genføder industrien og landbruget, uden at de dog må genfødes på den gamle vis. De må genfødes på et moderne grundlag, svarende til videnskabens sidste ord. I ved, at dette grundlag hedder elektricitet, og først når hele landet, alle grene i industri og landbrug, er elektrificeret, først når I gør denne opgave til jeres, vil I formå at bygge jer det kommunistiske samfund, som det gamle slægtled ikke formåede at opbygge. I får til opgave at hidføre en økonomisk genfødelse af hele landet, at reorganisere og genrejse både landbrug og industri på et moderne teknisk grundlag, som hviler på den moderne videnskab og teknik, på elektriciteten. I forstår godt, at en elektrificering ikke kan gennemføres af folk, der ikke kan læse og skrive, og disse simple færdigheder er også for lidt. Her er det ikke nok at forstå, hvad elektricitet er; man må vide, hvordan den teknisk skal anvendes i industrien, i landbruget, i de enkelte grene inden for industrien og landbruget. Det må man selv få lært, det må man lære hele den opvoksede, arbejdende generation. Det er en opgave, som forestår enhver bevidst kommunist, ethvert ungt menneske, som regner sig for kommunist og gør sig klart, at han som medlem af kommunistisk ungdomsforbund har påtaget sig at hjælpe partiet med at bygge kommunismen op og at hjælpe hele den unge generation med at skabe et kommunistisk samfund. Han må forstå, at det kun kan gøres på grundlag af vor tids dannelse, og hvis han ikke

gør denne dannelse til sin, forbliver kommunismen et fromt ønske.

Den ældre generation havde til opgave at styrte bourgeoisiet. Opgaven bestod dengang i at kritisere bourgeoisiet, at udvikle massernes had til det, udvikle klassebevidstheden og evnen til at sammensveje sine kræfter. Den nye generation står overfor en mere kompliceret opgave. Det er ikke gjort med, at I forener alle jeres kræfter for at støtte arbejder- og bondemagten mod kapitalisternes overfald. Det skal I gøre. Det har I udmærket forstået, det har enhver kommunist gjort sig nøje rede for. Men det er ikke nok. I skal opbygge et kommunistisk samfund. I mange retninger er første halvdel af arbejdet gjort. Det gamle er ødelagt, og det måtte ske; det er nu en ruindyng, og det måtte gøres til en ruindyng. Grunden er ryddet, og på denne grund skal den unge kommunistiske generation bygge det kommunistiske samfund. Foran jer har I opbygningens opgave, og I kan kun løse den, når I behersker hele vor tids viden og forstår at gøre kommunismen til noget levende, ikke færdige, udenadlærte formler, råd, recepter, forskrifter og programmer, men noget levende, som omfatter jeres direkte arbejde; I må gøre kommunismen til en rettesnor for jeres praktiske arbejde.

Det er jeres opgave, og den må I lade jer lede af, når det gælder hele den unge generations dannelse, opdragelse, højnelse. I skal være de forreste blandt det kommunistiske samfunds bygmestre, som tæller millioner, og som enhver ung mand og ung pige må slutte sig til. Hvis ikke arbejder- og bondeungdommens brede masser drages med i denne opbygning af kommunismen, vil det ikke lykkes jer at opbygge et kommunistisk samfund.

Her kommer jeg naturligt til spørgsmålet om, hvordan vi skal undervise i kommunisme, hvad der skal præge vore metoder.

Jeg vil her særlig opholde mig ved spørgsmålet om kommunistisk moral.

I skal opdrage jer selv til kommunister. Ungdomsforbundets opgave er at indrette sin praktiske virksomhed sådan, at denne ungdom under arbejdet med at lære, organisere sig, samle sig og kæmpe opdrager sig selv og alle dem, der ser en fører i den, til kommunister. Det er nødvendigt, at den nuværende ungdoms hele opdragelse,

uddannelse og studium indpoder den en kommunistisk moral.

Men findes der da en kommunistisk moral? Findes der en kommunistisk sædelighed? Ja naturligvis. Det påstås ofte, at vi ikke har en egen moral, og meget hyppigt beskylder bourgeoisiet os kommunister for at benægte al moral. Det sker for at forkludre begreberne og strø sand i øjnene på arbejderne og bønderne.

I hvilken forstand benægter vi moral og sædelighed?

I den forstand, i hvilken den forkyndtes af bourgeoisiet, som afledede denne sædelighed af Guds bud. Herom siger vi naturligvis, at vi ikke tror på nogen Gud, og at vi meget godt ved, at gejstlighed, godsejere og bourgeoisii brugte Guds navn for at fremme deres udbytterinteresser. Eller hvis de ikke afledede denne moral af sædelighedens bud, af Guds bud, så afledede de den af idealistiske eller halv-idealistiske fraser, som altid mandede ud i noget, der havde en slående lighed med Guds bud.

Al den slags sædelighed, som bunder i begreber uden for menneskene og klasserne, benægter vi. Vi siger, at det er bedrageri, at det narrer og fordummer arbejderne og bønderne og tjener godsejerne og kapitalisterne.

Vi erklærer, at vor sædelighed i fuld udstrækning er underordnet de interesser, der knytter sig til proletariatets klassekamp. Vor sædelighed afledes af de interesser, der knytter sig til proletariatets klassekamp.

Det gamle samfund var bygget på, at godsejerne og kapitalisterne undertrykte alle arbejdere og bønder. Det måtte vi ødelægge, undertrykkerne måtte af vejen, men til det formål måtte der skabes samling. En sådan samling kan Vorherre ikke skabe.

Denne samling kunne kun fabrikkerne og værkerne skabe, det kunne kun et skolet proletariat gøre, vækket af fortidens sløvhed. Først da denne klasse var ved at danes, begyndte massebevægelsen, som førte til det, vi nu oplever, den proletariske revolutions sejr i et af de svageste lande, som gennem tre år har holdt stand mod angreb fra alverdens bourgeoisii. Og vi oplever, hvordan den proletariske revolution er i vækst verden over. Vi erklærer nu på basis af erfaringen, at kun proletariatet kunne skabe den fortættede kraft, som den splittede og spredte bondemasse følger, og som har hævdet sig under alle udbyrternes angreb. Kun denne klasse kan hjælpe de arbejden-

de masser med at samle sig, sammensvejse sig og definitivt fastholde, definitivt fæstne det kommunistiske samfund, definitivt bygge det op.

Det er baggrunden for, at vi siger: for os findes der ingen sædelighed, der hentes uden for det menneskelige samfund, det er bedrageri. For os er sædeligheden underordnet de interesser, der knytter sig proletariatets klassekamp.

Og hvori består denne klassekamp? I at styrte tsaren, styrte kapitalisterne, afskaffe kapitalistklassen.

Og hvad er klasser overhovedet? Det er det, der tillader den ene del af samfundet at tilegne sig den andens arbejde. Når en del af samfundet tilegner sig al jord, har vi godsejernes klasse og bøndernes klasse. Når en del af samfundet besidder fabrikkerne og værkerne, aktierne og kapitalerne, mens en anden del arbejder i disse fabrikker, har vi kapitalisternes klasse og proletarernes klasse.

Det var ikke vanskeligt at fordrive tsaren — det krævede kun nogle få dage. Det var ikke særlig vanskeligt at fordrive godsejerne, det lod sig gøre på nogle måneder, og det var heller ikke særlig vanskeligt at fordrive kapitalisterne. Men det er langt vanskeligere at afskaffe klasserne — der er jo stadig en deling i arbejdere og bønder tilbage. Hvis en bonde på sin private jordlod lægger beslag på overskydende korn, altså korn, som ikke behøves hverken til ham eller til hans besætning, mens alle andre mangler korn, så bliver bonden allerede til en udbytter. Jo mere korn, han beholder for sig selv, des bedre for ham, og lad så bare de andre sulte: »Jo mere de sulter, des højere pris får jeg for kornet«. Det er nødvendigt, at alle arbejder efter en fælles plan på fælles jord, i fælles fabrikker og værker og efter fælles dispositioner. Er det let at gøre det? I ser, at her kan man ikke nå frem til en løsning med samme lethed, som vi fordrev tsaren, godsejerne og kapitalisterne. Her kræves der, at proletariatet omformer, omskoler en del af bønderne, at det vinder de arbejdende bønder for sig for at knuse modstanden fra de bønder, som er rigmænd og mæsker sig på den øvrige befolknings nød. Målet for proletariatets kamp er altså ikke nået med, at vi har styrtet tsaren og fordrevet godsejerne og kapitalisterne; at nå det er netop opgaven under den samfundstilstand, vi kalder proletariatets diktatur.

Klassekampen forsætter, den har kun fået andre for-

mer. Den er nu proletariatets klassekamp for at opnå, at de gamle udbyttede ikke mere kan vende tilbage, og for at de uoplyste bønders opsplittede masse samles i ét geled. Klassekampen forsætter, og det er vor opgave at indordne alle interesser under denne kamp. Vi indordner også vor kommunistiske sædelighed under denne opgave. Vi erklærer: sædelighed er det, som fremmer ødelæggelsen af det gamle udbyttersamfund og samlingen af alle arbejdende omkring proletariatet, som skaber kommunisternes nye samfund.

Kommunistisk sædelighed er den sædelighed, som tjener denne kamp, og som forener de arbejdende imod al udbytning, imod al småbesiddelse; thi småbesiddelse forærer enkeltpersoner det, der er skabt ved hele samfundets arbejde. Jorden anses hos os for fælleseje.

Godt, men hvis jeg nu tager et stykke af dette fælleseje, dyrker dobbelt så meget korn på det, som jeg har brug for, og spekulerer med det overskydende korn? Hvis jeg ræsonnerer sådan, at jo flere sultne, der er, des mere vil de betale? Optræder jeg da som kommunist? Nej, som udbytter, som besidder. Den slags må vi bekæmpe. Hvis vi bliver stående ved det, vil alt gå baglæns, tilbage til kapitalisternes magt, til bourgeoisiets magt, sådan som det ofte er sket i tidligere revolutioner. Og for ikke at lade kapitalisterne og bourgeoisiet komme til magten igen, må gesjæft ikke finde sted, enkeltpersoner må ikke berige sig på den øvrige befolknings bekostning, alle arbejdende må svejses sammen med proletariatet og oprette et kommunistisk samfund. Her har man det væsentlige særkende ved det, som er det kommunistiske ungdomsforbunds og ungdomsorganisationernes hovedopgave.

Det gamle samfund var bygget på det princip, at enten plyndrer jeg dig, eller du plyndrer mig, enten arbejder du for mig, eller jeg for dig, enten er du slaveejer eller du er slave. Det er klart, at når folk er opdraget i det samfund, har de så at sige med modernismen indsuget en mentalitet, en vane, en forestilling, der går ud på, at enten er man slaveejer eller slave, eller småbesidder, eller en lille funktionær, en lille embedsmand, en intellektuel, kort sagt en mand, som kun bekymrer sig om at have sit på det tørre, resten rager ham ikke.

Hvis jeg dyrker min jordlod, kommer resten mig ikke ved; hvis andre kommer til at sulte, så meget des bedre;

jeg kan sælge mit korn til en højere pris. Hvis jeg har mit lille job som læge, ingeniør, lærer eller funktionær, kommer resten mig ikke ved. Når jeg underdanigt er de besiddendes magt til behag, kan jeg nok beholde mit job og måske endda komme i vejret og blive bourgeois. En sådan mentalitet, en sådan indstilling må ikke findes hos en kommunist. Da arbejderne og bønderne beviste, at vi formår at hævde os med egne kræfter og skabe et nyt samfund, se da var det begyndelsen til en ny kommunistisk opdragelse, en opdragelse i kamp mod udbytterne, en opdragelse i forbund med proletariatet, mod egoister og småbesiddere, mod den mentalitet og de vaner, som siger: jeg sikrer mig min profit, og resten rager mig ikke.

I dette ligger svaret på, hvordan den unge, opvoksende generation skal lære kommunisme.

Lære kommunisme kan den kun ved at forbinde hvert led i sin oplæring, opdragelse og uddannelse med proletarernes og de arbejdendes uafsladelige kamp mod det gamle udbyttersamfund. Når man fortæller os om sædelighed, siger vi: for en kommunist består sædelighed udelukkende i denne endrægtige solidariske disciplin og bevidste massekamp mod udbytterne. Vi tror ikke på nogen evigt uforanderlig sædelighed og afslører bedrageriet i alle mulige eventyr om sædelighed. Sædelighed skal bidrage til, at det menneskelige samfund kan hæve sig op og frigøre sig fra udbytning af arbejdet.

For at opnå det, er der brug for den generation af unge, hvis forvandling til bevidste mennesker er begyndt under disciplineret, forbitret kamp mod bourgeoisiet. Under denne kamp opdrager denne generation virkelige kommunister, hvert enkelt led i sin oplæring, uddannelse og opdragelse må den indordne under og forbinde med denne kamp. Den kommunistiske ungdoms opdragelse skal ikke bestå i, at man foreholder den alle mulige pæne talemåder og regler om sædelighed. Det er ikke opdragelse. Når folk ser, hvordan deres fædre og mødre lever under godsejernes og kapitalisternes åg; når de selv får del i de kvaler, som styrter ind over dem, der tager kampen mod udbytterne op; når de ser, hvilke ofre det koster at fortsætte denne kamp for at fastholde det erobrede, og hvilken rasende fjende, godsejerne og kapitalisterne er — så opdrages disse folk under disse forhold efterhånden til kommunister. Basis for den kommunistiske sædelighed

er kampen for at gøre kommunismen stærk og fuldkommen. Og det er også grundlaget for kommunistisk opdragelse, uddannelse og studium. Dette er svaret på, hvordan man skal lære kommunisme.

Vi har ingen tiltro til studier, opdragelse og dannelse, hvis det kun er noget, der proppes ind i skolen og løsrives fra det stormende liv. Så længe arbejderne og bønderne er undertrykt af godsejerne og kapitalisterne, vil ungdommen være blind og uvidende. Vor skole skal give de unge fundamentale kundskaber, give dem evne til selv at udforme kommunistiske anskuelser og gøre dem til dannede mennesker. Den skal bruge menneskenes skoletid til at gøre dem til deltagere i kampen for befrielse fra udbytterne. Det kommunistiske ungdomsforbund vil først da retfærdiggøre sit navn som et forbund af den unge kommunistiske generation, når det ved enhver lejlighed forbinder sit studium, sin opdragelse og uddannelse med deltagelse i alle arbejdendes fælles kamp mod udbytterne. For I ved udmærket, at så længe Rusland er den eneste arbejderrepublik, mens den gamle borgerlige tilstand råder i hele den øvrige verden, er vi svagere end udbytterne, at der hvert øjeblik truer os et nyt angreb; at vi kun kan sejre i kampen fremefter, hvis vi lægger os efter sammenhold og endrægtighed, og at vi bliver virkelig uovervindelige, når vi således vinder styrke og fasthed.

Det at være kommunist betyder altså ihærdigt at organisere og sammenslutte hele den opvoksende generation, at give et eksempel på opdragelse og disciplin i denne kamp. Så vil I formå at indlede og tilendebringe opførelsen af det kommunistiske samfunds bygning.

For at gøre dette klarere for alle, vil jeg give jer et eksempel. Vi kalder os kommunister. Hvad er en kommunist? Kommunist er et latinsk ord. Kommunist kommer af ordet fælles. Et kommunistisk samfund betyder, at alt er fælles: jorden, fabrikkerne, fælles arbejdsindsats — se, det er kommunisme.

Kan arbejdet være fælles, hvis hver enkelt driver sin bedrift på en adskilt lod? Men fælles arbejde kan ikke indføres på en gang. Det falder ikke ned fra himlen. Det må man arbejde, kæmpe og lide sig til: det må skabes, skabes under kampens gang. Her gælder ingen gamle bøger — bøger ville ingen fæste lid til. Her gælder ens egen livserfaring. Dengang Koltjak og Denikin kom fra Sibirien og

fra syd, var bønderne på deres side. Bolsjevismen behagede dem ikke, eftersom bolsjevikkerne tager kornet til en fast pris. Men da bønderne i Sibirien og i Ukraine havde prøvet Koltjaks og Denikins magt, opdagede de, at bonden kun har følgende valg: enten gå med kapitalisten, han vil lade dig trælle for godsejeren, eller gå med arbejderen, han lover dig ganske vist ikke guld og grønne skove, han forlanger en jernhård disciplin og fasthed i en svær kamp, men han udfrier dig af slaveriet for kapitalisterne og godsejerne. Dengang selv uoplyste bønder havde forstået og set dette af egen erfaring i en hård skole, blev de bevidste tilhængere af kommunismen. Den slags erfaringer må også det kommunistiske ungdomsforbund lægge til grund for hele sin virksomhed.

Jeg har svaret på spørgsmålet om, hvad vi skal lære, hvad vi har brug for af den gamle skole og den gamle videnskab. Jeg vil nu søge at svare på det spørgsmål, hvordan vi må lære det: kun ved at knytte hvert trin i skolearbejdet, hvert trin i opdragelsen, uddannelsen og studiet fast sammen med alle arbejdendes kamp mod udbytterne.

Med nogle eksempler fra en og anden ungdomsorganisations arbejds erfaringer vil jeg anskueligt vise jer, hvordan denne opdragelse til kommunisme bør foregå. Alle taler om at likvidere analfabetismen, ukyndigheden i læsning og skrivning. I ved, at hvis landets befolkning ikke kan læse og skrive, kan man ikke opbygge noget kommunistisk samfund. Det er ikke nok, at sovjetmagten giver en ordre, eller at partiet udsteder en bestemt parole, eller at en vis del af de bedste arbejds kræfter kaster sig ud i dette arbejde. Der kræves, at den unge generation selv tager dette arbejde op. Kommunisme betyder, at den ungdom, de unge mænd og unge piger, der står i ungdomsforbundet, siger: det er en sag for os, vi slutter os sammen og tager ud på landet for at likvidere denne ukyndighed, således at alle i den opvoksende generation kan læse og skrive. Vi vil stræbe efter, at den opvoksende ungdoms selvvirksomhed koncentrerer sig om dette arbejde. I ved, at det tager tid at forvandle Rusland fra et uvidende, analfabetisk land til et læse- og skrivekyndigt land, men hvis ungdomsforbundet tager sagen op, hvis hele ungdommen giver sig til at arbejde til alles gavn, så vil dette forbund, der tæller 400.000 unge mænd og kvin-

der, have ret til at kalde sig det kommunistiske ungdomsforbund. En af forbundets opgaver er, at medlemmerne, når de har erhvervet sig visse kundskaber, hjælper andre unge, som ikke selv kan komme ud af analfabetismens mørke. At være medlem af ungdomsforbundet betyder at virke sådan, at ens arbejde og ens kræfter helliges den fælles sag. Det er kommunistisk opdragelse. Kun den slags arbejde gør en ung mand eller kvinde til en virkelig kommunist. Kun hvis de forstår at opnå praktiske resultater i dette arbejde, bliver de kommunister.

Tag til eksempel arbejdet med nyttehaverne i byernes udkant. Her er en af det kommunistiske ungdomsforbunds opgaver. For at redde sig fra hungeren, må man udvikle havebruget, men dyrkningen fortsætter som tidligere. Så må mere bevidste elementer tage sig af sagen, og I vil da få at se, at haverne bliver større, arealet bliver større, resultaterne bliver bedre. Her bør det kommunistiske ungdomsforbund tage aktiv del. Hvert forbund eller hver celle i forbundet bør gøre denne sag til sin.

Det kommunistiske ungdomsforbund skal være en stødgruppe, som i alt arbejde yder hjælp, viser initiativ og handlekraft. Forbundet skal være sådan, at en vilkårlig arbejder i det finder mennesker, hvis teorier han muligvis ikke forstår og måske ikke med det samme fæster lid til, men hvis levende arbejde og virksomhed overbeviser ham om, at det virkelig er de folk, der viser ham den rette vej.

Hvis det kommunistiske ungdomsforbund ikke forstår at gøre sit arbejde sådan på alle områder, vil det sige, at det slår ind på den gamle borgerlige vej. Vor opdragelse må forbindes med de arbejdendes kamp mod udbytterne for at hjælpe de førstnævnte med at løse de opgaver, der følger af kommunismens lære.

Forbundets medlemmer bør anvende hver fritime til at forbedre havebruget eller organisere ungdomsundervisning på en eller anden fabrik, osv. Vi vil, at Rusland fra et elendigt og fattigt land skal blive et rigt land. Og der kræves, at det kommunistiske ungdomsforbund forbinder sin opdragelse, sit studium og sin uddannelse med arbejderne og bøndernes slid, ungdommen må ikke lukke sig inde i skolene og ikke nøjes med at læse kommunistiske bøger og brochurer. Kun under sliddet sammen med arbejderne og bønderne kan man blive virkelige kommunister. Og

det er nødvendigt, at alle opdager, at ethvert medlem af ungdomsforbundet kan læse og skrive, men samtidig forstår at bestille noget. Når alle ser, hvordan vi har fjernet den gamle dressur fra den gamle skole og i stedet indført en bevidst disciplin, hvordan ethvert ungt menneske tager del i subbotnikkerne, hvordan de udnytter enhver have i udkanten af byen for at hjælpe befolkningen, vil folket se anderledes på arbejdet end før.

Ungdomsforbundet har en opgave i landsbyen eller i boligkvarteret med at sørge for — jeg vælger et lille eksempel — renholdelse eller fordeling af mad. Hvordan blev dette gjort i det gamle kapitalistiske samfund? Den enkelte arbejdede kun for sig selv, og ingen så efter, om der her på stedet var gamle eller syge, eller om hele husførelsen blev læsset på kvinden, som derfor var forkuet og levede som træ. Hvem skal bekæmpe dette? Ungdomsforbundet, som må sige: det laver vi om, vi organiserer afdelinger af unge, som vil bidrage til at sikre renholdelse eller fordeling af mad, systematisk foretager eftersyn af husene, handler organiseret til hele samfundets gavn, fordeler kræfterne rigtigt og aflægger bevis på, at arbejde bør være organiseret arbejde.

Den generation, hvis medlemmer nu er omkring 50 år, kan ikke regne med at få det kommunistiske samfund at se. Til den tid vil dette slægtled være borte. Men den generation, som nu er ved de 15 år, vil få det kommunistiske samfund at se og vil selv bygge dette samfund op. Og den skal vide, at dens livsopgave ene og alene er at bygge dette samfund op. I det gamle samfund blev arbejdet gjort af hver familie for sig, og ingen organiserede det, undtagen godsejeren og kapitalisterne, som underkuede folkets masse. Vi må tilrettelæge ethvert arbejde, hvor beskidt og vanskeligt det end er, på en sådan måde, at hver enkelt arbejder og bonde betragter sig selv sådan: jeg er en del af det frigjorte arbejdes store hær og forstår selv at opbygge min tilværelse uden godsejere og kapitalister; jeg forstår at oprette en kommunistisk samfundstilstand. Det kommunistiske ungdomsforbund må opdrage alle fra de unge år, fra tolvårsalderen, til bevidst og disciplineret arbejde. På den måde kan vi regne med, at de opgaver, der nu stilles, bliver løst. Vi må regne med, at der skal mindst 10 år til for at elektrificere landet, således at vor forarmede jord kan nyde godt af teknikkens sidste frem-

skridt. Derfor bør den generation, som nu er 15 år og som om 10-20 år vil leve i et kommunistisk samfund, indrette sit studium på alle felter således, at ungdommen hver dag i den enkelte landsby og den enkelte by giver en praktisk løsning på en eller anden opgave i det fælles arbejde, så lille eller simpel opgaven end må være. I samme grad som dette sker i den enkelte landsby, i samme grad som der udvikles en kommunistisk kappestrid, i samme grad som ungdommen beviser, at den forstår at organisere sit arbejde — i samme grad vil den kommunistiske opbygnings fremgang være sikret. Kun når vi vurderer hvert skridt ud fra denne opbygnings fremgang, kun når vi stadig spørger os selv, om vi har gjort alt for at blive forenede, bevidste arbejdende, kun under denne langvarige proces vil det kommunistiske ungdomsforbund opnå at forene sin halve million medlemmer til én arbejdets hær og skaffe sig almindelig anerkendelse. (*Stort bifald.*)

*Skrevet 8. oktober 1920. Trykt første gang i
1926 i tidsskriftet Krasnaja Nov, nr. 3.*

OM PROLETARISK KULTUR

Det fremgår af Ivestija fra 8. oktober, at kammerat Lunatjarskij på Proletkult kongressen har sagt det *stik modsatte* af, hvad vi i går blev enige om.

Det er blevet nødvendigt i al hast at forberede et forslag til resolution (fra Proletkults kongres) og få det behandlet i centralkomiteen, så det kan nå at blive behandlet i *denne* samling af Proletkult. Det må allerede behandles i dag på vegne af centralkomiteen både i kollegiet i folkekommissariatet for folkeoplysning og på Proletkults kongres, eftersom kongressen afsluttes i dag.

Forslag til resolution:

1. I den sovjetiske arbejder- og bonderepublik bør alt oplysningsarbejde både på det politiske og det oplysningsmæssige område i almindelighed og specielt på kunstens område gennemsyres af ånden i proletariats kamp for en vellykket virkeliggørelse af målene for sit diktatur, dvs. for at styrte bourgeoisie, tilintetgøre klasserne og afskaffe alle former for menneskets udbytning af mennesket.

2. Derfor må proletariats såvel gennem sin fortrop, det kommunistiske parti, som gennem mængden af alle slags proletariske organisationer overhovedet deltage på den mest aktive og udslaggivende måde i den samlede folkeoplysning.

3. Al erfaring fra den nyere historie og især fra proletariats revolutionære kamp i alle verdens lande gennem mere end et halvt århundrede, lige fra Det Kommunistiske Manifest udkom, har ubestrideligt vist, at kun marxismens verdensanskuelse giver et rigtigt udtryk for den revolutionære proletariats interesser, synspunkter og kultur.

4. Marxismen har vundet sin verdenshistoriske betydning som det revolutionære proletariats ideologi ved, at marxismen på ingen måde har forkastet den borgerlige epokes mest værdifulde resultater, men tværtimod har tilegnet sig og bearbejdet alt som var værdifuldt i den over totusindårige udvikling af den menneskelige tanke og kultur. Kun det videre arbejde på dette grundlag og i denne retning, inspireret af de praktiske erfaringer fra proletariatets diktatur som dets sidste kamp mod al udbytning, kan anerkendes som en udvikling af virkelig proletarisk kultur.

5. Proletkults alrussiske kongres står urokkeligt på dette principielle standpunkt og afviser på det bestemteste alle forsøg på at udspekulere sin egen specielle kultur, at isolere sig i sine private organisationer, at begrænse arbejdsområdet for folkekommissariatet for folkeoplysning og Proletkult eller at etablere »autonomi« for Proletkult inden for folkekommissariatet for folkeoplysningsinstitutioner osv. og betragter sådanne forsøg som teoretisk urigtige og praktisk skadelige. Kongressen gør det tværtimod til en ubetinget pligt for alle Proletkults organisationer at betragte sig helt og fuldt som hjælpeorganisationer inden for nettet af folkekommissariatet for folkeoplysningsinstitutioner og at udføre sine opgaver under sovjetmagtens (specielt folkekommissariatet for folkeoplysning) og det russiske kommunistiske partis ledelse som en del af det proletariske diktaturs opgaver.

Kammerat Lunatjarskij siger, at man har forvansket hans ord. *Så meget des mere* er en resolution bydende nødvendig.

f

.

Noter

Til

Alle Til Kamp Mod Denikin

1) *Krasnaja Gorka* — mytteriet i juni 1919 i fortet Krasnaja Gorka og hele sammensværgelsen i øvrigt var organiseret af den engelske kontra-spionage. — S. 23.

2) »*Genfødsels forbund*« — kontrarevolutionær organisation, dannet af kadetter, »folkesocialister«, højre-socialrevolutionære, mensjevniker, stod i direkte kontakt med udenlandske efterretningstjenester. Forbundet havde sat sig som opgave at styrte sovjetmagten med væbnet magt og at genindføre kapitalismen. — S. 23.

3) Se Lenin, Samlede Værker, 5. udg. (russ.), bd. 38, s. 98,120. — S. 21/.

4) *Tjekkosllovakkerne* — tjekkosllovakiske soldater, som i 1918 var på vej til Vesten via Ural og Sibirien, indgik i militærkorps, organiseret af imperialisterne i Ententen med aktiv deltagelse af mensjevnikker og socialrevolutionære. — S. 28.

Til

Om Staten

1) Det Kommunistiske Universitet, også kaldet *Sverdlovuniversitetet*, blev startet på grundlag af en række kurser, som Jakov M. Sverdlov organiserede i 1918 for partiagitatorer og -instruktører. I januar 1919 gav kurserne stødet til en egentlig højskole i sovjetarbejde; senere, efter beslutning på 8. partikongres, blev den udvidet og fik status som Central Højskole I Sovjet- Og Partiarbejde. Her holdt Lenin to forelæsninger om staten (11. juli og 29. august). Oplægget til den sidste forelæsning er ikke fundet. - S. 31.

2) Se Karl Marx/Friedrich Engels, Udvalgte Skrifter, Forlaget Tiden 1976, bd. 2, s. 167-326. - S. 31/.

3) Slægtskabet mellem de russiske ord prikrepennyj k semle, bundet til jorden, og krepstnoje pravo, livegenskab, går tabt i den danske oversættelse. — S. 1/1.

Til

Brev I Anledning Af Sejren Over Koltjak

1) *Pud* = 16,30 kg - S. 51.

2) *Tjekkosllovakkerne* — se note 4 til artiklen Alle Til Kamp Mod Denikin. — S. 52.

Til

Petrograd-arbejdernes Eksempel

1) Denne artikel blev skrevet i forbindelse med begyndelsen på mobiliseringen af Petrograds kommunister til fronten. I årene under den udenlandske militærintervention og borgerkrigen blev der gentagne gange gennemført massemobiliseringer og personlige mobiliseringer.

Lenin tillagde dem stor betydning. I dem så han den afgørende betingelse for styrkelsen af den Røde Hærs rækker.

I forbindelse med den vanskelige situation på sydfronten besluttede et centralkomitémøde, der blev afholdt den 21. og den 26. september 1919, at gennemføre en mobilisering af kommunister og sende de bedste repræsentanter for partiet og arbejderklassen til fronten. Centralkomiteens brev om mødets beslutninger påpegede, at kommunisterne skulle kaldes bort fra de institutioner, hvor de kunne blive erstattet af partiløse arbejdere, kvinder eller invalider fra borgerkrigen, og sendes til fronten. Partiets opfordring vandt genklang i den arbejdende befolkning. RKP(b)'s Petrograd-komité besluttede at mobilisere 1200 kommunister til Sydfronten. Allerede den 30. september rejste den første gruppe af de mobiliserede Petrograd-kommunister til fronten, den følgende dag — den anden gruppe, og den 2. oktober den tredje gruppe. I de følgende dage fortsatte mobiliseringen i Petrograd. Den 2. oktober sendte Lenin et telegram til Petrograds arbejdere, hvori han hilste dem for deres energiske arbejde for at hjælpe Sydfronten. Petrograds partiorganisation sendte i løbet af september-november mere end 4000 kommunister til fronten, heraf 1800 gennem personlig mobilisering til ledende arbejde i hæren. — S. 57.

Til

Økonomi Og Politik Under Proletariatets Diktatur

1) Se Lenin, Samlede Værker, 5. udg., (russ.), bd. 39, s. 259-268, 453-461.

- S. 65.

2) *Pud* = 16,30 kg. - S. 68.

3) Se Marx/Engels Werke, Bd. 20, s. 99. - S. 7J.

4) Artiklen blev ikke afsluttet. — S. 74.

Til

Sovjetmagten Og Kvindens Stilling

1) *Den borgerlig-demokratiske revolution i Frankrig* varede fra 1789-1794. - S. 75.

Til

Beretning På Den 2. Alrussiske Kongres Af Kommunistiske Organisationer Fra Orientens Folk

1) *Ententen* — imperialistisk blok, som Storbritannien, Frankrig og Rusland dannede i 1907, rettet mod Triple Alliancen, dvs. Tyskland, Øst-rig-Ungarn og Italien. Ordet entente benyttedes i traktaten mellem Storbritannien og Frankrig 1904, der kaldtes entente cordiale, dvs. hjertelig forståelse. Under den første verdenskrig fik Ententen tilslutning af Japan og andre lande. Efter oktoberrevolutionen 1917 var Ententens hovedmagter bagmænd for den militære intervention mod sovjetrepublikken. - S. 88.

Til Tale På Landbrugskommunernes Og Landbrugsartellernes 1. Kongres

1) *Landbrugskommunernes og landbrugsartellernes 1. kongres* — blev indkaldt af folkekommissariatet for landbrug og varede fra 3. til 10. december 1919 i Moskva. Kongressen havde 140 delegerede, heraf 93 kommunister. Lenin talte på kongressens 2. dag. Kongressen vedtog statuten for det alrussiske forbund af produktionskollektiver (kommuner og arteller), der derpå blev bekræftet af folkekommissariatet for landbrug. - S. 95.

2) *Milliard-fond* — blev dannet som følge af et dekret af 2. november 1918 fra Folkekommissærernes Råd »med det formål at forbedre og udvikle landbruget og så hurtigt som muligt at omstille landbruget på et socialistisk grundlag«. — S. 95.

3) »*Cirkulære om socialistisk landbrug og om forholdsregler for overgangen til socialistisk landbrug*« — blev vedtaget i februar 1919 af den alrussiske centrale eksekutivkomité. Lenin deltog i udarbejdelsen og redaktionen af »Cirkulæret«. Det indeholdt en række praktiske forholdsregler til omstilling af landbruget på socialistisk grundlag, til højnelse af produktiviteten inden for landbruget og til udvidelse af dyrkningsarealerne. — S. 95.

4) Det drejer sig om S. P. Seredas artikel Forbund Mellem Landbrugskommuner Og Landbrugsarteller, trykt i *Ivestija VTsIK* nr. 271, 3. december 1919. — S. 100.

Til Brev Til Ukraines Arbejdere Og Bønder I Anledning Af Sejren Over Denikin

1) Se dette bind s. 49. - S. 105.

2) *Den ukrainske revolutionskomité* — midlertidigt organ for den revolutionære magt i Ukraine, dannet 11. december 1919. Dens opgaver var at organisere den Røde Hærs tilintetgørelse af hvidgardisterne, at afskaffe godsbesiddelserne, at oprette en arbejder- og bondemagt i Sovjet-Ukraine, at indkalde den 4. alukrainske sovjetkongres og øjeblikkeligt at befri den største del af den ukrainske jord. — S. 108.

3) *Borotbister* — medlemmer af et parti, der opstod i maj 1918 ved en splittelse i de socialrevolutionæres ukrainske parti. De tog navn efter deres partis avis Borotba (Kamp). På deres konference i midten af marts 1920 besluttede borotbisterne at opløse deres parti på grund af bolsjevikernes stigende indflydelse på bondemasserne og sovjetmagtens resultater i Ukraine. Ukraines KP(b)'s 4. alrussiske konference, der fandt sted 17.-23. marts, besluttede at optage borotbisterne i KP(b). — S. 108.

Til

Svar På Spørgsmål Fra Karl Wiegand, Berlin-korrespondent For Det Amerikanske Universal Service

1) Efter den Røde Hærs sejr over Koltjak og Denikin og under indtryk af stemningen i amerikanske forretningskredse henvendte amerikansk presse sig to gange til Lenin for at få et interview. Den 18. februar 1920 besvarede Lenin spørgsmål fra Berlin-korrespondenten for Universal Service *Karl Wiegand*. Lenins svar blev telegraferet til Berlin og derfra til New York, 21. februar 1920. Samme aften blev Lenins svar trykt i New York Evening Journal under overskriften »Bolsjevikernes mål — fred og mere handel, siger Lenin«. Lenins svar blev tillige gengivet i kommunistisk og socialistisk presse i Tyskland. — S. 112.

Til

RKP(b)'s 9. Kongres

1) Lenin sigter til den hvide terror, der opstod efter at den finske revolution blev slået ned i maj 1918. Bourgeoisiets angreb på arbejderne var uhyre hårdt. Over 90.000 blev kastet i fængsel eller koncentrationslejr, omkring 18.000 blev henrettet og næsten lige så mange døde af sult. — S. 121.

2) *Ententen* — se note 1 til artiklen Beretning På Den 2. Alrussiske Kongres Af Kommunistiske Organisationer Fra Orientens Folk. — S. 121.

3) Det drejer sig om novemberrevolutionens nederlag i Tyskland 1918. - S. 121.

4) Højreborgelige kredse i Letland blev nødt til at slutte fred med RSFSR, da den udenlandske intervention og hvidgardisterne blev slået, samtidig med at Sovjetruslands internationale stilling styrkedes. 25. marts 1920 henvendte Letlands udenrigsminister sig til sovjetregeringen med forslag om at begynde fredsforhandlingerne. 16. april åbnedes en konference med repræsentanter for RSFSR og Letland på spørgsmålet om at indgå en fredsftale med Letland. — S. 123.

5) I begyndelsen af 1920 blev højrekredse i Finland nødt til at indgå en fredsftale med RSFSR, da Sovjetruslands nationale og internationale stilling blev styrket. Den sovjetisk-finske fredsftale blev underskrevet 14. oktober 1920. Aftalen bekræftede Finlands uafhængighed og suveræniteten, som det havde opnået i 1917. Aftalen blev ratificeret 23. oktober 1920 af den alrussiske centrale eksekutivkomité. — S. 123.

6) Polens villighed til at forhandle var kun en manøvre til at skjule krigsforberedelserne mod Sovjetrusland. På sovjetregeringens gentagne forslag om at begynde forhandlingerne (22. december 1919, 28. januar, 2. februar, 6. marts 1920) svarede den polske regering først positivt den 27. marts. På de sovjetiske forslag om at standse alle militærhandlinger gav den polske regering et ultimativt afslag. 25. april indledte reaktionære kredse i Polen krig med sovjetrepublikken. Som følge af den Røde Hærs resultater blev den polske regering nødt til efteråret 1920

at gå med til at indgå en fredsftale. En aftale om våbenhvile, om gensidige fredsbetingelser blev indgået 12. oktober i Riga. En endelig freds-aftale mellem RSFSR og den ukrainske sovjetrepublik og Polen blev underskrevet i Riga 18. marts 1921. — S. 123.

7) Det drejer sig om den periode, hvor sovjetstyret havde til huse i Smolny-instituttet i Petrograd, før det flyttede regeringssædet til Moskva i marts 1918. — S. 130.

8) *Ekonomitjeskaja Sjisn* (Økonomisk Liv) — dagblad, der begyndte at udkomme fra november 1918 som organ for det samfundsøkonomiske råd. — S. 133.

Til

Kommunistisk Internationales 2. Kongres

1) *Kommunistisk Internationales* (Kominterns) 2. kongres fra 19. juli til 7. august 1920 i Sovjetrusland lagde grunden til Kominterns program, taktik og organisation. Til stede var 169 delegerede med fuld stemmeret og 49 med taleret. De repræsenterede 67 arbejderorganisationer i 37 lande foruden kommunistiske partier og organisationer i 31 lande. Kongressen vedtog bl.a. Kominterns 21 optagelsesbetingelser, som var udarbejdet af Lenin. — S. 165.

2) Se Lenin, *Samlede Værker*, 5. udg., (russ.), bd. 41, s. 183-201. — S. 165.

3) *Ententen* — se note 1 til artiklen Beretning På Den 2. Alrussiske Kongres Af Kommunistiske Organisationer Fra Orientens Folk. — S. 170.

4) *The Times* — dagblad grundlagt 1785 i London, en af de største konservative aviser. — S. 170.

5) *Vestnik Narodnogo Komissariata po Inostrannym Delam RSFSR* (RSFSR's udenrigskommissariatets tidende) — officielt talerør for udenrigskommissariatet. Blev udgivet i Moskva fra juni 1919 til juni 1922. — S. 171.

6) *11% Internationale* — international organisation af centristeriske socialistiske partier. Meldte sig ud af II Internationale efter pres fra de arbejdende masser. Grundlagt på en konference i Wien i februar 1921. Lederne af 11% Internationale forsøgte at modvirke kommunisternes indflydelse på international arbejderbevægelse. II₂ Internationale ophørte at eksistere i 1923. — S. 172.

7) *De 11/ punkter* — demagogisk fredsprogram, fremsat af USAs præsident Wilson i januar 1918. — S. 172.

8) »*Lavs-socialister* — også kaldet »gilde«-socialister, en reformistisk strømning i engelsk arbejderbevægelse; opstod før første verdenskrig. De afviste statens klassekarakter, udbredte illusioner om, at udbytningen kunne afskaffes uden klassekamp og foreslog oprettelse af fagforeningsdrevne produktionssammenslutninger, de såkaldte lav (gilder), som skridt for skridt ville omdanne samfundet i socialistisk retning. I

1920'erne mistede »lavs«-socialisterne al indflydelse i engelsk arbejderbevægelse. — S. 182.

9) *Kommissionen for nationale og koloniale spørgsmål* — nedsattes på Kominterns 2. kongres og havde 20 medlemmer fra henholdsvis Bulgarien, England, Frankrig, Holland, Indien, Indonesien, Iran, Irland, Jugoslavien, Kina, Korea, Mexico, Rusland, Tyrkiet, Tyskland, Ungarn, USA og Østrig. Kommissionens formand var Lenin. — S. 183.

10) Se Lenin, *Samlede Værker*, 5. udg. (russ.), bd. 41, s. 169-182. — S. 183.

11) *Jingoindstilling* — krigerisk chauvinisme, kendetegnede en aggressiv, imperialistisk politik. Ordet stammer fra det uoversættelige »jinggo«, som indgik i omkvædet på en chauvinistisk engelsk vise i 1870'erne. — S. 188.

12) *Basel-manifestet* — manifest om krigen, vedtaget på den internationale socialistiske kongres i Basel, 24.-25. november 1912. Manifestet advarede folkene mod faren for den overhængende imperialistiske verdenskrig, afslørede de røveriske mål for denne krig og opfordrede arbejderne i alle lande til energisk kamp mod krigen ved »over for den kapitalistiske imperialisme at stille styrke i proletariatets internationale solidaritet«. I Basel-manifestet blev optaget det af Lenin formulerede punkt i resolutionen fra Stuttgart-kongressen i 1907 om, at socialisterne i tilfælde af, at en imperialistisk krig bryder ud, skal udnytte den af krigen fremkaldte økonomiske og politiske krise til kamp for den socialistiske revolution. — S. 188.

Til

Ungdomsforbundenes Opgaver

1) Ruslands kommunistiske ungdomsforbunds 3. alrussiske kongres fandt sted fra 2.-10. oktober 1920 i Moskva. På kongressen var der omkring 600 delegerede. Lenin talte på kongressens første aften, den 2. oktober. - S. 189.

Navneregister

Adler, Friedrich (1879-1960) — østrigsk socialdemokrat, en af initiativtagerne til den såkaldte halvtredje eller II₂ Internationale (1921-1923) og derefter en af lederne af Socialistisk Arbejder-Internationale. — S. 66.

Auksentjev, N. D. (1878-1943) — en af de socialrevolutionære partis ledere, medlem af centralkomiteen. Under 1. verdenskrig glødende socialchauvinist, medarbejder ved bladene Sa Rubesjom (Udlandet), Novosti (Nyheder). Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 formand for eksekutivkomiteen ved bonderepræsentanternes alrussiske råd; indenrigsminister i Kerenskijs 2. koalitionsregering, senere formand for det kontrarevolutionære råd, det såkaldte forparlament. Efter oktoberrevolutionen medorganisator af kontrarevolutionære oprør. 1918 formand for det såkaldte Ufimskaja direktoria, emigrerede derefter til udlandet og fortsatte med aktivt at bekæmpe sovjetmagten. — S. 28.

Bauer, Otto (1882-1938) — østrigsk socialdemokrat, en af den såkaldte austro-marxismes ideologer, fjendtligt indstillet over for sovjetstyret. I 1918-1919 var han udenrigsminister i den borgerlige østrigske republik. I 1919, 1927 og 1934 deltog han aktivt i nedkæmpningen af de østrigske arbejderes revolutionære aktioner. — S. 176, 179.

Braun, M. I. — se Bronskij, M. G.

Bronskij, M. G. (Braun, I.) (1882-1941) — polsk socialdemokrat, senere medlem af det bolsjevikiske parti. Udførte partiarbejde i Polen og i Schweiz. Under første verdenskrig internationalist. Fra juni 1917 arbejdede han som agitator og propagandist i Petrograd. Efter oktoberrevolutionen viceformand for folkekommisariatet for handel og industri. Sympatiserede med venstre-kommunisterne 1918. — S. 170.

Bubnov, A. S. (1883-1940) — sovjetisk partileder og statsmand. Bolsjevik siden 1903. Efter 1918 havde han ansvarlige poster inden for parti og militær. Indgik i »venstre«-kommunisternes partiskadelige gruppe 1918. — S. 11/1.

Bukharin, N. I. (1888-1938) — medlem af det bolsjevikiske parti fra 1906, emigrerede 1911, 1915 medarbejder ved tidsskriftet Kommunist, udførte propagandistisk og teoretisk arbejde, ofte kritiseret af Lenin. Fra 1917 redaktør af Pravda, medlem af det kommunistiske partis centralkomité's politbureau, senere i 20'erne i samarbejde med Trotskij, repræsenterede fra 1928 en højredrejning i partiet. Dødsdømt efter Moskva-proces. — S. 11/0, 11/1.

Churchill, Winston (1874-1965) — konservativ engelsk politiker, 1918-21 en af bagmændene bag den væbnede intervention mod Sovjetrusland. Englands leder under den anden verdenskrig, indledte i 1946 med sin tale i Fulton (USA) den kolde krig mod Sovjetunionen. — S. 89.

Clemenceau, Georges (1841-1929) — fransk politiker, leder af de radikales parti. 1906-1909 leder af den franske regering. Forsvarede storkapitalens interesser. Under 1. verdenskrig chauvinist. Gennemtvang som konseilpræsident og krigsminister 1917-1920 en hensynsløs samling om krigsførelsen med brutal undertrykkelse af fredspropagandaen. Sikrede på Versailles-konferencen 1919 strenge fredsbetingelser for Tysk-

land. Var med til at organisere blokade og militær intervention mod Sovjetrusland. — S. 172, 174-

Denikin, A. I. (1872-1947) — tsaristisk general, under borgerkrigen en af de »hvide« ledere. Efter general Kornilovs død blev han øverstkommanderende for de antisovjetiske styrker i Sydrusland. Efter nederlaget i 1920 emigrant. - S. 13-21, 23, 26-30, 50-55, 57, 59-61, 79, 84, 86, 90, 105, 109, 110, 118, 124, 132, 201, 202.

Engels, Friedrich (1820-1895) — en af den videnskabelige kommunismes grundlæggere. Se Lenins artikel om Friedrich Engels i denne udgaves bd. 1. - S. 31, 34, 46, 94-

Gusev, S. I. (virkelige navn: Drabkin, J. D.) (1874-1933). Bolsjevik. Begyndte sin revolutionære virksomhed i 1896 i Kampforbundet i Petersborg. Arresteredes i 1897 og forvist til Orenburg. På RSDAP's 2. kongres tilhørte han Iskra-flertallet. I oktober 1917 var han sekretær for den revolutionære militærkomité i Petrograd. Fungerede fra 1918 på forskellige poster i det politiske arbejde i den Røde Hær. Fra 1928 til 1933 medlem af præsidiets for Kominterns eksekutivkomité. — S. 132.

Judenitj, N. N. (1862-1933) — tsargeneral, kontrarevolutionær. — S. 50, 54, 60, 79, 84, 86, 89, 90, 118, 133.

Jurenev, K. K. (1888-1938) — medlem af RSDAP 1905. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution medlem af Petrogradsovjettens eksekutivkomité. Efter oktoberrevolutionen medlem af Folkekommissærernes Råd. — S. 136-138, 140.

Kamenev, L. B. (Rosenfeld, L. B.) (1883-1936) — 1901 medlem af RSDAP; efter RSDAP's 2. kongres sluttede han sig til bolsjevikkerne. Efter februarrevolutionen 1917 gik han imod aprilteserne og dermed partiets teori om den socialistiske revolution. I oktober 1917 offentliggjorde Kamenev sammen med Sinovjev i den halvmensjevikiske avis *Novaja Sjijn* (Nyt Liv) en erklæring om, at de ikke var enige i centralkomiteens beslutning om en væbnet opstand, og røbede dermed partiets plan.

Efter oktoberrevolutionen havde han forskellige ansvarsfulde poster. 1934 ekskluderet af partiet for partifjendtlig virksomhed. — S. 132.

Kautsky, Karl (1854-1938) — en af det tyske socialdemokratis og II Internationales ledere. Fra 1881 udviklede hans forfatterskab sig under Marx' og Engels' indflydelse. I 80'erne og 90'erne udgav han en række marxistiske skrifter. I 1910-11 kom hans opportunistiske standpunkter stærkt frem, og under 1. verdenskrig blev han aktiv modstander af den revolutionære marxisme. Efter oktoberrevolutionen vendte han sig skarpt mod den proletariske revolution, proletariatets diktatur og sovjetstaten. — S. 66, 69, 72, 163.

Kerenskij, Aleksander (1881-1970) — en af de socialrevolutionæres deputerede til 4. statsduma. Under 1. verdenskrig støttede han Tsarruslands krig. Efter den borgerlig-demokratiske revolution februar-marts 1917 blev han justits- og krigsminister og derefter statsminister i den provisoriske regering og landets militære øverstkommanderende. Efter okto-

berrevolutionen bekæmpede han sovjetstyret. 11918 flygtede han til udlandet. - S. 53, 55, 109, 11,0, 175, 177, 178, 180.

Keynes, John Maynard (1883-1946) — engelsk økonom. Keynes udarbejdede Keynes-planen 1943 om en international valutaclearing union. Han påpegede statens muligheder for at påvirke den økonomiske aktivitet gennem en aktiv konjunktur- og beskæftigelsespolitik. — S. 168-170, 172, 173,174-

Koltjak, A. V. (1873-1920) — admiral i den tsaristiske flåde, monarkist, en af lederne i den russiske kontrarevolution 1918-1919. Han blev taget til fange februar 1920 og skudt. - S. 13, 15-17, 19, 21, 22, 26-30, 49-58, 59, 79, 81,-86, 89, 105, 109, 118, 124, 133, 201, 202.

Kornilov, L. G. (1870-1918) — tsargeneral, kontrarevolutionær, stod i spidsen for monarkistisk kupforsøg i august 1917. — S. 123, 124.

Krasin, L. B. (1870-1926) — fremtrædende sovjetisk statsmand. Aktiv i den socialdemokratiske bevægelse fra 1890'erne og medlem af RSDAP efter partiets 2. kongres. Efter oktoberrevolutionen organiserede han forsyninger til den Røde Hær, medlem af præsidiat for samfundsøkonomiens øverste råd, fra 1919 arbejdede han inden for diplomatiet. — S. 169.

Lenin (virkelige navn Uljanov), *Vladimir Iljiti* (1870-1924) — S. 111, 114, 137, 146, 189.

Levi, Paul (1883-1930) — tysk socialdemokrat, advokat. Deltog i Zimmerwaldkonferencen 1915, medlem af Spartakusforbundet. Medlem af Tysklands kommunistiske Partis centralkomité, delegeret til Kominterns 2. kongres. Ekskluderet af partiet april 1921 for grov overtrædelse af partidisciplinen. Gik senere ind i Socialdemokratiet. — S. 169,172.

Liebknecht, Karl (1871-1919) — tysk revolutionær, en af lederne af venstrefløjen i det tyske socialdemokrati, aktiv bekæmper af opportunisme og militarisme, en af organisatorerne af gruppen Internationale og Spartakus-Forbundet, under novemberrevolutionen 1918 sammen med Rosa Luxemburg leder af den revolutionære avantgarde, redaktør af Die Rote Fahne, medstifter af Tysklands Kommunistiske Parti. Myrdet af reaktionære officerer i januar 1919. — S. 121.

Lloyd George, David (1863-1945) — engelsk liberal politiker, 1916-1922 premierminister, søgte at styrke den engelske imperialisme overalt i verden. Efter oktoberrevolutionen 1917 en af organisatorerne af interventionen og blokaden mod sovjetstaten. — S. 169, 172, 174-

Longuet, Jean (1876-1938) — fransk socialist og skribent. Ledede under den første verdenskrig et centristisk-pacifistisk mindretal i Frankrigs Socialistiske Parti, modstander af, at Frankrigs Socialistiske Parti sluttede sig Kommunistisk Internationale. Gik i 1930'erne ind for aktionsenhed mellem socialister og kommunister mod fascisme og krig. — S. 66.

Lunatjarskij, A. V. (1875-1933) — bolsjevik efter RSDAPs 2. kongres. Fra oktoberrevolutionen til 1929 folkekommissær for folkeundervisning. Ledede videnskabsakademiet fra 1930. Skrev en række værker om kunst og kultur. - S. 206, 207.

Lutovinov, Ju. Kh. (1887-1924) — medlem af RSDAP 1904. Efter revolutionen aktiv i borgerkrigen ved Don og i Ukraine. Under fagforeningsdiskussionen 1920-1921 aktiv i gruppen »arbejder-opposition«. — S. 1⁴⁰.

MacDonald, James Ramsay (1866-1937) — engelsk politiker, en af Independent Labour Party's (det Uafhængige Arbejderparti) og Labour Party's grundlæggere og ledere. Han førte en meget opportunistisk politik, talte om classesamarbejde og kapitalismens gradvise indvoksen i socialismen. Brød i 1931 med Labour. Premierminister i en række arbejderregeringer. - S. 66, 176, 177, 179.

Majskij, I. M. (f. 1884) — medlem af RSDAP fra 1903, mensjebik indtil 1918. Emigrant fra 1908 til 1917. Centrist under første verdenskrig. Medlem af SUKP 1921 og arbejdede inden for diplomatiet fra 1922. — S. 22.

Makhno, N. I. (1884-1934) — leder af kulakkernes anarkistiske oprør i Ukraine 1918-1921. Foråret 1921 blev Makhno og hans folk slået af den Røde Hær, og han flygtede derefter til udlandet. — S. 135.

Maksimovskij, V. H. (1887-1941) — medlem af RSDAP 1903. Arbejdede i partiet efter oktoberrevolutionen. Under undertegnelsen af Brestfreden venstre-kommunist; gik aktivt imod den demokratiske centralisme 1920-1921. Underskrev Trotskijs erklæring 46 fra 1923. — S. 133, 135, 136-138.

Marchlewski, Julian (1866-1925) — aktiv i polsk og international arbejderbevægelse. På RSDAPs 5. kongres i London valgtes han som kandidat til centralkomiteén. Kæmpede sammen med Rosa Luxemburg og Karl Liebknecht mod socialchauvinismen i Tyskland, deltog i dannelsen af Spartakusforbundet. Deltog i dannelsen af Kommunistisk Internationale. — S. 153.

Måring, Henryk (1883-1942) — hollandsk socialdemokrat, medlem af Socialdemokratiet i Holland 1902. Delegeret til Kominterns 2. kongres, som medlem af Indonesiens kommunistiske Parti. — S. 183.

Martov, L. (virkelige navn: J. O. Tsederbaum) (1873-1923) — socialdemokrat, mensjebik. Deltog i den socialdemokratiske bevægelse siden begyndelsen af 1890'erne. Var i 1895 med til at oprette Kampforbundet Til Arbejderklassens Befrielse og blev i den forbindelse arresteret i 1896 og forvist for tre år til Turukhansk. I 1900 deltog Martov i forberedelsen af bladet Iskra og blev en af dets redaktører. På RSDAPs 2. kongres 1903 stod han som mindretallets leder og var siden mensjebik. Under den første verdenskrig indtog han en centristisk position og deltog i internationalisternes konference i Zimmerwald og Kienthal. Efter februarrevolutionen 1917 ledede han en gruppe internationalistiske mensjevikker. Efter oktoberrevolutionen i skarp modsætning til sovjetstyret, emigrant i Berlin fra 1920. — S. 27, 70, 72.

Marx, Karl Heinrich (1818-1883) — skaber af den videnskabelige kommunisme, medstifter af I Internationale. Se Lenins artikel om Karl Marx i denne udgaves bd. 1. — S. 31, 192, 193.

Muravjov, M. A. (1880-1918) — officer i den tsaristiske hær. Tilsluttede sig de venstre-socialrevolutionære efter oktoberrevolutionen. Forsøgte juli 1918 at rejse tropperne til oprør mod sovjetmagten på østfronten, dette blev omgåendes slået ned. Muravjov blev arresteret og dræbt. — S. 28.

Orlando, Vittorio Emanuele (1860-1952) — italiensk statsmand, borgerlig liberal. Premierminister 1917-1919, ledede den italienske delegation til fredskonferencen i Paris. 1919-1920 formand for parlamentet. Ophørte med politisk aktivitet under Mussolinis facistiske diktatur. 1948-1952 senator. — S. 174-

Osinskij, M. (Obolenskij, V. V.) — medlem af bolsjevikernes parti fra 1907. Efter oktoberrevolutionen chef for statsbanken i RSFSR og formand for det øverste samfundsøkonomiske råd. 1918 »venstrekommunist«, hovedforfatter af »venstrekommunisternes« platform. Arbejdede senere inden for parti og diplomati. — S. 133, 135, 138.

Quelch, Tom (1886-1954) — engelsk socialist, senere kommunist. Delegeret på Kominterns 2. kongres. — S. 187.

Radek, Karl (1885-1939) — deltog fra begyndelsen af 1900-tallet i den socialdemokratiske bevægelse i Galicien, Polen og Tyskland. Under 1. verdenskrig internationalist, hældede til centrismen, men indtrådte 1917 i det bolsjevikiske parti. Arbejdede efter oktoberrevolutionen i det sovjetiske udenrigsministerium og senere i Kommunistisk Internationales sekretariat. Inddraget i en Moskvaproces og i 1937 dømt til fængsel. - s. 140, 141.

Rakovskij, Kh. G. (1873-1941) — fra 1890'erne aktiv i den socialdemokratiske bevægelse. Under første verdenskrig centrist. Medlem af bolsjevikernes parti 1917, arbejdede i partiet efter oktoberrevolutionen. Aktiv i Trotskijs opposition, ekskluderet af partiet 1927 på partiets 15. kongres. — S. 139, 141.

Roy, Mamabendra Nath (1890-1949) — indisk politiker. Deltog i den revolutionære bevægelse mod den engelske kolonialisme i Indien 1910-1915; 1915 i emigration. Gik senere ind i den kommunistiske bevægelse og var delegeret på Kominterns 2., 3., 4. og 5. kongres. — S. 183, 184, 187.

Rykov, A. I. (1881-1938) — medlem af RSDAP siden 1899. Efter 1903 bolsjevik. Sympatiserede i reaktionsårene med likvidatorer og trotskister. Efter februarrevolutionen modstander af, at partiet stillede mod den socialistiske revolution. På ansvarsfulde poster efter oktoberrevolutionen. Dødsdømt efter Moskva-proces. — S. 139.

Sapronov, T. B. (1887-1939) — medlem af RSDAP 1912. Arbejdede inden for parti og fagforeninger efter oktoberrevolutionen. Vendte sig ofte mod partiets politik; 1918 venstre-kommunist. Under fagforeningsdiskussionerne 1920-1921 ledede han en partigruppe, der var imod demokratisk centralisme. Underskrev Trotskijs erklæring fra 1923. Ekskluderet for partiskadelig virksomhed på partiets 10. kongres 1927. — S. 133, 135, 136, 138-140.

Scheidemann, Philipp (1865-1939) — en af lederne af det yderste højre i det tyske socialdemokrati. Indgik i den socialdemokratiske fraktion i rigsdagen fra 1903. Fra 1911 medlem af det tyske socialdemokratiske ledelse. Under 1. verdenskrig socialchauvinist. Under novemberrevolutionen 1918 i Tyskland gik han ind i det såkaldte råd for folkebefuldmægtigede (Rat der Volksbeauftragten) og var aktiv i kampen mod spartakisterne. Medansvarlig for den blodige undertrykkelse af den tyske arbejderbevægelse 1918-1919. — S. 113, 178.

Sereda, S. P. (1871-1933) — medlem af bolsjevikpartiet 1903, fremtrædende sovjetpolitiker. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 medlem af eksekutivkomiteen i Rjasan-sovjetten. Beklædte ansvarsfulde poster inden for det økonomiske og administrative område efter oktoberrevolutionen. — *S. 100, 139.*

Sjljapnikov, A. G. (1885-1937) — medlem af RSDAP fra 1901. Efter 1903 bolsjevik. Efter oktoberrevolutionen medlem af Folkekommissærernes Råd, folkekommissær for arbejde; arbejdede senere inden for fagforeninger og økonomi. Organiserede og ledede den partiskadelige »arbejderopposition« 1920-1922. Ekskluderet af RKP(b) 1933 under partirensningen. - *S. 137, 139, 140.*

Spartakus (d. 71 f.Kr.) — romersk gladiator af thrakisk afstamning. Ledede 73-71 en stor slaveopstand, der knustes af Crassus, hvorved Spartakus faldt. - *S. 42.*

Sverdlov, Ja. M. (1885-1919) — fremtrædende sovjetisk statsmand. Medlem af bolsjevikkernes parti fra 1901. Under revolutionen 1905-1907 leder af bolsjevikiske organisationer i Ural. Efter RSDAPs 4. konference (Paris-konferencen) medlem af partiets centralkomité og medlem af Pravdas redaktion. Sad i fængsel 12 år for sin revolutionære virksomhed. Efter den borgerlig-demokratiske februarrevolution 1917 en af lederne af partiorganisationen i Ural. Sverdlov deltog aktivt i forberedelsen og gennemførelsen af oktoberrevolutionen. 8. (21.) november 1917 valgt til formand for den Alrussiske Centrale Eksekutivkomité. — *S. 114.*

Thomas, Albert (1878-1932) — fransk politiker og social-reformator. Fra 1910 en af lederne af det socialistiske partis parlamentsfraktion. Var i en periode krigsminister i en borgerlig regering. 1919-1932 leder af det Internationale Arbejderbureau under Folkeforbundet. — *S. 180.*

Tjernov, V. M. (1876-1952) — socialrevolutionær. Maj-august 1917 landbrugsminister i den borgerlige provisoriske regering, påbød repressalier mod bønder, der beslaglagde godsejernes jord. Efter oktoberrevolutionen aktiv kontrarevolutionær. — *S. 22, 27, 28, 70, 72.*

Tomskij, M. P. (1880-1936) — medlem af RSDAP 1904. 1917 medlem af partiets eksekutivkomité i Petrograd. Efter oktoberrevolutionen formand for fagforeningernes råd i Moskva. Indvalgt i partiets centralkomité på den 8. partikongres, indvalgt i politbureauet på den 11. kongres. Gik flere gange imod partiets politik, ledede sammen med Bukharin og Rykov højreopportunistiske afvigelser i partiet 1928. — *S. 133, 134, 136, 140.*

Volskij, V. K. (f. 1877) — socialrevolutionær, medlem af den Konstituerende Forsamling. Efter oktoberrevolutionen aktiv i kampen mod sovjetmagten. Medstifter af de socialrevolutionæres tidsskrift Narod. — *S. 28.*

Wiegand, Karl — Berlinkorrespondent for det amerikanske pressebureau Universal Service. — *S. 112.*

Wilson, Woodrow (1856-1924) — præsident i USA 1913-1921. Deltog i organiseringen af den imperialistiske intervention i Sovjetrusland. — *S. 172, 174.*